

Római Hippolütosz (Hippolytos) – Dániel Kommentárja

Forrás: 0205_hippolytus_commentary-on-daniel_2010

A fordítás az angol verzió alapján történt.

Görög eredeti: Itt található

I. Könyv

Zsuzsannával és Daniellel kapcsolatban

Hippolütosz a kommentárja mögötti célt tárgyalja

1.1. Pontosán bemutatni óhajtva a fogság idejét (az idők pontosságát), amely Izrael fiaival megtörtént és az áldott Dániel, a próféta álmait, valamint gyermekkorától Babilonban élt életmódját, magam jelentkeztem, hogy elbeszéljem, hogy tanúságot tegyek a szent és igaz prófétai emberről, még őneki is, aki a Felkent tanújává (mártírja) lett, aki nem csak akkor, azokban az időben tárta fel Nabukadnezzár király látomásait, de ugyanígy, miután alaposan megtanította ifjait (Sidrák, Misák és Abednégó), továbbvezette a hűséges tanúkat a világba.

1.2. Ez pedig Jójákimnak, Jósiás fiának királysága idején történt, az áldott Jeremiás próféciájának idejében, akit...(hézag)... a többi fogollyal együtt elfogtak és magukkal vittek Babilonba.

1.3. Dániel pedig, fiatal fiú lévén, megcáfolta a gonosz vágyakozással foglalkozó, elgyengült véneket, bemutatva ezzel a mennyei Bírót, aki tizenkét éves fiatal lévén, azt határozta el, hogy megcáfolja azokat a véneket, akik a törvényt megszegték a templomban.

1.4. Így hát ez a jól ismert történet már régen megtörtént Babilonban a törvénytelen vének alatt, a bírák alatt, akik megfélemlítve Isten törvényéről és a testi kéjvágyak rabságába estek, összeesküvőkkel váltak a szűzies Zsuzsanna ellen, és igazságtalanul igyekeztek elpusztítani az ő igaz véréért. 1.5. Ennek megfelelően szükséges volt, hogy ezeket a dolgokat így teljesítsék be a vének, hogy így az igazlelkűség kiválasztott fajtája mindenki számára nyilvánvalóvá legyen, és az áldott Zsuzsanna tisztasága világosan megmutatkozzék, és az igaz és szent Dániel próféta, majd a fiatal próféta, bemutatkozhasson az embereknek.

Hippolitosz tárgyalja Dániel könyvének történelmi hátterét

2.1. Ezért szükséges számunkra, hogy e dolgok bizonyítása közben, hallgatóink meggyőzése miatt pontosan vegyük fel az elénk állított dolgokat; és ne menjünk át azon, hogy milyen fogság esett a népre, és mi esett néhány királyra.

2.2. Mert ezek az áldott Jósiásnak öt fiai: Jóaház, Eliákim, akit Joákimnak is hívtak, Johanán, Sedékiás, akit Jekóniának is hívtak, és Sallum.

2.3. Jóákházt pedig, miután apja halála után felkente a nép a királyságra, huszonhárom éves volt.

2.4. Nekó fáraó felkelt ellene királyságának harmadik hónapjában, és foglyul ejtette, és Egyiptomba vitte. A júdeaiak pedig adót fizettek a földre: száz tálent ezüstöt és tíz talentum aranyat, Nekó fáraó pedig Eliákimot, az ő testvérét állította a föld királyává, aki nevét is Joákimra változtatta. Tizenegy évig uralkodott.

2.5. Ekkor Nabukodonozor, Babilónia királya felkelt ellene, és foglyul ejtette, és bevitte őt és 𐤀𐤃𐤅𐤆𐤃 házának néhány edényét, amelyek Jeruzsálemben voltak, Babilonba. 2.6. A fáraó barátjaként bebörtönözték, és a királyt, akit Babilon következő királya a harmincadik évben visszaállított, Evi Merodach, Babilon királya vitte ki. És felemelte fejét, tanácsadója lett, és vele evett az asztalánál egészen addig a napig, amikor meghalt.

3.1. És így a deportálása után fia, Jójákim uralkodott három évig. 3.2. És felkelt ellene Nabukodonozor, és elhurcolta őt és tízezer férfit a népből Babilonba, és helyére ültette Jekóniást, atyjának testvérét, aki nevét is Sedékiásra változtatta, akivel esküt és szövetséget kötve, visszatért Babilonba. 3.3. Tizenegy éves uralkodás után visszavonult Nabukodonozortól és

odaadta magát a fáraónak, Egyiptom királyának.

3.4. De a tizenkettedik esztendőben Nabukodonozor és a kaldeusok egész ereje ellene támadt, és ostrom alá vették a várost, tábort ütöttek körülötte, és minden oldalról rányomultak; ettől kezdve sokukat elpusztította az éhínség, másokat kard által megölt, néhányukat pedig fogságba vitték. A város tűzben elégett, a Templomot és a falat pedig lerombolták. 3.5. A kaldeusok hadereje pedig elvitte 𐤏𐤃𐤕 házában talált minden kincsét és minden edényt, az aranyat és az ezüstöt és az összes rézedényt. Nebuzaradán, a kapitány eltávolította őket, és bevitte Babilonba, maga Sedékiás, akit Jekóniának is hívtak, hétszáz emberrel együtt menekült az éjszakán át, de a kaldeusok üldözőbe vették Sedékiást, megragadták Jerikóban, és elvitték Babilónia királyához Deblathába. 3.6. És a király és vele levők szellemben elítéltettek, mert megszegte 𐤏𐤃𐤕 esküjét és a szövetséget, amelyet Nabukodonozor helyezett elé. 3.7. És megragadva fiait, Nabukodonozor lemészárolta őket maga előtt, és megvakította Sedékiás szemét, akit Jekóniának is hívtak, és vasbilincsekbe verte, Babilonba vitte, és a malomban őrlött egészen addig a napig, amikor meghalt. 3.8. És amikor meghalt, fogták a testét, és Ninive fala mögé dobták. Ekkor beteljesedett Jeremiás próféta jövendölése, aki ezt mondta: „Élek én, mondja 𐤏𐤃𐤕, bár Jekóniás, Jósiásnak, Júda királyának a fia a pecsétgyűrű a jobb kezemen, eltávolítom onnan, és azok kezébe adom, akik az életedet keresik, akiknek arcától óvakodtál, a kaldeusok kezébe. És elvetlek téged és anyádat, aki szült, arra a földre, ahol nem születted, és ott fogsz meghalni. De arra a földre, amelyért lelkükben imádkoznak, biztosan nem térnek vissza. Jekóniást úgy meggyalázzák, mint egy haszontalan edényt, amelyre nincs szükség, ezért kiűzik és száműzték egy olyan földre, amelyet nem ismer. Ó, föld, föld! Halld 𐤏𐤃𐤕 szavát! Jelöljétek meg ezt az embert, mint száműzöttet, mert valójában nem méltó arra, hogy magvából valaki Dávid trónjára üljön, többé nem uralkodó Júdában.” (Jer. 22:24-30)

4.1. És így miután az egész népet elhurcolták, és mind a várost, mind a legszentebb helyet elpusztították, hogy beteljesedjék 𐤏𐤃𐤕 szava, amelyet Jeremiás próféta száján keresztül mondott: „A legszentebb hely hetven évig elhagyatott lesz” (Jer. 25:11) – az áldott Dánielt prófétaként és Zsuzsanna bosszúállójaként (vagy: pártfogó, ügyvéd) találjuk Babilonban.

5.1. Mert az Írás ezt mondja: „És élt egy ember Babilonban, akinek a neve Jójákim volt, és vett egy feleséget, akinek Zsuzsanna volt a neve, Hilkiás lánya, aki rendkívül szép volt, félte 𐤏𐤃𐤕-at, és a szülei igazak voltak és tanították lányukat Mózes törvénye szerint.” (Zsuzs. 1-3)

5.2. És így ez a beszámoló később történik, de korábban írják, mint a könyv kezdetét. (v: először

íródott, mint a könyv első része: Αὕτη μὲν οὖν ἡ ἱστορία γεγένηται ὕστερον, προεγράφη δὲ τῆς βίβλου πρώτη) Ugyanis az írástudók szokása volt, hogy sok mindent fordított sorrendbe helyeztek el az Írásokban. 5.3. Ugyanis a próféta látomásokban is azt találjuk, hogy egyes látomások, amelyek először történtek, éppen a végén teljesednek, és viszont az utoljára elmondottak éppen először történnek. 5.4. Ez a Szellem gazdálkodása által történik, hogy a sátán ne érthesse, amit a próféták példázatokban mondtak, és azután, miután másodszor is kelepcébe csalt egy férfit, megölje őt.

Dánielt és társait a király választja ki

6.1. Ez a könyv eleje: „Jójákim, Júda királya királyságának harmadik esztendejében Nabukodonozor, Babilon királya bement Jeruzsálembé, és körülvette azt. És 𐤒𐤃𐤎𐤏 kezébe adta Jójákimot, Júda királyát, valamint az Isten házának néhány edényét, és bevitte Sineár földjére, istenének házába.” (Dán. 1:1-2)

6.2. Tehát az Írás ezeket a dolgokat így írja le, hogy jelezze a nép fogságba ejtésének eseményét, amikor Joákimot, Eliákim fiát, akit Jójákimnak is hívtak, deportálták, és magukkal vitték a három ifjút Dániellel együtt. 6.3. Így, Jóákim Zsuzsanna férje volt.

7.1. Az Írás pedig ezt mondja: „A király pedig azt mondta Aspenáznak, az eunuchok fejedelmének, hogy hozzon be néhányat az Izrael fogságba esett fiai közül, a király magvából és a fejedelmek (φορθομμὶν) közül, fiatal férfiakat, akiknek nincs hibája, akik szép megjelenésűek és minden bölcsességben értelmesek, jártasak a tudományban, okossággal rendelkeznek, és akiknek magukban megvan az erejük, hogy megálljanak a király házában, és megtanítsák őket a káldeusok betűire és nyelvére. És a király még azon a napon elrendelte nekik, hogy a király asztaláról és a borból, amelyet ő ivott, tápláltassanak, hogy három évig táplálkozzanak, és ezek után álljanak a király előtt. És volt köztük Júda fiai közül Dániel és Hannia, Misáel és Azaria.” (Dan. 1:3-7)

7.2. Szükséges, hogy azok, akik szeretik a tanulást, ne futólag olvassák ezeket, hanem felkészítsék elméjüket az előttünk álló dolgokra. Mert az isteni írások nem tétlenül hirdetnek nekünk, hanem nekünk szól az intésük (πρὸς μὲν τὴν ἡμῶν αὐτῶν νοουθεσίαν), és nekünk is szól ezeknek a prófétáknak az áldása és minden általuk elmondott dolog bemutatása szintén nekünk szól.

7.3. Mert amikor Ezékiás, Júda királya halálosan beteg volt, akkor „Ézsaiás próféta odament hozzá, és ezt mondta neki: „Tedd rendbe a fiaidat és a lányaidat és atyád házáat, mert meghalsz, és nem fogsz élni.” (2 Kir. 20:1, Ézs. 38:1) 7.4. Elszomorodott ezen a beszéden, Ezékiás a fal felé fordította arcát, és így imádkozott 𐤀𐤃𐤃𐤃-hoz, mondva: Uram, emlékezz meg rólam, hogy igazságban jártam előtted és hűségben és teljes szívvel és azt tettem, ami kedves színed előtt. És Ezékiás sírt nagy sírással.” (2Kir. 20:1-3) 7.5. Ezután ez történt, Ézsaiást másodszor is elküldték hozzá, aki ezt mondta neki: „Ezt mondja 𐤀𐤃𐤃𐤃, a te atyádnak, Dávidnak Istene: Meghallgattam imádságodat, és láttam könnyeidet. Íme, eléd tárom életed napjait, tizenöt évet és megszabadítalak az asszírok királyának kezéből. Ez jel lesz számodra az 𐤀𐤃𐤃𐤃-tól, hogy 𐤀𐤃𐤃𐤃 megvalósítja ezt a beszédet, amelyet mondott. Íme, visszafordítom az árnyékot atyád házának lépcsőjén, amelyre a nap leszáll, az árnyék tíz lépcsőfokot ereszkedik le, hogy így legyen azon a napon harminckét óra.” (2 Kir. 20:9)

7.6. Mert miután a nap lefutotta menetét, és megérkezett a tizedik órába, és az árnyék leszállt a templom házának tíz lépcsőjén, azután a nap ismét megfordult azon a tíz lépcsőfokon amögött 𐤀𐤃𐤃𐤃 beszéde szerint, és húsz óra volt a nappal. És a nap ismét megkerülte saját pályáját a maga útja szerint, és nyugat felé ment. Ezért harminckét óra nappali világosság volt. (*Megjegyzés, Hüppolitusz számítása: 12 órás nappal, 10 óra eltelt, plusz 10 órát haladt visszafelé a nap, majd eltelt egy 12 óra, így összesen 32 órás nappali világosság volt.)

8.1. De talán valaki azt mondja: “Ez nem lehetséges.” Ó, ember, mi lehetetlen Istennek? Kezdetől fogva nem ő maga tervezte meg az egész teremtést abból, ami nem volt, és nem határozta meg a teremtésben a mértékeket a nappal és az éjszaka megvilágítására, és kinek szolgál minden, alárendelve, és kinek remeg meg a teremtés az ő hangja hallatán? Tehát ami lehetetlen az embereknek, az Istennek lehetséges. (Mát. 19:26)

8.2. De van egy másik tanúnk is ezzel a bemutatóval kapcsolatban. 8.3. Mert amikor Józsué (Jahósua), Nún fia az emoreusokkal hadakozott, amikor a nap már leszállt nyugatra, és a csatát majdnem megnyerték, az áldott Józsué ravasz volt, nehogy eljőjön az éjszaka, és az idegenek elmeneküljenek, ezért felkiáltott: „Álljon meg a nap Gibeonnál és a hold Aijalon szakadékánál, amíg harcolok ezzel a néppel.” (Józs. 10:12-13) És a nap és a hold megállt a helyükön, és a nap még egy nap végén nyugodott le, úgyhogy az a nap huszonnégy óra világos volt. És ennek az írásnak bizonyítására mondja, “Soha nem volt még ilyen nap azelőtt, hogy Isten hallgatott volna egy emberre.” (Józs. 10:14)

8.4. És így kezdettől fogva, miután meghatározta a mértékeket a mennyben, és ezekre a dolgokra saját hatalma szerint örökké tartó utat írt elő, hogyan ne terelhetné el, fordíthatná meg és változtathatná meg ezeket a dolgokat, amikor csak akarja? 8.5. Mert Józsue előtt megállt a nap Gibeonnán és a hold Aijalon szakadéknál egy napra, Ezékiás előtt azonban a hold a nappal együtt hátrafelé fordult, nehogy a két egymást követő időintervallumnak rendezetlen ütközése legyen. Ezek az időnek szakaszai (mértékei) nem csak az úr előtt történtek, amikor szenvedett, hanem ugyanazon a napon és az egész világ megrendült. (*Megjegyzés: Hippolytus talán arra a meggyőződésére utal, hogy ezek az események mind páskakor történtek, amint a Krónikája 693-694.§-ából és kánonjának táblázatából kitűnik. Tehát mind Józsue, a nap megállása, mind az úr keresztalálakori nap elsötétedése Niszán 14. napján történt.)

9.1. Mert akkor is, a káldeus Berodak (Merodak), Babilon királya, mert ő gyakorolta az asztrológiai művészetet, és pontosan felmérte azok (a nap és a hold) pályáját, és megismerve a jelenség okát, elámult azon, ami Ezékiással történt, és leveleket és ajándékokat küldött Ezékiásnak. 9.2. Hasonló módon a mágusok (μάγους) is cselekedtek, akik keletről jöttek. Mert miután az úr megszületett Betlehembben, és csillag ragyogott fel az égen, a megjövendöltek szerint, a mágusok megdöbbenve a jel megjelenésén Jeruzsálembbe mentek, és ezt mondták: „Hol van az, aki a zsidók királyának született, mert láttuk csillagát keleten, és eljöttünk imádni őt?” (Mát. 2:2) 9.3. És hasonlóképpen akkor a káldeusok is, nem találván a nap szokásos pályáját, ajándékokkal és levelekkel tisztelték Ezékiást, mint istenfélő és igaz embert, miután elcsodálkoztak azon a jelen, amelyet Istene adott.

9.4. Ezékiás örvendezett ezeknek, és megmutatta a káldeusoknak minden kincset, amely 𐤒𐤃𐤃𐤃 házában volt; ezután megmutatta nekik minden gazdagságát és dicsőségét. 9.5. És így később, amikor Ézsaiás próféta azt mondta: „Kik ezek a férfiak, és honnan jöttek hozzád?” Ezékiás így válaszolt: Messzi földről jöttek hozzám, Babilon földjéről. 9.6. Ézsaiás így szólt hozzá: Mit láttak a házában? És monda Ezékiás: „Láttak mindent, ami a házában van, és nincs semmi, amit ne mutattam volna meg nekik, hanem még azt is, ami a kincstáramban van.”

9.7. Ézsaiás így szólt Ezékiáshoz: „Halld meg az 𐤒𐤃𐤃𐤃-nak, a Seregek mindenható Urának szavát. „Íme, napok jönnek – mondja 𐤒𐤃𐤃𐤃 –, amikor mindaz, ami a házában van, és amennyi kincset atyáitok gyűjtöttek mind a mai napig, Babilonba megy, és egyetlen dolog sem marad el” – mondja 𐤒𐤃𐤃𐤃: “És a te gyermekeidből, akik tőled származnak, akik neked születtek, elragadnak, és eunuchok lesznek Babilon királyának házában.” (Ézs. 39:1-7)

10.1. Így tehát beteljesedett, amit 𐤒𐤓𐤕𐤓 mondott, és a próféta, aki igazat beszélt, megmutatta, hogy eljött Nabukodonozor, Babilónia királya, és elvitt minden kincset, amely 𐤒𐤓𐤕𐤓 házában talált, és foglyul ejtette a népet, magához vette a király fiait és a fiúkoruktól fogva előkelő származásúak közül is, akik között volt Dániel, Hananiah, Mishael és Azaria is, akik családfájáról az Írás hallgat, de leírja jámborságukat és hitüket, valamint az ott történt cselekedeteiket.

10.2. Ezek ugyanis, miután gyermekkoruktól istenfélelmet szereztek, nem akartak a király asztaláról enni, sem abból a borból, amelyet ivott. 10.3. Ó, áldott fiúk, akik őrizték az atyák szövetségét, és nem szegték meg a Mózes által adott törvényt, hanem félték Istent az ő hirdetései miatt! 10.4. Ezeket a foglyokat, akik egy idegen országban voltak, nem csábította el a sok étel, nem ejtette rabul a bor élvezete, és nem csábította el őket a királyi dicsőség. A kifosztottak szájukat szeplőtelenül és tisztán tartották, mint a tiszta szó, amely tiszta szájból származik, a szájon keresztül himnuszokat énekelnek a mennyei Atyához, ahogyan meg van írva: "Ha tisztességet (értékeset) hozol elő a hitványból, olyan leszel, mint az én szám." (LXX, Jer. 15:19)

10.5. És hát tudod, ó ember, ami elhangzott. A száj előhossa az atyai tisztas (értékes) Igét magából, így az Ige másodszor is úgy jelenik meg, mint a szentektől született, amely mindig a szenteket szüli és maga is a szentek által született. (vagy: a szentektől született szó mindenkor megmutatható, hogy a szenteket szüli, és ismét megjelenhet az, ami a szentektől született. / ó λόγος ὑφ' ἁγίων γεννώμενος δειχθῆναι, πάντοτε τοὺς ἁγίους γεννῶν καὶ αὐτὸς πάλιν ὑφ' ἁγίων γεννώμενος)

11.1. Ezért mondja az Írás: „És Dániel a szívében elhatározta, hogy ne szennyezze magát azzal, ami a király asztalán van, és a borral, amelyet ivott, és kérte az eunuch főembert, hogy adjon nekik zöldséget” (Dán. 1:8), hogy kiderüljön, hogy az ember nem csak kenyérral él. (Mát. 4:4; Deut. 8:3) 11.2. „És Isten irgalmat és kegyelmet adott Dánielnek az eunuch főember előtt. De az főeunuch így szólt hozzájuk: Én is félek az uramtól, a királyomtól, aki megjelölte kenyereket és italotokat, nehogy meglássa, hogy az arcotok komor a többi ifjúhoz képest a társaságban, és fejemet vesztem a király előtt.” (Dán. 1:9-10)

11.3. És így igaz volt, amit Melgad mondott. Mert nem értette meg őket szándékaik miatt, és aggódott, hogy megjelenésük komor lesz azokhoz a fiatalokhoz képest, akik a király asztaláról

ettek, és emiatt őt, akit bűnösnek találtak, megölnék.

11.4. De be akarták bizonyítani neki, hogy a szépséget és az erőt nem a földi táplálék adja, amelyet az emberek kaptak, hanem Isten kegyelme, amelyet a Beszéd által adott ellátásokat, szépséget és erőt, és így szóltak hozzá: „Akkor tedd próbára a rabszolgáidat tíz napig, és adj nekünk zöldséget, és megesszük azokat és vizet iszunk és a mi megjelenésünk látható lesz, és látni fogod az ifjak megjelenését, akik a király asztaláról esznek, és amint látod, úgy teszel velünk.” (Dán. 1:12-13)

11.5. Látod az ifjak változatlan hitét és változhatatlan istenfélelmét? Egy időközben kértek, tíz napot kértek, hogy ezzel bebizonyítsák, hogy nem tudnak Istentől kegyelmet szerezni másként, mint a többi ember, hanem csak úgy, hogy ha hisznek a beszéd hirdetésében Jahósuán keresztül. 12.1. Így szól az Írás: „A főeunuch pedig meghallgatta őket, és tíz napon át próbára tette őket, és a tíz nap letelte után jobbnak és erősebbnek tűntek a testükben, mint az ifjak, akik a király asztalánál ettek.” (Dán. 1:14-15) 12.2. Így hát ezek az ifjak, bár csak kenyérral és vízzel táplálkoztak, mennyei bölcsességgel voltak felszerelve, és minden egykorú fiún felüli kegyelemben részesültek.

12.3. „Mert Isten értelmet és bölcsességet adott nekik minden tanulásban és bölcsességben, Dániel pedig megértett minden látomást és álmot. A napok elmúltával pedig az eunuch főember a király elé vitte őket, és a király beszélt velük, és nem talált mindnyájuk közül olyat, mint Dániel, Hannaniás, Misáel és Azaria.” (Dán. 1:17-19)

12.4. És így a Beszéd teljes bölcsességgel hozta ki őket, hűséges tanúkként mutatva be őket Babilonban, hogy általuk megszegyenüljön a babilóniaiak imádata és Nabukodonozort legyőzhesse a három fiú, és hitük által elűzhető legyen a tűz a kemencében és az áldott Zsuzsanna megmenthető legyen a haláltól és a törvénytelen Vének szentségtelen vágya elítélhető lehessen.

12.5. Ez a négy fiú hallgatva Istenre, és istenfélelmével a szívében aratta ezeket a győzelmeket Babilon városában. Jöjj tehát áldott Dániel, Zsuzsanna bosszúállója, hogy te is megmutasd nekünk azokat a dolgokat, amelyeknek meg kell történnie!

13.1. Mert az Írás azt mondja: “És élt egy ember Babilonban, akinek a neve Joákim volt, és vett egy feleséget, akinek Zsuzsanna volt a neve, Hilkiás lánya, aki rendkívül szép volt, és félte 𐤆𐤃𐤅𐤃-
t” (Zsuzs. 1-2) Vele kapcsolatban, akiről e könyv elején írtunk, aki idegenként vette feleségül Babilonban Zsuzsannát. 13.2. De ő annak a Hilkiásnak, a papnak lánya volt, aki megtalálta a törvénykönyvet 𐤆𐤃𐤅𐤃 házában, amikor Jósiás király megparancsolta neki, hogy tisztítsa meg a Szentek Szentjét.

13.3. Testvére Jeremiás próféta volt, akit a megmaradt néppel együtt, miután a nép babiloni fogsága megtörtént, Egyiptomba vitték, és Tahpanhesben lakott, és ott, miközben prófétált, megkövezték és megölték. 13.4. És így ezek az emberek Lévi törzsének papi nemzetségéből származtak, és keveredtek Júda törzsével, hogy így a két igaz törzsön és egyesült magjukon keresztül a Felkent igazságossága megnyilvánulhasson a testi mag szerint, és az, aki tőlük született Betlehemben, Királynak és Isten Papjának lehessen kinyilvánítani.

13.5. Mert Máté is, aki a Felkent tiszta és hibátlan, test szerint való leszármazását akarta nyomon követni, József, Jósiáshoz érkezve kihagyja öt fiát, és megnevezi Jekóniást, aki Babilonban Zsuzsannától született, igaz magvaktól igaz magvakig ugrálva. Mert azt mondja: “Jósiás nemzette Jekóniást és testvéreit a babiloni deportálás során.” (Mát. 1:11) 13.6. És akkor hogyan lett ez kijelentve? Jósiás ugyanis harmincegy esztendeig uralkodott Júda földjén, és ott halt meg. És hát hogyan lehetséges, hogy ott halt meg, aki Babilonban nemzette Jekóniást?

13.7. Ebből szükségszerű észrevenni, hogy Máté annak a leszármazását követte nyomon, aki Jójakimtól és Zsuzsannától született, mivel Jekóniás Eliákim fia volt, akit Jójákimnak, Jósiás fiának hívtak. (ὄτι ἐκ τοῦ Ἰωακεὶμ καὶ ἐκ τῆς Σουσάννης γεννηθέντα τοῦτον ἐγενεαλόγησε Ματθαῖος ὡς υἱὸν ὄντα Ἐλιακεὶμ τοῦ καὶ Ἰωακεὶμ υἱοῦ Ἰωσίου) Mert Máté nem volt képes, hogy annak a családfáját kövesse nyomon, aki a szent szellem által elűzetett, mint aki ennek a Jekóniásnak a sorába tartozik, ahogy egyes családok állítják. Mert ez a nyomorék, akit Babilonba vittek, és ott a malomban fogolyként bezárták, gyermektelenül halt meg. Hogy így az Írás ne tétlenül tanítson minket mondván, “És élt egy ember Babilonban, akinek a neve Jójákim volt, és feleséget vett, akinek Zsuzsanna volt a neve, Hilkiás lánya, aki rendkívül szép volt, és félte 𐤆𐤃𐤅𐤃-
t.”

13.8. És így született tőle Jekónia, és nemzé Jekóniás Seltielt, és Shealtiel nemzé Zorobábelt. Ő, Ezdrás írástudóval és Jahósuával Jehozadák fiával együtt feljött Jeruzsálembe, a perzsa Kürosz parancsa szerint. És ily módon folytatódott az atyák tiszta származása egészen a Felkent Jahósuá

születéséig.

14.1. Az Írás azt mondja: „A szülei pedig igazak voltak, és Mózes törvénye szerint tanították leányukat.” 14.2. Mert a fát a gyümölcsről ismerik meg, amelyet készségesen hoz ki magából. A törvényért is buzgó tiszteletreméltó emberek ugyanis Istenhez méltó gyermekeket hoznak a világra, aki egyrészt a Felkent prófétája és tanúja, másrészt tisztának és hűségeseznek találta Babilonban, akit jámbornak és szűziesnek hirdetett Dániel, a próféta.

Zsuzsannát vádolják a gonosz vének

14.3. Az Írás azt mondja: „Jójákim pedig rendkívül gazdag volt, és volt neki egy kert a háza mellett, és a zsidók odagyűltek hozzá, mert tiszteletreméltóbb volt a többieknél. Abban az évben pedig két vént neveztek ki a nép közül bírónak, akikről a Mester beszélt, hogy a törvénytelenység Babilonból származik, az ősi bíraktól, akik úgy tűntek, hogy kormányozzák a népet. Ezek Jójákim házában maradtak, és hozzájuk mentek mindazok, akiknek perük volt.” (Zsuzs. 4-6) És így szükséges keresni az okot, hogy miért van ez így. Mert hogyan képesek ezek, akik a babiloniak foglyai és rabszolgái, összejönni a házban, mint azok, akik önállóak?

14.5. Ebben szükséges megérteni, hogy miután Nabukodonozor elhurcolta őket, emberségesen kiváltságokat hirdetett nekik, és megengedte, hogy összejöjjenek, hogy mindent a törvény szerint gyakoroljanak. 14.6. Néhányan, akik átvették ezt a hatalmat, két népfőt neveztek ki, akik úgy tűntek, hogy kormányozzák a népet. Ezek Jójákim házában maradtak, mert ő tiszteletre méltóbb és gazdagabb volt a többieknél, mivel a királyi nemzetségből származott.

15.1. Erre az Írás azt mondja: „Volt egy kert a háza mellett, és amikor az emberek elmentek a nap közepén, Zsuzsanna bement és körbejárta férje kertjét, a két vén pedig mindennap nézte őt, és vágyakozó lett iránta.” (Zsuzs. 4-6) 15.2. Ezért most a zsidók vezérei meg akarják csonkítani Dániel könyvének dolgait, azt állítva, hogy ezek a dolgok nem Babilonban történtek, mert szégyellik azt, ami annak idején a vének alatt történt, és így elbuknak a szellem igazgatásának felismerésében.

15.3. Mivel az isteni írások nem személytisztelelők, és nyíltan mutatnak be mindent, nemcsak az emberek igaz cselekedeteit, amelyek cselekvése után megigazultak, hanem azokat a szörnyű

dolgokat is, ami történt alattuk, amelyen ők... eltorzultak, meghaltak, hogy így, akik istenfélők, az igazat utánozzák és ily módon részesedjenek az igazságosságban, de akik ennek ellenkezőjét teszik, azoknak a szemük előtt van a nekik szánt dolog, a bosszúállás Isten színe előtt.

15.4. Mert az, ami a vénektől származott, ami Zsuzsannával kapcsolatban történt, ezeket a dolgokat most szintén hasonlóképpen teljesítik a nép vezetői Babilonban mostanság. 15.5. Mert Zsuzsanna előrevetíti az egyházat, Jójákim a férje, előrevetíti a Felkentet. A kert a szentek hívása éppúgy, mint ahogy a gyümölcsstermő fák gyümölcsöt teremnek a gyülekezetben. Babilon a világ. 15.6. De a két vén két olyan nép példáját képviseli, akik az egyház ellen mesterkednek, az egyik a körülmetélteké, a másik pedig a pogányoké. Mert azt mondja: „Őket nevezték ki népfőknak és bíráknak.” (Zsuzs. 5.) Azt jelzi, hogy ebben a korban hatalmuk és uralmuk van, igazságtalanul ítélik az igazakat.

16.1. De az, hogy minden nap buzgón figyelték Zsuzsannát a kertben sétálni, ez azt jelzi, hogy mind a mai napig ők, akik mind a pogányok, mind a körülmetélt zsidók közül valók, figyelik és beavatkoznak az egyház ügyeibe, mindketten hamis tanúságot akarnak tenni ellenünk, ahogy az apostol mondja: „A titokban behozott hamis testvérek miatt, akik azért furakodtak be, hogy kikémleljék azt a szabadságot, amellyel a Felkent Jahósuában rendelkezünk.” (Gal. 2:4)

16.2. És így mondja ezt az Írás: “És ezek buzgón figyeltek minden nap, hogy lássák őt, és kifordították elméjüket és elfordították (megrontották) szemeiket, hogy ne láthassák az eget (mennyet), és ne emlékezzenek az igazságos ítéletekre.” (Zsuzs. 9.) 16.3. Mert ezek a gyülekezet összeesküvői és csábítóivá válnak, hogyan képesek tehát igazságos dolgokat megítélni, vagy tiszta szívvel felnézni az égbe (mennyebe), mikor ők azok, akik ennek a korszaknak kezdetétől leigáztak?

16.4. “És mindketten nagyon gyötörtettek (*szó szerint átszúrva voltak) miatta, és nem számoltak be bánatukról (kínjukról) egymásnak, mert szégyelltek beszámolni vágyaikról, és mert közöszlenni akartak vele.” (Zsuzs. 10-11) Mert még, ami elhangzott valóban utolérte őket, mert a két népet súlyosan megviseli (átszúrja) Sátán munkája (v. művelete) bennük, üldöztetések és elnyomásokat akarnak gyakorolni az egyház ellen, buzgón keresik annak módját, hogy teljesen elpusztítsák őt (nőnem), de ezek önmagukban nincsenek összhangban [egymással].

16.5. „És az egyik azt mondta a másíknak: Most menjünk haza, mert a déli étkezés órája van. És miután kimentek, eltávolodtak egymástól. És miután visszafordultak, az előző helyre érkeztek.”

(Zsuzs. 13-14) És így, hogy a déli étkezés órájában elszakadtak egymástól és visszafordultak az előző helyre, ez azt jelzi, hogy a földi táplálékokkal a zsidók a pogányokkal nincsenek összhangban, hanem véleményeikben (elméleteikben) és minden [más] világi ügyben, ezekben a dolgokban találkozva egyetértenek. (τοῦτο σημαίνει ὅτι ἐν μὲν τοῖς βρώμασι τοῖς ἐπιγείοις οἱ Ἰουδαῖοι μετὰ τῶν ἐθνῶν οὐ συμφωνοῦσιν, ἐν δὲ ταῖς θεωρίαις καὶ παντὶ πράγματι, κοσμικῶ τούτοις συνερχόμενοι κοινωνοῦσιν.)

16.6. És így mondja az Írás, “Mégkérdezték egymást az okról, miért tértek vissza, és elismerték (bevallották) vágyukat.” (Zsuzs. 14.) Megjövendölték, hogy ők maguk arra vannak rendelve, hogy angyalok vizsgálják meg őket, hogy számot adjanak Istennek minden elkövetett bűnükért, ahogy Salamon mondja: “A nyomorúság (látogatás) elpusztítja az istenteleneket.” (Péld. 1:32) Mert elfogja őket a gonoszok próbája.

17.1. „És történt, miközben figyelték a megfelelő napot, amikor be szeretett volna menni a kertbe, mint előző nap és harmadnap is, csak két leányzóval, és meg kívánt fürödni a kertben, mert nagy volt a forróság aznap.” (Zsuzs. 15.) 17.2. “És ez megtörtént, miközben figyelték a megfelelő napot.” Mit mond az Írás “megfelelő”-nek, ha nem a Páska napját, amelyben a mosakodás a kertben felkészíti azokat, akik nemesítő lángban égnek és az Egyház, mint Zsuzsanna, aki megfürdött, tiszta menyasszonyként van felajánlva Istennek?

17.3. És így mondja az Írás: „[Ő] be szeretett volna menni a kertbe, mint előző nap és harmadnap is, csak két leányzóval, és meg kívánt fürödni a kertben.” Nyilvánvaló, hogy valahányszor az Egyház a szokásoknak megfelelően vágyik a szellemi mosakodásra, ebben szükséges, hogy kövesse őt két szolgálólány. Mert a hitvalló Egyház fürdőt kap a hit által a Felkentnek és a szeretet által Istennek....(kihagyás) 17.4....és a két szolgálólány, akik követik; hit és szeretet, előkészítve az olajat és a kenőcsöket a mosakodáshoz.

17.5. De mik voltak hát a kenőcsök, ha nem a Beszéd parancsolatai? Mi volt az olaj, hanem a szent szellem ereje, amelyben a mosás után megkenik a hívőket, mint mirhával? 17.6. Az Írás az áldott Zsuzsannán keresztül már régen előrevetíti ezeket a dolgokat számunkra, hogy most mi, akik hiszünk Istenben, nem mint idegenek, megérthessük az egyházban történeteket. De higgyük el ezeket a dolgokat, amiket a pátriárkák már régen előre jeleztek, ahogyan az apostol is mondja: “Mindez előképekben (példákban) történt velük, s a mi megértésünk miatt írták meg, akire a korok vége elérkezett.” (I.Kor. 10:11)

18.1. Mivel a kert, amelyet Isten ültetett Édenben, az egyház mintájává és képévé akart tenni, a tanulás szerelmeseinek fel kell ismerniük [ezt]. 18.2. Mert szükségszerű, hogy a földi dolgok tükrözzék (kifejezzék) a mennyeieket, a földi alakok (ábrák, tüposz) pedig tanúskodjanak a szellemiekről és a mulandó pedig az örökkévalót várja, ahogy Isten is megparancsolta Mózesnek, hogy készítsen egy sátrót a minta (modell) szerint, amelyet a hegyen mutattak neki.

18.3. Mi lett volna az, amelyet látott, ha nem a mennyei dicsőségek és formák képmásai, amelyből mintázott Mózes egy sátrát, romolhatatlan fából a testi ábrázolásnak megfelelően, hogy azok számára, akik a testi dolgokra tekintenek, ugyanezen embereknek feltárulhasson, mint földi, de azok számára, akik szellemi dolgokat figyelnek, ugyanezek az emberek mennyeivé válhassanak?

18.4. Így az Édent a gyönyörűség helyének hívják. Ez a Kert, melyet keleten ültettek, évszakos fákkal és mindenféle gyümölccsel feldíszítve, hogy így az igazak közösségének meg kell értenie, hogy az a hely szent, amelybe az Egyházat plántálták. 18.5. Mert sem puszta hely nem nevezhető Egyháznak, sem kőből és agyagból épült ház, sem maga az ember nem nevezheti magát Egyháznak. Mert egy ház elpusztul, és egy ember meghal. 18.6. És hát mi is az az egyház? Az igazságban részt vevő szentek közössége.

18.7. Ezért a szentek egyetértése (egy véleményen levő) és útja, ez az Egyház, az Isten szellemi háza, mely a Felkentre, mint »keletre« ültettetett, amelyben változatos és virágzó fák mutatkoztak be és jelentek meg, az atyák nemzedéke kezdettől fogva kitűnt, és a próféták cselekedetei, amelyek a Törvény után teljesedtek be, mind pedig az apostolok kara, akik az embereket a Beszéd által bölcsékké teszik, és mind a mártírok kara, akik a Felkent vére által meg fognak menekülni, és a víz által megszentelt szüzek elhívása, a tanítványok kórusa és a felvigyázók (püspök) rendje, papok és Léviták, [ők az Egyház].

18.8. És miután mindenféle módon és sokféleképpen vannak felékesítve, mindezek a dolgok virágoznak az Egyházban, lévén nem elpusztíthatók, és gyümölcsükben való részesedés által örülünk, mert ha eszünk belőlük, szellemi és mennyei gyönyörűségbe jutunk.

18.9. Mert az áldott atyák maguk szolgálják nekünk Isten jóslatait, mint ahogy a virágzó fák is, amelyeket a kertben ültettek, mindenkor gyümölcsöt teremnek egymás között, hogy így az édes (v. kedves) Felkentet bemutathassák; ez az élet gyümölcse, amely nekünk adatott, hogy

megismerhessük ezeket mostanáig.

18.10. Ebben az Édenben örök vizek folyója folyik, és négy folyó, ami abból fakad, az emberek egész földjére ömlik, amint az az egyházban is megtörténik. Mert a folyó, lévén a Felkent, a négyszeresen megmentő Evangélium által, gondosan figyel mindenekre, és jelen van mindenekben. De a Felkent öntözi és locsolja is mindazokat, akik hisznek benne, ahogy a próféta mondja: "Folyók ömlenek szívéből." (Ján. 7:38)

8.11. És így a Kertben a tudás fája és az élet fája volt kiállítva, ahogy most az Egyházban a Törvény és a Beszéd olyan, mint két elültetett fa. Mert a törvény ismerete által jött a bűn, de a Beszéd által adatik az élet és a vétkek bocsánata. 18.12. Mert Ádám már akkor is, miután nem engedelmeskedett Istennek, és a tudás fájáról kóstolt, a kert kitaszítottja lett, és kiűzték a földről egy olyan földre, ahol ismét vándorol.

18.13. Ugyanígy, aki hitt, és miután nem tartja be a parancsolatokat, leveti magáról a szent szellemet, az egyház kitaszítottjává válik, de a föld már nem fogadja be, és olyanná válik, mint a régi ember, vándorolnia kell.

19.1. Ezért amikor az Írás azt mondja: „Zsuzsanna bement és körbejárta férje kertjét” (Zsuzs. 7.) ez azt jelzi, hogy a királyok és az első helyen állók kerteket ültetnek maguknak városokban és földeken, hogy gyönyörködjenek bennük, ahogyan Jóákim tette Babilonban. 19.2. Mert volt egy kert a háza mellett, ahová Zsuzsanna bement, és ott járkált, imádkozva, himnuszokat és énekeket énekelt Istennek, aki kiküldte a két szolgálólányt, hogy hozzák be az előírt dolgokat, azért, hogy megmosakodjon.

19.3. „De bezárták a kert ajtóit, és a szűk ajtókon mentek ki” (Zsuzs. 17-18) ezzel előre hirdetve az eljövendő dolgokat, mert aki a kert vizének részese akar lenni, annak le kell mondania a széles ajtókról, és a szűk és keskeny ajtón keresztül kell bemennie (vö.: Mát. 7:13-14; Luk. 13:24).

19.4. „És nem látták a véneket, mert el voltak rejtőzve.” (Zsuzs. 18) Mert ahogyan akkor a kertben a Sátán a kígyóban rejtőzött, így most is, miután elrejtette magát a véneken, a kéjre sóvárog, hogy így másodszor is elpusztíthassa Évát.

20.1. „És történt, amikor a leányok kimentek, a vének is felkeltek, és Zsuzsannához futottak, és ezt mondták: Íme, a kert ajtaja zárva van, és senki sem lát minket, és mi vágyunk rád. Ezért járulj hozzá, hogy kihasználjunk és hálj velünk. De ha nem, akkor tanúskodunk ellened, hogy egy ifjú volt veled, és ezért küldted el magadtól a leányokat.” (Zsuzs. 19-21)

20.2. Ó, törvénytelen uralkodók és vezetők, akik tele vannak sátáni cselekvéssel! 20.3. Nemde Mózes átadta nektek ezeket a dolgokat? Ilyen módon a törvényt ismerve (olvasva) más dolgokat is tanítasz? Aki azt mondja, hogy ne kövess el házasságtörést, vajon ő maga is házasságtörést követ el? Aki azt hirdeti, hogy ne gyilkolj, vajon ő maga is gyilkol? Aki azt mondja, hogy ne kívánozz, el akarod pusztítani felebarátod feleségét?

20.4. Csak nem azt mondjátok nekem, Izrael fejedelmei: “Isten, aki mindent alkotott, nem lát?” A nappal és a nap, nem látják munkádat? És a föld, amelyet megfertőztettél, nem kiált-e? 20.5. Ti, törvénytelenek, miért vezetitek félre a szemérmes és tiszta lelket hazug szavakkal, hogy felkeltsétek a vágyatokat? Az izraelita Nábót történetének jellegzetessége jellemzi őt, aki nem járult hozzá, hogy Akhábnak adja át szőlőjét, hogy legyen veteményes kertje, és emiatt az igaz embert, miután megvádolták, igazságtalanul megölték. (1Kir. 21:1-14)

20.7. Ezek a te dolgaid kezdettől szemérmetlen rémtettek voltak a gazember miatt, aki kezdettől fogva benned van. 20.8. Mert valóban volt vele egy mennyei ifjú, aki nem érintkezett vele, hanem segítségére volt.

21.1. És így, miután meghallotta ezeket a szavakat, az áldott Zsuzsanna szíven lett szúrva (v. megerősödött), és felövezte testét, mivel nem akarta, hogy beszennyezzék a törvénytelen vének. 21.2. És ennek az eseménynek valóban le kellett győznie Zsuzsannát. Mert ezt most az Egyházban is beteljesedve találhatod. 21.3. Mert amikor a két nép megegyezik abban, hogy elpusztítják a szentek életét, megfigyelik a megfelelő napot, és miután berohantak Isten házába, miközben ott az egész nép imádkozik és énekel Istennek, megragadva őket, a bíróság elé hurcolják és letartóztatják őket, mondván: „Gyere, járulj hozzánk, és áldozz isteneinknek, de ha nem, akkor ellened tanúskodunk.” Akik nem hajlandók az emelvényre vezetni őket, azt velük együtt vádolják, hogy azt gyakorolják, ami ellenkezik a császár rendeletével, és halálra ítélik őket.

22.1. „Ekkor Zsuzsanna mélyet sóhajtott, és azt mondta: „Nagyon nehéz helyzetben vagyok, mert ha most megtenném, az halál számomra, de ha nem tenném, nem menekülök ki kezeitekből, de jobb nekem ha ezt nem teszem, hogy kezeitekbe esem, mint vétkezni 𐤒𐤃𐤃𐤃 előtt.” (Zsuzs. 22-23) 22.2. Íme, a tiszta asszony szavai, aki figyelt Istenre. Azt mondja: „Nagyon nehéz helyzetben vagyok”, mert az Egyházat nemcsak a zsidók üldözik és nyomják el, hanem a pogányok és azok is, akik hamisan kereszténynek nevezik magukat, akik az Egyház mértékletességét és nyugalját látva mindig erőszakot alkalmaznak, hogy elpusztítsák őt.

22.3. “És ha ezt tenném” – mondja, “akkor az halál számomra.” Mert Istennek engedetlen és embereknek engedelmeskedni halál és örök büntetés. 22.4. „De ha nem tenném, nem menekülök ki kezeitekből.” És ezt az igaz beszédként mondta. Mert azok, akiket a Felkent nevéért visznek előre, ha azt akarják tenni, amit az emberek parancsolnak, meghalnak Istennek, de élnek a világnak; de ha nem cselekszenek, amit parancsolnak, nem kerülnek ki a bírák kezét, hanem ugyanazok a bírák elítélik őket, és meghalnak.

22.5. Mert jobb nekünk, ha nem tettük azt, amit az emberek parancsolnak, kezükbe esni, mint vétkezni 𐤒𐤃𐤃𐤃 előtt. Mert ez hasznosabb: ha az emberek igazságtalanul megölnék minket, hogy Istennel élhessünk, mint megegyezni velük, és miután tönkrementek, Isten kezébe kerülni. 22.6. „Mert ezért élt, halt meg és támadt fel a mi urunk a Felkent Jahósua is, hogy az élőkön és holtakon is uralkodjon.” (Róm. 14:9)

23.1. Zsuzsanna réges-régen mindenféle módon tanította ezeket a dolgokat, önmagában előrevetítve az Egyház titkait, amelyekből hitet, tiszteletet és a test tisztaságát (szűziességét) hirdetik mindmáig az egész földön. 23.2. És ezért figyelmeztetem mindazokat, akik ezt az írást olvassák, nőket és szüzeket, kicsiket és nagyokat, akik Isten ítéletét tartják szemük előtt, vegyenek tőle példát, utánozzák őt, és ahogyan Zsuzsannát Isten megigazította, és képes volt megszabadulni a második haláltól a beszéd által, amely Dániel által volt igazgatva, [te is így leszel].

23.3. Mert egyfelől a férfiak, akik József mértékletességét keresik, másrészt a nők, akik Zsuzsanna tisztaságát és hitét keresik, ne engedjétek a magatok elleni istenkáromlás bírálatának, hogy nehogy jóváírjátok azt, amit a két vén igaznak mondott. 23.4. Mert sok hazug és lélekcsaló lopta be magát, megtévesztve a szentek tiszta lelkét, akik meggyőző szavakkal pusztítják el a nőket, és saját vágyuk kedvéért vonják el őket, akik eretnek beszédekkel háborgatják a férfiakat, hogy saját akaratuk valósulhasson meg.

23.5. Erre az apostol, előre látva a történéseket, így szól: „Attól tartok, hogy ahogy a kígyó megtévesztette Évát gonoszságával, a ti gondolataitok is elvesznek a Krisztusban lévő tudástól.” (2 Kor. 11:3) 23.6. Arra buzdítok minden szentet, legyetek józan gondolkodásúak, szeressétek az igazságot, és vegyetek tudomást Zsuzsanna tisztaságáról, aki nem volt a hústest rabszolgája vagy a gyönyör vágyának, és akit a két vén személye sem ragadott el, hanem teljes szívből félve Istent, az átmeneti halált választotta, hogy elkerülje a második tűznek halálát.

24.1. És így, miután ezek a dolgok megtörténtek, az Írás azt mondja: „És Zsuzsanna nagy hangon siránkozott, de a két vén ellene kiáltott.” (Zsuzs. 24) 24.2. És hát kihez kiáltott Zsuzsanna, ha nem Istenhez, ahogyan Ézsaiás is mondja: „Akkor kiáltani fogsz, és Isten meghallgat téged, miközben még beszélsz, azt mondja: Íme, itt vagyok.” (Ézs. 58:9)

24.3. “De a két vén ellene kiáltott.” Mert a törvényszegők nem szűnnek meg kiáltani ellenünk és ezt mondogatni: „Töröld el a földszínéről az ilyet, mert nem illik nékik élniük.” (vö.: Apcs. 22:22)

24.4. „És futás után az egyik vén kinyitotta a kert ajtaját” (Zsuzs. 25-26) bemutatva azt a széles utat, amelyen keresztül elpusztulnak, akiket ezekhez az ajtókhöz vezetnek. 24.5. A leányzók ugyanis feltárták előttünk az egyenes és keskeny ajtót, amelyen keresztül át is mentek.

25.1. És a szolgák, miután meghallották Zsuzsanna hangját, bementek. De ezek a vének, miután kinyitották a széles ajtót, az ellenkezőjét tették, ravaszul kitaláltak egy halálos ürügyet ellene.

25.2. „De amikor a vének kimondták szavaikat, a szolgák nagyon elszégyellték magukat, mert még sose mondtak ilyen gonosz beszédet ellene (Zsuzsanna ellen).” (Zsuzs. 27.)

25.3. Ha valaki gyermekkorától tisztán (szemérmesen) él, kedvesem, elhagyja az emberek tetszését, mindhalálig. Ugyanez történt Zsuzsannával is, aki gyermekkorától fogva pontosan betartotta Mózes törvényét, és miután tisztességesen és mértékletesen élt, meddővé tette a két vén által elmondott mondást.

25.4. És ily módon minden hívő férfi vagy nő, ha Istent félve megtartja a kapott hitet, nem fog vétkezni. 25.5. De ha valaki azt mondja, hogy hívő, de hitetlenséget cselekszik, kettős ítéletet kap Istentől, még akkor is, ha most arra számít, hogy elkerüli a figyelmet ezen a világon.

26.1. „Másnap történt pedig, amikor a nép összegyűlt az ő férjének, Jójákimnak a házában, odajött a két vén, akik tele voltak törvényteleniséggel Zsuzsannával szemben, hogy megöljék őt, és ezt mondták a nép előtt: Küldjétek Zsuzsannáért, Hilkiás lányáért, aki Jójákim felesége! És elküldtek érte, és bement ő és szülei, gyermekei és minden rokona.” (Zsuzs. 28-30)

26.2. Ez látszik most is. Mert ha valamelyik szentet elfogják, az udvarra viszik, ott minden ember összefut, hogy mi lesz vele. 26.3. „Zsuzsanna látványa gyönyörű volt, és rendkívül kellemes a szemnek.” Mert a szépség, ami körülveszi, nem a parázna testének szépsége, amely Jezabel módjára körülvesz egy nőt, sem az arc szépsége, amelyet sokféle smink borít, hanem a hit szépsége, tisztasága és szentsége volt meg benne.

26.4. „A törvényszegők megparancsolták, hogy leplezzék le, mert le volt takarva, hogy szépsége kiteljesedjék.” (Zsuzs. 32.) Gondoljuk át, szeretteim, milyen gonosz volt ez a cselekedet. Míg ugyanis az apostol azt mondta: „Egy nőnek fátyol kell a fején az angyalok miatt,” (1Kor. 11:10) – ezek a férfiak az ellenkezőjét tették, megparancsolták, hogy legyen leleplezve a nép előtt, és ezt nem szégyellték.

26.5. „A nép között állva a fejére tették kezeiket” (Zsuzs. 34.), hogy még az érintésük közben is betölthessék saját vágyuk torkát. 26.6. „De ő, miközben sírt, az égre nézett. Mert szíve 𐤀𐤃𐤅𐤃-ban bízott.” Mert könnyein keresztül vonzotta magához a Beszédet az egekből, aki könnyei által volt hivatott felébreszteni a halott Lázárt. (Ján. 11:43)

27.1. „A vének azt mondták: Mialatt mi egyedül sétálgattunk a gyümölcsöskertben, ez bejött két szolgálójával, bezáratta a kert kapuját, majd elküldte a szolgálókat. Akkor odament hozzá egy ifjú, aki addig rejtőzködött és lefeküdt vele. Mi a kert szögletében tartózkodtunk, de megláttuk a törvényszegést, s odarohantunk hozzájuk. Tetten értük őket, de az ifjút nem tudtuk elfogni, mert erősebb volt nálunk. Kinyitotta a kaput, s elmenekült. Ezt azonban elfogtuk és vattóra fogtuk: Ki volt az az ifjú? De nem akarta megmondani. Ennek mi magunk vagyunk a tanúi. És hittek nekik, mint a nép véneinek és bíráinak, és halálra ítélték.” (Zsuzs. 36-40.)

27.2. Ezért szükséges, hogy mindenben állhatatosak legyünk, és ne figyeljünk a hazug szavakra, és ne legyünk könnyen elragadtatva és félrevezetve az uralkodók személyétől, tudván, hogy számot kell adnunk Istennek. Hanem inkább el kell jutnunk az igazsághoz, és a hit pontosságát (helyességét) kell keresnünk, hogy kedvesek lehessünk Istennek. 27.3. Mert régen Izrael fiai,

akik hanyagul bíztak az uralkodókban és nem vizsgálták az igazságot, gyilkosságban lettek bűnösök, igazságtalanul elítélve Zsuzsannát.

27.4. De ő, segítségül hívva a Pártfogót a mennyből, így kiáltott, “Örökkévaló Isten, aki ismeri a titkos dolgokat, aki lát minden dolgot, mielőtt vannak, Te tudod, hogy hamis tanúságot tettek ellenem.” (Zsuzs. 42-43.) 27.5. Mert, akik csak tiszta szívvel hívják őt, Isten meghallgatja őket. De akik hűtlenségben és képmutatásban hívják őt, elfordítja tőlük arcát.

28.1. Az Írás azt mondja: „Miközben pedig elvitték, hogy megöljék, Isten feltámasztotta egy fiatal fiú szellemét, akinek a neve Dániel volt. És nagy hangon felkiáltott: Ártatlan vagyok ennek az asszonynak a vérében!” (Zsuzs. 45-46.) 28.2. És hát mi ez, ami történt, kedvesem? Mert mi korábban felvilágosítottunk. Mi okból nem történt meg ez a segítség 𐤒𐤓𐤕𐤓-tól, mielőtt [az asszonyt] elítélték volna, hanem inkább amikor elvezették, hogy megöljék? Ez azért történt így, hogy Isten fensége és hatalma megjelenhessen.

28.3. És akkor ez hogyan helyes? Amikor valaki meg akarja váltani az egyik rabszolgáját, akkor képes megváltani és megmenteni, amikor csak akarja és ahogy akarja. De amikor el akar fogni egy rabszolgát, megengedett, hogy megölje, hogy miután a büntetéseket valódi igazságként viselte el, és miután megkoronázták, Isten megdicsőítse őt. (ἵνα τὰς κολάσεις ὑπομείναντα ὡς γενναῖον ἀθλητὴν στεφανώσας)

28.4. Mert miután Zsuzsanna imádkozott és meghallgattatott, 𐤒𐤓𐤕𐤓 angyala elküldte pártfogóját, hogy segítőtje legyen, hogy elpusztítsa azokat, akik ellene voltak. 28.5. Aki, miután látja a rohamot (támadást), az áldott Dániel, mint próféta és Isten szellemével bíró kiáltott fel: „Én ártatlan vagyok ennek az asszonynak a vérében!” (Zsuzs. 46), hogy ő maga ne legyen bűnös gyilkosságban, ahogyan Pilátus is cselekedett a Felkenttel, aki megmosta kezét vízzel, mondván: “Ártatlan vagyok ennek az embernek a véréből.” (Mát. 27:24)

29.1. De talán valaki azt fogja mondani, hogy ez nincs leírva és nem lehet tudni, hogy Dániel látott egy angyalt, amikor így kiáltott fel: „Én ártatlan vagyok ennek az asszonynak a vérében!”
29.2. Ha vársz egy kicsit, ó ember, maga Dániel fog megtanítani erre!

29.3. „Mert miután a nép meghallotta a hangot, és elcsodálkozott, Dániel így válaszolt nekik:

Ennyire ostobák vagytok, Izrael fiai? Nem vizsgáltad meg, sem nem kutattad, mi a tiszta, [és így] ítéled el Izrael leányát? És most térjete vissza az ítélet helyére, mert hamis tanúságot tetted ellene. És az emberek sietve visszafordultak.” De a törvényszegők kigúnyolták Dánielt, és semmibe vették, mint fiatal fiút, nem látva benne a Beszéd (ige) hatalmát, de az emberek elgondolkodtak és így szóltak: „Gyere, ülj közénk, és magyarázd el nekünk, mert Isten neked adta az öregkor élettapasztalatát.” (Zsuzs. 50.)

29.4. Azt mondta: „Válaszd el őket egymástól nagy távolságra, és kihallgatom őket.” Amikor elválasztották őket egymástól, és miután magához hívta az egyik vént, azt mondta neki: Halld csak, ki előregedtél a gonosz napokban; most eljöttek bűneid, melyeket korábban tettél, te, aki elítélted az igazat és ártatlant, és akik megszabadítjátok a bűnösöket, habár 𐤒𐤓𐤕 azt mondja: Az ártatlant és igazat el ne ítéld! És most, ha valóban láttad őt, mondd meg, melyik fa alatt láttad, ahol kapcsolatba léptek egymással? És azt mondta: A masztixfa (pisztácia) alatt. De Dániel azt mondta: Közvetlenül saját fejed ellen hazudtál. Mert már eljött Isten angyala, átvette Istentől az ítéletet, hogy kettévágjon.”

29.5. És így Dániel kikérdezte, és teljesen elpusztította őt. Mert amikor azt mondta: „Isten angyala már eljött, és átvette az ítéletet Istentől, hogy kettévágjon.” nyilvánvaló, hogy amikor Zsuzsanna Istenhez imádkozott, és meghallgatták, akkor az angyalt kiküldték, hogy segítsen neki. 29.6. Így történt Tobittal és Sárával is (Tób 3:16-17). Ők ugyanis imádkozásuk után ugyanabban az órában és ugyanazon a napon, mindkettejük könnyögését meghallgatták és Rafael angyalt kiküldték, hogy meggyógyítsa őket.

29.7. És ily módon az Írás megjövendölte Ámosz prófétán keresztül Izrael házának, mondván: „Ha 𐤒𐤓𐤕 Isten valamit cselekszik, nem nyilatkoztatja-e ki először szolgáinak, a prófétáknak?” (Ám. 3:7) Dánielnek látomás tűnt fel és a szent szellem feltámadt benne, úgyhogy az általa végzett vizsgálat után az angyal megölte őket, mint gonosz hamistanúkat.

30.1. De mivel a bevezetésben már leírtuk, hogy a két vén a két nép modelljét ábrázolja ki, az egyik a körülmetéltekből, a másik a pogányokból származik, akik szintén mindig összeesküvőkké válnak az egyház ellen, látjuk magának Dánielnek szavait és tanuljuk meg, hogy az Írás semmiben sem csal meg minket.

30.2. Mert amikor azt mondta az első vénnek: „Halld csak, ki előregedtél a rossz napokban; most

eljöttek bűneid, melyeket korábban tettél; te, aki elítélted az igazat és ártatlant, és akik megszabadítjátok a bűnösöket, habár azt mondja: Az ártatlant és igazat el ne ítéld!” (Zsuzs. 56.) Dániel ahhoz beszél, aki ismeri és szereti a törvényt. (ὡς νομομαθεῖ ἐλάλει καὶ ὡς ἀγαπῶντι τὸν νόμον)

30.3. A másik vénnek nem így beszélt, hanem azt mondta neki: “Kánaán magva és nem Júda.” (Zsuzs. 56) Megmutatja, hogy Kánaánnak hívják őt, mint amilyen egy pogány, aki így szól hozzá, mint körülmetéletlennek: „A vágy megcsalt, és a szépség elferdítette a szívedet? Ezt tetted Izrael leányaival, és ők félve téged, rokonságba léptek veled, de Júda leánya nem tűrte el gyalázatodat. És most, ha valóban láttad őt, mondd meg, melyik fa alatt láttad, hogy kapcsolatban vannak egymással? És azt mondta: A tölgy alatt. Dániel pedig ezt mondta: Te is közvetlenül saját fejed ellen hazudtál. Mert az Isten angyala mindjárt kettévág benneteket, hogy mindkettőtöket elpusztítson.” (Zsuzs. 56-59)

31.1. És annak érdekében, hogy a szent iratok szentsége mindenhol meg legyen őrizve és az áldott próféták tiszta szája hirdesse, szavakat szavakkal értelmezünk és kifejezéseket kifejezésekkel vetünk egybe. (ῥήματι ῥῆμα συγκρίνωμεν καὶ φράσαι φράσεις συμβάλλομεν)

31.2. Mert akkor, amikor a vének gonosz szavakkal összebeszéltek, hogy elrejtsek vágyukat és szemérmetlenül azt mondták: „Láttuk, hogy kapcsolatban vannak egymással,” az áldott Dániel megvizsgálta, hogy mit mondtak gyalázatosan és visszataszítóan, és így szólt hozzájuk: „Melyik fa alatt láttad őket feküdni egymással”. Ugyanis van egy értelme a kifejezésnek: „feküdni valakivel”, és egy másik értelme annak, hogy „kapcsolatban lenni valakivel”.

32.1. Ennek megfelelően, miután ezek megtörténtek, az Írás azt mondja: „Az egész gyülekezet nagy hangon felkiáltott, és dicsőséget adott Istennek, mert Dániel elítélte azokat, akik szájukkal hamisan tanúskodtak.” (Zsuzs. 60-61)

32.2. És hát mit mondjunk? Míg az egyik azt mondta: „A masztixfa (pisztácia)”, addig a másik azt mondta: „A tölgy”, ebben Isten bizonyága van. 32.3. Mert mit terveztek mondani? “Amikor, miközben a fiatalember birtokában voltunk, megláttuk őt, nem láttuk félreérthetetlenül, hogy milyen fa volt az.” 32.4. De mivel az isteni Írás mindenekben oktat bennünket, és az igazsághoz vezet, ezért tudni kell, hogy a Szellem kényszerítette őket arra, hogy olyan fákat nevezzenek meg, amelyeket nem ültettek el a kertben, úgyhogy íme, saját szájukból vádolják magukat. Mert ha megneveznek néhányat az oda ültetettek közül, valószínűleg ezzel a szóval meggyőzték volna a népet. Azonban most nem így van, hanem azok a dolgok, amelyek történtek, láthatóvá lettek.

32.5. Mert miután Dániel próbára tette szívük aggodalmait és szörnyű vágyaik is, szavaik által, amelyek még mindig a szemük előtt voltak, és miután kinyilvánították titkos hibáikat, amelyeket régen elkövettek Izrael leányai ellen, és kinyilatkoztatták azokat, ők maguk lettek próbára téve a szent szellem által, és elsötétült elméjükben idegen fákat neveztek meg, hogy szavaik révén saját maguk által veressenek bilincsbe.

33.1. Ezt követően az egész nép és rokonai ezt meghallották, és ezt kiáltották: „Hazudtak! Mert sem masztiáfát, sem tölgyet nem ültettek a Kertbe.”

33.2. „Ezek után az egész gyülekezet felkelt, és dicsérte az Istent, aki megmenti a benne reménykedőket. És felálltak a két vén ellen, és úgy cselekedtek velük, ahogyan gonoszul akartak cselekedni felebarátjukkal, és megölték őket, mert Dániel saját szájukból ítélte meg őket, hogy hamis tanúkat tettek” úgyhogy beteljesedett, ami elhangzott, „aki árkot ás felebarátjának, ő maga esik bele abba” (Péld. 26:27), És „a feddhetetlen vér megmenekült azon a napon” (Zsuzs 62-64).

33.3. „Hilkiás és a felesége, az asszony férjével, Jojakimmal és az egész rokonsággal együtt dicsőítették az Istent leányukért, Zsuzsannáért, hogy nem találtak benne szégyenletes dolgot. És Dániel naggyá lett a nép előtt attól a naptól fogva és azon túl is.” (Zsuzs. 63-64)

34.1. És ezért, kedveseim, minden dologra ügyelnünk kell, nem félve attól, hogy valaki, aki valami törvényszegésbe esett, a saját lelkét vádolja, tudván, hogy Isten mindenképp pártfogója, ő maga a mindent-látó szem, semmi sem kerül el a figyelmét, amit a világon elkövettek. Ezért az éberek, akik mindig tiszta szívből élnek, Zsuzsannát utánozzák és gyönyörködnek a kertben, és élvezik az örökké-folyó vizet; és minden szennytől bepiszkoltan szenteljétek meg magatokat mennyei olajjal, hogy így tiszta testet ajánlhassatok Istennek, és gyújtsd meg lámpásaidat, és várd a vőlegényt, azért hogy ezt az akkordot megütve bebocsátást nyerhess és ünnepeljétek Istent a Felkent által énekben, akinek dicsőség mindörökké. Ámen.

II. könyv

A képről, amelyet Nabukodonozor király állított fel

Nabukodonozor elfeledett álma

1.1. „Nabukodonozor királyságának második évében álmot álmodott, és megdöbbsent szelleme, és nem tudott aludni. És a király azt mondta, hogy hívják a varázslókat, mágusokat, bűvészeket és a káldeusokat, hogy hirdessék a királynak álmát. És eljöttek, és megálltak a király előtt. A király pedig így szólt hozzájuk: „Álmodtam, és megdöbbsent szellemem, hogy megismerjem az álmot.” A káldeusok pedig szír nyelven szóltak a királyhoz: Ó király, örökké élj! Mondd el az álmot minden szolgádnak, és mi meghirdetjük a magyarázatot. De a király így válaszolt a káldeusoknak: Eltávolodott tőlem az emlék. És így, ha nem adjátok tudtomra az álmot és annak magyarázatát, elpusztultok és házatokat felforgatják. De ha megismertetitek velem az álmot és annak megfejtését, adományokat, ajándékokat és sok tiszteletet kaptok tőlem, csak hirdessétek nekem az álmot és annak megfejtését.” (Dán. 2:1-6.)

2.1. Tehát az álom, amelyet a király látott, nem földi volt, hogy a világ bölcsei megmagyarázhassák, hanem mennyei volt, Isten terve és előretudása szerint, amelyek saját idejünkben teljesednek.

2.2. És emiatt el volt rejtve a földi dolgokat értő emberek előtt, hogy a mennyei dolgokat keresőknek feltárujanak a mennyei titkok.

2.3. Mert Egyiptomban is hasonlóképpen történt a fáraóval. 2.4. Mert álmokat látva, elbeszélte azokat Egyiptom minden magyarázójának, és nem volt senki, aki kijelentette volna azokat a fáraónak. Ám amikor az áldott József jelen volt, a mások által meg nem értett álmok még időben lelepleződtek. És ezen elképedve a király így szólt minden szolgájának, mondván: „Találtunk-e valaha ilyen embert, akiben Isten szelleme van?” (Gen. 41:38) Ezért az Írás azt jelzi, hogy senki sem tudja ismertetni a mennyei titkokat, hacsak nem ismertetik vele, mint a szent szellem részestársával.

2.5. Ezért, ily módon a látomás elrejtetett a babiloni király előtt, hogy így az, aki Istentől volt kiválasztva, úgy mutatkozzon, mint Dániel, a próféta. Mert valahányszor egy látomás el van rejtve mások előtt, de egy másik mégis felfedi, ez elkerülhetetlenül azt mutatja, hogy aki beszél,

prófétaként beszél.

3.1. Ezért, hogy a káldeusok, akik valamilyen módon összebeszéltek, ne csalhassák meg a királyt csaló szavakkal, Nabukodonozor, aki súlyosan gyötrődött, így szól hozzájuk: „Igazából én magam is tudom, hogy időt akartok nyerni, mert tudom, hogy a dolog eltávozott tőlem. És így, ha nem közlöd velem az álmot, tudom, hogy hamis és kiforgatott szót akartál kimondani előttem, amíg a dolgot el nem felejtik.” A kaldeusok így válaszoltak a királynak: „Nincs ember a földön, aki képes lenne ismertté tenni a király aggodalmát, mert egyik nagy uralkodó és király sem kérdezett ilyen dolgot a varázslótól, mágustól, bűvésztől vagy káldeustól, mert nehéz a szó, amit a király kér, és nincs más lény, aki ki tudná hirdetni a király előtt, csak az istenek, akik nem laknak a hústesttel.” (Dán. 2:8-11)

3.2. Miután ezek elhangzottak, a király feldühödött, „elrendelte, hogy Babilon minden bölcsét öljék meg. És kijött a rendelet, hogy a bölcseket meg kell ölni.”

4.1. És mivel azt mondták, hogy amit a király keres, azt lehetetlen embernek elmondani, Isten megmutatta nekik, hogy ami embereknél lehetetlen, az Istennél lehetséges. 4.2. Mert Ariok, a Fő-Mészáros meg akarta ölni Dánielt és három barátját is, mert kiment, hogy megölje a babiloni bölcseket. Mert az Írás azt mondja, hogy a Fő-Mészáros maga kezdett kardot ragadni. Mert ahogyan a mészáros minden teremtményt megöl és lemészárol, úgy ölnek meg e világ uralkodói is embereket, lemészárolva őket, mint oktan állatokat, de Dániel kiment és ezt mondta: „Milyen okból ment ki ez a meggondolatlan javaslat a király orcájától?” Mert meg akarta tudni tőle, hogy milyen okból mészárolnak a babiloniak. 4.3. És „Ariok tudtára adta Dánielnek a dolgot”. Dániel, miután ezt hallotta, kérést intézett hozzá, hogy adjon neki időt, hogy megismertesse a magyarázatot a királlyal. (Dán 2:14-16)

5.1. „Azután Dániel bement a házába, és tudatta a dolgot Anániással, Misáellel és Azariával. És kegyelmet kértek a menny Istentől, hogy ne pusztuljanak el Babilon többi bölcsével együtt. Aztán a titkot feltárták Dánielnek éjszaka álmában, és Dániel áldotta a menny Istent, mondván: Áldott legyen 𐤂𐤃𐤃𐤃 neve örökkön-örökké, mert övé a bölcsesség, értelem és erő. És Ő maga változtatja az évszakokat és időket, királyokat jelöl ki és távolít el, aki bölcsességet ad a bölcseknek és belátást azoknak, akik megértéssel látnak. Ő maga fedi fel a mély és rejtett dolgokat, ismeri a sötétségben lévő dolgokat, és a világosság vele van. Neked, atyáim Istene, hálát adok és dicsérlek, mert bölcsességet és hatalmat adtál nekem, és tudtára adtad, amit kértünk tőled, és megismerttetted velem a király dolgát.” (Dán. 2:17-23)

5.2. Ezért szükséges, hogy ismerjük Isten jószívűségét, hogy az arra érdemeseknek és az őt félőknek gyorsan feltárja és leleplezi [titkait], teljesítve kérvényeiket és kéréseiket, ahogy a próféta mondja: „Melyik bölcs ember érti ezeket a dolgokat? Vagy értelmes ember is, megismeri ezeket?” (Hós. 14:9-10)

6.1. „Miután ez megtörtént, Dániel felkelt, Ariókhhoz ment, és ezt mondta neki: Ne pusztítsd el Babilon bölcseit, hanem vidd a király elé, és hirdetni fogom a királynak az álmot és annak magyarázatát.” (Dán. 2:24)

6.2. Ő, miután meghallotta ezeket a dolgokat, „behozta Dánielt, sietve mondta: Találtam egy férfit Júdea fogságának fiai közül, aki kihirdeti a magyarázatot a királynak.” 6.3. Megdöbbsent, és így szólt Dánielhez: Képes vagy hirdetni az álmot, amelyet láttam, és annak magyarázatát? És Dániel mondta: A titkot, amelyről a király kérdez, nem a mágusoknak, a varázslóknak vagy a jövőmondóknak kell meghirdetniük a királynak, hanem van egy Isten az égben, aki felfedi a titkokat, és tudtára adja Nabukodonozor királynak, hogy minek kell történnie az utolsó napokban.”

6.4. Figyeld meg, hogyan menti meg ezen szavak által a káldeusokat attól a veszélytől, amely megölte volna őket, és arra tanítja a királyt, hogy ne keressen mennyei titkokat a földi embereknél, olyan titkokat, amelyeket Isten a maga idejében fog beteljesíteni. 6.5. És ezért a király gondolatait Istenhez emelve így szólt: „Van egy Isten az égben, aki feltárja a titkokat,” aki befogadja a kegyelmet és kérelmet kérő embert.

6.6. Ahogyan ő maga is alázatos lévén, megalázta magát, és nem dicsekedett, bár bölcsőbbnek találták az összes babilóniaiánál, mondta: Sőt, ez a titok nem azért tárult fel előttem, mert a bennem levő bölcsesség nagyobb mindazoknál, akik a földön laknak, hanem azért nyilatkoztatták ki nekem, hogy a magyarázatot a király elé tárjam, hogy így szíved megfontolása ismerté válhasson.

6.7. Mert miután a király elfoglalta Egyiptomot, és miután elfoglalta a júdeai földet, és elhurcolta a népet, ágyán fontolgatta, mit kell tennie ezek után. 6.8. De aki minden titkait ismeri, és a szívek gondolatait kutatja, az a képmáson keresztül kinyilatkoztatta a királynak, hogy mi lesz, de Isten elrejtette előle a látomást, hogy Isten terveit ne a a babiloni bölcssek, hanem az áldott

Dániel által legyen megmagyarázva, mivelhogy a mindenek elől elrejtett dolgokat Isten prófétája nyilatkoztatta ki.

7.1. Mindenesetre az Írás azt mondja: „Te, ó király, néztél, és íme, egy képmás (kép): Nagy volt az a képmás, és félelmetes volt a megjelenése. A kép feje tiszta aranyból, keze és mellkasa és karja ezüst, hasa és combja bronzból, lábai vasból, lábai részben vasból, részben agyagból voltak. Addig nézted, amíg megláttál egy követ, amelyet kéz nélkül vágtak ki, és az a képmás vas- és agyaglábainak ütközött, és teljesen összezúzta. Aztán egyszer s mindenkorra megőrölték az agyagot, a vasat, a bronzot, az ezüstöt és az aranyat, és olyanok lettek, mint a pelyva a nyári szérűről. És a szél nagysága elvitte őket, és nem találtak helyet nekik. És a kő, amely a szobrot megverte, nagy hegygé lett, és betöltötte az egész földet. Ez az álom, és mi elmondjuk a magyarázatát a király előtt. Te vagy, ó, király, a királyok királya, akinek a menny Istene erős, hatalmas és tiszteletre méltó országot adott minden helyen, ahol emberek fiai laknak, és kezedbe adta a mezei vadakat és az ég madarait, és mindenek urává rendelt téged. Utánad más birodalom támad, kisebb, mint a tied, ezüstdől való; azután egy másik, harmadik birodalom, amely rézből való lesz, és ez az egész földön fog uralkodni. A negyedik birodalom olyan lesz, mint a vas; miként a vas mindent összetör és összezúz, úgy fogja ez összetörni és összezúzni amazokat mind. Mivel pedig azt láttad, hogy lába és lábujjai részint fazekas-agyagból, részint pedig vasból vannak: az a birodalom meg fog oszlani, de azért vas lesz az alapja, úgy, amint láttad, hogy vas volt keverve az agyag sarába. Mivel lábujjai részint vasból, részint meg agyagból voltak: az a birodalom részben szilárd és részben törékeny lesz. Mivel pedig azt láttad, hogy vas és agyagos sár volt összekeverve: részei az emberi mag által össze fognak ugyan vegyülni, de össze nem forrnak, mint ahogy a vas nem vegyülhet össze az agyaggal. Ezeknek a birodalmaknak az idejében az ég Istene egy más birodalmat támaszt, amely soha meg nem szűnik; annak uralma más népre soha át nem száll: ez összetöri és tönkretesz mindazokat a birodalmakat, maga azonban fennmarad örökké, úgy, amint láttad, hogy a hegyről emberi kéz közreműködése nélkül leszakadt egy kő, és összetörte az agyagot, a vasat, a rezet, az ezüstöt és az aranyat. A nagy Isten megmutatta a királynak azt, ami egykor történni fog; s az álom igaz, és megfejtése biztos.” (Dán. 2:31-45)

8.1. Nabukodonozor, miután meghallotta ezeket, és eszébe jutott az álom, felismerte, hogy amit Dániel mondott, az igaz, és „arcra borult, és imádta Dánielt, és megparancsolta a szolgáltnak, hogy ajándékokat és parfümököt ajánljanak fel neki”.

8.2. Milyen hatalmas az Isten kegyelme, szeretteim, hogy röviddel korábban meg akarták ölni Babilon többi bölcsével együtt, [de most] a király arcra borult, és többé nem emberként imádta ezt az embert, hanem mint Isten és megparancsolta a rabszolgáknak, hogy ajándékokat és

parfümököt ajánljának fel neki. 8.3. Mert régen is ugyanezt hirdette 𐤀𐤃𐤅𐤍 Mózesnek, mondván: „Íme, Istenül adtalak a fáraónak” (Ex. 7:1), úgyhogy a jelek által, amelyek alatta történtek Egyiptomban, Mózeset többé nem embernek ismerték el, hanem Istennek, akit az egyiptomiak imádtak.

9.1. És ezért Nabukodonozor megdöbbsent azon, amit Dániel mondott, és így szólt: „Valóban, a te Istened, ő maga az istenek Istene és az uralkodók Ura, aki titkokat is feltár, mert képes volt feltárni ezt a titkot!” És a király előléptette Dánielt, és sok nagy ajándékot adott neki, és kinevezte őt a babilóniaiak minden országának élére, és kinevezte a szatrapák főnökévé Babilon összes bölcse fölé.

9.2. Mert mivel ő maga megalázta magát és magát minden ember közül a legkisebbnek, a király felmagasztalta őt és őt nevezte ki Babilon összes országának uralkodójává. 9.3. Így tett Józseffel a fáraó is, miután kinevezte őt Egyiptom egész földjének uralkodójává. 9.4. Hiszen egész Egyiptomban senkit sem találtak, aki képes lett volna a látomást hirdetni a fáraónak, csak Józsefet, és a babilóniai bölcsek közül senki sem tudta a látomást hirdetni a királynak, csak Dániel. 9.5. Mert Isten nemzedékről nemzedékre vezet magához a szent embereket, akiknek meg kell dicsőülniük az egész világon.

10.1. „Dániel pedig szívességet kért a királytól, és az kinevezte Sidrákot, Misákot és Abednégót Babilon országa ügyeinek intézésére.” (Dán. 2:49) 10.2. És ami Dániel alatt történt, méltó a hitre és az elfogadásra. Mivel ugyanis ők maguk is csatlakoztak Dánielhez az Istenhez való imádságban, hogy a látomás feltáruljon előtte, és emiatt kapott maga Dániel is megbecsülést és méltóságot a királytól, Dániel megemlékezett róluk, és rájuk bízta azt a munkát, amely alattuk történt a király nevében, így ők maguk megbecsülést kaptak tisztelettel, mint társai az istenfélő férfiak. 10.3. Mert miután a mennyei dolgokat kérték 𐤀𐤃𐤅𐤍-tól, azok földi dolgokkal is foglalkoztak a király mellett.

11.1. Mivel tehát az áldott Dániel leírta a látomást, és nem hallgatott a magyarázatáról, néhány kérdést hagyott hátra (a vizsgálat mögött) az éles elméjűek számára, hogy így ismét meg lehessen magyarázni mások által, amit Dániel mondott. 11.2. Sőt még szükséges, hogy az igazság szerelmesei ne csak futólag olvassanak, hanem hogy törekedjenek arra, hogy elbeszéljék a homályos dolgokat és hogy megértsék, amit a próféták mondtak (Ἀναγκαῖον δὲ σπουδαίως ἐπιζητεῖν τοὺς φιλαληθεῖς, καὶ μὴ μόνον ἐν παραδρομῇ ἀναγινώσκοντας ἐπ’ ἄδηλον νομίζειν εἰρηθῆναι τὰ ὑπὸ τῶν προφητῶν εἰρημένα).

11.3. Dániel ugyanis egy nagy képmást lát, és ennek a fejét tiszta aranyhoz hasonlítja. Ezután a vállakat és a mellkast ezüsből levőeknek írja le. Ezután a has és a comb, bronz. Ezután a lábak, vasak. Hasonlóképpen a lábujjak is agyagból és vasból vannak összekeverve. Ekkor egy kő, amelyet kéz nélkül vágnak ki a hegyből, nekiütközik a képmásnak, és összedarálja azt. És ugyanabból a kőből nagy hegy lett, és betöltötte az egész földet.

11.4. Miután elmondja ezeket a képmással kapcsolatban, később felosztja a képmást, szakaszainak megfelelően birodalmakra osztja, és a szobor minden egyes részénél magyarázatot ad, és elmondja, hogy az arany maga Nabukodonozor király, és leírja, hogy ő a szobor aranyfeje. 11.5. Ezután megnevez egy második királyságot, utalva arra, hogy az alsóbbrendű, mondván, hogy ezüst. 11.6. Ezután egy harmadik, amely bronz. 11.7. Aztán egy negyedik erős birodalom, ami vas. 11.8. Ezután az agyag és a vas összekeverve mutatja a kép lábának csúcsait.

11.9. Mert a fejtől kezdtem, mert ezt jeleníti meg az arany. Ezután a mellkas és a karok, és ezüstnek nevezi őket. Aztán a has és a comb, és azt jelzi, hogy bronz. Ezután leírja a lábakat, és megmutatja, hogy vasak. Aztán a lábak és a tíz lábujj, és agyagnak és vasnak nyilvánítja őket, ezek után nem marad más, mint a kő, amelyet a hegyről vágtak ki, és amely a képmásra ütött, és végül egy nagy hegy, amely az egész földet is betöltötte.

12.1. És hogy van az, hogy nem vesszük figyelembe azokat az ősi dolgokat, amelyeket Dániel megjövendölt Babilonban, és amelyek most is beteljesednek a világban? 12.2. Mert a képmás, amely annak az időszaknak megfelelően volt kiabrázolja, az egész világ királyságának mintáját (modelljét) ölelte fel. 12.3. Abban az időben a babilóniaiak uralkodtak, mint a kép aranyfeje. 12.4. Aztán utánuk a perzsák uralkodtak kétszáznegyvenöt évig, ahogy ezüstként vannak bemutatva. 12.5. Utánuk a görögök uralkodtak, macedóniai Alexandertől kezdve háromszáz évig, amint hogy ők a bronz. 12.6. Utánuk a rómaiak, akik a képmás vas lábai, erősek, mint a vas. 12.7. Ezután a lábujjak, így minden helyen demokráciák jelennek meg, amelyek arra rendeltettek, hogy legyenek és amelyek a képmás tíz lábujjára vannak osztva, amelyekben a vasat agyaggal keverték össze. (Εἶτα δάκτυλοι ποδῶν, ἵνα δειχθῶσιν αἱ κατὰ τόπον δημοκρατίαι αἱ μέλλουσαι γίνεσθαι, διαιρούμεναι εἰς τοὺς δέκα δακτύλους τῆς εἰκόνας, ἐν οἷς ἔσται ὁ σίδηρος ἀναμεμιγμένος τῷ ὀστράκῳ.)

13.1. Ezek után mit mond Daniel? „Kéz nélkül vágtak egy követ, és megverte a képmást.” (Dán. 2:34) 13.2. Mert minden esetben azután, hogy a vasat agyaggal keverték össze, és a lábujjak

hegyéig terjed, és miközben ellentmondásban vannak az emberek magvai egymással, mi marad, ami várni kell, mint a Felkent, ki úgy jön az égből, mint a hegyből kivágott kő, hogy eltávolítsa e világ országait, de felállítja a szentek mennyei birodalmát is, amely soha el nem pusztul, és ugyanaz a hegy lett a szentek városa is, amely betölti az egész földet.

13.3. Emiatt az áldott Dániel így szólt: „És e napok vége után felállítja Isten a mennyek királyságát, amely soha el nem pusztul, és az a királyság nem marad más népre.” (Dán. 2:44)

13.4. hogy valaki ne bizalmatlankodjon az elhangzottakban, és ne kérdezze, hogy ezek valóban így lesznek-e vagy sem, a próféta megpecsételi, mondván: „És az álom igaz, és a magyarázata hű”.

Nabukodonozor felállít egy aranyképet; Sidrák, Misák és Abednégo megtagadják az imádatot

14.1. „A tizennyolcadik esztendőben készített Nabukodonozor király egy aranszobrot, melynek magassága hatvan sing volt, szélessége pedig hat sing, és felállította Babilon vidékén, Deira síkságán. És kiküldte a parancsot, hogy gyűjtsék össze a helytartókat, kapitányokat és uralkodókat, vezetőket és főnököket, és a hatalommal rendelkezőket és az országok összes uralkodóit, és elmentek a szobor felavatására, amelyet Nabukodonozor király állított fel. És mindenek egybegyűjtettek. És eljöttek és megálltak a képmás előtt. És egy hírnök erősen kiáltott: Megmondatott nektek, népek, törzsek, nyelvek, abban az órában, amikor meghalljátok a trombita, a sípok és a líra, a hárfa, a zoltár és a hangszerek egész családjának hangját, le kell borulnotok és imádjátok az aranyképet! És aki nem esik le imádni, abban az órában bevetik az égő tüzes kemencébe.” (Dán. 3:1-6.)

15.1. Így aztán, miután elég idő telt el, és eljött a tizennyolcadik év, a királynak eszébe jutott álma, és készített egy aranszobrot, amely hatvan sing magas volt és hat sing széles. 15.2. Mert amikor az áldott Dániel megmagyarázta ugyanezt az álmod, így válaszolt a királynak: „Te vagy az aranszobor feje”, e szó miatt Nabukodonozor király felfuvalkodott és felemelkedett szívében, a képmást az álom ellenképévé tette, hogy mindenki Istenként imádjá őt.

15.3. És így nagyságban berendezve, felállította Deira síkságán, Babilon vidékén. 15.4. És kiküldött egy parancsot, összehívta a helytartókat, a kapitányokat és az elöljárókat és mindazokat, akik felhatalmazottak, hogy eljöjjenek a szobor felavatására, amelyet Nabukodonozor király állított fel. 15.5. Így aztán, amikor az összes ember összegyűlt az eseményre, és miközben a hangszerek együtt szóltak, abban a pillanatban a népek, törzsek és

nyelvek leborultak és imádták a képmást, néhányan csak azért, mert féltek a királytól, de mindannyian bálványimádók lettek, és figyeltek a szóra, amelyet a király előírt.

16.1. „Ekkor előjöttek a káldeusok közül néhányan, és vádolták a zsidókat a király előtt: Te, ó király, rendeletet adtál ki, hogy mindenki, aki hallja a trombita, a sípok és a líra, a hárfa és a zsoltár, valamint a hangszercsalád egészének zenekarát, és nem borul le, hogy imádja az aranyképet, legyen bevetve az égő tűznek kemencéjébe. Vannak zsidó férfiak, akiket Babilon országa ügyeinek irányítására bízál, Sidrák, Misák és Abednégó, akik nem vették figyelembe, ó, király, rendeletedet, akik nem szolgálják isteneidet és nem imádják azt az aranyszobrot, amelyet felállítottál! Ekkor Nebukadnezár dühében és haragjában megparancsolta, hogy hozzák elő Sidrákot, Misákot és Abdenágót. Tüstént a király színe elé is vezették őket. Azt mondta ekkor Nebukadnezár nekik: »Igaz-e, Sidrák, Misák és Abdenágó, hogy nem tisztelitek isteneimet és nem imádjátok az aranyszobrot, amit állítottam? Nos tehát vagy készen vagytok arra, hogy mihelyt meghalljátok a harsona, a fuvola, a citera, a lant, a hárfa, a koboz és a többi hangszer szavát, leborultok és imádjátok a szobrot, amelyet készítettem, vagy pedig, ha nem imádjátok, tüstént az égő tüzes kemencébe vettetlek titeket; és ki az az isten, aki kezemből megszabadíthatna titeket?» (Dán. 3:8-15)

17.1. Látod-e a zsarnoki emberkirály kérdésését, aki nem ismerte azt, aki ezt mondta: „Ne féljete azoktól, akik meg tudják ölni a testet, mert nem tudják megölni azt, ami belül van, hanem inkább attól féljete, aki a lelket és a testet is el tudja pusztítani a gyehennában.” (Mát. 10:28)

17.2. A fiúk, akik nem hajoltak meg ezektől a szavaktól, így válaszoltak: „Ebben az ügyben nem kell válaszolnunk. Mert van egy Isten, akinek szolgálunk, aki ki tud szabadítani minket az égő tüzes kemencéből és a te kezedből, ó király, megment minket, és ha nem, legyen ismert előtted, ó király, hogy nem szolgáljuk isteneidet, és nem imádjuk az aranyszobrot, amelyet felállítasz.” (Dán. 3:16-18)

18.1. Lám, a három fiú minden hívő férfi számára példakép lett; akik nem féltek a szatrapák sokaságától, és a király beszédének hallatán sem rémültek meg, sem a kemence égő tüzét látva nem remegtek, hanem megvetettek minden embert és az egész világot, egyedül az istenfélelmet tartva szemük előtt.

18.2. Dániel, aki távol állva hallgatott, bátorságra tanította e hármat, miközben mosolygott

rájuk, ő maga is örült tanúságtételüknek, miközben figyelte a három fiút, akiket a Sátán ellen koronázni készültek. Nem tévesztette meg őket a zenei ügyesség, nem ejtette rabul a hangszerek élvezete, nem ragadta el őket a babiloniak csalása, sem nem győzte le őket a király rendelete, térdüket sem hajlították meg az arany képmás előtt, amelyet kalapáccsal készítettek. 18.3. Ez a három hívő tanúságtevő találtatott Babilonban, hogy általuk Isten megdicsőülhessen és Nabukodonozor megszegyenüljön, és a babiloniak bálványai semmivé váljanak.

19.1. Merek mondani valamit és nem fogom kockáztatni, hogy mást állítsak, miközben beszélek. Ezek a fiúk, miután elolvasták az Írás tartalmát, látták, amit a próféta mondott, hogy az róluk van megírva. Mert mi más lett volna az Írás tartalma, ami mondatott Babilonnak: „Megemlékezem (megemlítem majd) Ráhábról és Babilonról, mint ismerőimről.” (Zsolt. 87:4) kivált, ha a szellem által előrevetíti az üdvrend titkait ott? 19.2. Ezek ugyanis látván, hogy minden ember imádja a szobrot, és követi a király parancsát, elkészítették értelmüket, hogy beszélnek. Ez nem hiábavalóan lett megírva, testvéreim, ez most bennünk is hasonlóan beteljesedik.

19.3. Mert íme, az történt, hogy még minden család befogadta foglyainkat és a babiloniak rabszolgái lettek. Nabukodonozor, mint a nagy Sátán, zsarnokoskodik ellenünk, és elkészítve az arany képmást bálványimádásra kényszeríti az embereket. (Megjegyzés: Ez a rejtélyes rész talán azokra a keresztényekre vonatkozik, akiket a világ népének rabszolgaságába kényszerítettek, ezek a „babiloniak”.)

19.4. Mi, hűségesek, mindhalálig kitartunk, nehogy megszegyenítsük tanítónkat, Mózeset, vagy nehogy engedjünk [földi] családunknak, hogy nevetségessé váljunk. Mint a három ifjú, akként győzedelmeskedjünk a “babiloniak” minden hatalmán! Isten meg fog szabadítani minket a király kezéből, ahogy elődeinket (őseinket) a fáraó kezéből.

19.5. Emlékezzünk vissza, mi történt régen Egyiptom földjén. Amikor a tengert megütötték egy bottal, elfutott, és a Jordán folyó, amikor meglátta a (frigy)ládát, visszafordult a forrásához, és a prostituált Ráháb, amikor hűségesnek találták Jerikó városában, megőrizték a kard mézszárlásától. 19.6. És most is, Isten könnyen el tudja oltani a kemence tüzeit.

19.7. Ha karddal fenyegetnek, engedjük magunkat a halálnak; ha vadállatoknak vetnek, ne lapuljunk le a vadállatok előtt. A babilóniaiak tömege ne győzzön azon a hűséges napon. 19.8. Egymást élő harcosként buzdítva, a három ifjú mutatott utat a szellem által a gödörhöz, harcolva

a hitetlen emberek nagy sokasága előtt.

20.1. De valaki azt mondja: „Szofisztikákat csinálsz (A beszéded üres)”. 20.2. Tanuld meg, ó ember, azokból a dolgokból, amelyek Antiochus Epiphanes alatt történtek. 20.3. Míg a hét testvért anyjuddal együtt elvitték, korbácsokkal és ostorokkal verték őket, de egyikük, miközben ostorozták ezt mondta: „Miért késlekedsz, hogy kérdezz és hogy tanulj? Mert inkább készek vagyunk meghalni, mint áthágni atyai törvényeinket.” (2 Mak. 7:1-2)

20.4. „Erre a király elrendelte haragjában, hogy tüzesítsenek meg serpenyőket és rézüstöket. Alighogy ezek áttüzesedtek, annak, aki először szólt, kivágatta a nyelvét, lenyúzatta a fejbőrét (megskalpolta), és lemetszette keze- és lábfejét a többi testvére és anyja szeme láttára. Amikor aztán már mindene meg volt csonkítva, odavitette a tűzhöz és elevenen megsütötte a serpenyőben. S mialatt ebben sokáig kínlódott, a többiek egymást így biztatták anyjuddal együtt, hogy csak bátran menjenek a halálba: 𐤒𐤃𐤃𐤃 az Isten az igazságra tekint, és megkönyörül rajtunk, mint ahogy büntetést hirdető énekében kijelentette Mózes: ‘Meg fog könyörölni szolgálain.’” (2 Mak. 7:3-6, Deut. 32:36)

21.1. Láthatod, hogy az Atya szelleme hogyan törődik a mártírokkal, és arra tanítja őket, míg sürgeti és buzdítja őket, hogy vegyék semmibe ezt a halált, és hogy siessenek a jobbra. 21.2. Mert ha valaki nincs a szent szellemtől, az a gyötrelemtől megretten (meglapul) és megriad, és elrejtőzik és elkerüli az átmeneti halált és megalázkodik a kard előtt és nem veti alá magát a büntetésnek. Szeme előtt tartja ezt a világot, az élet gondjait, jobban szereti feleségét és saját gyermekeit, és keresi a vagyon gazdagságát. Az ilyen nem szerez mennyei hatalmat, és meggondolatlanul elpusztul.

21.3. Ezért minden embernek, aki befogadja a Beszédet, meg kell hallgatnia, amit a mennyei király és mester előír: „Aki nem veszi fel keresztjét, és nem követ engem, nem méltó hozzám” (Mát. 10:38) és „Aki nem mond le minden holmijáról (tulajdonáról), nem lehet az én tanítványom.” (Luk. 14:33)

22.1. És már akkor is, így válaszolt a királynak a három fiú, akik a hit tanítványai voltak Babilonban, mondván: „Ebben az ügyben nem szükséges válaszolnunk.” 22.2. Dániel, miután meghallotta ezeket a szavakat, helyeselte.

22.3. De ismét azt mondták: „Van egy Isten, akinek mi szolgálunk, aki képes kiszabadítani minket a tűz égő kemencéjéből és a kezedből, ó király.” 22.4. Az áldott Dániel próféta lévén, és előre látta, ami elkövetkezik, igaznak fogadta el, amit mondtak. A fiúk pedig, hogy megmutassák a király előtt felülmúlhatatlan hitüket, hozzátették: „És ha nem, tudd meg, ó király, hogy nem szolgáljuk isteneidet, és nem szolgáljuk az aranyszobrot, amelyet felállítasz.” 22.5. Akit ismét az áldott Dániel, aki harmadszor is hallotta szavukat, és elcsodálkozott, megkoronázta őket hitben, a kimondott gyönyörű igazságoknak megfelelően.

23.1. Láthatod hát a szavak bizonyosságát, amelyeket egy szájon át mondtak, hogy egyetlen szóban sem botolhattak meg. 23.2. Mert miután a király megfenyegette őket, és ezt mondta: „Miért nem szolgáljátok isteneimet, és miért nem imádjátok az aranyszobrot, amelyet felállítottam?” Ők így válaszoltak: „Nincs szükség arra, hogy válaszoljunk neked ebben a dologban,” nem tekintve őt méltónak egy ilyen kijelentés védelmére.

23.3. Aztán, miután a király azt mondta: „A tüzes kemencébe vetnek, és melyik az az isten, aki kiment a kezemből?” Kiegészítették a király által elmondott beszédet, és így szóltak: „Van egy Isten, akinek szolgálunk, ő ki tud szabadítani minket az égő tüzes kemencéből és a te kezedből, ó király.” 23.4. Miután a király ismét ezt mondta: „És most, ha készen állsz, amikor meghalod a trombita hangját, a sípokat és a lírákat, a hárfát és a szoltárt és a hangszerek egész családját, borulj le és imádd az aranyképet!” Azt mondták neki: „Legyen tudtodra, ó király, hogy nem szolgáljuk a te isteneidet, és nem imádjuk az aranyszobrot, amelyet felállítasz.” (Dán. 3:18)

24.1. A király ugyanis három dolgot állított eléjük egy szóval, mint azok, akik három díjért küzdenek egy versenyen, hogy így akár egy dologban is, miután csapdát állított, elbuktathassa ezeket a fiúkat. 24.2. De ők, akik semmiben nem akartak legyőzteni, hitelesen válaszoltak a három kijelentésben. 24.3. Mert semmibe vették a király első dolgát, megmutatva, hogy az általa imádott bálvány nem méltó semmire.

24.4. Másodszor, megtanították a királynak, hogy félni kell és imádni kell egy bizonyos királyt, mondván: „Van egy Isten, akinek szolgálunk, ő ki tud szabadítani minket az égő tüzes kemencéből.”

24.5. Aztán harmadszor, az örökös hitet meg akarva mutatni, így szóltak: „És ha nem, tudd meg,

ó király, hogy nem szolgáljuk isteneidet, és nem szolgáljuk az aranyszobrot, amelyet felállítasz.”

24.6. Ezen az úton ugyanis beszéddel erősítették meg magukat, nehogy miután a kemencébe vetették őket, el is égessenek, és a káldeusok dicsekedjenek és becsapják a királyt, mondván: „Ne bosszankodj, ó, király, te győztél, és elvetted tőlük a díjat. Ők ugyanis sikoltozva és a tűzben égve ezt mondták: Könyörgünk, uram és király, megteesszük, amit parancsolsz, imádjuk a szobrot.” 24.7. Ezért a halál után, azokat a hívőket, akik nem akartak ürügyet adni az ördögnek, mártíroknak nevezik, minden módon, ahogyan megerősítették magukat. 24.8. Mert akik hisznek, minden hatalmat és dicsőséget Istenre vittek, mert ő meg tud minket szabadítani, de ha nem, szívesebben halunk meg, mint hogy azt tegyük, amit elrendeltél, [ó Nabukodonozor]!

25.1. „Akkor Nabukodonozor tele volt haraggal, és arca megváltozott Sidrák, Misák és Abednégó előtt, és így szólt: „Fűtsd hétszer melegebbre a kemencét, amíg a végletekig be nem gyullad!” És megparancsolta az erőseknek, miután megkötözték őket, hogy dobják be őket az égő tüzes kemencébe. Azután azokat a férfiakat megkötözték ruháikkal és köpenyeikkel, és az égő, tüzes kemencébe vetették őket, a király szava szerint.”

25.2. És így, ha igazat kell mondani, valóban ők győztek, a fiúk... Mert milyen erős volt a fiúk szava, olyan dühös volt a király, és azt mondta: „Fűtsétek be a kemencét hétszer melegebbre” aki, mindenkorra, már le lett győzve általuk. Mert a király győzött a földi dolgokban, de a három fiú győzött az Isten iránti hitben.

25.4. De valaki azt fogja mondani: „És Dániel, aki a király barátja volt, nem tudott közbenjárni értük, és kegyelmet kérni a három fiúnak?” Képes volt, de azért történt így, hogy megmutatkozzanak Isten hatalmas tettei, és a babilóniaiak megtanulják félni Istent, és ez által nyugalmat találjanak, és hogy a hitük is megmutatkozzék, és Isten megdicsőüljön bennük. 25.5. Mert ha ez nem történt volna meg, a babilóniaiak azt mondhatnák: „Ha Dániel nem járna közben a királynál az érdekükben, ezek a fiúk ma tűzben pusztulnának el” és a kegyelmet inkább embernek tulajdonítanák, mint Isten hatalmának.

26.1. De miért nem zavarta nagyon a királyt, amikor jelen látta Dánielt, aki zsidó volt, és miért nem mondta neki: Miért nem imádod a képmást? Kétségtelenül ezt mondta volna a királynak: „Mert én nem a kézzel készített műveket imádom, hanem az élő Istent, aki teremtette az eget és a földet, és aki minden testen uralkodik.” (Bél és a Sárkány 4-5) Pontosan úgy, ahogy Kürosznak válaszolt Bél jelenlétében. A király elkábítva azt mondta neki... 26.2.... Bé, kivéve a szatrapák

gondolatai szerint.

26.3. Így szükségszerű volt, hogy a három fiú legyen dicsérve a kemencében, de Bél és az uralkodó Kürosz előtt egyedül Dánielt kellett az oroszlánok barlangjába vetni, és mindegyikük a maga részét intézi és a maga idejét tartja be, hogy még Nabukodonozor, a babiloniak királya is, aki látta, hogy a három fiú nem pusztult el a tűzben, dicsőítse Istent, és a perzsa Kürosz is, aki látta, hogy Dániel, akit nem nyeltek el az oroszlánok, megtanulhassa, hogy egyedül Isten a menny Istene. 26.4. Így tehát Isten a megfelelő időben szolgálja, a prófétákon keresztül intézi az emberek ügyeit, és minden embert rávesz, hogy odajáruljon a maga ismeretéhez. (vö.: 1Tim. 2:4 2; Tim. 3:7)

27.1. És így: „Azután a fiúkat, miután megkötözték ruhájukkal és köpenyükkkel, a király nyilatkozata szerint az égő tüzes kemencébe vetették.” (Dán. 3:21) 27.2. Mondd, Nabukodonozor, miért parancsolod, hogy megkötözzék és tűzbe vessék ezeket a fiúkat? Nehogy elmeneküljenek? Vagy felszabadulva lábukkal oltják el a tüzet? De nem te vagy az, aki ezeket cselekszi, hanem egy másik benned, aki ezeket cselekszi.

27.3. És ezért mondja az Írás: „Akkor a király alakja megváltozott.” (Dán. 3:19) Mert volt ott egy másik személy is, és Nabukodonozor egy másik személy lett. Mert a király olyan ember volt, aki kezdetben félté Istent. Aztán miután felfuvalkodott ellene (Isten ellen), megváltozott Sátán munkáit utánozva. 27.4. És ennek köszönhetően az Írás gyönyörűen előre jelzi, mondván: „Én [vagyok] az Isten, és nem fogok megváltozni” (Mal. 3:6), hogy Isten mozdulatlan és változhatatlan létezőnek mutakozzon. A király alakja [viszont] megváltozott, azért hogy könnyen megérthesse, mint ember, és felismerjék a benne vakmerően tevékenykedő csalót, aki mindenkor Isten cselekedeteit utánozza és különféle módokon akarja elcsábítani az embert.

27.5. Az [Írás] ugyanis ezt mondja: „A tizennyolcadik évben készített Nabukodonozor király egy aranyoszobrot, amelynek magassága hatvan sing volt, szélessége hat sing volt, és felállította Babilon vidékén, Deira síkságán.” (Dán. 3:1) 27.6. És így tizennyolc éven keresztül utánozta Jahósuát, Isten fiát, aki jelen volt a világban, [aki] saját emberi képmását [is] feltámasztotta a halálból, és megmutatta tanítványainak ezt a [képmást (képet)], amely tiszta és feddhetetlen volt, mint az arany. 27.7. A hatvan sing magasságon keresztül hatvan pátriárka (ősanya) van, akiken keresztül az Isten képmása, a test szerinti, vagyis az Ige van kiábrázolva és megmintázva, és ujjong az összes pátriárka nevében.

28.5. Mert ha az, ami a természetben romlandó, nem romlott el, hogyan nem elevenedik meg az, ami a természetben romolhatatlan, de az engedetlenség miatt halt meg, miután ismét életre kelt Isten ereje által? 28.6. Azért, hogy az Írás minden módon meggyőzzön bennünket arról, hogy teljes szívből higgyünk Istenben, így azok, akik tökéletesek, akik hisznek, megőriztethessenek a tűz kemencéjéből mint tökéletesek, ruhájukkal és köpenyükkel együtt. 28.7. Mert ha tehát a tűz nem fojtotta meg őket, hogyan képes az örök tűz legyőzni a szenteket és azokat, akik hasonlóképpen hisznek?

Sidrák, Misák és Abednégó éneke

29.1. És így aztán Azáriás a többiekkel együtt felállva dicsérte Istent egy himnusszal és imával a kemence közepén. 29.2. Aztán megvallották önmaguk és atyáik egykori bűneit, dicsőséget adva Istennek, mint foglyok, akik méltón és igazságosan szenvedték el ezeket egy idegen országban, noha átadták őket az egész föld legtörvénytelenebb és legbecstelenebb királyának, atyáik helyett, akik nem tartották meg 𐤀𐤃𐤃 Istenük törvényét. 29.3. Majd az egész teremtett világot szólítva egy szájon keresztül énekelték, dicsőítették és áldották Istent, mondván: „Áldott vagy, atyáink örökkévaló Istene, dicséretre méltó és magasztos vagy mindörökké!” (LXX: Dán. A három gyermek éneke 29)

29.4. És így a szent, előkelő és nagyszerű nevéből kiindulva megismerték 𐤀𐤃𐤃 cselekedeteit, először az égi dolgokat nevezték meg, és azok dicsőítették őt, mondva: „Áldjátok 𐤀𐤃𐤃-t, 𐤀𐤃𐤃 minden művei, áldjátok és magasztaljátok őt mindörökké!” (LXX: A három gyermek éneke 57) 29.5. Ezután sorra megszólítottak mindent: a hét eget és a bennük lévő hatalmasságokat és erőket, és a vizet, amely az ég felett van, és eljutottak a boltozatra, és megnevezték a benne lévő világítókat, a napot, a holdat és a csillagokat, azt mondták: „Mindnyájan, bolygók, amelyek az égben mozogtok, áldjátok, dicsérjétek és magasztaljátok őt mindörökké!” 29.6. Aztán továbbmentek a levegő és a szelek irányába, amelyek a teremtés közepette vannak, amelyek szélviharokká és hóvá, hideggé és meleggé, világossággá és sötétséggé válnak, nappal és éjszaka és a hozzájuk hasonló dolgok. Ezután eljutottak a föld alapjához.

29.7. Először magából Isten dicsőségéből indultak ki, és őt dicsőítették. Aztán ami az ég felett van, amit a legfinomabb földinek neveznek. Ezután megnevezték a boltozatot a világítókkal. Azután, ami a boltozat közepén van. 29.8. Ezután leszálltak a földre, mondván: : „Áldjad 𐤀𐤃𐤃-t, te föld, énekelj és magasztald őt mindörökké.” Aztán a hegyek és dombok. Ezután minden, ami a

korokat (Aeon) és okozókat neveznek meg, üres meséket találnak ki, hogy idegen szavakkal megtévesztve, könnyen megölhessenek embereket, és olyan dolgok imádására kényszerítsék őket, amelyek nem olyanok, mintha azok lettek volna, mások ismét képmásokat alkotnak az emberek szívében, ahogy Nabukodonozor tette.

30.6. Az Írás ugyanis mindent magába foglal, akár uralkodókat, akár hatalmasságokat, akár hatalmakat, akár trónusokat, akár uradalmakat vagy minden nevet, amelyet megneveznek, mindent alárendel és szolgálává tesz [az egyedüli] Istennek, hogy dicsérje, áldja és dicsőítse őt, mint Uralkodó és Gazda, aki mindeneket alkotott.

30.7. És ennek okán Anániás, Azáriás és Misael, miután minden létezőt kijelentettek, hozzátették: „Mindnyájan ti istenfélők, áldjátok és adjatok hálát, és dicsérjétek ܠܝܘܝܢܐ-t, az istenek Istenét, mert kegyelme örökkévaló.”

31.1. Így a babilóniaiak, látva a három fiút, akik a kemencében énekeltek, nem hagyták abba a kemencét gyantával, szurokkal, kátránnyal fűteni, és a láng negyven singnyit emelkedett a kemence fölé, és szétterjedt azok ellen, akik a hatalmas Isten ellen harcoltak. 31.2. Az Írás azt mondja: „A tűz kitört, és elnyelte azokat, akiket a káldeusok kemencéje körül talált.”

31.3. Látod, hogyan volt maga a tűz körültekintő, felismerte és megbüntette a vétkeket? Mert nem Isten szolgálait perzselt meg, hanem megemésztette a káldeusok hitetlen és istentelen embereit, és azokat, akik a kemencében voltak, egy angyal hintette meg, de azokat az óvatlanokat, akik azt képzelték, hogy a kemencén kívül állnak, tűz pusztította el őket.

31.4. És ahogy az Írás mondja: „Isten angyala leszállt a kemencébe azokkal, akik Azáriás körül voltak, és lerázta a kemence tüzének lángját, és olyanná tette a kemence közepét, mint a harmat fuvallata, amely sípol, és az egész tűz nem perzselt meg őket, sem nem nyugtalanította vagy zavarta őket.”

32.1. És ezért szükséges megkérdezni, ki volt ez az angyal, aki a kemencében megjelent, és aki megőrizte a fiúkat, mint a saját gyermekeit karjaival betakarva, és a kemence közepén lévők számára harmattá változtatta a tüzet, de a tűzön kívüliek számára ítéletként saját mértéküket szabta, amint meg van írva: „Amilyen mértékkel mértek, olyan mértékkel mérnek néktek”? (Luk.

6:38; Mát. 7:2)

32.2. Ne csapjon be [senki], nem más volt, hanem az a valódi egy, aki vízzel ítélte meg az egyiptomiakat. Viszonzásképpen azok, akik annak idején a héberek újszülött hímjeit a folyóba dobták, ugyanúgy elpusztultak a tengerben azért, hogy igazságosan a vízbe merítették őket, hogy kiegyenlített jutalmat kapjanak azok, akik gonoszul cselekszenek.

32.3. Ez ő volt, aki az Atyától kapta az ítélet hatalmát. Ő, aki a tüzet és isteni megtorlást is a szodomitákra hintette, és elpusztította őket törvénytelenységük és gonosz istentelenségük miatt.

32.4. És egyetért ezzel Ezékiel, aki tüzet kapott és kezébe vette, és várja az Atya szavát, amikor megparancsolja neki, hogy dobja azt a földre. (Ez. 10:2, 6-7)

32.5. Ők, amikor látták ezt a tüzet a kemencében, és látták ennek fényét elsötétülni, megremegtek. 32.6. Erről Ézsaiás azt mondja: „És a nevét a Nagy Tanács (Határozat) Angyalának fogják hívni.” (LXX, Ézs. 9:6)

32.7. Mert az Írás ezt is Isten angyalához hasonlítja. Mert ő maga jelentette be nekünk az Atya titkait. 32.8. Ez szállt a kemencébe azokkal, akik Azaria körül voltak. 32.9. A tűz, látva ezt az angyalt, felismerte gazdáját, és félve kimenekült a kemencéből, és emiatt negyvenkilenc sing magasra emelkedett. Mert belülről kiűzve kitört és finom harmattá lett, mely szélként füttyült a kemence közepén, belülről, ahol a tűznek egyáltalán nem volt illata. 32.10. Az angyal ugyanis, aki a kemencében állt, belülről üzte ki a lángot, és miután kihajtotta, körben szétszórta a kemence körül negyvenkilenc singnyire.

33.1. Ekkor Nabukodonozor, látva a történeteket, „elámult, sietve felkelt, és hallotta himnuszaikat, és így szólt előkelő embereihez: Nem három férfit vetettünk megkötözve a tűz közepébe? De ők ezt mondták: „Valóban ó király.” Ő így válaszolt: Itt valójában négy férfit látok beszélni és sétálni a tűz közepében és nincs bennük pusztulás, a negyedik pedig olyan, mint egy Isten fia.”

33.2. Mondd, Nabukodonozor, mikor láttad az Isten Fiát, hogy ezt Isten Fiának vallottad? Ki szúrta meg a szívedet, hogy nyíltan kimondtad ezt a szót? Milyen fajta szemekkel voltál képes látni világosságát? 33.3. De miért csak neked mutatták meg ezt, és a többi szatrapának nem?

Hanem ez azért van így, mert azt mondják: „A király szíve Isten kezében van” (Péld. 21:1).

33.4. Maga Isten Keze, az igazi, amelyik a Beszéd volt megszúrta a király szívét, hogy felismerhesd ezt a kemencében és dicsőíthesd őt. 33.5. És ezt nem lenne szabad tétlenül értenünk. Mert amikor Izrael fiai, látva Isten Fiát a világban, arra a sorsra jutottak, hogy ne higgyenek, az Írás bebizonyította, hogy a nemzetek arra voltak rendelve, hogy felismerjék őt testben, amikor régen Nabukodonozor, látván őt nem testből, megfigyelte őt a kemencében, és Isten fiának vallotta.

34.1. „Ekkor Nabukodonozor az égő kemence ajtajához lépett, és így szólt: „Sadrak, Misák és Abednégó, a Magasságos Isten szolgálói, jöjjetek ki és jöjjetek ide.”

34.2. Mert mivel ő maga nem tudott bemenni a kemencébe, hívta őket, hogy jöjjenek ki. 34.3. És kiáltotta a három nevét, de úgy találta, hogy a negyediket nem tudja kijelenteni. Mert Jahósua még nem született a szűztől.

34.4. „A satrapák és a kapitányok és a helytartók és a király fejedelmei összegyűltek, és látták a férfiakat, hogy a tűz nem uralta testüket, és fejük haja nem égett meg, és köpenyük nem romlott meg, és nem volt bennük a tűznek szaga.” (Dán. 3:27)

Hippolitosz elmagyarázza, miért ment meg Isten egyes mártírokat, de másokat nem

35.1. De valaki valószínűleg azt fogja mondani: „És miért mentette meg Isten a mártírokat régen, de most nem menti meg őket így?” 35.2. Ugyanis kétszer azt találjuk, hogy az áldott Dánielt, miután az oroslánok barlangjába vetették, nem pusztították el a vadállatok, és a három fiút a kemencében nem győzte le a tűz.

35.3. Vigyázz, ó, ember, mert Isten már abban az időben is megmentette azt, akit még élni akart, hogy Isten csodálatos műve láthatóvá váljon és hirdessék az egész világon mindmáig. 35.4. De akikről tanúskodni akar, azokat megkoronázva elveszi.

35.5. Megmentette ugyanis a három fiút, hogy Nabukodonozor dicsekvése semmiségnek tűnjön, ezzel akarva bizonyítani, hogy „ami embereknek lehetetlen, az Istennek lehetséges”. Mert mivel Nabukodonozor gőgös volt, és azt mondta: „És ki az az isten, aki ki tud menteni titeket a tűz kemencéjéből?” Isten megmutatta neki, hogy képes megmenteni szolgálait, amikor csak akarja.

35.6. Ugyanígy történt Dániellel is, mert miután Dárius ezt mondta: „Vajon Isten, akinek mindig szolgálsz, meg tud-e menteni az oroslánok szájából?” Dániel így válaszolt: „Isten elküldte angyalát, és bezárta az oroslánok száját, és nem bántottak engem.”

35.7. Mert a helytartók és szatrapák is mind ürügyet találtak ki, és átadták Dánielt a vadállatoknak, hogy megöljék. De Isten, látva mesterkedéseiket és az áldott Dániel őszinteségét, kimentette őt az oroslánok szájából, hogy akit akar, azt megszabadítja, de akit akar, azt elveszi.

35.8. Ugyanis megtaláljuk azt a hét mártírt is, akik Antiokhosz alatt rettenetes büntetéseket szenvedtek el, és elvettek a világból. És akkor mi következik ebből? Vajon Isten nem tudta megverni Antiochus királyt és megmenteni a hét testvért? Képes volt erre, de nem akarta, hogy ez a példa a miénné váljon. 35.9. Mert ha mindenkit megmentene, kit rendelne arra, hogy (vér) tanúskodjon? De ha mindannyian tanúskodnának, és megölnék őket, a hitetlenek egy része a következőnek tartaná: “Tehetetlen Istennek”.

36.1. Ezért szükséges, hogy az ember ne álljon ellen Isten tervének. „Mert ha élünk, az ƆƆYƆ-nak élünk; és ha meghalunk, meghalunk az ƆƆYƆ-nak. Akár élünk, akár meghalunk, ƆƆYƆ-éi vagyunk.” (Róm. 14:8)

36.2. Amikor akarta, kimentette Jónást a tengeri szörny gyomrából. 36.3. És kimentette Pétert Heródes kezéből, és kivezette a börtönből, mert azt akarta, hogy még éljen. Idővel magához vette az, akit megfeszítettek a névért, amikor ő maga akarta. 36.4. Sok veszélytől mentette meg Pált, mert akarta. Bizonyos idő után elvitte őt, akit lefejeztek, és ez akkor történt, amikor akarta. 36.5. Megengedte, hogy a zsidók megkövezzék Istvánt, de megkoronázta azt, aki kitartott.

36.6. Hogyan késlekedsz ma a bizonyágtétellel, amikor azok akik elsők, miután tanúskodnak, áldásban részesültek? 36.7. És így az ősi testamentumban sokan bizonyágot tettek (tanúskodtak), de sokat meg is mentettek, hogy így egy és ugyanazon Isten mutatkozik meg

régen és most is, akinek hatalma van arra, hogy azt tegye szolgáljaival, amit akar.

36.8. De menjünk el hozzá, a Dicsőség Királyához is, és beszéljünk az Isten Fiáról. Isten nem tudta megmenteni Felkentjét, hogy a zsidók el ne árulhassák? Igen, képes volt rá, de megengedte neki, hogy szenvedjen, hogy mi, halálának keresztje által élhessünk. És erre az úr, látva Isten tervét, így szólt: „Atyám, ne az én akaratom legyen meg, hanem a tiéd.” (Ján. 18:26; Mát 26:53;39; Márk 14:36; Luk. 22:71)

37.1. De mi a jobb neked, ó ember, aki tanúbizonyságot tett arról, hogy dicsőségben távozik a világból, vagy itt szabadult meg, és türelmesen vár, hogy továbbra is vétkezzen? 37.2. Mert sokakat láttunk, akik vallomást tettek a törvényszék előtt, akiket valamilyen ürüggyel Isten szándéka ellenében elpusztítottak, és láttuk, hogy akik elég ideig éltek, és bűnökben találtattak, [azok is elpusztultak].

37.3. Hogyan segít nekik egy Istennek való vallástétel? Mert jobb nekik, ha tisztaként veszik el őket ebből a világból, mennyei koronával, hogy aztán itt maradjanak, hogy bűnökkel halmozzanak fel maguknak, amelyekről számot kell adniuk. Imádkozzon tehát az, akit a Név miatt hoztak elő, hogy valamikor ily módon tanúskodva távozzon. Mert ezt soha semmilyen módon nem ítélik el, hanem arra ítélik, hogy „az első feltámadásban részes legyen” (Jel. 20:6)

37.5. Ezért légy szilárd, ember, soha ne dadogj a hitben, és ha tanúskodni hívnak, készségesen engedelmessédj, hogy hited megmutatkozzék. Megtörtént, hogy Isten próbára tett téged, mint Ábrahámot, amikor Izsákot követelte. Előrehozva talán meg akar szabadítani téged, és ezzel Istent dicsőíted.

37.6. És te, utánozd a három fiút, és megérted a hitüket! Mert azt mondták a királynak: „Isten el tud szabadítani minket, de ha nem akarja, Isten fennhatósága alatt állunk, szívesebben halunk meg, minthogy azt tegyük, amit előírsz.”

37.7. Akit aztán Nabukodonozor is, látva a tiszta és feddhetetlen ifjakat kijönni a kemencéből, ámulatba esett és elcsodálkozott. Mert sem a hajuk nem perzselődött meg, sem a köpenyük nem változott, sem a tűznek szaga nem volt bennük.

38.1. Nabukodonozor így szólt: „Áldott legyen Sidrák, Misák és Abednégó Istene, aki elküldte angyalát és megmentette fiait, mert engedelmessé váltak neki, és elleneztek a király szavát, és testüket a kemencébe adták, hogy ne szolgáljanak más Istennek, csak az ő Istenüknek. És kiadtam egy rendeletet: Minden nép, törzs és nyelv, aki valaha is káromlást mond Sidrák, Misák és Abednégó Istene ellen, elpusztul, és házaikat kifosztják, mert nincs más Isten, aki képes rá, hogy ily módon megmentsem. És előmozdította Sidrákot, Misákot és Abednégót Babilon vidékén, és megerősítette őket, és előléptette őket, hogy vezessék az összes zsidót, akik az ő királyságában voltak.” (Dán. 3:28-30)

38.2. És ezért szükséges megfigyelnünk, szeretteim, hogy az Istenbe vetett hit milyen nagy kegyelmet áraszt. 38.3. Mert amint a halálnak adták magukat, magát Istent dicsőítették, ily módon ismét nemcsak Isten dicsőítette őket, hanem a király is, és megtanították a törzseket és barbár nemzeteket Isten tiszteletére.

38.4. Mert valóban ez megtörténik velünk most is, mert amikor valamelyik szent mártírhálálra hivatik és Isten csodálatos dolgokat tesz érte, azonnal mindazok, akik látják a csodát, és sokan hisznek a jelek által és így ők is Isten tanúságtevőivé válnak. 38.5. Akiknek mi is hittünk, ezért ösztönözzük is magunkat arra, hogy méltók legyünk Isten előtt, legyünk tiszták testben, lélekben és szellemben, hogy mi magunk is elnyerjük az áldott vértanúkkal együtt a romolhatatlan koronát, és velük együtt énekeljünk himnuszt Istennek. Mert dicsősége örökkön-örökké tart. Ámen.

3. könyv

Nabukodonozorral kapcsolatban és

Dánielről, amikor az oroslánok vermébe dobták

Nabukodonozor látomása a nagy fáról

1.1. „Nabukodonozor király, minden népnek, törzsnek és nyelvnek, akik a földön laknak. Béke legyen megsokszorozva nektek. A jeleket és csodákat, amelyeket Isten velem tett, jó, ha hirdetem nektek, hogy nagyok és hatalmasak. Királysága örökké tartó, és hatalma nemzedékről nemzedékre szól. Én, Nebukadnezár virágoztam házamban és jólétben éltem palotámban. De álmodtam, és ez megijesztett. Fekvőhelyemen támadt gondolataim és elmém látomásai

megzavartak. Azért megparancsoltam: Babel minden bölcsét vezessék elém, hogy fejtsék meg nekem álmom jelentését. El is jöttek a jók, varázslók, káldeusok és csillagjósok. Elmondtam nekik az álmot, de a jelentését nem tudták nekem megfejteni. Végül elém járult Dániel, akit istenem neve után Béltaszárnak is hívnak, s akiben Isten szent szelleme lakik. Elmondtam neki az álmomat: Béltaszár, te jók feje! Tudom, hogy Isten szent szelleme lakik benned, s nem okoz neked fejtörést egyetlen titok sem. Ezt az álmot láttam, fejtsd meg nekem.” (Dán. 4:1-7)

2.1. És így abban az időben Nabukodonozor, miután látta a csodákat, amelyek a három fiúval történtek, és megsajdult szíve, rendelettel hirdette ki az alatta lévő összes népnek, törzsnek és nyelvnek, hogy azok, akik hallják, a történeteket, féljék Istent és dicsőítsék őt, ahogyan ő maga is dicsérte Istent, és azt mondta: „Az ő királysága örök királyság, és hatalma nemzedékről nemzedékre szól.” (Dán. 4:3)

2.2. Majd leírta a második látomásában történeteket, mivel a varázslók, jók és káldeusok egyike sem tudta elmondani a dolgot a királynak, amíg el nem hívták Dánielt, ki Nabukodonozornak is leírást adott első látomásáról, hogy Isten mindenben dicsőítse saját szolgálóit, a prófétákat a többi barbáron és idegen nemzet fölött, akik úgy tesznek, mintha hízlegtek volna emberi bölcsességükben, miután földi tudást gyakoroltak. 2.3. Mert a kegyelem és az ajándékok felülről valók Istentől, a mennyekből valók, amelyek gazdagságukat biztosítják az arra érdemeseknek, amelyekben az áldott próféták részesülnek a szent szellem által, és mindenkor megértésre vannak.

2.4. Ahogyan az apostol is ezt írta a korinthusiaknak, mondván: „És én magam hozzátok jöve nem azért, hogy emberi bölcsesség által tanított szavakat hirdessek, hanem hogy a Felkent titkát hirdessem néktek, inkább a szellem által tanított szavakkal, a szellemi dolgokat szellemi dolgokkal magyarázva.” (1Kor. 2:13) 2.5. És ezen a módon bolondsággá lett a babiloni bölcsek földi bölcsessége is, akik nem tudták megmagyarázni a király álmát, mígnem eljött egy Dániel nevű ember, akiben Isten szent szelleme volt, ahogyan maga a király is tanúságot tett és sokféleképpen bebizonyította, és írásban közölte a néppel, hogy Dánielt ne csak maga a király becsülje meg, hanem mindazok is, akik a királynak alávetették magukat, hogy Isten emberének és nagy prófétának nevezzék.

2.6. Ahogyan az egyiptomiak is, akik régen látták a Mózes által rájuk mért tíz csapás csodálatos műveit, és így elnevezték Mennouthimnak, ami egyiptomi nyelven „Isten embere”. Mert „Mennou”-t embernek, „Thim”-t pedig Istennek hívják. És hasonló módon Nabukodonozor

bizonyosságot tett Dánielről, hogy „Isten szent szelleme van benne”.

3.1. Aztán miután hívták, és odaállt a király elé, a király így válaszolt neki: „Az ágyamon néztem, és íme, egy fa volt a föld közepén és magassága hatalmas volt. A fa növekedett és erős volt, magassága az égig ért, törzse pedig az egész föld határáig. A levelei az évszaknak megfelelőek voltak, és a termése bőséges volt, és az étel mindenkié volt. A vadállatok alatta oltalmat találtak, ágaiba pedig letelepedtek az ég madarai, és abból táplálkozott minden hústest. Láttam az éjszakai látomásban az ágyamon, és íme, egy virrasztó és egy szent leszállt az égből, és hatalomban beszélt, és ezt mondta: Vágd ki a fát, vágd le az ágait, rázd le a leveleit és szórd szét a gyümölcsét. Szabaduljanak meg alóla a vadállatok és ágairól a madarak, kivéve, hogy meghagyjátok gyökereinek csonkját a földben, és egy bronz és vas kötelékben és feküdjön kint a fővön és az ég harmatában és része a vadállatokéval legyen és a föld fűvében. És szíve változzon el az emberektől, és egy vadállat szíve adasson neki, és hét időszak múljon el felette. Ez a szó a vigyázó ítéletén keresztül és a szent jóváhagyása általi ügy, mindenki, aki él, megtudja, hogy a Magasságos uralkodik az emberek birodalma felett, és annak adja, akit megbíz, és feltámasztja rá az emberek megvetendőjét. Én, Nabukodonozor király, láttam ezt az álmod, és te, Baltazár elmondtad a magyarázatát, mert birodalmam minden bölcse nem tudta megmagyarázni nekem a magyarázatát, de te, Dániel képes vagy, mert szent szellem van benned.”

4.1. Az álom, amelyet Nabukodonozor látott, magának a királynak büntetéséül jelent meg, akinek szíve felmagasztosult és felemelkedett Isten ellen, miután felállított egy aranyszobrot, és mindenkit bálványimádóvá kényszerített, egy látomáson keresztül megmutatták neki, hogy még ő is láthassa, hogy Isten fennhatósága alatt van, még akkor is, ha úgy tűnik, valamikor a föld minden királya felett uralkodott.

4.2. És hogy bebizonyosodjon, hogy a királyság, amely átadatott neki Istentől volt, Dániel ezt mondta neki: Te király, királyok királya vagy, akinek a menny Istene erős, hatalmas és tiszteletre méltó országot adott minden helyen, ahol az emberek fiai laknak.” 4.3. És maga a király is elcsodálkozott azon az álmon, amelyet Dániel megfejtett, és hasonlóképpen beszélt: „Valóban, a te Istened, ő az istenek Istene és az uraknak Ura, mert képes feltárni ezt a titkot.”

4.4. És így, amikor elfelejtette a korábbi ügyeket, és később arrogánsan felfuvalkodott, megkapta ezt a büntetést Istentől, mint példát és mintát (modellt), amely minden emberi zsarnoknak és királynak szólt, hogy ne dicsekedhessenek azok, akik azt hiszik, hogy ember felett állnak, és hogy akik felemelkednek, ne dicsekedjenek Isten ellen, hanem előre láthassák

veszélyüket és félhessék Istent, látva, hogy nekik is van uruk a mennyekben.

4.5. Ugyanis Antiokhosz is, akit Epifanesnek hívtak, aki Szíria királya lett, aki különféle kínzással kínoztatta Isten szolgáit, miután alantasabb dolgokat is vállalt, végül még ő is megkapta a megérdemelt megtorlást Istentől, és isteni csapásokkal büntették, és még a saját bűzét sem tudta elviselni, de amíg még élt, férgek nyüzsögtek istentelen szeméből, és még ő is, sok könyörgést és vallomást hirdetett Istenhez, üdvössége (megmenekülése) elérkezett hozzá. 4.6. Akinek kétsége is volt magát illetően és az emberiség többi részének tudomására adta, mikor meghalni készült, így beszélt: „Méltányos, hogy az Istennek alá vessük magunkat, és az egyszerű halandó ne gondolja magát az istenekkel egyenlőnek.” (2Makk. 9:12)

4.7. Hogy így, amennyi királyt tiszteletteljesen és Istenszerető módon visszafordítson a bűntől, azokat is megbecsüli Isten, de amennyien csak gőgjüknek megfelelően felemelkednek, Istentől méltó és igaz megtorlásban részesülnek. 4.8. Ilyen módon Szanherib is, aki saját hatalmas erejével dicsekedett, és hazug szavakkal szidalmazta Istent, egy angyal ütötte meg, és egy éjjel száználötszáz pusztultak el. Később őt magát is elpusztították fiai saját földjén, 𐤒𐤓𐤕𐤓 beszéde szerint, amelyet Ézsaiás próféta mondott, hogy mindenki megismerje a mennyei hatalmat.

5.1. És hasonlóképpen történt Nabukodonozorral is. Ugyanis miután elkezdte a tizennyolcadik életét, felállította a képmást, ahogy az ezt megelőzően a könyvben elhangzott, és a méreteit is ismertté tette. A tizenkét hónapos esztendő betelje után elvették tőle birodalmát, így beteljesedett az álma, amit látott, és aki másokat foglyul ejtett, maga is számkivetett lett, és aki idegen földön büntette a hébereket, még őt is megérdemelten büntették egy elhagyott vidéken.

5.2. Csakúgy, ahogy az Írás mondja: „Akkor Dániel, akinek a neve Baltasar volt, körülbelül egy órán keresztül ámulatba esett, és gondolatai megzavarták. És Baltasar így válaszolt és mondta: Uram, az álom legyen azokon, akik gyűlölnék téged, és magyarázata meg ellenségeiden. A fa, amelyet láttál, amely nagyra és erősre nőtt, magassága az égig ért, és levelei virágoztak, gyümölcse bőséges volt, és a tápláléka mindenkié volt, alatta vadállatok laktak, és ágai menedéket nyújtanak az ég madarainak, te vagy a fa, ó király, mert felmagasztaltattál és megerősödtél, és a te dicsőséged nagyra lett, és elérte az eget, és uralmad a föld határáig tartott. És mivel a király látott egy vigyázót és egy szentet leszállni az égből, aki mondta: Vágjátok ki a fát és pusztítsátok el, csak gyökereinek hagyjatok csonkot a földben, réz-vas kötelékben, és kinn feküdjön a fűben és az ég harmatában és annak része a vadállatokkal legyen,

míg el nem múlik rajta hét időszak. Ez az értelmezése, ó király, és a Magasságos ítélete, amely az én uramra, a királyra jutott.

És elúznak téged az emberektől, és a vadállatoknál lesz lakhelyed, és fűvel legeltetnek, mint az ökör, és az ég harmatja alatt fekszel, és hét időszak múlik el rajtad, míg megtudod, a Magasságos uralkodik az emberek országa felett, és annak adja, akit becsül. És amikor azt mondta: 'Hagyd meg a fa gyökereinek csonkját', akkor [ez azt jelenti, hogy] megmarad a királyságod, amíg meg nem ismered a menny hatalmát. Emiatt, ó király, hadd adjak tanácsot, és váltsd meg alamizsnában bűneidet és hamis cselekedeteidet a szegények iránti könyörülettel. Talán türelmes lesz vétkeiddel szemben. Mindezek Nabukodonozor királlyal megtörténtek. Tizenkét hónap múlva fölment királyi palotája tetejére, amely Babelben van, és ott sétálgatott. Akkor azt mondta a király: „Nemde, ez az a nagy Babel, amelyet hatalmas erőmmel építettem ki igazi királyi székhellyé, hogy hirdesse dicsőségemet?” A szó még ott volt a király ajkán, amikor szózat hallatszott az égből: „Neked szól a szózat, Nebukadnezár király! Elveszem királyi hatalmadat. Kitzásítanak az emberek közül, a mező vadjai közt lelsz tanyát, s fűvet legelsz, mint az ökör. Hét időszak múlik el így fölötted, míg belátod, hogy a Fölséges uralkodik az emberi királyság fölött, és annak adhatja, akinek akarja.” Még ugyanabban az órában beteljesedett a jövendölés Nebukadnezáron: kivetették az emberek közül, fűvet legelt, mint az ökör, az ég harmata addig öntözte testét, míg szőre olyan hosszú nem lett, mint a sas tolla, és körmei, mint a madárkarmok. Mihelyt letelt a kiszabott idő, én, Nebukadnezár, az égre emeltem tekintetemet, és visszanyertem értelmemet. Akkor áldottam a Fölségest, dicsőítettem és magasztaltam az örökké élő: Hatalma örök hatalom, országa megmarad nemzedékről nemzedékre. A föld lakóit olyannak tekinti, mint a semmit, tetszése szerint jár el az égi seregekkel és a föld lakóival. Nincs senki, aki ellenállhatna kezének, vagy azt mondhatná neki: Miért tetted ezt?” (Dán. 4:19-35)

6.1. Az álom tehát magától értetődőnek és mindenki számára teljesen világosnak tűnik, ahogy a Szentírás is azt tanítja, hogy ezek a dolgok így történtek, és ugyanaz a király később, bűnvallás közben leírta, mi történt vele. 6.2. De mindenesetre az Isten kegyelme bőségesen érhetővé teszi az embernek, hogy mi, mindenben akadálymentes értelemmel, ne adjuk át magunkat az emberi királyok személyének, mert hiábavaló a remény az emberben, ne hízelegjünk az ajándékok miatt uralkodóknak, akik hatalomban levő bírák, hanem egyedül Istenhez ragaszkodva és azt cselekedve, ami neki tetszik, folytassuk most is a jelenben kevésbé veszélyes életet, és meneküljünk az eljövendő ítélet elől.

6.3. Mert hogyan segíthet a király és egy uralkodó az embernek, ha ő is halandó, és ugyanaz a hatalom mozgatja, aki mindent alkotott? 6.4. Mert sok nagy ajándékot tud adni nektek ebben az

életben, de még ezek is földiek, és történetesen átmenetiek is.

6.5. Sokan pedig kitüntetésben és ajándékokban részesülnek a király alatt, és kinevezik őket egyes kormányzóságokba, később azonban azt kockáztatják, hogy vagy összeesküvőként találják magukat, vagy mások által mint a király barátait, elteszik láb alól őket. 6.6. Hogyan segíti őket a királlyal való barátság, akik nem teltek meg a kapott ajándékokkal, hanem saját lelküket is pusztítják?

6.7. Ezért menekülj az ilyen személyektől, ó ember, soha ne veszélyeztesd magad miattuk, „mert minden test fű, és az emberek minden dicsősége olyan, mint a mező virága. A fű elszárad és a virág lehull.” (Ézs. 40:6; 1Pét. 1:24) 6.8. Hallgasd meg, mit mondott Pál apostol, hogyan tanácsolja Timóteusnak: „Hirdesd jelen korban a gazdagoknak, hogy ne legyenek kevélyek, és ne a bizonytalan gazdagságnak engedjenek, hanem bízzanak az élő Istenben (1Tim. 6:17), aki minden ember megmentője, kiváltképpen a hívőknek.” (1Tim. 4:10)

7.1. Mert ha azok dicsősége, akik ki vannak emelve olyan, mint a száraz levelek, amelyek egy ideig virágoznak, de azonnal elsorvadnak, hogyan segít Nabukodonozor király, amikor ezt a túlzott kijelentést teszi: „Hát nem nagy ez a Babilon, amelyet magam építettem házamu királyságomnak, hatalmam uralmáért, dicsőségem tiszteletére?” Amikor is miután száműzetett, növényzetet evett a vadállatokkal a hegyekben?

7.2. Hogyan segíti Nabukodonozort ez a szemtelenség, a szavak hatalmas gőgje és a kemence nagy és rettenetes lángja, amikor nem gazdája saját lelkének? 7.3. És ennek köszönhetően az áldott Dániel lett a tanácsadója, mint egy jó orvos, aki meg akarja gyógyítani a sérüléseit. Most így szól: „Tedd meg a tanácsomat, és váltsd meg alamizsnában bűneidet és igaztalan tetteidet a szegények iránti könyörülettel. Talán türelmes lesz a vétkeiddel szemben.”

7.4. Ezért ő, aki a király álmát is megmagyarázta, elszomorodott, sírva fakadt, és körülbelül egy órán keresztül csodálkozott, és gondolatai nyugtalanították, nem akarta hangját adni, jelezve a király iránt érzett szeretetet, úgy, hogy ebben még a király is nagyon hánykódott és amikor megtette, amit a próféta mondott, megmenekülhetett.

7.5. És így miután Dániel egy órán keresztül szótlánul állt és nagyon csöndben, miközben

mindenkire nézett, gondolataitól megzavarodott, és az arca megváltozott, és Dániel elsápadt a megmagyarázástól való félelem miatt, nehogy a király meghallva, mit beszélnek róla, megharagudjék, és megparancsolja, hogy öljék meg; de amikor a szellem által erőt kapott, és angyal arcát öltötte magára, tüzessé vált megjelenése, és tűzlángként ragyogott szeme, úgyhogy ettől a király elképedt, megjijedt.

7.6. Mert ha Izrael fiai nem nézhették az áldott Mózes arcát arcának dicsősége miatt, hogyan nem féltek hát a babilóniaiak, akik Dániel megváltozott arcára néztek? Amikor emberként jelent meg, természetesen nem féltek, de amikor Isten angyalának (küldött) mutatkozott, féltek.

7.7. Azután, miután megnyugodott a nagy látomástól és gyötrelemtől, és visszatért saját emberi természetéhez, így válaszolt a királynak: „Ó, király, legyen az álom azokon, akik gyűlölnek téged, és ítélete ellenségeiden.” (Dán. 4:19) 7.8. És ily módon, miután elkezdte, hirdette neki minden dolognak megfelelően, amelyek történnek vele, és vigasztaló szavakkal biztatta, és ismét helyreállította reményeit a jövőben. 7.9. Mert ezt mondja neki: „És amikor a király látott egy vigyázót és egy szentet leszállni az égből, aki ezt mondta: Vágd ki a fát, vedd le a leveleit, és rázd meg ágait, kivéve, hogy a fa gyökereinek csonkját hagyd a földben. A te királyságod megmarad, ó király, amíg meg nem ismered a mennyei hatalmat, mert a Magasságos uralja az emberek királyságát, és annak adja, akinek akarja.

8.1. Tizenkét hónap múlva pedig mindez megtörtént Nabukodonozor királlyal. 8.2. Mert sem az Írás nem hazudott, sem Dániel nem csalta meg őt, hanem előre megtanította neki, hogy ezek a dolgok hamarosan beteljesednek benne.

8.3. Mert a fa „nagyra és erősre nőtt, az ég magasságáig, törzse pedig az egész föld határáig ért,” az Írás azt jelzi, hogy ez Nabukodonozor királysága, ahogy Dániel is határozottan kijelentette, mert a király felmagasztaltatott és dicsőségessé vált, uralkodott az egész földön, és uralta a legtávolabbi nemzeteket. 8.4. Ennek ágai méltóságok, parancsnokok és helytartók voltak, és mindazok, akiket ő nevezett ki, olyanok voltak, mint a fáról előretolt ágak. 8.5. A fa levelei a rendeleteit képviselik szavain keresztül, amelyeket az egész földnek küldött, parancsolva és kijelentve pontosan, ahogy eltervezte.

8.6. A fa, amelynek nagy gyümölcsei vannak egyértelműen a nagy jövedelem és sarc (adó), amelyet az egyes nemzetek felhoztak neki. 8.7. A törzs, amely a földön ül azt jelzi, hogy Nabukodonozor királysága a földi ügyekkel foglalatosskodik, ahogyan a földön is van

megalapítva. 8.8. Ennek nagy gyümölcse és a mindenkinek való eledel, mely benne van, jelzi a fizetségeket és kitüntetések és szívességeket, amelyeket a király mindenkinek ad, és amelyek olyanok voltak, mint a fáról való élelem, amelyet az embereknek adnak. 8.9. Az alatta lakó vadállatok a seregek és a hatalmasságok, amelyek mindig a király közelében állnak, és a király szolgálatában maradnak, és a lehető legnagyobb mértékben segítik azt, ami elrendeltetett, mint a vadállatok, amelyek készen állnak a harcra, pusztításra és darabokra tépni az embereket, mintha vadállatok lennének. 8.10. Az ágain lakó madarak az összes nemzet engedelmissége iránta, akik messziről és távolról jönnek, és alávetik magukat azoknak, akiket vezérek néveztek ki, éppúgy, ahogy az ágak a fáról származnak.

Nebukadnezárt száműzték

9.1. És amikor az angyal leszállt az égből, és ezt mondta: „Vágd ki a fát, vágd le az ágait, rázd le a leveleit és szórd szét a gyümölcseit. Szabaduljanak ki alóla a vadállatok, ágairól a madarak. Ez jelzi a szatrapák összeesküvését a király és az alattuk hatalmon lévők ellen.

9.2. Miután száműzték, a sivatagba menekült, és királysága, hatalma és a fenség, amellyel korábban rendelkezett, elvételét, mert dicsekedett és ezt mondta: „Melyik isten az, aki kivenné kezemből?” Később szánalmasan a földre görnyedve és a hegyekben jajveszékelve együtt élt a vadállatokkal, félve szatrapáitól, nehogy megöljék.

9.3. És ennek az Írásnak köszönhetően ezt mondja, „Kint fog feküdni a fűben és az ég harmatában, és a vadállatokkal, és az ő része a föld fűvében lesz. Szíve elváltozik az embertől és vadállat szíve adatik neki.” 9.4. Mert a nagy király és uralkodó nem élt többé úgy, mint a királyságot igazgató ember, hanem egyedül a sivatagban fűvet és növényeket evett, míg nem szíve megváltozott, és olyanná vált, mint egy vadállat, aki erdőben és barlangokban élt, amíg a haja meg nem nőtt, mint az oroszláné, a körme pedig nagyra nőtt, mint a madaré, és hét időszak telt el rajta.

9.5. Mert így értelmezte a Magasságos Isten ezeket a dolgokat, ahogyan Dániel mondja: „A Magasságos ítélete, amely az én uramra, a királyra jött.”

9.6. A Beszéd, meghallva az Atya tanácsát, leszállt a mennyből, hogy hirdesse az Atya akaratát

angyalokon keresztül, ahogy az Írás mondja: „Egy szent szállt alá a mennyből” (Dán. 4:13).

9.7. Az angyalok tanácskoztak a Beszéddel, „Mit parancsol nekünk a mester?” Mert ez a szentek kérése. 9.8. Az volt a szó nekik, hogy a Magasságos Isten ezt mondja: „Vágd ki a fát, vágd le az ágait, és rázd le a leveleit.” 9.9. Akik ezt hallották, megdöntötték a király hatalmát, úgyhogy elvették királyságát. 9.10. Mert minden nemzet az angyalok kezébe került, ahogyan János az Apokalipszisben mondja: „És hallottam, hogy valaki ezt mondja: bocsásd el a négy angyalt, akik a nagy Eufrátesz folyón laknak” (Jel. 9:13-14) akik perzsák, médek, asszírok és babilóniaiak.

10.1. A következő ige azt mondja: „És kint feküdjön a fűben és az ég harmatában, és hét időszak múljon el felette, amíg megtudod, hogy a Magasságos Isten uralkodik az emberek országa felett.” (Dán. 4:25) 10.2. És így egyesek a hét időszakot hét évnek számítják. De mások a hét időszakot (évszakot) úgy veszi, hogy három hónapot jelent minden évben, mert egy évnek négy évszaka van: tél, tavasz, nyár és ősz, mivel akkor hét évszak adatik a királynak. 10.3. Mert amikor azt mondja neki: „Hagyd a fa gyökereinek csonkját a földben” világos, hogy ismét Isten szándéka szerint van, hogy újra felállítsák saját hivatala fölé. 10.4. Mert ez a király nevelése miatt volt, hogy így ne lehessen beképzelt, és a jövőben azt mondhassa: „És mindenki, aki gögösen jár, meg tudja alázni.” (Dán 4:37)

11.1. És így találjuk a feljegyzésekben, hogy Nabukodonozor huszonöt évig uralkodott. 11.2. Mert miután uralkodott az első tizennyolc évben, majd miután felemelték, felállította a képmást. Aztán tizenkét hónap múlva ez történt vele, és számúzték az emberek közül, és elvették tőle a királyságát. 11.3. És amikor megalázta magát és könyörgött 𐤁𐤍𐤏𐤍–hoz, és bűnvallást tett és kérlelte a Magasságos Istent, előljárói megkeresték, és visszatérve ismét hét évig uralkodott.

11.4. Ahogyan ő maga is leírta, mondván: „És a napok vége után én, Nabukodonozor, az ég felé emeltem szemeimet, és gondolataim visszatértek hozzám, és áldottam a Magasságost, és dicsértem és dicsőítettem azt, aki örökké él, mert a hatalma örök hatalom, és az ő királysága nemzedékről nemzedékre szól, és mindazok, akik a földön laknak, semminek számítanak, és akarata szerint cselekszik a menny hatalmában és a föld hajlékában, és nincs senki, aki szembeáll a kezével, és azt mondja neki: „Mit tettél?” Ugyanebben az időszakban (évszakban) gondolataim visszatértek hozzám, és visszatértem királyságom tiszteletéhez. És az alakom visszatért hozzám, és a hercegeim és az előljáróim megkerestek, és megerősödtem királyságom felett, és pazar méltóság adatott nekem. És most én, Nabukodonozor, dicsérem, magasztalom és dicsőítem a mennyek királyát, mert minden műve igaz, útjai igazságos ítéletek, és mindenki, aki gögösen jár,

meg tudja alázni.” (Dán. 4:34-37)

11.5. Amikor ugyanazt a gőgöt elvetette, amelyet szerzett, és amikor a hegyekben szenvedett, bűnvallást tett Istennek, felismerve a mennyei hatalmat, és újra visszakerült királyságának hivatalába, miután mind az előljárók, mind a fejedelmek, és mindazok, akik alatta voltak, keresték őt, túlzott tisztelettel és dicsőséggel ruházták fel őt, úgyhogy beteljesedett, ami a látomásban elhangzott: „kivéve, hogy hagyd a fa gyökereinek csonkját a földön, amíg meg nem tudod, hogy a Magasságos uralkodik az emberek országa felett, és annak adja, akit becsül.”

12.1. És így azok a dolgok, amelyek Nabukodonozorral azokban az időszakokban történtek, intésül és emlékeztetőül szolgáltak, és minden ember számára feljegyezték, ahogyan Dániel álmokban és látomásokban is valóban megtörténtként írta le ezeket a dolgokat, amivel kapcsolatban, ha a könyv fejezetéhez közelítünk, mind az álmokat, mind a látomásokat értelmezhetjük, és meg is mutathatjuk, hogy igazak.

12.2. Mert Nabukodonozor két álmot látott: a sokszínű kép álmát, majd a fáról szóló álmot, amelyet Dániel megfejtett, és a megfelelő időben be is teljesedett. 12.3. Hasonlóképpen, amit Dániel is látott, a négy fenevadat, akik felemelkednek a tengerből, amelyek közül néhány már volt, néhány pedig lesz, hogy bebizonyíthassuk, hogy Dániel próféciája ugyanaz és egyenlő a maradékkal, semmiben sem különbözik egymástól, hogy bizonyítsuk azokat a dolgokat, amelyek már voltak, vannak és újra lesznek.

12.4. Mert ha hiszünk abban, ami már megvolt, hogyan ne hinnénk, hogy minden eljövendő esemény is igaz lesz, amit az áldott próféták előre hirdettek, hogy azok lesznek? De minden dolog beteljesedett, felbukkanva a maga idejében Isten céljának megfelelően.

Belszár megsérti Isten templomának szent edényeit

13.1. És így látjuk, amit az Írás mond: „Belszár, a király nagy lakomát rendezett ezer előljárójának és bor volt előttük, és Belszár ivott, és amikor megkóstolta a bort, azt mondta, hogy hozzák be azokat az arany és ezüst edényeket, amelyeket atyja, Nabukodonozor hozott a jeruzsálemi templomból, hogy ihassanak belőlük a király és előljárói és úrnői és ágyasai ihassanak azokból. És bevitték az arany és ezüst edényeket, amelyeket Nabukodonozor, az ő

atyja hozott ki az Isten templomából, amely Jeruzsálemben van, és ivott belőlük a király és előljárói és úrnői és ágyasai is ittak azokból. Bort ittak, és dicsérték az arany-, ezüst- és bronz-, vas- és fa- és kőisteneket. Ugyanabban az órában egy ember kezének ujjai jöttek elő, és írtak a lámpa előtt a király háza falának vakolatára, és a király látta annak a kéznek az ujjait, amely írt. Aztán a király alakja megváltozott, gondolatai megzavarták, ágyékának egyesülése szétvált, térdei összeütődtek. És a király erősen kiáltott, hogy hozzon mágusokat, káldeusokat és jövendőmondókat. És így szólt a babiloni bölcsekhez: „Aki elolvassa ezt az írást, és tudtomra adja a magyarázatát, bíborba öltözzék, és arany nyaklánc legyen a nyakában, és harmadikként uralkodik az én királyságomban.” És bementek a király összes bölcsei, és nem tudták elolvasni az írást sem a király tudomására hozni az értelmezést. Belszár pedig megzavarodott, alakja megváltozott, és előljárói is megzavarodtak.”

14.1. És így, Nabukodonozor halála után fia, a Kegyelmes Merodak került a királyságába, akiről az Írás nem tesz említést, biztosan azért, mert áhítatosan élt, bizonyára azért, mert nem volt benne semmi szörnyűség (semmi rendkívül különös). 14.2. Tizenkét évig uralkodott, és utána testvére, Belszár uralkodott, akiről az Írás most készíti elbeszélését. 14.3. Hatalmas lakomát készített ezer előljárójának királyságának negyedik esztendejében.

14.4. Míg részek voltak, a király felfuvalkodott, és megparancsolta, hogy vegyék elő az arany- és ezüstedényeket, amelyeket atyja, Nabukodonozor hozott ki a jeruzsálemi templomból, hogy ihassanak belőlük az előljárók és azok úrnői. Azokat az edényeket, amelyeket más királyok Istennek szenteltek az ő dicsőségére és tiszteletére, szennyezett kézzel fogták és italáldozatot készítettek és dicsérte az élettelen és mozdulatlan bálványokat. 14.5. Ennek megfelelően, miután ez megtörtént, egy férfi kezének ujjai jöttek elő, és a lámpa előtt írtak a király háza falának vakolatára.

14.6. Nabukodonozor esetében ez mondatott: „egy szent szállt alá a mennyből”, itt pedig ezt mondja, „egy kéz ujjai jöttek elő”, az Írás jelzi, hogy ez ugyanaz a Beszéd (Ige), amely a végén megtestesül, és egy ember alakját akarta felvenni, hogy soha ne tekintsenek rá úgy, mintegy formán keresztül, hanem mint aki emberré lett testben és az Atya akarata szerint az emberrel lakott, teljessé lett.

14.7. És így amikor a kéz írást írt a falra, az Írás ebben azt jelzi, hogy ez Isten törvénye, amely táblákra volt vésve a hegyen. Ahogy az Írás mondja, „és a táblákat pedig Isten ujja írta” és „az írás Isten írása volt, amely a táblákra volt vésve” (Ex 31:18; 32:16).

14.8. És így itt is egy kéz ujjait mutatták meg egyedül a királynak, amelyik feltűnt a lámpa előtt, hogy így az ott írottakat Isten írásának tekintse. 14.9. Mert a kéz világossága, miután eltompította a lámpa fényét, hogy látszódjának azok az ujjak, amelyek a falra írtak.

15.1. Amikor a király ezt látta, félelmében megremegett, és nagyon szorongott, és erősen kiáltott, hogy elhozzák a varázslókat, káldeusokat és jövendőmondókat, nem tudva, hogy ezek nem tudják elolvasni Isten karaktereit, de lehetséges azok számára, akik gyermekkoruktól kezdve gyakorolták Isten törvényét, akik fel is ismerik az atyáiktól származó isteni betűket.

15.2. És miután mindenkit elhívtak, a király így szólt hozzájuk: „Aki elolvassa ezt az írást, és megismerteti velem a magyarázatát, bíborba öltözik, és arany nyaklánc lesz a nyakában, és harmadikként fog uralkodni az én királyságomban.” „És bejött a király összes bölcse, és nem tudták elolvasni az írást, és nem tudták ismertetni a királlyal az értelmezést.” (Dán. 5:7-8)

15.3. Mert hát hányan voltak a babiloniak közül, akik a király kedvében akartak járni, és sokféleképpen koholtak valami furcsa mondást, és bíborba öltözve, és megdicsőülve harmadikként a trónon? De a mondás rejtve volt előttük. Mert a szemük tompa volt, és szívük felfogása tehetetlen. Mert ismeri 𐤀𐤃𐤅𐤃 a bölcsek gondolatait, hogy azok üresek. 15.4. És így, amíg mentegetőztek, a király szíve megzavarodott, alakja megváltozott, előljárói pedig nyugtalanok voltak.

15.5. Ekkor, ezen a ponton „a királynő meghallotta a történeteket, bement az ivóházba, és így szólt a királyhoz: Ne zavarjanak gondolataid, és alakod ne változzon meg. Van egy ember a te országodban, akiben Isten szelleme van, és atyád idejében éberség és értelem volt benne. És Nabukodonozor király, a te atyád őt nevezte ki vezérnek varázslók, mágusok, káldeusok és jóskok felett. Mert Isten szelleme bővelkedik benne, és a gondolatok és a megértés pedig az övé, megfejtí az álmokat és megmagyarázza a nehezeket, és megoldja a rejtvényeket; a neve Dániel. És a király a Baltasar nevet adta neki. És most hadd szólítsák, és ő elmagyarázza neked a megfejtést.” (Dán. 5:10-12)

16.1. És hát mi okból lépett be a királyné, és emlékeztetett Dánielre? Mert nem ismerték őt a király összes előljárói és barátai? Vagy nem tudták, mi történt Nabukodonozorral, mivel egyedül ő látta a neki szánt álmokat, és a babiloni bölcsek vezetőjévé tette? 16.2. Ők maguk is tudták, de

mivel megsemmisültek általa, mivel égi bölcsesség ékesítette, nem akarták hirdetni a királynak róla, hogy nehogy jöjjön és értelmezhesse az írást, és utóbb megszegyenüljenek.

16.3. Ez nem csak akkor történt Dániellel, hanem még most is sokakkal előfordul. 16.4. Mert amikor a szentek közül valaki kegyelmet nyer Istentől, és bölcsőbbnek találta a többieknél, azonnal mindenki sóvárogni, gyűlölködni, üldözni, sértegetni, gyaláznia kezdi, ellene beszélnek és semmibe veszik, hogy így ezek által elkerüljék őt. 16.5. Mert hasonlóképpen történt a prófétákkal, az úrral és az apostolokkal is. Ez úton is megfigyelhetjük ezeket a dolgokat, ahogy Dániellel megtörténnek Babilonban. Az Írás ugyanis ezeket a dolgokat bizonyítja, hogy így történtek.

17.1. Azután, miután a király meghallotta a vele kapcsolatos dolgokat, megparancsolta Dánielnek, hogy hozzá oda, és ezt mondta neki: „Te vagy Dániel, aki a júdeai fogság fiai közül való, akit atyám, Nabukodonozor hozott? Azt hallottam felőled, hogy képes vagy értelmezni a problémákat. És így most, ha el tudod olvasni ezt az írást, és tudatod velem annak értelmezését, bíborba öltöztetsz, és arany nyaklánc lesz a nyakadban, és te leszel a harmadik az én királyságomban.” (Dán. 5:13-16)

17.2. Ám az áldott Dániel, aki nem gyönyörködött a földi ajándékokban, és nem emelkedett fel a királyi dicsőségre, így válaszolt: „Ajándékaid legyenek tiéd, ó király, és add házad ajándékát másnak. De el fogom olvasni az írást, és közölni fogom veled a magyarázatot.”

17.3. És ily módon, miután elkezdte, leírta a királynak mindazt, ami az apjával történt az ő sorrendjükben, és egyúttal alaposan elmagyarázta neki a történeteket, hogy megértse, ne kérkedjen, és ne legyen gőgös, hanem Isten hatalma alá kell vetnie magát.

17.4. És így szólt hozzá: „A Magasságos Isten Nabukodonozornak, a te atyádnak adta a királyságot, a fenséget, a tiszteletet és a dicsőséget. És a fenségtől, amely neki adatott, minden nép, törzs és nyelv remegett és félt az ő arcától. Akit akart, azt elvetette, és akit óhajtott, megverette és akit akart, felmagasztalta és akit akart, megalázta. És amikor szíve felemelkedett, és lelke elhatározta, hogy gőgösen cselekszik, levetették királysága trónjáról, és elvették tőle a megbecsülést. És száműzték az emberek közül, és szívét vadállatokhoz számították, lakhelyét pedig vadszamarakkal, fűvel etették, mint az ökröt, és az ég harmatából megfürdött teste, míg meg nem tudta, hogy a Magasságos uralkodik az emberek országa felett, és annak adja, akit

becsül.” (Dán. 5:18-21)

17.5. És miután ezeket elmondta, a következőket tette hozzá, azonnal megfeddve a királyt, és nem fogadva orcáját, hogy a király meghallva ezt, féljen, és hogy aki áthágásokat követett el, azonnal felismerhesse azokat.

17.6. És így szól: „Te pedig az ő fia, Belszár, nem aláztad meg szívedet Isten előtt; nem tudod mindezt? És felfuvalkodtál az Örökkévaló Istennel szemben, és az ő házának edényeit magad elé hoztad, és te és a te előljárod, a te úrnőid és ágyasaid ittak belőlük, és dicsérted az arany- és ezüst- és bronz-, vas-, fa- és kőisteneket, akik nem látnak, akik nem hallanak és nem értenek, és Isten, akinek leheletetek kezében van, és minden utatok, nem dicsőítettétek őt. Emiatt egy kéz újjai küldettek orcájától és ezt az írást rendelte: ‘Mane, Thekel, Fares.’ Ennek a kifejezésnek értelme: ‘Mane,’ Isten megmérte királyságodat, és véget vetett neki: „Thekel” – mérlegelték, és hiányosnak találták, ‘Fares,’ a te királyságod fel van osztva, és a médeknek és perzsáknak adták.” (Dán. 5:22-28)

18.1. A király ugyanis, miután meghallotta az írást és annak értelmezését, elszomorodott az elhangzottak miatt, de megparancsolta Dánielről, hogy öltözzék bíborba, és legyen a harmadik helyen a királyságban. 18.2. Ugyanazon az éjszakán megölték Belszár káldeus királyt, és a méd Dárius hatvankét évesen megkapta a királyságot.

18.3. Miután Dániel megfejtette a magyarázatot, ahogy az Írás mindent felölel, ugyanazon az éjszakán beteljesedett a kifejezés, és a babilóniai királyság a médekhez szállt, ahogyan Dániel is mondta: „Királyokat jelöl ki és távolít el, tudván, mi van a sötétségben és a világosság veled van.” (Dan. 2:21, 22)

Dareiosz az oroszlánok barlangjába veti Dánielt

19.1. És így Dareiosz, akit Ahasvérusnak hívtak, megkapta a királyságot, és „százhusz szatrapát nevezett ki, és három helytartót rendelt föléjük, akik közül Dániel volt az egyik, hogy a szatrapák számot adjanak, hogy a királyt ne terheljék túl. Dániel pedig felettük volt, mert a szellem bővelkedett benne, és a király őt jelölte ki egész királysága fölé.” (Dán. 5:31-6:3)

19.2. A méd Dáreiosz ugyanis, miután meghallotta a rá vonatkozó dolgokat, mind az általa megszerzett bölcsességet, mind a gyermekkor óta fennálló hitét és jámborságát, kinevezte őt, hogy legyen barátai közül az első és uralkodjon egész királyságán, ahogy a fáraó tette, miután Józsefnek megadta, hogy királysága trónjának második kitüntetettje legyen, és beosztotta az egyiptomiak minden vezérét, hogy engedelmeskedjenek neki.

19.3. Ennek megfelelően, miután ez megtörtént, a helytartók és a szatrapák féltékenységbe keveredtek, és ürügyet kerestek Dániel ellen, hogy megvádolhassák és megölhessék. Ilyen módon teljesedett be a beszéd, amelyről egy kicsit korábban beszéltünk, hogy egy jámbor embert vagy azt, aki féli az Istent, és akinek kegyelme és bölcsessége van Istentől, azt a többi ember gyűlöli, mert őket sem tisztelték meg ugyanazzal az ajándékkal. 19.4. Ily módon a szatrapák és a helytartók is irigységből gyűlölték Dánielt, mivel bölcsőbb és hűségesebb volt, mint ők.

19.5. Mert az Írás erről tanúskodik, mondván: „És nem találtak ellene semmi ürügyet, áthágást és vétket, mert hű volt.” (Dán. 6:4) 19.6. Mert nemcsak Isten parancsolatait tartotta be a törvény szerint, hanem a király előírásait is nagy szorgalommal és magatartása szigorú volt, nem akarva beszennyezni kegyét és tiszta lelkiismeretét semmiféle csekély haszonnal járó dologban.

20.1. Mert hát hányan voltak azok, akik úgy tettek, mintha barátok lennének Dániellel, aki gonoszul gyűlölte őt szívében? Más szándékkal hamisan ajándékokat küldtek és elrendelték, hogy adjanak alkalomnak megfelelő adományokat, hogy próbára tegyék az őszinteségét, hogy a király előtt jövőbeli ürügyük legyen ellene, hogy a királyhoz fordulhassanak azzal, hogy a király tulajdonára kötelezi magát, és ily módon megöljék, mint összeesküvőt.

20.2. És így mindenkor találékonyan ürügyet kerestek ellene. És nem találtak semmit, később együtt tanakodtak, mondván: „Nem találtunk ürügyet Dániel ellen, hacsak nem Istenének törvényeiben.” (Dán. 6:5) 20.3. Aztán elhatározva magukat odamentek a királyhoz, és így szóltak: „Dárius, király, örökké élj! Kapitányaid és szatrapáid, főnökeid és helytartóid elhatározták, hogy királyi törvényt állítanak fel királyságod felett, és megerősítenek egy rendeletet, hogy aki harminc napig kér kérelmet bármely istentől és embertől, kivéve téled, ó király, azt az oroszlánok barlangjába vetik. És most, ó király, állítsd fel a rendeletet és írd meg, mert a perzsák és a médek rendelete nem változik meg.”

20.4. Ekkor Dareiosz, mivel nem vette észre mesterkedésüket, döntést határozott, azt javasolta, hogy írjanak egy rendeletet, és azt nyilvánosságra kell hozni. 20.5. Mert később Hámán is óhajtotta megölni Márdokeust és fajtáját, Artaxerxész királyhoz ment, és elhatározta ugyanezt, hogy királyi rendelet szerint a tizenkettedik hónap tizennegyedikén azon az egy napon az összes zsidót meg kell ölni.

21.1. És így Dániel, miután megtudta, mi van megírva, miután megfontolta a rátörő összeesküvést, nem félt tőle és nem is rémült meg, hanem készségesen tartotta magát, hogy átadják eledelül a vadállatoknak, mintsem hogy engedelmeskedjen a király előírásának. És volt egy mintaképe, hogy mi történt a három ifjúval, amikor nem akartak meghajolni a király képmása előtt, és megőriztettek a tűz kemencéjéből. 21.2. És akkor, amikor bement a házába, kinyitotta az ablakokat a Jeruzsálemmel szemben lévő felső kamrákban, és naponta háromszor térdre borult, és ugyanúgy dicsérte és vallást tett Istene előtt, mint korábban. (Dán. 6:10)

22.1. Ezért szükséges látni az áldott Dániel jámborságát, hogy még csak nem is úgy tett, mintha a királyi ügyek iránt elkötelezett lenne, hanem inkább ragaszkodva imádságban minden nap megadta a Császárnak, ami a Császáré, és az Istennek, amik az Istené.

Hippolytus a vértanúság mellett érvel

22.2. De valaki talán azt fogja mondani: „És mi lesz ebből így? Nem tudott volna nappal szívében imádkozni Istenhez, éjszaka pedig, ahogy akart, titokban imádkozni a házban, hogy ne kerüljön veszélybe? Képes volt rá, de nem akarta. 22.3. Mert ha ezt tenné, a helytartóknak és a szatrapáknak azt kellene mondaniuk: „Hogyan féli Istent, amikor fél a király rendeletétől, és amit parancsol, azt teljesíti?” És szemrehányást tennének ellene a hitetlenség miatt. Mert ez a képmutatás munkája, nem pedig a félelemé és Istenben való hité.

22.4. Emiatt pedig nem adott ürügyet a rágalmazásra azoknak, akik szembeszálltak vele, mert aminek alá van vetve valaki, ez által rabságba is kerül. 23.1. Mert azoknak, akik hisznek Istenben, nem szabad színlelniük és nem kell félniük attól, amit a hatalom elrendel tőlük, nehogy különben valami rosszat tegyenek. Ha az Istenbe vetett hitük miatt kénytelenek valami mást tenni, akkor inkább örömmel meghalának, mintsem azt tegyék, ami parancsoltak nekik.

23.2. Mert amikor az apostol azt mondta, hogy engedelmeskedjünk mindenkinek, aki hatalmon van (Róm. 13:1), akkor nem arról beszél, hogy megtagadjuk hitünket és megtagadjuk azt, amit Isten előírt, és ezeket tegyük, amit az emberek parancsolnak, ehelyett az apostol azt mondta, hogy féljünk a hatóságoktól, és ne tegyünk rosszat, hogy ne bűnhődjünk tőlük mint gonosztevők.

23.3. És ezért ezt mondja: „Isten szolgája ő, bosszúálló azokon, akik rosszat cselekszenek. Hogyan? Nem szeretnél félni a hatóságtól? Tedd a jót és helyeslést kapsz tőle. De ha rosszat teszel, félj. Mert nem hiába viseli a kardot.” (Róm. 13:4) Így tehát, ezek szerint alávettettek mondta magát, hogy szentül és kegyesen éljünk a jelenlegi életben, szemünk előtt tartva a kard veszélyét.

23.4. És így az apostolok, akitet vezetőik és írástudók akadályoztak, nem akadályozták meg az ige kimondásában, és inkább engedelmeskedtek Istennek, mint az embereknek, és emiatt a hatóság bosszúságát bírták, őket „nyilvános börtönbe helyezték. De éjjel egy angyal kivezette őket, és így szólt: Menjetek, mondjátok ennek az életnek szavait.” (Apcs. 5:18-20)

24.1. És így Dániel is akadályozva volt az imádkozásban, és nem engedelmeskedett a király rendeletének, hogy ne helyezze Isten dicsőségét az emberek dicsősége alá. 24.2. Mert ha valaki az Isten miatt hall meg, annak örülnie kell, megtalálva ebben az örök életet.

24.3. Ezért szükséges, hogy akik ebben a világban tisztasággal fáradoznak és félelemmel élnek, ne adjanak ürügyet azoknak, akik ürügyet keresnek, hogy ebben inkább megszegyenüljenek. Így aztán a helytartók is ürügyet kerestek Dániel ellen, de nem találtak, mert hűséges volt.

24.4. De ha egyesek arra kényszerítenek bennünket, hogy ne tiszteljük Istent, és ne könyörögjünk hozzá, és halállal fenyegetnek bennünket, sokkal boldogabb [így] meghalni, mint megtenni, amit parancsolnak, „mert mi választhat el minket Isten szeretetétől? Üldözés vagy nehézség, vagy elnyomás, vagy éhség, vagy veszély vagy kard?” (Róm. 8:35) 24.5. És ezért a boldog Dániel jobban félté Istent és átadta magát a halálnak, és az angyal megóvta az oroslánoktól. 24.6. Mert ha tisztelte volna a rendeletet és csendben maradt volna a harminc nap alatt, soha nem lenne tiszta az Istenbe vetett hite, mert senki sem szolgálhat két úrnak.

24.7. Mert a Sátán ravaszsága mindig ilyen, hogy elnyomja, üldözi és bántalmazza a szenteket, hogy ne emeljék fel szent kezüket, miközben Istenhez imádkoznak, látva, hogy a szentek imája békét ad a világnak, de büntetést a gonoszoknak. 24.8. Ahogy Mózes is, amikor felemelte kezét a sivatagban, Izrael győzött, de amikor letette őket, Amálek győzött. (Ex. 17:11) 24.9. Ahogy ez most is megtörténik és beteljesedik közöttünk. Mert valahányszor abbahagyjuk az imádkozást, az ellenfél győz rajtunk, de valahányszor ragaszkodunk az imához, a gonosz hatalma és tekintélye megszűnik.

Danielt vádolják a szatrapák

25.1. És így még abban az időben az ellenség így munkálkodott a helytartókban és szatrapákban, hogy rajtuk keresztül teljesítse saját akaratát, és az áldott Dánielt az oroszlánok barlangjába vesse. 25.2. És akit alaposan szemügyre vettek, és látták, amint naponta háromszor imádkozik, kimentek a királyhoz mondva: „Ó Dárius király, nem adtál-e olyan rendeletet, hogy bárki, aki bármilyen istentől és embertől kér harminc napig könyörgést, kivéve téled, ó király, az oroszlánok barlangjába vettessen?” Ő mondta: A szó igaz, és a médek és a perzsák végzése nem múlik el.” (Dán. 6:12)

25.3. Azt mondták neki: „Íme, Dániel, aki a Júda fogságából származó fiai közül való, nem engedelmeskedik a rendeletednek, és naponta háromszor kérelmeivel kérleli Istenét. Amikor aztán a király meghallotta a dolgot, nagyon elszomorodott emiatt, és küzdött Dánielért, hogy elengedje.” (Dán. 6:13-14) 25.4. Mert ismeretesek voltak cselszövéseik, és hogy gyűlölték Dánielt, mert akkoriban bölcsőbb és tekintélyesebb volt náluk, és hogy kitalálták ellene ezt az összeesküvést, egy csapdán keresztül akarták átadni őt a vadállatoknak. Ezért a király kérdőre vonta a szatrapákat, és megkérdezte, meg tudja-e óvni őt a veszélytől.

25.5. De azért történt, hogy ne menthesse meg ember, és ne a király kegyelmének tekintsék szabadítását, hanem hogy Isten munkája beteljesedjék benne. És így már este lett, és a király érdekében beszélt a szatrapákkal, amikor azok így szóltak: „Tudd meg, ó király, hogy a médek és a perzsák minden rendelete és törvénye, amelyet a király hozott, nem változtatható meg” – ezzel a szóval akarták megszégyeníteni a királyt, nehogy az általa megjelölt rendelet ne legyen biztos, és az általa megfogalmazott többi dolgot érvénytelennek tekintsék.

26.1. És akkor miért csak Danielt vádolták a szatrapák? Mert a három ifjú mindig is vele volt és imádkozott. Mert ha nem engedelmeskedtek Nabukodonozor előírásának, sokkal inkább nem

engedelmeskedtek Dárius rendeletének. 26.2. De ez az oka. Mert mivel akkor, Nabukodonozor idejében, miközben Dániel jelen volt, a káldeusok nem vádoltak mást, csak a három fiút egyedül, tanúságtételük nem lett elfelejtve. Ily módon most, Dareiosz idejében, csak Dánielt vádolták. Mert a vértanúságra való hívás az övé volt.

26.3. Mert az ember nem hagyja el Istent az idő miatt, hogy így a maga idejében megdicsőüljön. Ahogy a próféta mondja: „Aki teremtette világait, mindegyiket nevén fogja nevezni (hívni).” (Ézs. 40:26)

27.1. Aztán ennek megfelelően Dárius, mivel nem tudott tovább ellentmondani a szatrapáknak, azt mondta, hozzák Dánielt, és dobják az oroslánok barlangjába. 27.2. A király pedig felelvén, így szólt hozzá: „A te Istened, akinek mindig szolgálsz, ő maga fog megmenteni” jókedvre buzdítva őt. „Mert ha segíteni akarok is, nem tudok, bár király vagyok, hanem az Isten, akinek szolgálsz, megment téged”, hogy megmutassa, hogy ami az emberek számára lehetetlen, az Istennél lehetséges. (Luk. 18:27)

27.3. „És hoztak egy követ, és a barlang szájához tették, és a király pecsétgyűrűjével pecsételte le”, hogy ne változzon a dolog Dániel esetében. 27.4. Ez pedig rosszindulatú tett volt, mert a szatrapák óvatosak voltak, nehogy a király titokban megparancsolja Dániel felől, hogy húzzák ki a barlangból és ezért jónak látták a követ lezárni. 27.5. Így jártak el a farizeusok fejedelmei is az Üdvözítővel, miután órséggel lezárták a követ. (Mát. 27:66)

28.1. Ennek megfelelően, miután ez megtörtént, „A király elment a házába, és vacsora nélkül lefeküdt, és ételt nem vittek neki, és az alvás elhagyta.” 28.2. Mennyit tett az igaz ember, aki félté az Istent, hogy a király annyira megszorodott miatta, hogy nem vette magához táplálékot! 28.3. A szatrapák pedig egész éjjel mulatoztak, azt gondolván, hogy Dánieltől elvették a díjat, de a király egész éjjel álmatlan lévén, siránkozott, hogy egy ilyen embert igazságtalanul elpusztítottak, ezért óvatos volt, nehogy ő maga is veszélybe kerüljön miatta.

28.4. A Nabukodonozorral és Belsazárral történt események ugyanis nem kerülték el figyelmét, előbbit száműzték birodalmából, utóbbit a szent edényekből való ivás miatt még aznap este megölték. 28.5. Ennek megfelelően: „Ekkor felkelt, és sietve az oroslánok barlangjához jött, és erős hangon kiáltott, és így szólt: Dániel, az élő Isten szolgája, a te Istened, akinek folytonosan szolgálsz, ki tudott hozni téged az oroslánok szájából?” (Dán. 6:19-20)

28.6. És hát miért kiáltotta ezt a szót a király, miután megzavarták, hacsak nem hallotta, mi történt az ifjakkal, akik nem voltak hajlandók engedelmeskedni a király utasításának, és megmenekültek a tűz kemencéjétől? ... (Hiány)... Ugyanez történt velem is, de félté Istent, és megvetette a médek és perzsák rendeletét.

29.1. „És Dániel ezt mondta a királynak: Az én Istenem elküldte angyalát, és bezárta az oroszlánok száját, és nem bántottak, mert előtte egyenesség találtatott bennem és előtted, ó király, nem követtem el vétket.” (Dán. 6:21-22)

29.2. Mennyire Istenben bízunk inkább, mint az emberekben! Mert az emberek kétségbeesnek, és a halálba adják őket, de Isten nem hagyja el szolgálóit. Emiatt a zsoltáros ezt tanítja: „Jobb 𐤀𐤃𐤅𐤃𐤃-ban bízni, mint az emberekben. Jobb remélni 𐤀𐤃𐤅𐤃𐤃-ban, mint bízni az uralkodókban.” (Zsolt. 118:8-9)

29.3. Aztán ennek megfelelően, amikor az angyal megjelent a barlangban, a vadállatok megszelídültek, és az oroszlánok, akik farkukat csóválták neki, örültek, hogy alávették egy új Ádámnak. Dániel szent lábát nyalogatva körbe-körbe forgolódtak, hogy megízleljék a talpát, és vágytak elkísérni őt (vagy: hogy alá tartozzanak).

29.4. Mert ha hisszük azt, hogy miután Pált vadállatokra ítélték, és hogy oroszlánt állítottak rá, az a lábához dőlt, és körös-körül nyalogatta, akkor hogyan nem hisszük el azt is, ami Dániellel történt, amit még maga Dárius is leírt mindenkinek, írástudóin keresztül elküldve azt? A perzsák és médek könyveiben pedig a mai napig olvasható, hogy ezek a dolgok valóban megtörténtek, úgyhogy nemcsak a héberek, sem csak a babilóniaiak, hanem a médek és a perzsák és az ég alatt élő összes nemzet is, miután hallották ami történt, ők maguk félték az Istent.

29.5. És akkor, amikor Dárius meghallotta Dániel hangját, megdöbbsent és elcsodálkozott, és megparancsolta, hogy hengerítsék el a követ, és látta, hogy Dániel az oroszlánok között ül, és saját kezével simogatja a fejük sörényét. Aztán mindenkit meghívva bemutatta nekik a csodálatos látványt, a vadállatokat, amelyeket egy ember szelídített meg, és akiket az ő keze vigasztalt. 29.6. Ennek megfelelően, miután Dánielt felvitték „a barlangból, semmi romlást nem találtak benne, mert Istenében bízott”. (Dán. 6:23)

30.1. Aztán: „A király szólt, és előhozták azokat a férfiakat, akik Dánielt vádolták, és ők magukat, fiaikat és feleségeiket az oroszlánok barlangjába vetették, és még nem érték el a barlang fenekét, mielőtt az oroszlánok úrrá lettek felettük, és megőrölték minden csontjukat.” (Dán. 6:24)

30.2. Így hát, akik emberi királyban és gazdagságban bíztak, ők maguk ástak árkot, és beleestek abban saját pusztulásukra. 30.3. És akkor ez az ítélet megtörtént a három ifjúval, akik bár a tűz kemencéjében voltak, nem győztek le, hanem a tűz kicsapott kívülre és megemésztette a káldeusokat. 30.4. Mert Isten szeme igazságosan rendel méltó ítéletet az emberekre. 30.5. Ahogy Hámánnal is történt, aki egy napon akarta megsemmisíteni Márdokeust és faját, és ötven könyöknyi akasztófát készített Márdokeusnak, magát Hámánt egész háznépével együtt felakasztották rá. 30.6. Akik pedig vádolták Dánielt, és eledelül adták a vadállatoknak, őket is elpusztították az oroszlánok.

31.1. Ekkor Dárius írt minden népnek, törzsnek és nyelvnek, azoknak, akik az egész földön laknak, békességet hirdetve mindenkinek, majd a rendelete által kihirdetettekkel arra kényszerítette őket, hogy imádják Istent, ahogyan az áll: „Az a rendelet, amelyet orcámtól adtak ki országom minden területén, hogy mindenki rettegjen és féljen Dániel Istenének színe előtt, mert Ő maga az élő Isten, aki örökké megmarad, és királysága nem pusztul el, és uralma örökké tart. Ő segít és megment, és csodákat és jeleket tesz a mennyben és a földön, aki kivette Dánielt az oroszlánok szájából.” (Dán. 6:26-27)

31.2. Látod, ma Babilon a világ, a szatrapák a hatóságok, Dáriusz a királyuk, a barlang a Hádész (halál), az oroszlánok a büntető angyalok. 31.3. Így utánozd az áldott Dánielt, aki nem félt a szatrapáktól, és nem engedelmeskedik az emberi parancsnak, hogy miután az oroszlánok barlangjába vetették, az angyal őrizzen, és megszelídítsd a vadállatokat, és Isten szolgájaként leborulhassanak előtted (imádjanak téged) és semmi pusztulás ne legyen található benned, hanem élve felhozathass a barlangból, és részese lehess a feltámadásnak, uralkodhass ellenségeid felett, és mindenkor hálát adhass az élő Istennek. 31.4. Mert övé a dicsőség és hatalom az örökkévalóságig. Ámen.

IV. Könyv

Dániel próféta látomásaival kapcsolatban

Dániel látomása a négy vadállatról

1.1. „Belszár, a káldeusok királyának első évében Dániel álmot látott, és fejének látomásai voltak, amikor az ágyában feküdt, és feljegyezte a látomást.” (Dán. 7:1) 1.2. És így amennyit a Szellem a látomásokon keresztül az áldott prófétának kinyilatkoztatott, ezeket szívesen leírta másoknak is, hogy így – miközben megprófétálja az eljövendő dolgokat, – ne csak magának fedje fel azokat, hanem megmutathassa azoknak, akik hittel kívánják kutatni a próféta istenfélő írásait.

1.3. Minden esetben ezt mondja: „Én, Dániel, néztem, és íme, az égnek négy szele fújt a Nagytengeren, és négy nagy fenevad kelt fel a tengerből, egymástól eltérők. Az első egy oroszlán volt, és tollak voltak rajta, mint egy sas. Addig néztem, míg a tollait kitepték, fel nem emelték a földről, és emberi lábakra nem állt, és emberszív adatott neki. És íme, a második vadállat olyan volt, mint a medve, és állt az egyik oldalon, és három borda volt a szájában a fogai között, és így szóltak hozzá: „Kelj fel, egyél sok húst!” Ezek után néztem, és íme, volt egy másik vadállat, hasonló a leopárdhoz, és négy madárszárny volt rajta, és négy fej volt a fenevadon, és hatalmat kapott. Ezek után néztem, és íme, egy negyedik fenevad félelmetes, rettenetes és rendkívül erős. Fogai vasból, körmei bronzból voltak, evett, őrlött, a maradékot pedig lábbal taposta. Maga pedig rendkívül különbözött az összes előtte élő vadállattól, és tíz szarv volt rajta. Figyeltem a szarvát, és íme, egy másik kisebb szarv emelkedett ki közöttük, és három szarv, amely az előtt volt, gyökerestől kitepték arcától. És íme, a szemek, mint az ember szemei voltak ezen a szarvon, és egy száj, amely nagy dolgokat beszél. Addig néztem, amíg a trónok fel nem álltak, és a korok Őse leült, ruhája fehér volt, mint a hó, és a haja olyan volt, mint a tiszta gyapjú. Trónusa tűzláng volt, kerekei tűzzel lángoltak. Tűzfolyó tört elő előle. Ezerszer ezren figyeltek rá és tízezerszer tízezren álltak előtte. Ítéletet hirdetett, és a könyvek felnyíltak. Aztán néztem a nagy szavak hangját, amelyet az a szarv beszélt, mígnem a fenevadat megölték, teste elpusztult, és égő tűznek adták át. És a többi vadállat uralma megszűnt, és élet hosszúsága adatott nekik egy időre.” (Dán. 7:2-12)

2.1. És így amikor a különböző fenevadat megmutatták az áldott Dániel prófétának, és amikor kiderült [hogy az utolsó] különbözik a többitől, szükséges megfontolnunk azt, hogy egyetlen vadállatot sem pusztán állatokként tárgyal, hanem mintában és képen ábrázolja a világban feltámadó királyságokat, mintegy az emberiséget pusztító vadállatoknak ábrázolja őket.

2.2. Mert a Nagy Tenger az egész világot jelzi, mondva; „Az ég négy szele”, amely a négyszeres teremtést jelzi. 2.3. És amikor azt mondja: „Láttam négy fenevadat felemelkedni a tengerből”, e világ királyságairól beszél.

2.4. „Az első egy oroszlán volt, és tollak voltak rajta, mint egy sas.” És ezért, miközben beszél, egy oroszlánt nevez meg, mint a babiloniak királyságát, amelyet akkor Nabukodonozor uralt. 2.5. Aztán azt mondja: „Tollak voltak rajta, mint a sason”, mert a király felemelkedett és felkelt Isten ellen, és felfuvalkodott szívében az őt ért nagyság és dicsőség miatt.

2.6. Aztán ezt mondja: „Kitépték tollait, felemelték a földről, és emberi lábakra állt és emberszív adatott neki.” 2.7. Mert ez valóban megtörtént Nabukodonozorral, ahogyan ebben a könyvben ez jelezve volt, és ő maga is így tesz tanúbizonyságot arról, ami vele történt, mivel száműzték királyságából, és a dicsőségét elvették, és a fenséget is, amelyet eleinte birtokolt. 2.8. És ahogy azt mondja, hogy amikor az egész madár tollait eltávolítja (leveti), tehetetlen és könnyen elkapható, így módon abban az időben a király hatalmát eltávolították, amely miatt azt képzelte, hogy dicsekedhet és felemelkedett elméjű lehet, de aztán megijedt és a sivatagba menekült, hogy ne ölhesék meg.

2.9. Amikor az Írás azt mondja: „Emberi lábakon állt, és emberszív adatott neki”, nyilvánvaló, hogy Nabukodonozor, miután megalázta magát, és felismerte, hogy Isten uralma alatt álló ember, ő, miután könyörgött 𐤂𐤃𐤃𐤆-hoz, jó szívet kapott tőle, és újra helyreállt királysága és dicsősége. 2.10. Ahogyan ő maga is tanúskodik, mondván: „És a napok vége után én, Nabukodonozor, az ég felé emeltem szemeimet, és értelmem visszatért hozzám, és áldottam a Magasságot, és magasztaltam és dicsőítettem azt, aki örökké él, mert az ő hatalma örök hatalom, és királysága nemzedékről nemzedékre, és mindazok, akik a földön laknak, semminek számítanak, és mintha semmik lennének.” (Dán. 4:34-35)

3.1. Miközben ezek a dolgok akkoriban így történtek Nabukodonozorral, ahogyan az áldott Dániel a látomásban felfedte nekünk, maga a király is bevallotta, és miután meghalt, a hivatal Belszárhoz került. Amikor őt magát az éjszakai tette miatt elvitték, amit az e könyv előtti könyvben jeleztünk, akkor a méd Dárius kapta meg a királyságot, aki hatvankét éves volt. A próféta tehát megfelelő módon egy másik fenevad felemelkedését írja le, amely a medve volt, hogy ezzel a perzsák királyságát mutassa meg.

3.2. Azt mondja: „Három borda volt a szájában.” (Dán. 7:5) Három bordának nevezi a nemzetek három régióját, amelyeken ugyanaz a fenevad uralkodott, amelyek médek, asszírok és babilóniaiak voltak. 3.3. „És hogy így beszéltek hozzá: Kelj fel, egyél sok húst.” Mert akkoriban a perzsák felkeltek, és elpusztították az egész földet, és sok embert rabszolgává tettek, és mindent elpusztítottak. 3.4. Mert ahogyan a vadállat, a medve is egy mocskos és húsevő lény, karmaival és fogaival is tép, ilyené lett a perzsák királysága is, amely kétszázharminc évig uralkodott.

3.5. A történészek egy része feljegyezte, hogy ezek kétszáznegyvenöt évig uralkodtak Dárius vezéréig, akit a makedón Alexander (Nagy Sándor) a hetedik évben lemondattott, és a perzsák királyságát a görögökre ruházta. Ahogy Dániel is mondja: „Ezek után néztem, és íme, egy másik vadállat, mint a leopárd, és négy madárszárny volt rajta, és négy fej volt a fenevadon, és hatalmat kapott.” (Dán. 7:6)

3.6. És így, miután a leopárdot nevének hívja, jelzi a görögök királyságát, amelyet makedón Alexander kezdett, és egy leopárdhoz hasonlítja őket, mert éles elmék és találékonyak az okoskodásban, és könnyörtelen szívűek, ily módon ez a foltos lény is a görög királyság mintája, aki gyors a gonoszságra és az emberek vérének megivására. 3.7. Azt mondja: „Négy madárszárny volt rajta, és négy fej a fenevadon.” Mert miután Alexander királysága felemelkedett, megerősödött, és nevének neveztetett az egész világon, királysága négy vezére között volt felosztva.

3.8. Alexander ugyanis haldoklása közben kiosztotta társainak, akik fajából valók voltak, négy embernek, Szeleukosznak, Démétriosznak, Ptolemaiosznak és Fülöpnek, és ezek mind koronát öltöttek, ahogyan Dániel előre jelezte, és ez a Makkabeusok első könyvében van megírva. 4.1. És így miután a görögök háromszáz évig uralkodtak, a próféta ismét egy másik királyságot jelez nekem.

4.2. Mert így beszélt: „Ezek után néztem, és íme, egy negyedik fenevad félelmetes, rettenetes és rendkívül erős. Fogai vasból, körmei bronzból voltak, evett, örölt, a maradékot pedig lábával taposta. Maga pedig rendkívül különbözött az összes előtte élő vadállattól, és tíz szarv volt rajta. Figyeltem a szarvát, és íme, egy másik kisebb szarv emelkedett ki közöttük, és három szarvat, amelyek előtte voltak, gyökerestül kitépték az arcából. És íme, a szemek, mint az ember szemek voltak ezen a szarván, és egy száj, amely nagy dolgokat beszélt. Addig néztem, amíg a trónok fel nem álltak, és az Időskorú leült, ruhája fehér volt, mint a hó, és a haja olyan volt, mint a tiszta gyapjú. Trónusa tűzláng volt, kerekai tűzzel lángoltak. Tűzfolyó tört elő előle. Ezerszer ezren figyeltek rá és tízezerszer tízezren álltak előtte. Ítéletet hirdetett, és a könyvek felnyíltak. Aztán

néztem a nagy szavak hangját, amelyet az a szarv beszélt, mígnem a fenevadat megölték, teste elpusztult, és égő tűznek adták át. És a többi vadállat uralma megszűnt, és élet hosszúsága adatott nekik egy időre.” (Dán. 7:2-12)

5.1. És így a görögök királysága után nem más királyság keletkezett, mint a most uralkodó, amelyet szintén megalapítottak és ez mindenki számára világos. 5.2. Aminek vasfoga van, amiatt a tény miatt, hogy mindenem felülkerekedik és saját erejéből megőröl, akár csak a vas, a maradékot lábbal letapossa. Emiatt már nem maradt más királyság ez után, kivéve annak tíz szarvát, amely abból nő ki, és köztük egy kis szarv emelkedik ki, és az első szarvak közül hármat gyökerestül kitép.

5.3. Mert ahogy a próféta előre jelezte a leopárdnak, hogy „négy fej volt a fenevadon”, úgy történt, hogy Alexander királyságát is felosztották a négy vezér között, így most arra is számítani kell, hogy tíz szarv támad ebből a királyságból, amikor is a fenevad idejének be kell teljesednie és a kis szarv, ami az Antikrisztus, hirtelen kell megjelenie közöttük, és az igazságosságnak el kell vétetni a földről, és akkor az egész világ közel lesz a beteljesüléshez.

5.4. Azért szükséges nekünk, hogy ne hogy félreértsük (rosszul értelmezzük) Isten tervét, hanem legyünk hosszú-tűrőek, és könyörögjünk, hogy ne essünk ilyen időkre, se ne legyen hitünknek hiánya, mintha ezeknek a dolgoknak nem lenne rendeltetése. 5.5. Mert ha az első dolgok, amennyire a próféták megjövendölték, nem történtek meg, akkor ezekre se kell számítani. De ha ezek a dolgok az ő idejük szerint megtörténtek, amint megjövendölték, ezek is mindenkor be fognak teljesedni.

5.6. Mert amikor egyesek azt mondják: „És mikor lesznek ezek?” Ez a hűtlen emberek jele, akik nem hisznek. De előre tudni, hogy mi lesz, és hinni, hogy így lesz, az áldott ember jele, aki látja és hallgat, hogy így, amikor sok mindent beszél, ne veszélyeztesse magát.

6.1. De mutassuk meg más módon is, hogy ezek a dolgok igazak és világosak, és megtörténnek Isten szolgáltaival. 6.2. Mert az Írás semmiképpen sem hazudik, és a szent szellem sem téveszti meg szolgáltaikat, a prófétákat, akik által szívesen hirdeti az embereknek Isten tervét, hogy látva ezeket, hogy megtörténnek, el ne essünk, se ne zavarodjunk meg, amikor ezeket a különös dolgokat látjuk. 6.3. Mert egyébként a beteljesedés csak ezen a módon érheti el ezt a világot.

6.4. Mert ahogyan Szodomára, amikor vétkeik beteljesedtek, azonnal tűz szállt le, és elpusztultak, így lesz ez most is, amikor a törvénytelenység megsokasodik a világon, és a jelenlegi vas fenevad tíz szarvra szakad, és anarchia és viszály alakul ki, míg mások innen-onnan széthasítják a királyságot, akkor jön el rájuk a vég.

7.1. És mivel mi is eljutottunk idáig egy másik könyvben, és elmagyaráztunk egy beszámolót ezekről a dolgokról, mind az Antikrisztus, mind fajtájának eljövételéről, és arról, hogy honnan és hogyan fog megjelenni a megtévesztő, és nem hallgattunk a tetteiről, mindazonáltal most is csak egy keveset említek erről, hogy az ember szilárdan kiálljon mindennel szemben, elméjében sohasem dadogva álljon ellen, és képes legyen hinni Istenben teljes szívéből.

7.2. Az áldott Dániel ugyanis, amikor az előző látomást magyarázza Nabukodonozornak, ezt mondja: „Most a képmás álma felől beszélek, amely arany fejnek látszik, majd kezek és karok és ezüst mellkas, utána bronz has és combok, majd vas lábak, utána lábfejek, bennük részben vas, részben agyag” hogy így ebben meg lehessen mutatni, hogy amit leírt, az most ismét le van írva ebben a látomásban.

7.3. Ahogy az arany a babiloniak birodalma, amely az oroszlán volt, az ezüst a perzsáké, a medve, majd a bronz a görögöké, amelyet makedón Alexandrosz kezdett, hogy leopárdként mutassák be.

7.4. Ezek után azt mondja, „vaslábak”, hogy jelezze a félelmetes és rettenetes fenevadat, amelynek vasfoga van, a rómaiakat, akik most uralkodnak, és erősek, mint a vas. 7.5. Minden esetben a képmás vaslábai után, ami marad, kiemelve azokat a lábfejeket, amelyekben tíz lábujj van, és ezek agyaggal és vassal vannak keverve, hogy a tíz lábujjon keresztül jelezni lehessen a tíz szarvat, és az agyag és a vas által pedig jelezheti viszályukat, amikor keveredni fognak az emberek magjában, de nem fognak egyesülni egymással. 7.6. Mert ahogyan a vasat sem keverik agyaggal, ily módon abban az időben az emberek nem tudnak megegyezni egymással, de mások innen és onnan zavart okoznak és felosztják maguknak a királyi uradalmat nemzeteik szerint.

8.1. De mivel Isten kegyelme bőségesen tanítja azokat, akik benne reménykednek, és akik megvetik ezt a világot, nem fogunk ezen könnyen átlépni. Egyszóval, az áldott próféta megnevezte az összes korábban létező birodalmat, miután vadállatokhoz hasonlította őket, de

megállapította meg a most bevezetett királyságot, minthogy milyen állat állapotában van az. 8.2. Világosabban fogok beszélni róla, hogy jobban átgondolhassuk az elhangzottakat. Mert miután azt mondta, hogy a babilóniai királyság oroszlán, a perzsáké medve, a görögöké pedig leopárd, miért nem mondja azt, hogy a rómaiak királysága egy állat [lenne], hanem azt mondja, hogy „félelmetes és rendkívül szörnyű volt, vasból voltak a fogai és bronzból a karmai”?

8.3. Gondolkozz, ó ember, és dicsőítsd 𐤒𐤃𐤃𐤓-t! 8.4. Mert amikor a babilóniaiak egy nemzetként uralkodtak, akkoriban ők maguk határozták el, hogy minden nemzetet uralnak, jogosan nevezi őket oroszlánnak, egyforma teremtménynek. 8.5. Ugyanígy a perzsák is egy mocskos nemzet, amely csak egy nyelven beszél. Emiatt szintén medvéhez hasonlította őket. 8.6. Hasonlóképpen a görögöket is leopárdnak mondta. Mert minden görög uralta az egész világot.

8.7. De most a hatalmas vadállat nem egy nemzet, hanem sok nyelvű, és sok emberfajtából gyűlik össze, és sereget állít fel egy csatasorba, és mindegyiket rómainak hívják, bár nem mindegyik egy országból való. 8.8. Úgyhogy a próféta joggal elcsodálkozott, és előre látta, hogy mi következik, nem nevezte meg, hogy melyik országból való a fenevad, hanem elcsodálkozott, mondván: „A szellemem megremegett a lényemben, én, Dániel, és a fejem látomásai megzavartak. És egy azok közül, akik ott álltak, előjött, és pontosítást vártam tőle mindezekről a dolgokról. És elmondta nekem a bizonyosat és megismertette velem a szavak értelmezését.” (Dán. 7:15-16) 8.9. És hát kik azok, akik állnak, ha nem az angyalok, akik 𐤒𐤃𐤃𐤓 dicsősége színe előtt állnak, és állandó szolgálatot látnak el neki, mindig betartva azt, amit ő parancsolt?

9.1. De mivel egy bizonyos gondolat marja a szívet (ἀλλ' ἐπεὶ ὑπέπεσέν τι νόημα ἐν καρδίᾳ), nem hagyjuk el magát a láthatatlant, mely képes segítségül lenni a léleknek. 9.2. Mert amikor Augustus császár negyvenkettedik évében megszületett az úr, amikor a rómaiak királysága virágzott, az úr az apostolokon keresztül minden nemzetet és nyelvet meghívott, és a keresztények oly népét alkotta meg, akik hisznek 𐤒𐤃𐤃𐤓-ban és akik új nevet hordoznak szívükben, ugyanígy ezt a királyságot most is meghamisítja (ellentétesen utánozza) az, amely a Sátán működése szerint uralkodik, de hasonlóképpen ez a királyság is összegyűjti a minden nemzetből születetteket, és háborúra készíti fel azokat, akiket rómainak neveznek.

9.3. És ezért történt az első népszámlálás is Augustus alatt, amikor az úr megszületett Betlehemben, úgyhogy e világ embereit a földi királyságban nyilvántartva rómaiaknak nevezték, de a mennyei királyságban hívőket keresztényeknek, akik homlokukon hordozzák a frontvonalban a halállal szembeni trófeát (diadalemléket).

10.1. Hogy el ne térjünk az előbbiektől, hogy amit a próféta látott, az igaznak bizonyuljon, és hogy biztos legyen, amit 𐤒𐤃𐤕𐤃 kegyelméből érzékelünk, és ami elhangzott biztos lehessen, lássuk, megerősíti-e szavainkat az angyal, aki tanítja az áldott Dánielt, mert ő így beszél: „Ez a négy vadállat négy birodalom, amelynek fel kell kelnie a földön, és amely el lesz távolítva, és a Magasságos szentjei öröklik a királyságot, és birtokolják azt örökkön-örökké.” (Dán. 7:17-18)

10.2. És ezért szükséges, hogy a három vadállat már elmúljon, és megszűnjön, ahogy fentebb látható volt, és miközben egy vadállat még elkezd a tetőfokára hágni, ha ezt is eltávolítják, a megmaradt földi dolgok megszűnnek, de a mennyei dolgok elkezdődnek, hogy így a szentek állandó és örök királysága láthatóvá váljék, és a mennyei királyság mindenki számára világosan megmutatkozhat, sem a Sinai hegyen látható alakon keresztül, sem a hegycsúcson feltáruuló felhőoszlopban, hanem az angyalok hatalmával és seregeivel, megtestesült Hatalmasság (elohim, Isten) és ember, Isten és Ember fia, a bíró, aki az egekből érkezik a világba.

10.3. Aki el fog távolítani minden királyságot, amely e világon van, és csépel és rostál, és szétszórja őket, mint a pelyvát a nyári szérúról. És átadja a királyságot a Magasságos szentjeinek, mint gabonát gyűjti csűrjéhez, de a pelyvát olthatatlan tűzzel égeti meg, bár most megvetik őt az istentelenek és gonoszok, és káromolják a hitetlenek, akik nem veszik figyelembe azt, ami meg van írva, sem nem veszik figyelembe az ítélet hatalmát, ami rájuk lett ruházva. 10.4. Mert ha most is késik egy ideig, nem akar ítéletet hozni a világ felett, és így teljesíti Atyja előírását, de amikor eljön, seregeivel jön, és megfizet mindenkinek az ő cselekedetei szerint.

11.1. És mint sokan közületek, akik áhítattal Istenhez közeledtek, figyeljétek meg azt, akit régen Mózes mutatott meg a népnek, és megjelent a hegyen, és hirdették a próféták, és embernek látta az áldott Dániel, akiről ezt mondja: „Néztem az éjjeli látomásban, és íme, jött valaki mint egy ember fia az ég felhőivel, és odaért az Időskorúhoz (Napok ősöregjéhez), és odavitték hozzá, és hatalmat és tiszteletet kapott, és neki szolgált a birodalom, és minden nép, törzs és nyelv. Az ő hatalma örök hatalom, amely nem múlik el, és királysága nem pusztul el.” (Dán. 7:13-14)

11.2. És így nem egy másik Öregkorúról beszél, hanem valóban 𐤒𐤃𐤕𐤃-ról, Istenről és mindenkinek Uralkodójáról, magának a Felkentnek Atyjáról, aki az Öregkorú (napok ősije: τὸν παλαιοῦντα τὰς ἡμέρας), aki nem öregszik meg az idők vagy napok alatt, akiről fentebb volt szó: „Trónok tétettek, és az Ősöreg leült, ruhája fehér volt, mint a hó, és a haja olyan volt, mint a tiszta gyapjú. Trónja tűzláng volt, kerekai égő tűz. Tűzfolyó tört elő előle. Ezerszer ezren figyeltek rá

(csatlakoztak hozzá) és tízezerszer tízezren álltak előtte.” (Dán. 7:9-10)

11.3. Elvitték hozzá az Emberfiát, akit felhő hordozott, és arkangyalok vitték, hogy megkapjon tőle minden uralmat, fennhatóságot, hatalmat és királyságot, hogy minden nép, törzs és nyelv őt szolgálja. 11.4. És hogy valaki ne hogy ne értse, hogy királysága, amelyet az Atya adott neki, ideiglenes vagy földi volt, a próféta ezt mondja: „Az ő hatalma örök hatalom, amely el nem múlik, és királysága nem pusztul el.” (Dán. 7:14)

11.5. És így az Atya mindent alávetett a saját Fiának, a mennyekben levőket, a földön és a föld alatt levő dolgokat, és mindezeket keresztül úgy mutatta meg őt, mint mindenben elsőszülöttet, elsőszülöttet Istentől, hogy az Isten Fia, aki az Atya után második (ἵνα δεύτερος μετὰ τὸν πατέρα υἱὸς θεοῦ ᾦν), megmutatkozhasson, elsőszülött az angyalok előtt, hogy az angyalok Uraként is megmutassák, elsőszülött egy szűztől, hogy így az először formált Ádám önmagában való megújítójaként mutatkozhasson meg, elsőszülött a halottak közül is, hogy ő legyen feltámadásunk első zsengeje.

12.1. És így mivel minden próféta és apostol erről tanúskodik, de mivel a törvényszegők nem engedelmessé válnak neki, és káromolják és semmibe veszik azt, ami elhangzott, és üldözik és elnyomják szolgálóit, és mivel nem várják ezeket a dolgokat, amelyek lesznek, lássuk mi magunk, ami lesz, mi, akik hiszünk az igazság Beszédében, és akiket az ő Beszéde az örök életre vezet, akiket a próféták tanítanak, és akiket a Szellem megvilágosít, hogy az ő kegyelme által bölcsékké válva megfigyelhessük az ősi dolgokat, amelyek hirtettek, és a kellő időben megtörténtek és meg fogják történni. Szemünk előtt tartva Isten ítéletét, óvakodjunk minden gonosztól, hogy menekülhessünk az örök tűz és a szüntelen büntetés elől.

12.2. Mert ha még most nem érnek el ezek a dolgok minket, mert még nem teljesebbek be az idők, akkor is imádkoznunk kell, hogy ne találjunk olyan időben, amikor ezek megtörténnének, nehogy valaki, aki elgyengül a világra sújtó nagy üldözéstől, ki ne essen az örök életből.

12.3. Mert szükséges megfigyelni azt, amit a próféta mond: „És pontosan kerestem a negyedik fenevadról, mert más volt, mint a többi vadállat, és rendkívül félelmetes. Vas fogai és bronz karmai ettek és öröltek és a maradékot lábával taposta, és a fején levő tíz szarvról, és a másikkól, amely felkelt és kigyomlált három korábbi szarvat, amelynek szemei és szája nagy dolgokat beszéltek, és a megjelenése nagyobb volt a többinél. Néztem, és az a szarv harcolt a szentekkel, és felülkerekedett rajtuk, amíg el nem jött az Ősöreg, és ítéletet adott a Magasságbeli

szentjeinek, és eljött az idő, és a szentek birtokba vették a királyságot.” (Dán. 7:19-22)

12.4. És így már el is érkezünk erre a pontra, és azt mondtuk, hogy nyilvánvaló, hogy ez a negyedik királyság, amelyből még nem kelt fel más nagyobb királyság, vagy akár ehhez hasonló királyság a földön, amelyből tíz szarv készül előbújni. Mert tíz királyságra lesz osztva, és bennük egy másik kis szarv emelkedik ki, ami az Antikrisztusé, és kiirt hármat, akik előtte voltak, vagyis elpusztítja Egyiptom, a líbiaiak és az etiópok három királyát, óhajtva minden királyságot maga birtokolni.

12.5. Aki legyőzte a maradék hét szarvat, ő uralja a maradékot, önmagát természetellenes és gonosz szellemmel ruházta fel, hogy háborút szítson a szentek ellen, és valamennyiüket üldözze mindenütt, azt kívánva, hogy dicsőítve és imádva legyen mindenek által, mint egy Isten. 12.6. Ahogyan Ezékiel is mondja róla: „Ki ellen emelkedett fel szíved és mondtad: „Isten vagyok én”” (Ez. 28:2) és ismét: „Mondod-e, miközben beszélsz azokhoz, akik megölnék téged, „Isten vagyok”? Ember vagy és nem Isten.” (Ez. 28:9) 12.7. És Ézsaiás is hasonlóképpen mondja: „De te azt mondd elmédben: Felmegyek az égbe, trónusomat az ég felhőire helyezem, táborot ütök a szent hegyen, olyan leszek, mint a Magasságos.” (Ézs. 14:13-14)

13.1. Ha tehát valaki aprólékosan akar beszélni róla, ezek a dolgok világosabban megjelennek egy másik könyvben, hogy így ne készítsünk másodszor is hasonló beszámolót róla. (vö.: Értekezés az Antikrisztusról c. műve) 13.2. De most beszéljünk arról, hogy mi vár a most megalapított fenevaddal kapcsolatban.

13.3. Dániel ugyanis így beszél: „És az angyal azt mondta nekem, hogy a negyedik fenevad negyedik királyság lesz a földön, amely uralkodik minden birodalmon, és felemészti az egész földet, és széttiporja és darabokra töri. És felemelkedik tíz szarva, mint tíz király, és egy másik támad utánuk, aki felülmúlja a többieket, akik korábban gonoszságban voltak, és a Magasságos ellen szól, és megtéveszti a Magasságos szentjeit, és úgy véli, hogy megváltoztatja az időket és a törvényt, és kezébe adatnak időre és időkre és fél időre. És az ítéző leül és eltávolítja uralmát, hogy eltöröljék és teljesen elpusztítsák, és a királyság, a hatalom és a királyok nagysága, amelyek az egész ég alatt vannak, a Magasságos szentjeinek adatott, és az ő királysága örök királyság, és minden vezérek neki szolgálnak és engedelmeskednek neki. Itt a beszámoló vége.” (Dán. 7:23-28)

14.1. Amikor tehát a próféta meg akart minket győzni mindezekről, és megvizsgálni az általa

látottak igazságát, megkérdezte az egyik angyalt, aki a közelben állt, hogy ő maga is pontosabban tanulhasson a negyedik fenevadról, mert azt mondja: „És pontosan kerestem a negyedik fenevadról, mert más volt, mint a többi vadállat, és rendkívül félelmetes.” És így tanítván őt az angyal, de inkább meggyőzve minket is, hogy higgyünk abban, amit helyesen látott általa, leírta neki mindazt, ami a vég idején meg fog történni, mind a negyedik fenevad felosztását a tíz szarvra, amely belőle támadt, és az Antikrisztus megnyilvánulása bennük és a szentek elleni háborúja és ideje, amely hamarosan elkezdődik.

14.2. Mert azt mondja: „A kezébe adattak időre, időkre és fél időre”, ami három és fél évet jelez, és ezek után jön az ítélet, mert azt mondja: „trónokat állítottak fel, és a bíróság leült és a királyságot átadták a Magasságos szentjeinek, de a fenevad testét átadták a tűz lángjának.” (Dán 7:9-11,26-27 – idézetek keveréke)

14.3. Mert „az idő elközeledett”, vagyis egyszerre betelt az idő, és a szentek birtokba vették a királyságot, amikor a bírák Bírája és a királyok Királya a jövőben a mennyből eljön, aki eltávolít minden vezért és hatalmat, amely szembeszáll vele, és mindent megemészt az örök tűzben, megbünteti az igazságtalanokat, de szolgálóinak adni fog prófétákat és mártírokat és mindazoknak, akik félik őt, az örök királyságot. 14.4. Ahogy a próféta mondja: „Ez a közlés vége. Én, Dániel, a gondolataim nagyon zavartak engem, és alakom elváltozott, és a szívemben tartottam a dolgot.” (Dán. 7:27-28)

15.1. Ezért minden embernek, aki olvassa az istenfélő írásokat, Dániel prófétát kell utánoznia, és ne legyen elhamarkodott és hanyag, a megfelelő idő előtti időt keresve, és látni akarván a füge gyümölcsét, de félelemmel őrizni szívében Isten titkát, nehogy ő maga, miután saját ajkával törbe ejtven magát, saját lelke ne váljon felelőssé.

15.2. Mert eljön az idő, amikor a mandula kivirágzik, a kapribogyó termést hoz, és a szöcske megszorodik, kihajt a füge, és virágzik a hitehagyás gyümölcse. Akkor bezárul az élet ajtaja, és a forrás vizes edényei összetörnek, és a kerék összegabalyodva fut a gödörben, és a sokaság tétlenné válik, mert gyászolnak, és mind felkelnek egy veréb hangjára, és az ének lányai megrendülnek, és a gyászolók összegyűlnek a piacon, és az ember elmegy örök otthonába. (vö.: Préd. 12:3-6)

16.1. De valaki azt mondja: „És mikor lesznek ezek? Melyik időszakban vagy időpontban fedetik fel a megtévesztő? És mi lesz az úr megjelenésének napja?” 16.2. A tanítványok is

hasonlóképpen igyekeztek megtudni ezeket a dolgokat az úrtól, de ő eltitkolta előlük a napot, hogy mindannyiukat ébernek tartsa az elkövetkezendőkre, mindig elmélkedve és minden nap várva a mennyei felhőt, nehogy az emberek a hosszú idő miatt, ha figyelmen kívül hagyják az általa előírtakat, és lomháká váljanak, míg késik, kiessenek a mennyei életből.

16.3. Mert azt mondja: „Vigyázzatok, mert nem tudjátok, melyik napon vagy melyik órában jön el Uratok, akár este, akár éjfélkor, akár reggel.” (Mát. 24:42) 16.4. Emiatt ezt mondja: „Boldog az a rabszolga, akit amikor eljön az ura, ébren találja. Bizony mondom néktek, hogy őt fogja kinevezni minden vagyona fölé. De ha a gonosz rabszolga azt mondja szívében: „Az én Uram késik”, és elkezd verni az ő szolgáló fiúcskáit és szolgáló lányait, és enni és inni a részegesekkel, eljön az ő Ura azon a napon, amelyet nem vár, és abban az órában, amelyet nem ismer, és kettévágja, és a hitetlenekkel osztja ki részét. Mert ott lesz sírás és fogcsikorgatás.” (Mát. 24:46-51) „Ezért azt mondom nektek: Vigyázzatok!” (Mát. 24:44) 16.5. Így hát a mi urunk az Evangéliumban, tanítja ezeket, megmutatja azokat a tanítványoknak.

16.6. Hasonlóképpen, feltámadása után is ugyanezeket feszegették a tanítványok: „Megkérdezték tőle: Uram, most visszaállítod a királyságot Izraelnek? Ő azonban ezt mondta nekik: „Nem a ti dolgotok, hogy ismerjétek az időket vagy időszakokat, amelyeket az Atya saját hatalmába állított, hanem erőt kaptok, amikor a szent szellem eljön rátok, és mártírjaim lesztek mind Jeruzsálemben és Gaileában és Samária egész földjén és a föld végső határáig.” (Csel. 1:6-8)

17.1. És mivel elrejtette előlük a napot, de jeleken keresztül, melyek megtörténnek, amelyeken keresztül az ember könnyen felfedezi a vég idejét, kijelenti, hogy ismernünk kell az eseményeket az idejük szerint, és amikor látjuk őket, csendben kell maradnunk. 17.2. De ezeknek a dolgoknak akkor is meg kell lenniük, ha nem akarjuk, hogy megtörténjenek. Mert az igazság soha nem hazudik.

17.3. Mert ahogy Jeruzsálem városáról mondta: „Ha látod Jeruzsálemet seregekkel körülvéve, akkor tudod, hogy közeledik elnéptelenedése” és ami róla elhangzott, az elérkezett, így kell most a többről is gondolkodni.

17.4. Azt mondja: „Mert amikor a pusztaság utálatosságát látod a szent helyen állni, értse meg az olvasó, akkor a Júdeában lévő meneküljenek a hegyekbe, és aki a háztetőn van, ne szálljon le, hogy valamit elvigyen a házából, és aki a mezőn van, ne térjen vissza, hogy elvegye a ruháit.

Jaj azoknak, akik terhesek és szoptatnak azokban a napokban. Mert akkor nagy nyomorúság (üldözés) lesz, amilyen nem volt a világ kezdete óta, és nem is lesz soha. És ha nem rövidítik meg azokat a napokat, egyetlen test sem menekülne meg.” (Mát. 24:15-19, 19:21-22) 17.5. És ebben világossá tette számunkra, hogy soha semmiben ne kételkedjünk.

17.6. És ismét azt mondja: „Ha látod, hogy a pusztaság utálatosságát állni a szent helyen” és: „Ha látod, hogy egy füge kihajt a levelein, tudd, hogy közel az aratás. Ilyen módon is, valamikor látod mindezt megtörténni, tudd, hogy az ajtók közelében van.” (Mát. 24:15, 32-33; Márk. 13:28-29)

17.7. És így, míg az utálatosság még nem jelent meg, hanem amíg még csak a negyedik fenevad uralkodik, hogyan is lenne lehetséges az úr megjelenése?

17.8. De valaki azt fogja mondani: „Meg van írva: „Amikor háborúkat és anarchiát láttok, akkor tudni fogjátok, hogy közel van.” (Luk. 21:31) Igen, meg van írva, mondja: „Nemzet kel fel nemzet ellen és királyság királyság ellen, és lesznek földrengések, éhség és pestis sok helyen,” (Mát. 24:7 Márk. 13:8) ami már megtörtént és meg fog történni. 17.9. „De mindezek a szülési fájdalmak kezdete” – mondja – „De a vég még nincs bennük” mert először is az kell, hogy az úr örömhíre az egész világon kihirdetessen, tanúságul minden nemzet számára, és így jön el a vég, amikor egyszeriben beteljesedik az idő.

18.1. Ugyanis azt is leírom, mi történt nem régen Szíriában. 18.2. Mert volt valaki, aki ott irányította a gyülekezetet, és ő, mivel nem olvasta fáradtságosan az istenfélő Írásokat, sem nem követte 𐤀𐤃𐤃𐤃 hangját, megcsalatott és ő maga is becsapott másokat. 18.3. Mert míg az úr azt mondta: „Sok hamis Felkent és hamis próféta támad, és jeleket és csodákat tesznek, hogy lehetőleg a választottakat is megtévesszék. Akkor, ha valaki azt mondja neked: Íme, Felkent itt vagy ott van. Ne higgyétek. „Íme, a sivatagban van”, ne menjetek ki, „Íme, a tárházakban van”, ne menj be oda.” Az az ember, aki nem vette figyelembe ezeket a dolgokat, sok testvért meggyőzött feleségükkel és gyermekeikkel együtt, hogy menjenek ki a sivatagba, hogy találkozzanak a Felkenttel, és akiket még a hegyekben és az utakra is félrevezettek céltalanul bolyongva. Úgyhogy egy kis idő után szükséges volt számukra, hogy mindannyiuk elfogassanak, mint rablókat a parancsnokok által, azért, hogy megöljék őket, kivéve, hogy a felesége történetesen hívó volt, és a nő fellebbezett, és rendbe hozta az ügyet, hogy ne érjen üldözés miattuk minden keresztényt.

18.4. Milyen nagy volt az ostobaságuk és hülyeségük, hogy bementek a pusztába, és keresték a Felkentet, ahogyan Elizeus próféta idejében is, a próféták fiai Illést keresték három napig a hegyekben, bár felvették a mennybe. 18.5. És így, miközben az úr azt mondja: „Ahogyan a villám

kijön keletről és felvillan nyugatra, úgy lesz az Emberfia eljövetele is” világosan és tisztán jelzi ezzel, hogy ő maga arra rendeltetett, hogy Atyja dicsőségével és hatalmával érkezen meg az egekből, de ők a hegyekben és a sivatagban keresték.

18.6. Mert így a második eljövetele nem olyan lesz, mint az első. Azelőtt egyszerű emberként csak ő jelent meg, de most az egész világ bírójaként érkezik. És akkor azért érkezett, hogy megmentse az embert, de most azért érkezik, hogy megbüntesse mindazokat, akik vétkeznek és szentségtörést követnek el ellene. 18.7. De azért mondjuk ezeket, hogy támogassuk a hűséges testvéreket, hogy így ne legyen helytelen értelmezésük Isten tervéről, tudván, hogy mindenki, amelyik napon távozik e világból, már ítéletet kapott. Mert a beteljesedés elérkezett hozzá. (Lábjegyzetben: Hippolytus valószínűleg a Zsidók 9:27-re utal, és úgy tűnik, egyenlő ez az egyéni ítélet az egyetemes ítélettel a világ végén)

19.1. De egy másik ember is hasonlóképpen Pontusban volt, és ő maga kormányozta az egyházat, tiszteletteljes és alázatos ember lévén, bár nem alkalmazkodott rendületlenül az Íráshoz, hanem inkább álmoknak hitt, amelyeket látott. 19.2. Mert amikor az első, a második és a harmadik álom történt vele, prófétaként kezdte megjósolni a jövőt a testvéreknek: „Ezt láttam, és ez lesz.” 19.3. Egyszer pedig, miután megtévedt, így szólt: „Testvéreim, tudjátok meg, hogy egy év múlva lesz az ítélet.”

19.4. Akik hallották őt, aki megjövendölte: „Közeleg 𐤓𐤓𐤓 napja”, sírva és jajgatva könyörögtek 𐤓𐤓𐤓-hoz éjjel-nappal szemük előtt tartva a közelgő ítéletnapot. 19.5. És olyan félelemben és rémületben vezette a testvéreket, hogy engedte, hogy földjeik és mezőik elpusztuljanak, a gazdagok pedig elpusztítsák birtokaikat. 19.6. Ő azonban így szólt hozzájuk: „Ha nem úgy történik, ahogy mondtam, ne higgyetek többé az Írásoknak, hanem tegyetek, amit csak akartok.”

19.7. De várták az eredményt, és egy év múlva semmi sem teljesült abból, amit az ember mondott, és ő maga is szégyellte magát, mint csaló, de az Írást igaznak mutatták, de a testvéreket megbotránkoztatva találták úgy, hogy ezentúl szüzeik férjhez mentek, embereik pedig a mezőkön laktak. Ők, akik terv nélkül adták el vagyonukat, később koldulva találtak rájuk.

20.1. Ezek a dolgok megtörténnek tudatlan és egyszerű emberekkel, akik nem figyelnek pontosan az Írásra, hanem sokkal kényelmesebb módon engedelmessé válnak az emberi hagyományoknak és illúzióknak, álmaiknak, mitológiáknak és megrágott szavaknak. 20.2.

Ugyanez történt ugyanis Izrael fiaival is, akik semmivé tétettek, hozzáadtak Isten törvényéhez, és elégedetten engedelmeskedtek a vének hagyományainak.

20.3. És most néhányan ugyanezt vállalják, ragaszkodnak a hiábavaló „látomásokhoz” (Kol. 2:18) és a „démonok tanításaihoz” (vö.: I.Tim.4:1), és [a] Sabbath-on és úrén gyakran bűntöt határoznak meg (καὶ ἐν σαββάτῳ καὶ κυριακῇ πολλάκις νηστείαν ὀρίζοντες), amit a Felkent nem határozott meg, így meggyalázzák a Felkent evangéliumát. 21.1. Mivel tehát 𐄂𐄂𐄂 szavai igazak, de „minden ember hazug” (Róm. 3:4), amint meg van írva, lássuk, ha Pál apostol is egyetért 𐄂𐄂𐄂 szavaival.

21.2. Mivel írt a thesszalonikaiaknak, és azt tanácsolta nekik, hogy mindig virrasszanak és tartsanak ki az imádságokban, de még ne várjanak az ítélet napjára, mert az idő még nem telt el, így szólt hozzájuk: „Kérünk titeket, testvéreim, az úr eljövételével kapcsolatban, nehogy megijedjetekek valami szótól vagy mintegy tőlünk jött levéltől, minthogy eljött 𐄂𐄂𐄂 napja, senki se tévesszen meg titeket, mert nem jön el, hacsak előbb el nem jön az elpártolás (ἀποστασία), és megjelenik a bűn embere, a veszedelem fia, aki szembeszáll mindennel, amit Istennek vagy jámbornak (σέβασμα jelentése: bálványimádati kegytárgy) neveznek, és fölébe emelkedik, úgyhogy Isten templomába ül, és úgy mutatja magát, hogy ő egy Isten. Nem emlékeztek, amikor veletek voltam, tanítottam nektek ezeket? És most tudjátok, mi tartja vissza őt, hogy a maga idejében tárulhasson fel. Mert a törvénytelen misztériuma már működik, csak aki mindeddig visszatartja, az kerül ki középről. És akkor megjelenik a törvénytelen, akit az úr Jahósua megöl a szája leheletével (szellemével), és eltörli az ő eljövételének megnyilvánulásával, akinek eljövetele a Sátán munkája szerint történik.” (2Thess. 2:1-9)

21.3. És hát ki az „Aki mindeddig visszatart”, ha nem a negyedik fenevad (vadállat), amelyet, mikor félretesznek és elveszik középről, eljön a megtévesztő? 21.4. De mindig keresed a bajosat, vagyis hogy hány év marad a fenevadnak, hogy elmelessen, nem megértvén, hogy ezeket a dolgokat keresve veszélyt keresel magadnak, és gyors ítéletet kívánsz látni. 21.5. Mert az Írás azt mondja: „Jaj azoknak, akik vágnak 𐄂𐄂𐄂 napjára! Ez sötétség és nem világosság. Mint amikor valaki menekül az oroszán színe elől, de találkozik egy medvével, és mint aki beront házába és a falnak támasztja kezét és egy kígyó megmarja őt. Nemde sötétség lesz 𐄂𐄂𐄂 eme napja és nem világosság? Még homály is, amelynek nincs nappali fénye.” (Ám. 5:18-20)

22.1. De miért vesztegeted a fáradságot az idők felett, és miért keresed [𐄂𐄂𐄂] napját, amikor ezt a Megváltó elrejtette előlünk? Mondd, ha [nem] tudod eltávozásod napját, miért avatkozol

bele az egész világ beteljesülésébe? 22.2. Mert ha az Isten nem lenne hosszú-tűró felettünk az ő felettébb jószívúsége miatt, [miért] engedte el (elhaladt felette) a mi régi [bűneinket].

22.3. Olvasd el, mit mondott János is az Apokalipszisben: „És láttam azoknak lelkét, akiket lefejeztek Jahósua nevéért az oltár alatt, és kiáltottak Istennek és mondták: Meddig, 𐤓𐤃𐤃𐤃 Istenünk, nem fogsz ítélni, és nem állsz bosszút a mi vérünkért azokon, akik a földön laknak? És fehér ruhát kaptak, és azt mondták nekik, hogy ki kell tartaniuk egy kis ideig, míg szolgatársaiknak is beteljesedik mártíromságuk, akiket ugyanúgy meg kell ölni, mint őket.” (Jel. 6:9-11)

22.4. Ha tehát azt rendelték, hogy kitartsatok a vértanúkkal, akik saját vérüket ontják a Felkentért, miért nem várokoztok ti is, hogy mások is megmenekülhessenek, hogy a kiválasztottak [és] szentek száma beteljesedhessen?

23.1. Azért hogy ebben a kikutathatatlan ügyben ne pazaroljunk [több időt], ami előttünk van, hogy érdeklődő emberek legyünk, mi, kénytelenek vagyunk kimondani, amire képesek vagyunk, erőnek erejével mondjuk. (Nehéz a fordítás: ἵνα δὲ μηδὲ ἐν τούτῳ ἀναπόδεικτον καταλείψωμεν τὸ προκειμένον διὰ τὸ λίχνον εἶναι τὸν ἄνθρωπον, ἀναγκαζόμενοι ὁ μὴ ἔξῃστιν εἰπεῖν παρὰ βίαν λέγομεν) 23.2. Mert amikor a világ megalapításától és Ádámtól fogva eltelt időket számoljuk, akkor egészen világosan adják ezt a kérdést nekünk, akik választ keresünk.

23.3. Mert urunk első eljövetele a testben, amikor Betlehemben megszületett, január kalendája előtt nyolc [nappal] volt, a negyedik [napon], míg Augustus a negyvenkettedik évében járt, Ádámtól viszont ötezer-ötszáz év [telt el]. A harmincharmadik évében, április kalendája előtt nyolc [nappal], az előkészületi napon, Tiberius Caesar tizennyolcadik évében szenvedett, míg Rufus és Roubellion voltak a konzulok.

23.4. És ezért feltétlenül szükséges, hogy a hatezer év beteljen, hogy eljöjjön a Sabbath (szombat) nyugalom, a Szent Nap, amelyen Isten „megpihent minden munkájától, amelyet elkezdett végezni”. 23.5. A Sabbath (szombat) a szentek eljövendő birodalmának mintája (τύπος/tüposz: modellje) és képe, amikor a szentek együtt uralkodnak a Felkenttel, amikor megérkezik a mennyből, ahogyan azt János is írja Apokalipszisében. Mert 𐤓𐤃𐤃𐤃 „egy napja olyan, mint ezer esztendő” (2Pét. 3:8). 23.6. És mivel Isten hat nap alatt teremtett mindent, hatezer évre van szükség, hogy beteljesedjék. Mert még sehogyan sem teljesedtek be, ahogy

János mondja: „Öt elesett, de az egyik még van”, ilyen a hatodik [évezred], „a másik még nem jött el”, mondja „a másik” a hetedik [évezredet] írja le, amelyben lesz a nyugalom.

24.1. De valaki tovább fogja mondani: „Hogyan mutatod meg nekem, hogy a Megváltó az 5500. évben született? (Hippolytus saját kérdésére válaszol Krónikájában) 24.2. Légy könnyen tanítható, ó ember! A sivatagban ugyanis régen Mózes alatt voltak a szellemi titkok mintái és képei, amelyek a sátorra vonatkoztak, és beteljesítették ezt a számot, hogy a Felkentben való igazság legvégére jutva megérthessétek ezeket a beteljesedett dolgokat.

24.3. Mert azt mondja neki: „Csinálj egy ládát romolhatatlan fából, és aranyozd be tiszta arannyal belül és kívül, és legyen a magassága két és fél sing, a szélessége másfél sing, a magassága pedig másfél sing.” (Ex. 25:10-11) Ennek mértéke összeadva öt és fél könyököt tesz ki, hogy így bemutassa azt az ötezer ötszáz évet, mely időben a Megváltó a szűztől jön, majd felkínálta a világba a Ládát (Bárkát), a saját testét, tiszta arannyal bearanyozva, belül az Igével, kívül a szent szellemmel, hogy így az igazság megmutatkozhasson és a Láda (Bárka) megjelenhessen.

24.4. És így kell a Felkent nemzedékétől számítani a hátralévő ötszáz évet a hatezer év leteltéig, és így lesz a vég. 24.5. De mivel a Megváltó az ötödik és fél idejében érkezett a világba, hordozva a romolhatatlan ládát, vagyis saját testét, János így szól: „És a hatodik óra volt” (Jn. 19:14) hogy így a nap felét megmutathassa, „𐤀𐤃𐤕𐤃 egy napja olyan, mint ezer esztendő.” És így ezeknek a fele ötszáz év.

24.6. Mert ő nem ismeri el, hogy hamarosan elérkezik (szó szerint: kéznél lesz) Mert a törvény még nehéz volt, és a hatodik nap sem teljesedett be. Mert a mosakodást ünnepelte (zárta be), az ötödik és fél napon, így abban a hátralévő félidőben az evangéliumot hirdethetik az egész világnak, és amikor a hatodik nap eltelt, a jelenlegi élet megszűnhet. 24.7. Mert mivel a perzsák kétszázharminc évig uralkodtak, és utánuk a görögök, hogy tiszteletreméltóbbak legyenek háromszáz évig, feltétlenül szükséges, hogy a negyedik fenevad erősebb és nagyobb legyen az összes előtte lévőnél, és ezért ötszáz évig uralkodjon, amikor az idők kiteljesednek, és a végén feltámad belőle a tíz szarv, az Antikrisztus fog megjelenni bennük, akiről korábban beszámoltunk készítettünk.

24.8. Aztán amíg háborúzik és üldözi a szenteket, akkor kell várni a mennyből az úr

megnyilvánulását, hogy a királyok királya mindenki előtt látható legyen, és a bírák Bírāja, aki bátorsággal és dicsőséggel jön, megmutatkozhasson. 24.9. Mivel Isten már előre elrendelte, hogy megtörténjen és a próféták kihirdették, ezek hasonlóan be fognak következni a maguk idejében.

Dániel látomása a kecskéről és a kosról

25.1. És így a próféta, miután abbahagyta az előtte lévőket, teljes pontossággal megtanít bennünket annak bizonyosságára, hogy mi lesz, ismét átmegy a perzsák és a görögök birodalmába, és egy másik látomást ír le nekünk, amely az ő idejében történt és beteljesedett, azért hogy ezen a módon hűségessé tegyen bennünket, és hogy képes legyen arra ösztönözni bennünket, hogy hűségesebbek legyünk Istenhez az eljövendőben.

25.2. Mert így beszél: „Belsazar király harmadik esztendejében látomás jelent meg nekem, Dánielnek, az után, ami először megjelent nekem. És Szúzában voltam, a palotában, amely Elám földjén van, és az Ubálon voltam. És felemeltem szemeimet, és láttam, és íme, egy kos állt az Ubálon, és rajta magas szarvak voltak, és az egyik magasabb volt a másikonál, és a magas emelkedett fel utoljára. És láttam, hogy a kos a tenger felé öklel, északra és délre. És nem állt meg előtte egy vadállat sem, és nem volt, aki kivette volna a kezéből. És akarata szerint cselekedett, és nagygyá lett. Amíg erre figyeltem, íme, egy kecskebak rontott nyugat felől az egész föld színére, anélkül, hogy a földet érintette volna. A bak hatalmas szarvat viselt a szemei között, és eljutott egészen addig a kétszarvú kosig, amelyet a kapu előtt láttam állni, és dühödt erővel feléje rohant. Mikor aztán a kos közelébe jutott, dühösen nekirontott a kosnak, és letörte két szarvát, s a kos nem tudott ellenállni neki. Aztán földre terítette és összetaposta, és senki sem tudta a kost a hatalmából megszabadítani. A kecskebak ezután igen nagygyá lett, de éppen, amikor a legnagyobb volt, a nagy szarva letörött, és a helyében négy szarv nőtt ki az ég négy tája felé. És az egyikből kijött egy erős szarv, és rendkívül nagyra nőtt dél felé és az ég hatalmáig. És nagyra nőtt az ég hatalmáig, és a hatalom és a csillagok egy része lehullott a földre, és letaposta őket. És amíg a Főparancsnok ki nem szabadítja a fogságot, miatta az áldozás rendezetlenné vált, és az is történt, hogy előremozdult felé, és a szent hely elpusztult. És bűn adatott, mint áldozat, és az igazságosságot a földre vetették, és cselekedett és boldogult. És hallottam egyet a szentek közül beszélni, és egy a szentek közül azt mondta egy szentnek, aki ezt mondta: Meddig áll a látomás és meddig távolítják el az áldozatot, és a pusztulás bűne, mely adatott, és tapossák meg a Szent Helyet és hatalmát? És monda néki: Estig és reggelig ezerháromszáz nap, és bevégeződik a szent hely.” (Dán. 8:1-14)

26.1. És amennyire az első látomásban leírta, másodszor is részletesen elmondja ezeket a

dolgokat a hívók felépítése érdekében. 26.2. Mert „a kos a tenger felé, északra és délre öklelt,” azt mondja, hogy Dárius, a perzsák királya, aki minden nemzet felett uralkodott. Mert azt mondja: „És nem állt meg előtte egy vadállat sem.” 26.3. De a kecske, aki délről jön, azt mondja, a makedón Alexander, a görögök királya.

26.4. És így amikor a kecske odajön a koshoz, vadul megtámadja őt és arcul veri és összetöri és a földre hajítja és megtapossa őt, ez azt jelzi, ami szintén megjelent. Ugyanis Alexandrosz háborúba keveredett Dareiosszal, és felülkerekedett rajta, és minden hatalmán felülkerekedett, és elpusztította és eltiporta táborát.

26.5. A kecske felemelkedése után, „a nagy szarva összetört, és négy szarv emelkedett alatta az ég négy szele felé” (Dán. 8:8) 26.6. Miután ugyanis Alexandrosz uralta Perzsia egész földjét és alávetette őket, később meghalt, felosztotta királyságát négy vezére között, azaz Szeleukosznak, Démétriosznak, Ptolemaiosznak és Fülöpnek, akitől egy szarv emelkedett ki, és naggyá nőtt a menny hatalmáig.”

26.7. Azt mondja: „És miatta megzavarták az áldozatot”, és „az igazságosságot a földre vetették” (Dán. 8:12) Antiokhosz ugyanis, akit Epiphanesnek hívtak, aki Alexander fajtájából származott, király volt. És miután uralkodott Szírián, és maga alá gyűrte egész Egyiptomot, később Jeruzsálembé érkezett, és bement a legszentebb helyre, és elvitt minden kincset, amely $\aleph\Upsilon\aleph$ házában volt, és az arany gyertyatartót, az asztalt, az oltárt, és nagy gyilkolást követett el a földön és mértéktelen szavakat beszélt, és megakadályozta az áldozást és felajánlást, és szent ligetet épített, és bálványokat épített a városban, és disznót áldozott, mégpedig közönséges állatot, hogy beteljesedjék, amit a próféta mondott, „És miatta megzavarták az áldozatot, és az igazságosságot a földre vetették és a Legszenetebb Hely és a hatalom meg volt taposva estig és reggelig, ezerháromszáz napig.”

26.8. Abban az időben történt ugyanis, hogy három és fél év alatt a legszentebb hely elhagyatott maradt, és betelt az ezerháromszáz nap Júdas Makkabeus felkeléséig, Mátyásnak a halála után, és ő ellenállt Antiochusnak, és szétverte Antiochus seregét, és felszabadította a várost, visszaszerezte a szent edényeket és megújította a templomot, mindent megtéve a törvény szerint.

27.1. Hogy ezek a dolgok igazak, ahogy elhangzott, maga Dániel is tanúsítja. 27.2. Mert így

beszél: „És történt, amikor láttam a látomást, és igyekeztem megérteni, és íme, ott állt előttem egy férfi megjelenése és meghallottam egy férfi hangját az Ubal közepe fölött, és felkiáltott, és így szólt: „Gábrriel értesd meg ezt a látomást”. És jött, és megfogott engem, és amikor megérkezett, megdöbbsentem, és arcomra estem, és azt mondta nekem: Értsd meg, ember fia. Mert a látomás a végidőkre szól. És miközben velem beszélt, megdöbbsentem, és arccal a földre estem, ő pedig megérintett, és a lábamra állított, és így szólt: Íme, én magam tudatom veletek, mi lesz a harag végén. Mert a látomás az idők végéről szól. A kos, akit láttál, akinek szarva volt, a perzsák és a médek királya. A kecske pedig a görögök királya. És a nagy szarv, amely az ő szeméi fölött volt, ő az első király. És miután összetört, négy szarv állt fel utána, négy királyok támadnak nemzetéből, és nem az ő erejéből. És birodalmuk végén, amikor beteltek bűneik, egy szemérmetlen király támad, és aki érti a rejtvényeket. És uralma erős lesz, és nem a saját erejéből, és csodálatos dolgokat pusztít el, és boldogulni fog, és cselekszik, és elpusztítja a hatalmas és szent népet, és bilincsének rabigája jószerecsés lesz. Ravaszság van kezében és szívében felfuvalkodik, és ravaszságával sokakat elpusztít, és sokak elpusztításáért feláll és összetöri a népet, mint tojásokat a kezében. És az esti és reggeli látomás, amely elhangzott, igaz. Te pedig pecsételd le a látomást, mert sok napokra szól. És én, Dániel elaludtam és beteg voltam, és felkeltem, és a király munkáit végeztem, és csodálkoztam a látomáson, és nem volt senki, aki megérthette volna.” (Dán. 8:15-27)

Dániel látomása a Hetven hétről

28.1. És mivel még Gábrriel angyal is, ahogyan mi értjük, ezeket a dolgokat így szemléltette a prófétának, ezek a dolgok meg is történtek, és mindezek egyértelműen fel vannak jegyezve a Makkabeusokban, lássuk azt is, mit mond a hetek látomásában. 28.2. Ugyanis ily módon, miután elolvasta Jeremiás próféta könyvét, amelyben meg van írva, hogy a legszentebb hely hetven évre elpusztul, börtönben és könyörgésben vallomást tett, és kérte, hogy az emberek gyorsan térjenek vissza a fogságból Jeruzsálem városába.

28.3. Így írja le ezt, és ezt mondja: „Dáriusnak, Ahasvérus fiának, a médek magvának első évében, aki uralkodott a káldeusok királysága felett, én, Dániel, megértettem a könyvekben Jeruzsálem pusztasága vége éveinek számát, vagyis hetven évet, ahogyan 𐤀𐤃𐤃𐤃 beszéde szólt Jeremiás prófétához. És odaadtam orcámat 𐤀𐤃𐤃𐤃-nak, az én Istenemnek, hogy keressen imában és könyörgésben, börtönbe és zsákba öltözve. És imádkoztam 𐤀𐤃𐤃𐤃-hoz, az én Istenemhez, és megvallottam, és azt mondtam: 𐤀𐤃𐤃𐤃, nagy és csodálatos Isten, aki megtartja a szövetséget és és irgalmas azokhoz, akik szeretnek téged, és azokhoz, akik megtartják parancsaidat, vétkeztünk, helytelenül cselekedtünk, törvénytelenek voltunk, és eltávolodtunk a te parancsaidtól és törvényeidtől, és nem engedelmességtünk a te szolgálóidnak, a prófétáknak, akik a te nevedben szóltak királyainkhoz, vezéreinkhez, atyáinkhoz és az ország egész népéhez. Neked, 𐤀𐤃𐤃𐤃, legyen

igazság és nekünk szégyen, mint ma van Júda embereinek és a Jeruzsálemben lakóknak.” (Dán. 9:1-7)

29.1. És így bűnvallást téve mintegy a népe orcájától, leírja ezeket, kijelenti a nép és atyáik bűneit, akik nem engedelmeskedtek szolgálóknak, akiket azért küldtek hozzájuk, hogy 𐤒𐤃𐤕𐤓 nevében beszéljenek. 29.2. És amikor alázattal, böjtöléssel és zsákruhában hirdetett minden könyörgést, kiküldetett hozzá Gábiel angyal, hogy megértse, amit keresett.

29.3. Dániel ugyanis így beszél: „Még beszéltem és imádkoztam, megvallottam bűneimet és népemnek, Izraelnek bűneit, és Istenemnek színe elé terjesztettem könyörgésemet Istenemnek szent hegyéért, még mondtam az imádságot, mikor íme, Gábiel, az a férfi, akit az előbbi látomásban láttam, gyorsan hozzám repült és megérintett az esti áldozat idején. Hogy megmagyarázza, így szólt hozzám: »Dániel, máris eljöttem, hogy megmagyarázzam neked a dolog értelmét. Amikor imádkozni kezdtél, elhangzott egy szózat, s én eljöttem, hogy tudodra adjam, mert te kedvelt férfi vagy.” (Dán. 9:20-23)

30.1. Nézd, hogyan hasonlította a próféta az angyalok gyorsaságát a szárnyas repüléshez, az angyalok fürgesége és súlyának könnyűsége miatt, akik gyorsan repülnek, hogy engedelmeskedjenek a parancsoknak, ahogy Salamon mondja: „Ne átkozd a királyodat esküvel, nehogy egy szárnyas madár elvigye neki szavaidat.” (Préd. 10:20)

30.2. Ezért Gábiel angyal így beszél hozzá: „Attól a naptól fogva hogy orcádat adtad, hogy megalázkodj 𐤒𐤃𐤕𐤓, a te Istened előtt, meghallgatásra talált könyörgésed, és én magam küldtettem hozzád, hogy megértessem veled, hogy ne tudakozd tovább, mielőtt az idők ideje beteljesedik, mert nagyon kedvelt ember vagy. Mert látni vágyod ezeket a dolgokat, amelyek szolgálatra vannak általam, de a maguk idejében fognak beteljesedni.” (Dán. 10:12. Az utolsó mondat nincs a Dániel könyve szövegében).

30.3. És hozzátette, mondván: „Hetven hét van kiszabva a te népednek és a szent városnak, hogy véget érjen a bűn és hogy a bűn el legyen pecsételve és a hamisság eltörlésére, és a törvénytelenység engesztelésére, és az örökkévaló igazságosság elhozatalára, és hogy be legyenek pecsételve az álmok és a prófécia és felkenessen a Szentek Szentje. És megtudni és megérteni a beszédek menetéből a választ, felépíteni Jeruzsálemet a felkent uralkodóig, hét hét és hatvankét hét [van].” (Dán. 9:24-25)

30.4. És így megnevezte a hetven hetet, két részre osztotta, hogy még jobban érthető legyen, amit a prófétának mondott. 30.5. Mert így mondja: „a felkent uralkodóig hét hét”, ami negyvenkilenc év. Mert szintúgy a huszonegyedik évben látja Dániel ezeket a dolgokat Babilonban. 30.6. Így, ha a negyvenkilenc évet összeadjuk a huszonegy esztendővel, akkor beteljesítik a hetven évet, amit a boldog Jeremiás próféta mondott, hogy hetven éven át a legszentebb hely pusztá lesz a fogság miatt, amely velük történt Nabukodonozor alatt és ezek után az emberek visszatérnek, és a felkent áldozatait és felajánlásait fogják bemutatni.

30.7. De melyik felkentől beszél, hacsak nem Jahósuáról (Iészu, Jézus), Josedek fiáról, aki akkoriban visszatért a néppel, és a hetvenedik esztendőben, a legszentebb hely megépítése után, a törvény szerint mutatott be áldozatot? (Ezr. 3:8, 5:2) 30.8. Mert minden királyt és papot felkentnek (χριστοί = krisztusok) neveztek, amiatt, hogy szent olajjal kenték fel őket, amit Mózes régen elrendelt. 30.9. És így hordozták magukkal az úr nevét, előre jelezve a jövő modelljét (minta, tüposz) és napvilágra hozva a képet (εικόνα), egészen addig, amíg a mennyből eljött, a tökéletes király és pap, a Felkent (Krisztus), aki egyedül lesz az, aki cselekszi az Atya akaratát, amint meg van írva a Királyok Könyvében: „És támasztok magamnak egy hűséges papot, aki mindent szívem szerint cselekszik”. (1Sám. 2:35)

31.1. És hogy így meg lehessen mutatni azt az időt, amikor hamarosan eljön, amit az áldott Dániel látni vágyott, azt mondja: „És hét hét után másik hatvankét hét [jön]”, ami négyszázharmincnégy évnyi időt ölel fel. 31.2. Mert miután a nép visszatért Babilonból, uralkodójuk, Jahósuától (Iészu), aki Josedek fia és Ezdrás írástudó, és Zerubbábel, Seltiel fia, aki Júda törzséből származott, négyszázharmincnégy év telt el a Felkent eljöveteleig, úgyhogy a papok Papja megjelent a világban, és világosan megmutatkozott, aki elvette a világ bűneit, ahogyan János mondja róla: „Íme, az Isten Báránya, aki elveszi a világ bűneit,” (Ján. 1:29)

31.3. Hasonlóképpen Gábrriel is azt mondja: „és hogy eltörölje a hamisságot, és hogy engesztelésre kerüljön a bűn,” (Dán. 9:24) 31.4. De ki törli el a mi hamisságunkat? Pál apostol ezt tanítja nektek: „Ő maga lett a mi békességünk, aki a kettőt egyé tette, és lebontotta a válaszfalat, az ellenségeskedését a testben, a rendeletekben való parancsolatok törvényét érvénytelenítette” (Ef. 2:14-15) és „eltörölve az ellenünk szóló bűneink adóslevelét, amelyek ellenünk voltak, és elvéve azt mi közülünk, felerősítette azt a keresztre” (Kol. 2:14; rendeletekben való adóslevél helyett bűneink adóslevele található itt) és így [mondja Dániel] „eltörölni az igazságtalanságot és a hamisság engesztelésére” (Dán. 9:24) 31.5. De kik azok, akiknek hamissága kiengeszteltetett, hacsak nem azok, akik hisznek az ő nevében, és

jócselekedetek által vezekelnék jelenléte (orcája) előtt?

32.1. Mivel miután az emberek visszatértek Babilonból, négyszázharmincnégy év telt el a Felkent nemzedékéig (v. keletkezéséig), könnyen felfogható, mi történt korábban. 32.2. Mivel ugyanis az első szövetség Izrael fiaival négyszázharmincnégy év után adatott, ezért feltétlenül szükséges, hogy a második is ugyanabban az időben legyen meghatározva, hogy így az emberek által várható, és a hívők által könnyen felismerhető legyen.

32.3. És ennek okán Gábrriel azt mondja: „És felkenni a Szentek Szentjét.” 32.4. De senki sem a Szentek Szentje, csak egyedül az Isten Fia, aki eljön, és úgy mutatja meg magát, mint akit az Atya felkent és a világba küldetett; így szólt hozzájuk: „𐤒𐤃𐤃𐤃 szelleme [van] rajtam, mert felkent engem, elküldött, hogy jó hírt hirdessek a szegényeknek, hogy meggyógyítsam a megtört szívűeket, hogy szabadságot hirdessek a foglyoknak, és visszaadjam a vakok látását, hogy hirdessek 𐤒𐤃𐤃𐤃 kedves esztendejét” (Lk. 4:18-19) 32.5. És így, akik hisznek a mennyei papban, azokat ugyanaz a pap tisztítja meg, és eltörli bűneiket. De mindazok, akik nem hittek benne, minthogy csak egyszerű embernek állítják be, bűneik töretlenül (folyamatosan) el vannak pecsételve.

32.6. Amiből az angyal, előre látva, hogy nem mindenképpen rendeltettek a benne való hitre, mondta: „Véget vetni a bűnnek és megpecsételni a bűnt” 32.7. Mert akik mindvégig engedetlenek neki, bűneik a végére értek, és elpecsételtek őket, hogy ítéletre őrizzék őket. De mivel sokan arra rendeltettek, hogy higgyenek benne, és megvallották neki, hogy képes megbocsátani a bűnt, bűneiket eltörölték.

33.1. És ezért ezt mondja: „És a látomás és a prófécia megpecsételésére.” 33.2. Mert a törvény és a próféták teljessége után ő maga jött el, mert a törvény és a próféták Jánosig voltak, szükséges, hogy az általuk mondottakat megpecsételjék, hogy így az úr eljövetelkor napvilágra kerüljön minden, amit feloldott és ami meg van pecsételve, és amit nem lehetett ismertté tenni, az könnyen megérthető legyen, és ami régen meg volt kötözve, az most megoldódhasson általa.

33.3. Ahogy maga az úr mondta a nép vezetőinek, amikor megharagudtak rá, amikor látták, hogy hatalommal parancsolt a Sabbath napján és meggyógyít minden kórt és minden betegséget. Ő azonban így szólt hozzájuk: „Képmutatók, mindannyian kioldjátok az ökröt és a szamarat az istállóból, és elvezetitek és inni adtok annak. De ezt a leányt, aki Ábrahámé, akit a Sátán

tizennyolc évre megkötözött, nem lenne szükséges számára, hogy fel legyen oldva a Sabbath napján?” (Lk. 13:15-16)

33.4. És így mindazokat, akiket a Sátán megkötözött és tőrbe csalt, amikor eljön az úr, feloldja őket a halál bilincseiből, megkötözve az erős embert, aki ellenünk volt, és megszabadítja az emberiséget. Ahogy Ézsaiás is mondja: „Akkor azt mondja majd a megkötözötteknek: Szabadság, a sötétségben lévőknek pedig: Legyetek megvilágítva!” (Ézs. 49:9) 33.5. De mindazok miatt, amiket régen a törvény és a próféták beszéltek, amelyet lepecsételtek és amely ismeretlen volt az emberek számára, Ézsaiás ezt mondja: „És odaadják a lepecsételt könyvet egy írástudó embernek, és azt mondják neki: „Olvasd el”, ő pedig azt mondja: „Nem tudom elolvasni, mert le van pecsételve.” (Ézs. 29:11) 33.6. Mert feltétlenül szükséges, hogy amit régen a próféták beszéltek a hitetlen farizeusoknak, akik úgy tettek, mintha ismernék a törvény betűit, hogy az el volt pecsételve, de azok számára, akik mindeneket hisznek, megnyílt.

34.1. És így mindaz, ami régen meg volt pecsételve 𐤒𐤃𐤃𐤃 kegyelme által, megnyílt a szenteknek. Mert ő maga volt a tökéletes pecsét és kulcs a “Dávidtól”, aki kinyit, és senki sem zárja be, és bezár, és senki sem nyitja ki. (vö. Jel. 3:7)

34.2. Ahogy János is mondja: „És láttam a trónuson ülő jobbján egy könyvet kívül-belül megírva, amely hét pecséttel volt lepecsételve. És láttam egy angyalt, aki nagy hangon hirdetett: Ki méltó arra, hogy felnyissa a könyvet és feloldja pecsétjeit? És senki sem volt képes a mennyben, sem a földön, sem a föld alatt kinyitni a könyvet, sem megnézni. És sokan sírtak, mert senkit sem találtak méltónak arra, hogy kinyissa a könyvet, vagy megnézzé. A vének közül egy pedig azt mondja nekem: Ne sírj! Íme, győzött az oroszlán Júda törzséből, Dávid gyökere és ivadéka, és felnyitja a könyvet, és feloldja a hét pecsétjét. És láttam a trónus közepén és a vének között egy bárányt állni, akit megöltek, akinek hét szarva és hét szeme volt, ez az Isten hét szelleme, amely az egész földre küldetett. És eljött, és elvette a könyvet a trónon ülő jobb kezéből, és amikor elvette a könyvet, a négy teremtmény és a huszonnégy vén a Bárány elé borult, mindegyiknél hárfa és arany tálak voltak tele tömjénnel, amelyek a szentek imái, és új éneket énekeltek, amely így szólt: Méltó vagy, hogy elvedd a könyvet és felnyisd a pecsétjeit, mert megöltek, és véreddel vásároltál meg minket Istennek minden törzstől és nyelvtől, néptől és nemzettől, és királyságot és papokat csináltál Istennek, és ők fognak uralkodni föld.” (Jel. 5:1-10)

34.3. És fogta a könyvet, és feloldotta, hogy amit régen titokban beszéltek róla, most bátran hirdessék a háztetőkön. 34.4. És ezért az angyal ezt mondta Dánielnek: „Pecsételd le ezeket a szavakat, mert a látomás az idők végéről szól.” De nem azt mondták a Felkentnek, hogy

„Pecsételj”, hanem „Olld fel, ami régen meg volt kötözve” , hogy így az ő kegyelme által felismerhessük az Atya akaratát, és hihessünk abban, akit elküldött, a Felkent Jahósuában, a mi urunkban, az emberek Megváltójában.

35.1. Valóban azt mondja: „és visszatérni és az utca és a fal fel lesz építve” (Dán. 9:25) És ez tényleg megtörtént. Mert az emberek visszatértek, és felépítették ezt a várost és templomot és annak falát körbe. 35.2. Majd ezt mondja: „Hatvankét hét után, az idők kiüresítetnek (kifutnak) és szövetséget köt sokakkal egy hétre. És a hét felében elveszik az áldozatot és italáldozatot és a Templomon a pusztítás utálatossága lesz.” (Dán. 9:27)

35.3. Mert miután a hatvankét hét beteljesedett, és miután a Felkent eljött, és a Jó Hírt minden helyen hirdették, az idők kiüresedtek, az idők kiüresedése (kifutása) után egy hétre van a vég, amelyben Illés és Énok jelen lesznek, és annak felében megjelenik a pusztaság utálatossága (bálványa), az Antikrisztus, akinek megjelenése a világ pusztulásával fenyeget. Miután eljön, az áldozat és ital áldozat, amelyet most minden tekintetben a nemzetek ajánlanak fel Istennek, el fog vétetni.

Daniel végső látomása

36.1. Ily módon, miután elmondja ezeket a dolgokat, a próféta ismét egy másik látomást ír le nekünk. Mert az áldott Dániel nem elmélkedett más látomáson, nehogy ne tanítsák pontosan az eljövendő dolgokat, és ne tanítsa és ne tárja fel ezeket nekünk újra. 36.2. Valóban ezt mondja: „Kürosznak a perzsák királyának harmadik esztendejében egy szó jelent meg Dánielnek, akit Baltazárnak hívtak, és ez a szó igaz volt, és nagy hatalom és értelem adatott neki a látomásban. Azokban a napokban én, Dániel, három hétig gyászoltam, nem ettem kívánatos kenyeret, húst, és bor nem jutott be a számba, és nem kentem be magam olajjal három hétig. Az első hónap huszonegyedik napján.” (Dán. 10:1-4)

36.3. „Megalázkodtam – mondja –, és huszonegy napig imádkoztam az élő Istenhez, kérve tőle a titkok feltárását.” (Úgy tűnik, Hippolytus átfogalmazza a Dániel 10:2-t) 36.4. És azután, miután az Atya meghallgatta, elküldte Beszédét, ezzel rámutatott arra, hogy mi fog történni általa, és majd az, ami megtörténne a Nagy Folyó mentén. (Hippolytus összekapcsolja értelmezésében a Jordánt és az Eufráteszt) Mert az eseménynek ott kell megtörténnie, ahol a Fiút bemutatták, ahol a bűnök megbocsátására is készült.

36.5. „És felemeltem – mondja – a szemeimet, és láttam, és íme, egy férfi volt lenvászónba öltözve.” És így az első látomásban azt mondja: „Íme, Gábrriel angyal jött repülve,” Itt azonban nem így beszél, hanem látja magát az urat, aki még nem teljesen ember, hanem ember alakjában jelenik meg, éppen úgy, ahogy mondja: „És íme, egy férfi lenvászónba öltözve.” 36.6. Mivel a Felkent a titokzatosság sok köntösébe öltözött, rámutat az ajándékok sokrétű elhívására. Mert a papi köpeny különféle ajándékokkal volt felszerelve, hogy jelezze, sok nemzet várja a Felkent eljövételét, hogy így sok (kegyelmi) ajándékkal felvértezhessünk.

37.1. „És az ágyéka Ofáz aranyával volt felövezve.” Az Ofáz a héberből jelzi, ahogy lefordították görögre, hogy „tisztá arany”. 37.2. És így [olyan] tisztaság volt az ágyéka körül, mint öve. Mert a Beszéd (Ige) mindannyiunkat a saját teste körül fog viselni saját szerelmével, mint egy erős övet. Mert az ő teste tökéletes volt, mi pedig annak tagjai vagyunk, és tökéletes testben egyesültek, és az ő szava átöleli (viseli) őket.

37.3. „És teste olyan volt, mint Tharsus.” (Dán. 10:6) A Tharsus-t etiópként értelmezik. A próféta ugyanis már meghirdette annak nehéz értelmezését (δυσεπίγνωστον), mivel az Ige testben fog megjelenni a világban, sokak számára nehéz lesz felismerni. 37.4. „Arca pedig olyan volt, mint a villám, és a szeme, mint a tűz lámpása.” (Dán. 10:6) Mert szükséges előre jelezni tüzes természetét és a Beszéd (Ige) ítéletét, hogy az istentelenekre igazságosan kiszabott tűz, megemészthesse őket, de az igazaknak és azoknak, akik benne reménykednek halhatatlan örökkévalóságot kínál.

37.5. Hozzáteszi, mondván: „Karja és lába olyan volt, mint a csiszolt réz” így az atyák első és a nemzetek második elhívása azonosnak van jelezve. Mert az utolsó olyan lesz, mint az első, mert azt mondja: „És előállítom majd vezetőidet, mint kezdetben, és tanácsadóidat, mint először.” 37.6. „És az ő hangja olyan volt, mint a nagy sokaság hangja.” Mert ma mindnyájan, akik hiszünk benne, úgy mondjuk a Felkent nagy bölcsességeit (jövendöléseit, beszédeit) mint az ő szája által és azt mondjuk, amit ő elrendelt.

38.1. „És én, Dániel egyedül láttam a látomást.” Mert a szenteknek és azoknak akik félik őt, csak ezeknek nyilatkoztatja ki magát. 38.2. Mert ha valaki most azt várja, hogy ez a gyülekezetben is megtörténjen, nincs benne Isten félelme, és a szentek gyülekezete semmiben sem segíti, mivel nem szerezte meg önmagában a Szellem erejét. 38.3. Mert abban az időben is sokan voltak, akik Dániel mellett álltak, de nem látták a látomást, mert nem voltak méltók, de nagy megdöbbenés érte őket, és félelmükben elmenekültek. (vö.: Dán. 10:7)

38.4. „És én,” mondja „voltam az egyetlen, aki maradtam és orcámra estem a földre, és íme, embernek kezével megérintett engem.” Mondta: “embernek a keze” még nem ember, de jelzi üdvrendje eljövételét a kegyelem által.

39.1. „És felemelt térdemről, és így szólt hozzám: Dániel, kedves ember, értsd meg azokat a szavakat, amelyeket én magam mondok neked, és állj fel helyedre, mert most engem küldtek hozzád. És amikor ezt a szót kimondta, remegve álltam, és ezt mondta nekem: Ne félj, Dániel, mert az első naptól, amelyen szívedet adtad megértésre és hogy megalázott legyél Isten előtt, meghallgatásra találtak szavaid.” (Dán. 10:10-12)

39.2. Íme, milyen erős az igaz ember jámborsága, hogy a jövőbeli dolgok, amelyek még nem nyilvánultak meg ezen a világon, csak az arra érdemesek előtt táruljanak fel. 39.3. Először Gá브리el angyal által tette érthetővé, másodszor pedig maga az úr tette bölcsé.

39.4. Mert így beszélt: „És láttam, és íme, mint egy ember fiának megjelenése megérintett engem.” És így először azt mondta: „mint embernek keze”, de most azt mondja, „mint egy ember fiának megjelenése”, úgyhogy először részben megmutatták neki, másodszor pedig az egész emberi természetet felöltöztették és megmutatták neki (v. az emberi természet az egésznek megfelelően).

39.5. Mert az Isten Beszéde ember alakjában van hirdetve, mint ember és úgy jelenik meg a világban, mint megtestesült ember, bár akkor még nem [volt] emberfia. De amikor eljött az idők teljessége, Isten elküldte Fiát, aki asszonytól született, hogy Isten Fia felöltözhesse a szűztől való férfiasságot, és hogy be legyen mutatva, hogy Isten Fia és Ember Fia.

39.6. „És kinyitotta a számat” mondja „és szóltam ahhoz, aki előttem állt: Uram, megjelenésedben a bensőm megfordult bennem, és nincs erőm.” (Dán. 10:16) mert szükséges, hogy az úr eljövetele megtörténjen a fent és lent lévő embereken, hogy a lent lévőek el tudjanak jönni a fent lévőkhöz. (ἔδει γὰρ ἐπὶ τῆ παρουσίᾳ τοῦ κυρίου τὰ ἄνω κάτω γενέσθαι, ἵνα καὶ τὰ κάτω εἰς τὰ ἄνω ἐλθεῖν δυναθῆ)

39.7. „És közel jött” mondja, „és megérintett, mint egy ember megjelenése, és megerősített, és

azt mondta nekem: Ne félj, kedves férfiú! Békesség neked, légy erős, mint ember!” (Dán. 10:18-19) Mert amikor életünk minden dicsőségének ereje véget ér, akkor a Felkent kinyújtott keze hatalmába kerít bennünket, aki fel is támaszt minket, mint élőket a halálból és mint a Hádészből az élet feltámadására.

40.1. „És amikor beszélt velem, megerősödtem, és azt mondtam: Hadd szóljon az én uram, mert megerősítettél engem.” 40.2. Mert amikor a Beszéd reményt ad az eljövendő dolgokban, akkor az ő hangját is könnyen meg tudjuk hallani.

40.3. És így szól hozzá: „Tudod, miért jöttem hozzád? És most visszatérek harcolni a perzsák fejedelmével, de hirdetem neked azt, ami az igazság Írásában meg van írva, és nincs senki, aki kitartana velem ezekben a dolgokban, kivéve Michaelt, a te fejedelmedet, és ott hagytam őt, mert attól a naptól fogva, amikor orcád adta hogy légy megszorodott 𐤒𐤓𐤕 Istened előtt, meghallgatásra talált kérésed, és én magam küldtettem, hogy harcoljak a perzsák fejedelmével. Mivel valami összeesküvés történt, hogy megakadályozzák, hogy a néphez jöjjek (küldessem), azért, hogy kéréseidre sietve válaszolhassak, én magam szembeszálltam vele és ott hagytam Michaelt, vezéredet.”

40.4. De ki az a Michael, ha nem az angyal, aki megadatott a népnek, ahogy Mózesnek mondja: „Nem megyek veled az úton, mert az emberek kemény nyakúak, de az angyalom veled megy” (Ex. 33:3)? 40.5. Ez állt Mózes ellen a táborhelyen, amikor a körülmételetlen fiút Egyiptomba vitte (Ex. 4:24-25). Mert nem volt lehetséges Mózesnek, hogy a törvény vénje és közbenjárója legyen, aki az atyák szövetségét is hirdette, és a körülmételetlen fiút is vezesse, hogy a nép ne tekintse hamis prófétának és csalónak.

41.1. „És most,” mondja, „Hirdetni fogom neked az igazságot.” És így [vajon] az Igazság képes volt valami mást is hirdetni az igazságon kívül? Az Igazság az volt, akit Dániel látott és kihirdette az igazságot. Ő maga, miközben az igazság feltárul a világban, tanítja [is] az igazságot. Ami miatt a Felkent tanítja az áldott tanítványokat.

41.2. És így szól hozzá: „Íme, még három király támad Perzsiában, s a negyedik nagyobb gazdagságra jut valamennyinél. És mikor gazdagsága által hatalmassá lesz, felkel a görögök minden királysága ellen. És egy hatalmas király támad és nagy hatalommal fog uralkodni, és megtesz mindent, amit csak akar. És amint felemelkedik az ő birodalma, összetörik, és a négy

égtáj szerint felosztják;” (Dán. 11:2-4)

41.3. Tehát ezeket a dolgokat már fentebb leírtuk, amikor a négy fenevadról beszámolót készítettünk, de mivel az Írás most ismét részletesen leírja ezeket a dolgokat, feltétlenül szükségünk van egy második beszámolóra is, hogy ne hagyjuk el az Írást tétlennek és kimutathatatlanak.

41.4. „Még három,” mondja, „király támad Perzsiában és a negyedik nagyobb gazdagságra jut valamennyinél.” Mert Kürosz után, Dariusz kelt fel, azután Artaxerxes, majd Xerxész. Ez volt a három király. Az írás beteljesedett. 41.5. „a negyedik nagyobb gazdagságra jut valamennyinél.” Ki más ez, mint Dáriusz, aki uralkodása és dicsősége után meggazdagodott és felkelt a görögök minden királysága ellen?

41.6. Alexandrosz a Makedon felkelt ellene, aki Fülöp fia volt, és elfoglalta királyságát. És miután alávetette a perzsákat, birodalma az egek négy szele szerint felosztott. Haldoklása közben ugyanis Alexandrosz felosztotta királyságát négy vezére között.

42.1. „És támad egy másik hatalmas király, aki bemegy Egyiptom királyának erődítményeibe.”
42.2. Mert egy, nevezetesen Antiochus lett Szíria királya. 42.3. Ez a görögök királyságának 137. évében uralkodott.

42.4. És ezen a ponton, akkoriban háborúba keveredett Ptolemaiosz egyiptomi királyával, és miután felülkerekedett rajta, uralkodott. 42.5. Ez, visszatérve Egyiptomból, felment Jeruzsálembe a 143. évben, és magához véve minden kincset, amely פֶּלֶאֶל házában volt, Antiókiába ment. 42.6. Miután ezek a dolgok így történtek, két évvel később a király elküldte a saját vámszedőjét, hogy kényszerítse a zsidókat Júdea városaiban, hogy áthágják atyáik törvényeit, és vesse alá a király rendeleteinek és törvényének.

42.7. Ez volt az a pont, amikor megérkezett Modein városába, magához hívott egy Mátyás nevű igaz és jámbor embert, aki papi származású volt, akinek így válaszolt, mondva: „Gyere, Matthiasz, áldozz, és tedd azt, amit a király előír, amint ő csinált minden népeket, mert te nagy fejedelem és uralkodó vagy a városban, és megerősödtél gyermekekben és a király barátja

leszel.” (1 Makk. 2:17-18)

42.8. Ő azonban így válaszolt: „Habár minden nemzet és minden ember menetel a király mögött, hogy az ő parancsa szerint cselekedjék, én magam, sem az én házam, sem atyám háza sohasem cselekszem a király előírása szerint; soha nem térhetünk el atyáink törvényétől és szövetségétől; nem hallgatunk a király szavára, hogy térjünk le utunkról jobbra vagy balra!” (1Makk. 2:19-22)

42.9. Míg még ezeket a szavakat mondta, íme, egy zsidó férfi jött az orra előtt, hogy áldozzon Modein oltárán. Matthiasz azonban, látva őt, buzgó volt a törvényért és belseje megremegett, felállt az ítélet haragjában, és a feladatra összpontosítva elméjét megölte a zsidó embert, és legyőzte a király őrségét, lerombolta az oltárt, és így kiáltott a városban: „Aki 𐤀𐤃𐤃𐤃-ért van, aki megtartja a szent szövetséget, kövessen engem!” (1Makk. 2:23-27) 42.10. És otthagyták minden holmijukat a városban, és a hegyekbe menekültek, és egy csapat erős ember ragaszkodott hozzá, és támaszává váltak neki.

43.1. Ekkor a Szíriában lakó sereg, miután meghallotta, mi történt, ellenük rohant, és szombat napján háborút indított ellenük. Azok, akik félték Isten törvényét, és megtartották Isten parancsolatát, nem emelték fel ellenük a kezüket, sem nem dobtak követ ellene, sem nem gondoltak rejtekhelyekkel. 43.2. A katonák pedig válaszoltak nekik, és ezt mondták: Gyertek elő, teljesítssétek a király parancsát, és éljete! de azt mondták: Nem jövünk ki, és nem teljesítjük a király parancsát, őszinteségünkben fogunk meghalni. Az ég és föld tanúskodnak ellened, mert meggondolatlanul megölsz minket. (1Makk. 2:29-37)

43.3. Akkor nekik támadtak tűzzel és gyilkosságban és fogságban és több mint ezer lelket öltek meg tőlük. 43.4. És így beteljesedett, amit az áldott Dánielnek mondtak, „És útra kel, szíve felfuvalkodik a szent szövetség ellen, és mindent szíve szerint akar tenni, és szolgálmat üldözik és legyengítik éhségben, kardban és fogságban.” (Dán. 11:28)

44.1. De miután meghallotta ezeket, Matthiasz és fiai siránkoztak testvéreik miatt, és így beszéltek egymással: „Ha mindannyian úgy cselekednénk, ahogy testvéreink tették, akkor jönnek ellenségeink, és gyorsan eltávolítanak minket a földről. Ha tehát háború tör ránk a Sabbathon, álljunk ki és hadakozzunk lelkünk és szokásaink nevében.” (1Makk. 2:39-40)

44.2. Ez után a pont után lerohantak rájuk, és elüldözték őket határaikról és bementek a városba és körülmetélték a fiatal fiúkat, akiket körülmetéletlennek találtak, és lerombolták az oltárokat és minden [bálványoknak] szentelt helyet, és a tett jóletet hozott a kezükbe. (1Makk. 2:45-47)
44.3. Dániel pedig mondja: „megtartatnak egy kevés segítséggel.” (Dán. 11:34) 44.4. Mert akkor, miután Matthiasz felkelt, felkelt a Makkabeus Júdás, és segített nekik, és kiszabadította őket a görögök kezéből, és beteljesedett, ami az Írásban van.

45.1. Ismét ezt mondja: „És a déli király lánya eljön az északi királyhoz, hogy egyezséget kössön vele, és annak karja, aki elhozza, nem áll meg, és összetörik, és mind ő, mind az, aki hozza, elesik.” (Dán. 11:6) 45.2. És ez is megtörtént. Egy bizonyos Ptolemaiosz ugyanis, aki ekkor uralkodott Egyiptomban, kiment két fiával, Ptolemaiosszal és Filometerrel, és egyezséget kötött Antiokhosszal, Szíria királyával. Aztán Szkítopoliszba érkezve ott megölték, mert aki vezette, elárulta őt (nő). Ekkor a két testvér háborúba keveredett egymással, és Philometer meghalt, de Ptolemaiosz uralkodott.

45.3. Ennek megfelelően Ptolemaiosz és Antiokhosz találkozása ismét megtörtént. Mert az Írás így szól: „És feltámadt dél király a északi király ellen, és magot támasztott belőle.” (Dán. 11:6-7)
45.4. De miféle mag, hacsak nem Ptolemaiosz, aki csatlakozott a háborúhoz Antiokhosszal? 45.5. Ekkor Antiochus kivonult, és nem győzte le őt, menekülni kezdvén, ismét Antiókhíába fordult, összegyűjtve egy nagy tömeget.

45.6. Ennek megfelelően Ptolemaiosz minden katonai felszerelést elvitt Egyiptomba. És az Írás beteljesedett, ahogyan Dániel mondja: „És elviszi Egyiptomba az isteneiket és az öntött fémből készült holmikat és minden kívánatos aranyedényt.” (Dán. 11:8)

46.1. Ezek után Antiokhosz másodszor is kijött, és háborút indított ellene, és legyőzte Ptolemaioszt. 46.2. És ezek után Antiokhosz ismét fellázította Izrael fiait, és nagy sereggel elküldött egy bizonyos Nikánort, hogy hadat indítson a zsidók ellen, míg Júdás, apja, Matthiasz halála után uralkodott a népen.

46.3. És így Nikanor, aki Jeruzsálemba érkezett, vereséget szenvedett a Makkabeus által, és jelentette ezeket Antiochus királynak. Ő azonban ezt meghallván, összehívta egész seregét, és egy évre juttatást adott nekik, és megparancsolta nekik, hogy készüljenek fel arra, ami szükséges. 46.4. Ezen a ponton, mivel nem teljesítette a zsoldokat, be akart lépni Perzsiába,

hogy adót szedjen.

46.5. Ennek megfelelően az indulás előtt megszólította barátját, Lysias, és maga elé állította saját fiát, Antiokhoszt, és megparancsolta neki, hogy tegyen meg mindent, amit akar, és megparancsolta neki, hogy küldjön sereget Júdeába, hogy elpusztítsa a nemzetet. 46.6. Ennek megfelelően Lysias a fiú Antiochusszal együtt felkelve nagy sereggel indult, hogy hadat viseljen Jeruzsálem ellen.

46.7. És eljött, és a Makkabeusok legyőzték, és ezeket a dolgokat jelentették Perzsiában Antiochusnak, hogy az összes Júdeába küldött sereg le lett vágva, és Lysias sereggel ment ellenük, de leverték orcájukról, és azt is, hogy ők (zsidók) erősek voltak fegyverben, és erősek voltak minden környéken és minden táborból, amelyet kivágtak, és hogy megerősítették a Sion hegyét, és hogy nagy és magas falat építettek a város köré.

46.8. De Antiokhosz ezt hallva megbetegedett a bánattól, mert ahogy nem akarta, az is megtörtént, és ahogy nem akarta, úgy meg is történt. 46.9. És amikor hamarosan meghalt, barátjának hívta Fülöpöt, és odaadta neki a diadémet, hogy visszaadhassa gyermekének, Antiochusnak. 46.10. Amikor Fülöp megérkezett, belépett Antiókhiaába, és biztonságban tartotta magát a palotában. Mert a legnagyobb seregek vele voltak.

46.11. És így ezeket a dolgokat jelentették Lysiasnak és a gyermek Antiochusnak, mert történt, hogy Lysias sáncot emelt Jeruzsálem ellen, hogy ostromolja azt, mert Fülöp megérkezett fejdísz (diadémet) hordozva és mert ő uralta Antiókhiaát.

46.12. De amikor ezt meghallotta, megrémült, és így szólt: Adjunk ígéretet ezeknek az embereknek, és legyen békénk velük. Mert a hely erős, és el van zárva előttünk és a királyság seregei előtt. 46.13. És miután ígéretet adott, eltávozott, és beteljesedett, ami az Írásban van: „És a hírek és harcok nyugtalanították őt keletről és nyugatról.” (Dán. 11:44)

47.1. Miután ezek a dolgok megtörténtek, az Írás ismét ezt mondja: „És egy másik király támad, aki uralkodni fog a földön, és feltámad a déli király, és feleségül veszi leányait.” (Ez Dániel 11. fejezete verseinek keveréke) 47.2. Történt ugyanis, hogy feltámadt egy bizonyos Alexander, Fülöp fia. És abban az időben feltámadt Antiochus ellen, és háborút vívott vele, megölte őt, és ő

uralkodott a királyságon.

47.3. Aztán küldött Ptolemaioszhoz, Egyiptom királyához, és ezt mondta: „Add feleségül a lányodat, Kleopátrát. Mert íme, atyáim országának trónján ülök.” (1Makk. 10:51-58) 47.4. És akkor Ptolemaiosz fogta a lányát, bevitte Ptolmaeusba, és odaadta Alexandrosznak feleségül. És beteljesedett az Írás, amint azt mondja: „és feleségül veszi leányait” (Dán. 11:17).

47.5. De azt mondja: „És megrontja őt, nem neki való.” (Dán. 11:17) És ez valóban beteljesült. Amikor ugyanis Ptolemaiosz a saját leányát adta neki, megfordult, és meglátta Alexandrosz csodálatos és dicsőséges királyságát, amelyre nagyon vágyott, ezért hamisan beszélt Alexandrosszal.

47.6. De az Írás azt mondja: „És a királyok család módon beszélnek egymással az asztalnál” (Dán. 11:27). Ptolemaiosz ugyanis Alexandrosz királyságát kívánta, és vele evett az asztalánál, de gonoszat gondolt és nem egyezett vele. És így beteljesedett az Írás. 47.7. És ezen a ponton Ptolemaiosz Egyiptomba érkezett, és nagy sereget gyűjtött össze, az országba érkezett, amikor Alexandrosz Kilikiába ment. Mert abban az időben történt, hogy Tarsus és Mallus zavargást okozott. El akarta fojtani őket, és sietve szembeszállt velük, miután otthagya feleségét, Kleopátrát.

47.8. Ennek megfelelően Ptolemaiosz felment a vidékre, és őrséget állított össze a város ellen. Miután meghódította Júdeát, elment a saját lányához, és levelet küldött Demetriusnak a szigetekre, és ezt mondta: „Gyere ki és gyere ide, és neked adom feleségül a lányomat, Kleopátrát, mert Alexandrosz meg akart ölni.” (1Makk. 10:58) De úgy tett, mintha ezekkel a szavakkal Alexandroszt akarta volna hibáztatni.

47.9. Ennek megfelelően Demetrius jött, és Ptolemaiosz fogadta őt, és feleségül adta lányát, aki Alexandrosz felesége volt. És beteljesedett, ami elhangzott: „Megrontja őt, és ő nem lesz vele, és nem marad vele”, mert „A királyok, szívük gonoszra törekszik, még hazugságot is beszéltek egymásnak az asztalnál.” (Dán. 11:27)

47.10. Ily módon, miután ezek megtörténtek, Alexandrosz ezt meghallotta, háborúba keveredett Ptolemaiosszal, de nem győzte le, az arabok királyához menekült. De ő, miután levetette

Alexandrosz fejét, elküldte Ptolemaiosznak, aki megkapta, és két szíriai és egyiptomi diadémost ajándékozott neki, amely adományozása után a harmadik napon meghalt. És beteljesedett, ami az Írásban elhangzott: „És nem adták neki a királyság dicsőségét.” (Dán. 11:21) Mert meghalt, és senkitől sem kapott dicsőséget királyként.

48.1. Így hát a próféta, miután leírta, ami már megtörtént és a maga idejében megvalósult, egy másik titkot hirdet nekünk, jelezve az idők végét. 48.2. Mert így beszél: „És egy másik szégyentelen király támad, aki minden isten fölé emeltetik, felmagasztaltatik, mértéktelen dolgokat mond, és boldogulni fog, amíg a harag teljessé nem lesz. Mert annak teljessé kell lennie. És nem tekint atyái egyetlen istenére sem, sem az asszonyok kívánságára, és egyetlen istennel sem gondol, mert felmagasztaltatik mindegyik fölé. És dicsőíti Mazóeim (Μαζωεῖμ; lat.: Mazoim; héb. transliteráció) istenét az ő helyén, és egy olyan istent, amelyet atyái nem ismertek; arannyal, ezüsttel és drágakövekkel tiszteli” „és megsokasítja a dicsőséget és alávet nekik sokakat és megosztja a földet ajándékokkal.” „És ezek fognak megőriztetni kezétől, Edom, Moáb és Ammon fiainak fejedelme. És kinyújtja kezét a földre, és Egyiptom földje nem menekül, és uralkodni fog az arany, ezüst és Egyiptom, Líbia és Etiópia minden kívánatos rejtett dolga felett az ő erődjeikben.” „És felállítja sátrát Efadánóban (A szó eredete vsz. a perzsa apadana), a tengerek között Szabein (Σαβεῖν; lat.: Sabin; eredet a héb. cevi: dicső, felpuffadt) szent hegyén és sorsára megy.” (Dán. 11:36-45)

49.1. És ezeket a dolgokat a próféta így írta le az Antikrisztusról, mivel szégyentelen (szemtelen) és harcias lesz, és zsarnok lesz, aki fel meri magát emelni „minden isten” fölé, aki saját erejével dicsekszik, és kifosztja a városok erődítményeit, és magasztos dolgokat hordva „aranyból, ezüsből és drágakőből”, „mértéktelen szavakat mond” Isten ellen, azt kívánva, hogy egyedül őt imádják Istenként.

49.2. Nem hallgat róla az egész Írás és a próféták előre hirdették eljövételét sokak elpusztítására, és az úr bizonyosságot tett ezekről a dolgokról, és az apostolok tanították ezeket a dolgokat felőle, és János az Apokalipszisben rejtett módon felfedte nevét egy számon keresztül.

49.3. 𐄂𐄂𐄂 megmutatta a pusztulásnak ezt az utálatosságát, és az Apostol azt tanította, hogy a diabolosz eme fia a Sátán munkája (energiája) szerint érkezik.

49.4. Ez, aki csapást mért Türosz városára, Egyiptom földjét is elpusztítja, háborút folytatva kiterjeszti és elpusztítja Líbia egész földjét, és az etiópok királyságát is tönkreteszi a maga erejével a kard vágásával. 49.5. Ő, aki minden király és minden isten fölé emelkedik, megépíti Jeruzsálem városát, és feltámasztja a helyreállított Templomot (οικοδομήσει τὴν Ἱερουσαλήμ

πόλιν καὶ τὸν ναὸν τὸν ἐστραμμένον ἀναστήσει), visszaadja a zsidóknak mind az egész földet, mind annak határait, és [mikor] behívja népüket a nemzetek rabszolgaságából királyként mutatja be magát előttük, és ekkor a hitetlenek (v. akik engedetlenek Istennek) Istenként imádják őt, és térdet hajtanak előtte, a Felkentnek (Messiásnak) tekintve őt, nem észrevéve, amit a próféta mondott, hogy csaló ő és nem valódi.

49.6. Jeremiás ugyanis azt mondja: „Ehelyett nem engednek az igazságnak, akkor egy szellem megtévesztően beszél a népnek és Jeruzsálemnek” (LXX Jer. 4:11; vö még: Mik. 2:11) 49.7. Amiből az Apostol, amikor meglátta a nép csalóját, aki egyben a Sátán műve is lesz bennük, így szólt: „Amikor azt mondják: „Béke” és „Biztonság”, akkor hirtelen pusztulás éri őket, akárcsak a szülés fájdalma, és nem menekülnek meg.” (1Thes. 5:3)

50.1. Ez megöli a Felkent két tanúját és előfutárát, akik hirdetik dicsőséges eljövetelét a mennyből, ahogy a próféta által mondja: „És hatalmat adok két tanúmnak, és ezerkétszázhatvan napig prófétálnak zsákruhában.” (Jel. 11:3) 50.2. Ahogy Dánielnek is beszélt: „Sokakkal köt szövetséget egy hétre, és úgy lesz, hogy a hét felében elveszi az én áldozatomat és italáldozatomat” (Dán. 9:27) hogy az egy hét két részre oszlik, miután a két tanú három és fél évig prédikál, az Antikrisztus a hét hátralévő részében háborút indít a szentek ellen, és elpusztítja az egész világot, hogy beteljesedjék, ami elhangzott: „És ezerkétszázkilencven napot adnak a pusztaság utálatosságának. Boldog, aki kitart a Felkent mellett, és eléri az ezerháromszázharmincöt napot!” (Dán. 12:11-12)

50.3. Mert akkor „olyan nagy üldöztetés lesz, amilyen nem volt a világ megalapítása óta” (Mát. 24:21), míg másokat elküldenek innen és onnan minden város és föld ellen, hogy megöljék azokat, akik hisznek, és a zsidók ujjonganak pusztulásukon, a nemzetek pedig örülnek és a hűtlenek együtt ünnepelnek velük (v. összegyűjtik őket), a szentek pedig, nyugatról és keletről jönnek, másokat pedig keletről délre üldöznek, mások pedig elrejtőznek a hegyekben és barlangokban, mindenütt háborút indít ellenük az Utálatosság, még a tengeren és száraz helyeken át is. Megöli őket a parancs által, és minden módon elnyomja őket a földről, és nem engedi, hogy valamit eladjanak saját vagyonukból, sem hogy vásároljanak más dolgaiból, hacsak valaki nem hordja a kezén a fenevad nevét, vagy a homlokán nem hordja a bélyegét.

50.4. Mert akkor minden hívőt száműznek minden helyről, és kiköltöztetnek otthonaikból, és kiűznek városaikból, és az állam el fogja őket söpörni (meghurcolják őket az államban), és büntetve lesznek mindenféle büntetéssel, és kiűzetnek az egész világból.

51.1. És ezért figyelembe kell venni a szentek akkori üldözését és a szorongatást, mert abból, ami részben már megtörtént, el kell gondolkodnunk a jövő dolgairól, hogy ilyen nyomorúság és felfordulás következik be az egész világon, és mindenhol minden hívőt megölnék és lemészárolnak minden városban és országban, és kiöntik az igazak véréit, és az embereket elevenen elégetik, és másokat vadállatok elé vetnek, és az anyaméhben lévő csecsemőket megölik, és mindenkit temetetlenül eldobnak, és megeszik őket a kutyák, mind a szüzek mind az asszonyok megromlanak nyíltságban, szégyenletesen kigúnyolják őket, és elfogják, és a szentek sírhalmait kiássák, és elpusztítják a maradványokat, és kivetik azokat a síkságra, és istenkáromlóvá válnak.

51.2. Akkor felfordulás lesz a városokban, amikor onnan üldözik a szenteket. Felfordulás lesz az utakon és a sivatagokban, amikor mindenki ott akar rejtőzni. Felfordulás lesz a tengerben, amikor mindenki a vízen keresztül próbál menekülni. Felfordulás lesz a szigeteken, amikor mindenki oda akar menni. 51.3. És akkor kietlen lesz a föld a szentek számára, minden város lakhatatlan, a tenger hajózhatatlan, az egész világ pedig sivatag lesz, amikor elpusztítja őket az éhínség, és elájulnak a szomjúságtól, mások pedig meghalnak a félelemtől és a nagy üldözéstől.

51.4. De akkor hogyan fog egy férfi elbújni? Kihez futnak majd a saját gyermekei? Hogyan őrizheti meg, miután elvitték a holmiját, ha saját lelkét nem tudja megmenteni? 51.5. Akkor lesz sok csecsemő jajveszékelés, apák és anyák siránkozása, feleségek és szüzek hangos sírása, testvérek és unokatestvérek nyögései. 51.6. Akkor az egyik gyászolja a másikat? Testvér nem gyászolja testvérét, mert ő is várja a halált. Anya nem fogja gyászolni a lányát, mert ő is gyanakszik a halálra. Atya nem gyászolja a fiát, mert attól tart, hogy őt is megölik.

52.1. Emiatt az úr, előre látva ezeket a dolgokat, ezt mondja: „Imádkozzatok, hogy menekülésetek ne télen vagy Sabbath napján történjen, nem szabad nyugodnod az igazságosságtól, sem belevágnod az élet dolgaiba, mint télen, nehogy az a nap tudatlanul csapdaként essen rád.” (Mát. 24:20; Lk. 21:34) 52.2. „Mert ha” mondja, „azok a napok nem lennének megrövidítve, egyetlen test sem menekülne meg, de a választottak miatt megrövidülnek azok a napok.” (Mát. 24:22)

52.3. „Ama napok üldöztetése után azonban a nap elsötétül, és a hold nem adja ragyogását, a csillagok kiégnek és lehullanak az égből, és az ég hatalmai megrendülnek, és akkor látják eljönni az Emberfiát hatalommal és nagy dicsőséggel.” (Mát. 24:29-30)

52.4. Mert ha a Rágalmazó egy kis időre hatalmat kap a föld megzavarására, amint meg van írva: „Isten hatalmat adott neki, hogy próbára tegye a föld lakóit” (Jel. 13:2, 12), mennyivel inkább az Isten Fia, amikor minden hatalmat átvesz a mennyei, földi és földalatti dolgok felett, megzavarja az egész földet és a benne lévő elemeket, megérkezve, hogy megbosszulja a szenteket angyali hatalommal és atyai dicsőséggel, amikor eljön, hogy megdicsőüljön az ő szenteiben és hogy csodálva legyen azok által, akik bíróként hívják segítségül és „megfizessen azoknak akik üldöztek minket üldözéssel, de nekünk, akiket üldöztek, nyugalommal fizessenek”.

53.1. És így Dániel két utálatosságot jövendölt, az egyik a pusztulásé (ἀφανισμός: pusztulás, enyészet), a másik a pusztaságé (ἐρήμωσις: elnéptelenedés, pusztaság). Mi a pusztulásé, ha nem amit Antiochos idejében ott állított fel? És mi lenne a pusztaságé (elnéptelenedésé), mint az egyetemes utálatosság, amikor az Antikrisztus közel van?

53.2. Ahogy Dániel mondja: „És maga feláll sokak elpusztítására és ajándékokban osztja fel a földet és töltést hány ellene (nőnem) és Egyiptom földje nem menekül meg, és ezek megmenekülnek az ő kezéből, Edom, Moáb és Ammon fiainak fejedelme.” (Dán. 11:41)

53.3. Ezek ugyanis rokonságuk miatt társai vele, akik először kiáltották ki őt királynak. Mert Edom Ézsau fiai, akik a Szeir-hegyén laknak. Moáb és Ammon pedig Lót fiai, akik az ő két leányától születtek. Ahogyan Ézsaiás is mondja: „És eloszlatnak (szétszóratnak) az idegenek hajóiban, együtt viszik őket a tengerre, és azok akik Keletről és Nyugatról és Északról valók dicsőséget adnak, de Ammón fiai elsőként engedelmeskednek.” (vö.: Ézs. 11:14)

54.1. Ez, aki általuk királynak hirdettetik, és megdicsőülvén általuk a világ számára a pusztaság utálatosságává válik, ezerkétszázkilencven napig uralkodik. Ahogy Dániel is mondja: „És ezerkétszázkilencven napot adnak a pusztaság utálatosságának. Boldog, aki kitart és eléri az ezerháromszázharmincöt napot.” (Dán. 12:11-12)

54.2. Mert amikor az utálatosság jelen van és hadat visel a szentek ellen, aki mikor napjai múlnak, és közeledik a másik negyvenöt naphoz, közeledve az ötvenedikhez, eléri a mennyei királyságát. 54.3. Az Antikrisztus ugyanis az ötvenedik napon (pentekoszté) jön a részhez, mintha a Felkenttel együtt örökölné a királyságot.

54.4. És ezért Ézsaiás azt mondja: „Ölessen meg az istentelen, hogy ne lássa 𐤀𐤃𐤓𐤃 dicsőségét.” (Ézs. 26:10) 54.5. Pál pedig azt mondja a thesszalonikaiaknak: „Akit az úr Jahósua megöl majd szája leheletével (szellemével) és eltöröl eljövetele megnyilvánulásával,” (2Thess. 2:8) de a szentek arra vannak rendelve, hogy örököljék a királyságot a Felkenttel.

55.1. És az ily módon történő dolgokhoz hozzáteszi, mondván: „És sokan feltámadnak azok közül, akik a föld porában alszanak, némelyek örök életre, némelyek gyalázatra és örök szégyenre, és akik értenek, úgy ragyognak, mint az égbolt ragyogása, és a sok igaz, mint a csillagok az eljövendő korban (szó szerint: a korszakban és még).” (Dán. 12:2-3)

55.2. És hát kik azok, akik a föld porában alszanak, ha nem az emberek teste, akik megkapják saját lelküket (lényüket), hogy feltámadjon, akik az „élet feltámadására” vannak, akik tiszták és ragyogók, és úgy ragyognak, mint az égboltozat ragyogása, akik megkapják ezeket a dolgokat. Akiké pedig az „ítélet feltámadása” (Jn. 5:29), amely önmagában is elegendő az örök büntetéshez, megkapják ezeket a dolgokat, ahogy Pál mondja: „Ő maga azonban megmenekül majd, mintegy tűz által.” (1Kor. 3:15)

55.3. Ugyanezt mondta ugyanis az úr az evangéliumban is: „Akkor az igazak úgy ragyognak, mint a nap dicsőségében.” (Mt.13:43) 55.4. Ézsaiás azt mondja: „Kelj fel alvó, és ébredj fel a halálból, és felragyog neked a Felkent.” (Ézs. 60:1, Ef. 5:14) 55.5. És ismét az úr: „Bizony, mondom nektek, eljön az óra, és most van, amikor a halottak meghallják az Isten Fiának szavát, és akik jót cselekszenek, feltámadnak az élet feltámadására, de akik rosszat cselekszenek az ítélet feltámadására.” (Jn. 5:25,29)

55.6. Azt mondja, ezek feltámadnak az életre, akik valóban hittek az Életben, és akik be vannak írva az Élet Könyvébe. És örök gyalázatra és szégyenre, akik az Antikrisztussal társultak és vele együtt az örök büntetésbe vetik őket.

55.7. Akik felől Ézsaiás prófétál mondva: „Amilyen módon a vérrel szennyezett ruha nem lesz tiszta, így nem leszel tiszta, mert elpusztítottad földemet, és megölted népemet. Egyáltalán nem maradsz meg örökre, te gonosz mag! Készítsd el gyermekeidet a mézárásra atyád bűneiért, hogy nehogy feltámadjanak és örököljék földemet.” (Ézs. 14:19-21 – LXX)

56.1. Miután ezek a dolgok így elhangzottak, Dániel ezt mondja: „És láttam, és íme, két másik férfi állt, az egyik a folyó egyik partján és a másik a folyó másik partján, és válaszoltak a férfinak, aki a folyó vize fölött állt, és azt mondták neki: Mikor lesz vége a csodálatos szavaknak, amelyeket mondtál? És hallottam a gyolcsba öltözött férfit, aki a folyó vize fölött volt, és felemelte jobbját és balját az ég felé, és megesküdött arra, aki örökké él, hogy az időben, időkben és fél időben, amikor a szétszórás teljessé lesz, megtudják majd mind ezeket” (Dán.12:5-7)

56.2. És ki volt (kit jelképezett) az a két ember, aki a folyó partján állt, hacsak nem a törvényt és a prófétákat? 56.3. És ki volt az, aki a víz fölött állt, hacsak nem ő maga, akiről ők maguk előre jeleztek régen, akinek az volt a sorsa, hogy látható tanúság legyen az Atya mellett a Jordánnál a végkor és hogy János által nyilvánosan megmutatkozzon az embereknek, aki az írnok tintáját és vásznát hordja ágyéka körül és sokszínű tunikába van öltözve. (ὁ τὸ κάστυ τοῦ γραμματέως περὶ τὴν ὄσφυν φορῶν καὶ τὸ βαδδὶν, τὸν ποικίλον χιτῶνα ἐνδεδυμένος)

56.4. Ezek, látva őt, megtudták, hogy minden uralom és hatalom neki adatott, hogy pontosan megértsék felőle, mikor fog ítéletet hozni a világra, és mikor fog beteljesedni, amit mondott.

56.5. Ő pedig minden módon meg akarta győzni ezeket, [ezért] jobb és bal kezét az ég felé emelte, és megesküdött arra, aki örökké él.

56.6. Mit és kinek esküdött? A Fiú megesküdött az Atyának, mondván, hogy az Atya örökké él, és hogy ők valóban tudni fogják mindezeket a dolgokat egy időben, időkben és fél időben, amikor a zsidók szétszóródása beteljesedik. 56.7. És így kinyújtotta a kezét, és ezen keresztül mutatta meg a szenvedést.

56.8. De amikor azt mondja: „Időben, időkben és fél időben,” azt jelezte, hogy az Antikrisztus dolgai három és fél évre szólnak. Mert azt mondja, hogy egy idő egy év, de az „idők” két év, de az idő fele az év fele. Ez az ezerkétszázkilencven nap, amelyet Dániel előre jelzett.

57.1. És így, miután a zsidók szétszórása megtörténik, a nép szenvedése kiteljesedik, azokban a napokban az Antikrisztus közel van, akkor tudni fogják mindezeket. 57.2. És hát, ó ember, miért kételkedsz még mindig abban, ami elhangzott, vagy hogy nem hiszed el, amit az úr mondott, amikor már megtörtént az első eljövetele, és aki akkoriban a vízen állt, és Dániel látta a világban,

most híressé tétetett és szenvedése mindeneknek hirdettetett, és a szétszórás megtörtént a zsidó népen a Rómaiak alatt?

57.3. Mert amikor azt mondja: „Amikor a zsidók szétszóródása befejeződik, megtudják mindezeket a dolgokat” (Dán. 12:7) akkor, amikor az úr hozzájuk jött, és nem ismerték fel, szétszóródtak az egész világra, és száműzetésbe kerültek saját földjükről. És mivel ellenségeik megtámadták őket, száműzték őket Jeruzsálem városából, öröme lett minden nemzetnek, hogy az úr evangéliumát hirdetik az egész világon, és minden idő beteljesedhet, és a hét vége befoglalható, és a Felkent két előfutára elküldhető, és a pusztaság utálatossága megmutatkozhat velük, és a bírák Bírása feltáruhat a mennyből, és megtörténhet a szentek és az egész világ feltámadása, és az örök királyság a szenteknek adható, és az istentelenek olthatatlan és fáradhatatlan tüze fellobbanhat.

58.1. Miután ezek a dolgok így elhangzottak, a próféta, pontosabban meg akarván vizsgálni, mik lesznek azok a dolgok, amelyek a feltámadás után történének, így válaszolt neki: „Uram, mi lesz ezeknek a vége?” azt mondta: Gyere Dániel! Mert ezek a szavak az idők végezetéig be vannak zárva és le vannak pecsételve, míg nem sokan kiválasztódnak, kifehérednek, és tűzzel megpróbáltatnak, és a törvénytelenek törvénytelenek lesznek, és a bölcsök megértik, te pedig, gyere és nyugodj! Mert még sok nap van hátra a beteljesedésig és a feltámadásig, a ti örökségetekig a napok beteljesedésekor.” (Dán. 12:8-10)

58.2. Mert mivel azt, amit Isten a szenteknek készített, azt ember most nem képes leírni, mert sem szem nem látja, sem fül nem hallja, sem ember szívében fel nem száll, amibe még az angyalok is vágynak bepillantani, [ezért] így módon szólt ő hozzá: „Ezek a szavak az idők végezetéig el vannak pecsételve, míg sokan kiválasztódnak, kifehérednek és tűzzel megpróbáltatnak.” (Dán. 12:9-10)

58.3. De kik a kiválasztottak, ha nem azok, akiket méltónak találtak a királyságra? 58.4. És ki fehéredik meg, ha nem azok, akik hisznek az igazság szavában, hogy megfehéredjenek általa, és levetik a bűnök szennyét, mennyből való tisztaságba öltöznek és sugárzó szent szellembe, hogy amikor a felhő jelen van, azonnal bemehessenek vele? 58.5. És kik azok, akiket tűzzel próbára tesznek, ha nem azok, akik átmennek tűzön és vízen a Szellem újjászületésének mosásán keresztül, és teljesítik az Atya akaratát sok tüzes megpróbáltatáson és szenvedéseken keresztül. 58.6. „És a törvénytelenek törvénytelenek lesznek, és a bölcsök megértik majd” Azok, akik törvénytelenek, saját döntésük révén vannak így, és a bölcsök szintén saját döntésük révén

megelégednek.

59.1. És így, amikor az úr ezt a tanítványoknak leírta a szentek eljövendő birodalmáról, hogy az dicsőséges és csodálatos lesz, Júdás elképedt a szavak hallatán, és így szólt: „És ki fogja látni ezeket a dolgokat?” De az úr azt mondta: „Akik méltók, meglátják majd ezeket.” (Ez valószínűleg Papiasz által írt könyvekből vagy szóhagyományból származik. Iréneusznál is fennmaradt. vö. Papiasz fragment)

59.2. Most íme, ó ember, ami régen el volt pecsételve és nem lehetett nyíltan megismerni, most tovább prédikálják a háztetőkön és az Élet Könyve, amely már egyértelműen kinyílt, már nyíltan ki van terítve a fára, latinul, görögül és héberül írt felirattal, hogy a rómaiakat, görögöket és hébereket is tanítsák, hogy az eljövendő dolgokra számítva az emberek hinni kezdjenek az ott leírtakban és felismerjék, mi következik a világon, és féljenek az ítélettől és meneküljenek az örök büntetés elől, hogy mindannyian szentek, méltók legyünk a királyra, testükön és lelkünkön fényes és édes illatú ruhát viselve, és fényes olajjal készítsük elő lámpásainkat, nehogy e világ kéjétől (és) bűvöletétől megtévesztve, és ezt a földi dolgot rövid időre jobbnak tartva, elaludjunk és el ne essünk az örök élettől.

59.3. Mert Isten mindnyájunkat éberré tehet, megtisztíthat, megmenthet, irgalmazhat, megőrizhet, és megóvhat minket minden kísértéstől és a nyomorúságtól (üldözéstől), hogy a közelgő ítélet elől menekülve | a tűztől, szeretett szolgájának, a Felkent Jahósuának, a mi urunknak megjelenésekor, dicsőítsék őt, mert övé a dicsőség most és örökké és örökön örökké.

Ámen.

Római Hippolytosz (Hippolytos) – Dániel Kommentárja

Forrás: 0205_hippolytus_commentary-on-daniel_2010

A fordítás az angol verzió alapján történt.

Görög eredeti: Itt található

I. Könyv

Zsuzsannával és Daniellel kapcsolatban

Hippolütosz a kommentárja mögötti célt tárgyalja

1.1. Pontosan bemutatni óhajtva a fogság idejét (az idők pontosságát), amely Izrael fiaival megtörtént és az áldott Dániel, a próféta álmait, valamint gyermekkorától Babilonban élt életmódját, magam jelentkeztem, hogy elbeszéljem, hogy tanúságot tegyek a szent és igaz prófétai emberről, még őneki is, aki a Felkent tanújává (mártírja) lett, aki nem csak akkor, azokban az időben tárta fel Nabukadnezzár király látomásait, de ugyanígy, miután alaposan megtanította ifjait (Sidrák, Misák és Abednégó), továbbvezette a hűséges tanúkat a világba.

1.2. Ez pedig Jójákimnak, Jósiás fiának királysága idején történt, az áldott Jeremiás próféciájának idejében, akit...(hézag)... a többi fogollyal együtt elfogtak és magukkal vittek Babilonba.

1.3. Dániel pedig, fiatal fiú lévén, megcáfolta a gonosz vágyakozással foglalkozó, elgyengült véneket, bemutatva ezzel a mennyei Bírót, aki tizenkét éves fiatal lévén, azt határozta el, hogy megcáfolja azokat a véneket, akik a törvényt megszegették a templomban.

1.4. Így hát ez a jól ismert történet már régen megtörtént Babilonban a törvénytelen vének alatt, a bírák alatt, akik megfélemezve Isten törvényéről és a testi kéjvágyak rabságába estek, összeesküvőkké váltak a szűzies Zsuzsanna ellen, és igazságtalanul igyekeztek elpusztítani az ő igaz véréért. 1.5. Ennek megfelelően szükséges volt, hogy ezeket a dolgokat így teljesítsék be a vének, hogy így az igazlelkűség kiválasztott fajtája mindenki számára nyilvánvalóvá legyen, és az áldott Zsuzsanna tisztasága világosan megmutatkozzék, és az igaz és szent Dániel próféta, majd a fiatal próféta, bemutatkozhasson az embereknek.

Hippolütosz tárgyalja Dániel könyvének történelmi hátterét

2.1. Ezért szükséges számunkra, hogy e dolgok bizonyítása közben, hallgatóink meggyőzése

miatt pontosan vegyük fel az elénk állított dolgokat; és ne menjünk át azon, hogy milyen fogság esett a népre, és mi esett néhány királyra.

2.2. Mert ezek az áldott Jósiásnak öt fiai: Jóaház, Eliákim, akit Joákimnak is hívtak, Johanán, Sedékiás, akit Jekóniának is hívtak, és Sallum.

2.3. Jóákházt pedig, miután apja halála után felkente a nép a királyságra, huszonhárom éves volt.

2.4. Nekó fáraó felkelt ellene királtságának harmadik hónapjában, és foglyul ejtette, és Egyiptomba vitte. A júdeaiak pedig adót fizettek a földre: száz tálent ezüstöt és tíz talentum aranyat, Nekó fáraó pedig Eliákimot, az ő testvérét állította a föld királyává, aki nevét is Joákimra változtatta. Tizenegy évig uralkodott.

2.5. Ekkor Nabukodonozor, Babilónia királya felkelt ellene, és foglyul ejtette, és bevitte őt és 𐤏𐤃𐤕 𐤕𐤁 házának néhány edényét, amelyek Jeruzsálemben voltak, Babilonba. 2.6. A fáraó barátjaként bebörtönözték, és a királyt, akit Babilon következő királya a harmincadik évben visszaállított, Evi Merodach, Babilon királya vitte ki. És felemelte fejét, tanácsadója lett, és vele evett az asztalánál egészen addig a napig, amikor meghalt.

3.1. És így a deportálása után fia, Jójákim uralkodott három évig. 3.2. És felkelt ellene Nabukodonozor, és elhurcolta őt és tízezer férfit a népből Babilonba, és helyére ültette Jekóniást, atyjának testvérét, aki nevét is Sedékiásra változtatta, akivel esküt és szövetséget kötve, visszatért Babilonba. 3.3. Tizenegy éves uralkodás után visszavonult Nabukodonozortól és odaadta magát a fáraónak, Egyiptom királyának.

3.4. De a tizenkettedik esztendőben Nabukodonozor és a kaldeusok egész ereje ellene támadt, és ostrom alá vették a várost, tábort ütöttek körülötte, és minden oldalról rányomultak; ettől kezdve sokukat elpusztította az éhínség, másokat kard által megölt, néhányukat pedig fogságba vitték. A város tűzben elégett, a Templomot és a falat pedig lerombolták. 3.5. A kaldeusok hadereje pedig elvitte 𐤏𐤃𐤕 𐤕𐤁 házában talált minden kincsét és minden edényt, az aranyat és az ezüstöt és az összes rézedényt. Nebuzaradán, a kapitány eltávolította őket, és bevitte Babilonba, maga Sedékiás, akit Jekóniának is hívtak, hétszáz emberrel együtt menekült az éjszakán át, de a káldeusok üldözőbe vették Sedékiást, megragadták Jerikóban, és elvitték Babilónia királyához Deblathába. 3.6. És a király és vele levők szellemben elítéltek, mert megszegte 𐤏𐤃𐤕 𐤕𐤁 esküjét és a szövetséget, amelyet Nabukodonozor helyezett elé. 3.7. És megragadva fiait,

Nabukodonozor lemészárolta őket maga előtt, és megvakította Sedékiás szemét, akit Jekóniának is hívtak, és vasbilincsekbe verte, Babilonba vitte, és a malomban őrlött egészen addig a napig, amikor meghalt. 3.8. És amikor meghalt, fogták a testét, és Ninive fala mögé dobták. Ekkor beteljesedett Jeremiás próféta jövendölése, aki ezt mondta: „Élek én, mondja 𐤒𐤓𐤕, bár Jekóniás, Jósiásnak, Júda királyának a fia a pecsétgyűrű a jobb kezemen, eltávolítom onnan, és azok kezébe adom, akik az életedet keresik, akiknek arcától óvakodtál, a káldeusok kezébe. És elvetlek téged és anyádat, aki szült, arra a földre, ahol nem születted, és ott fogsz meghalni. De arra a földre, amelyért lelkükben imádkoznak, biztosan nem térnek vissza. Jekóniást úgy meggyalázzák, mint egy haszontalan edényt, amelyre nincs szükség, ezért kiűzik és száműzték egy olyan földre, amelyet nem ismer. Ó, föld, föld! Halld 𐤒𐤓𐤕 szavát! Jelöljétek meg ezt az embert, mint száműzöttet, mert valójában nem méltó arra, hogy magvából valaki Dávid trónjára üljön, többé nem uralkodó Júdában.” (Jer. 22:24-30)

4.1. És így miután az egész népet elhurcolták, és mind a várost, mind a legszentebb helyet elpusztították, hogy beteljesedjék 𐤒𐤓𐤕 szava, amelyet Jeremiás próféta száján keresztül mondott: „A legszentebb hely hetven évig elhagyatott lesz” (Jer. 25:11) – az áldott Dánielt prófétaként és Zsuzsanna bosszúállójaként (vagy: pártfogó, ügyvéd) találjuk Babilonban.

5.1. Mert az Írás ezt mondja: „És élt egy ember Babilonban, akinek a neve Jójákim volt, és vett egy feleséget, akinek Zsuzsanna volt a neve, Hilkiás lánya, aki rendkívül szép volt, félte 𐤒𐤓𐤕-at, és a szülei igazak voltak és tanították lányukat Mózes törvénye szerint.” (Zsuzs. 1-3)

5.2. És így ez a beszámoló később történik, de korábban írják, mint a könyv kezdetét. (v: először íródott, mint a könyv első része: Αὐτὴ μὲν οὖν ἡ ἱστορία γεγένηται ὕστερον, προεγράφη δὲ τῆς βίβλου πρώτη) Ugyanis az írástudók szokása volt, hogy sok mindent fordított sorrendbe helyeztek el az Írásokban. 5.3. Ugyanis a próféta látomásokban is azt találjuk, hogy egyes látomások, amelyek először történtek, éppen a végén teljesednek, és viszont az utoljára elmondottak éppen először történnek. 5.4. Ez a Szellem gazdálkodása által történik, hogy a sátán ne érthesse, amit a próféták példázatokban mondtak, és azután, miután másodszer is kelepcébe csalt egy férfit, megölje őt.

Dánielt és társait a király választja ki

6.1. Ez a könyv eleje: „Jójákim, Júda király királyságának harmadik esztendejében

Nabukodonozor, Babilon királya bement Jeruzsálembe, és körülvette azt. És 𐤊𐤃𐤆𐤃 kezébe adta Jójákimot, Júda királyát, valamint az Isten házának néhány edényét, és bevitte Sineár földjére, istenének házába.” (Dán. 1:1-2)

6.2. Tehát az Írás ezeket a dolgokat így írja le, hogy jelezze a nép fogságba ejtésének eseményét, amikor Joákimot, Eliákim fiát, akit Jójákimnak is hívtak, deportálták, és magukkal vitték a három ifjút Dániellel együtt. 6.3. Így, Jóákim Zsuzsanna férje volt.

7.1. Az Írás pedig ezt mondja: „A király pedig azt mondta Aspenáznak, az eunuchok fejedelmének, hogy hozzon be néhányat az Izrael fogságba esett fiai közül, a király magvából és a fejedelmek (φορθομμῖν) közül, fiatal férfiakat, akiknek nincs hibája, akik szép megjelenésűek és minden bölcsességben értelmesek, jártasak a tudományban, okossággal rendelkeznek, és akiknek magukban megvan az erejük, hogy megálljanak a király házában, és megtanítsák őket a káldeusok betűire és nyelvére. És a király még azon a napon elrendelte nekik, hogy a király asztaláról és a borból, amelyet ő ivott, tápláltassanak, hogy három évig táplálkozzanak, és ezek után álljanak a király előtt. És volt köztük Júda fiai közül Dániel és Hannia, Misáel és Azaria.” (Dan. 1:3-7)

7.2. Szükséges, hogy azok, akik szeretik a tanulást, ne futólag olvassák ezeket, hanem felkészítsék elméjüket az előttünk álló dolgokra. Mert az isteni írások nem tétlenül hirdetnek nekünk, hanem nekünk szól az intésük (πρὸς μὲν τὴν ἡμῶν αὐτῶν νοουθεσίαν), és nekünk is szól ezeknek a prófétáknak az áldása és minden általuk elmondott dolog bemutatása szintén nekünk szól.

7.3. Mert amikor Ezékiás, Júda királya halálosan beteg volt, akkor „Ézsaiás próféta odament hozzá, és ezt mondta neki: „Tedd rendbe a fiaidat és a lányaidat és atyád házáat, mert meghalsz, és nem fogsz élni.” (2 Kir. 20:1, Ézs. 38:1) 7.4. Elszomorodott ezen a beszéden, Ezékiás a fal felé fordította arcát, és így imádkozott 𐤊𐤃𐤆𐤃-hoz, mondva: Uram, emlékezz meg rólam, hogy igazságban jártam előtted és hűségben és teljes szívvel és azt tettem, ami kedves színed előtt. És Ezékiás sírt nagy sírással.” (2Kir. 20:1-3) 7.5. Ezután ez történt, Ézsaiást másodszer is elküldték hozzá, aki ezt mondta neki: „Ezt mondja 𐤊𐤃𐤆𐤃, a te atyádnak, Dávidnak Istene: Meghallgattam imádságodat, és láttam könnyeidet. Íme, eléd tárom életed napjait, tizenöt évet és megszabadítalak az asszírok királyának kezéből. Ez jel lesz számodra az 𐤊𐤃𐤆𐤃-tól, hogy 𐤊𐤃𐤆𐤃 megvalósítja ezt a beszédet, amelyet mondott. Íme, visszafordítom az árnyékot atyád házának lépcsőjén, amelyre a nap leszáll, az árnyék tíz lépcsőfokot ereszkedik le, hogy így legyen azon a

napon harminckét óra.” (2 Kir. 20:9)

7.6. Mert miután a nap lefutotta menetét, és megérkezett a tizedik órába, és az árnyék leszállt a templom házának tíz lépcsőjén, azután a nap ismét megfordult azon a tíz lépcsőfokon amögött 𐤀𐤃𐤃 beszéde szerint, és húsz óra volt a nappal. És a nap ismét megkerülte saját pályáját a maga útja szerint, és nyugat felé ment. Ezért harminckét óra nappali világosság volt. (*Megjegyzés, Hüppolitusz számítása: 12 órás nappal, 10 óra eltelt, plusz 10 órát haladt visszafelé a nap, majd eltelt egy 12 óra, így összesen 32 órás nappali világosság volt.)

8.1. De talán valaki azt mondja: “Ez nem lehetséges.” Ó, ember, mi lehetetlen Istennek? Kezdetből fogva nem ő maga tervezte meg az egész teremtést abból, ami nem volt, és nem határozta meg a teremtésben a mértékeket a nappal és az éjszaka megvilágítására, és kinek szolgál minden, alárendelve, és kinek remeg meg a teremtés az ő hangja hallatán? Tehát ami lehetetlen az embereknek, az Istennek lehetséges. (Mát. 19:26)

8.2. De van egy másik tanúnk is ezzel a bemutatóval kapcsolatban. 8.3. Mert amikor Józsué (Jahósua), Nún fia az emoreusokkal hadakozott, amikor a nap már leszállt nyugatra, és a csatát majdnem megnyerték, az áldott Józsué ravasz volt, nehogy eljőjön az éjszaka, és az idegenek elmeneküljenek, ezért felkiáltott: „Álljon meg a nap Gibeonnál és a hold Aijalon szakadékánál, amíg harcolok ezzel a néppel.” (Józs. 10:12-13) És a nap és a hold megállt a helyükön, és a nap még egy nap végén nyugodott le, úgyhogy az a nap huszonnégy óra világos volt. És ennek az írásnak bizonyítására mondja, “Soha nem volt még ilyen nap azelőtt, hogy Isten hallgatott volna egy emberre.” (Józs. 10:14)

8.4. És így kezdetből fogva, miután meghatározta a mértékeket a mennyben, és ezekre a dolgokra saját hatalma szerint örökké tartó utat írt elő, hogyan ne terelhetné el, fordíthatná meg és változtathatná meg ezeket a dolgokat, amikor csak akarja? 8.5. Mert Józsué előtt megállt a nap Gibeonnál és a hold Aijalon szakadékánál egy napra, Ezékiás előtt azonban a hold a nappal együtt hátrafelé fordult, nehogy a két egymást követő időintervallumnak rendezetlen ütközése legyen. Ezek az időnek szakaszai (mértékei) nem csak az úr előtt történtek, amikor szenvedett, hanem ugyanazon a napon és az egész világ megrendült. (*Megjegyzés: Hippolytus talán arra a meggyőződésére utal, hogy ezek az események mind páskakor történtek, amint a Krónikája 693-694. §-ából és kánonjának táblázatából kitűnik. Tehát mind Józsué, a nap megállása, mind az úr kereszthalálakor nap elsötétedése Niszán 14. napján történt.)

9.1. Mert akkor is, a káldeus Berodak (Merodak), Babilon királya, mert ő gyakorolta az asztrológiai művészetet, és pontosan felmérte azok (a nap és a hold) pályáját, és megismerve a jelenség okát, elámult azon, ami Ezékiással történt, és leveleket és ajándékokat küldött Ezékiásnak. 9.2. Hasonló módon a mágusok (μάγους) is cselekedtek, akik keletről jöttek. Mert miután az úr megszületett Betlehemben, és csillag ragyogott fel az égen, a megjövendöltek szerint, a mágusok megdöbbenve a jel megjelenésén Jeruzsálembé mentek, és ezt mondták: „Hol van az, aki a zsidók királyának született, mert láttuk csillagát keleten, és eljöttünk imádni őt?” (Mát. 2:2) 9.3. És hasonlóképpen akkor a káldeusok is, nem találván a nap szokásos pályáját, ajándékokkal és levelekkel tisztelték Ezékiást, mint istenfélő és igaz embert, miután elcsodálkoztak azon a jelen, amelyet Istene adott.

9.4. Ezékiás örvendezett ezeknek, és megmutatta a káldeusoknak minden kincset, amely 𐤒𐤃𐤃𐤃 házában volt; ezután megmutatta nekik minden gazdagságát és dicsőségét. 9.5. És így később, amikor Ézsaiás próféta azt mondta: „Kik ezek a férfiak, és honnan jöttek hozzád?” Ezékiás így válaszolt: Messzi földről jöttek hozzám, Babilon földjéről. 9.6. Ézsaiás így szólt hozzá: Mit láttak a házában? És monda Ezékiás: “Láttak mindent, ami a házában van, és nincs semmi, amit ne mutattam volna meg nekik, hanem még azt is, ami a kincstárában van.”

9.7. Ézsaiás így szólt Ezékiáshoz: “Halld meg az 𐤒𐤃𐤃𐤃-nak, a Seregek mindenható Urának szavát. „Íme, napok jönnek – mondja 𐤒𐤃𐤃𐤃 –, amikor mindaz, ami a házában van, és amennyi kincset atyáitok gyűjtöttek mind a mai napig, Babilonba megy, és egyetlen dolog sem marad el” – mondja 𐤒𐤃𐤃𐤃: “És a te gyermekeidből, akik tőled származnak, akik neked születtek, elragadnak, és eunuchok lesznek Babilon királyának házában.” (Ézs. 39:1-7)

10.1. Így tehát beteljesedett, amit 𐤒𐤃𐤃𐤃 mondott, és a próféta, aki igazat beszélt, megmutatta, hogy eljött Nabukodonozor, Babilónia királya, és elvitt minden kincset, amely 𐤒𐤃𐤃𐤃 házában talált, és foglyul ejtette a népet, magához vette a király fiait és a fiúkoruktól fogva előkelő származásúak közül is, akik között volt Dániel, Hananiah, Mishael és Azaria is, akik családfájáról az Írás hallgat, de leírja jámborságukat és hitüket, valamint az ott történt cselekedeteiket.

10.2. Ezek ugyanis, miután gyermekkoruktól istenfélelmet szereztek, nem akartak a király asztaláról enni, sem abból a borból, amelyet ivott. 10.3. Ó, áldott fiúk, akik őrizték az atyák szövetségét, és nem szegték meg a Mózes által adott törvényt, hanem félték Istent az ő hirdetései miatt! 10.4. Ezeket a foglyokat, akik egy idegen országban voltak, nem csábította el a

sok étel, nem ejtette rabul a bor élvezete, és nem csábította el őket a királyi dicsőség. A kifosztottak szájukat szeplőtelenül és tisztán tartották, mint a tiszta szó, amely tiszta szájból származik, a szájon keresztül himnuszokat énekelnek a mennyei Atyához, ahogyan meg van írva: "Ha tisztességet (értékeset) hozol elő a hitványból, olyan leszel, mint az én szám." (LXX, Jer. 15:19)

10.5. És hát tudod, ó ember, ami elhangzott. A száj előhossa az atyai tisztos (értékes) Igét magából, így az Ige másodszor is úgy jelenik meg, mint a szentektől született, amely mindig a szenteket szüli és maga is a szentek által született. (vagy: a szentektől született szó mindenkor megmutatható, hogy a szenteket szüli, és ismét megjelenhet az, ami a szentektől született. / ὁ λόγος ὑφ' ἁγίων γεννώμενος δειχθῆναι, πάντοτε τοὺς ἁγίους γεννῶν καὶ αὐτὸς πάλιν ὑφ' ἁγίων γεννώμενος)

11.1. Ezért mondja az Írás: „És Dániel a szívében elhatározta, hogy ne szennyezze magát azzal, ami a király asztalán van, és a borral, amelyet ivott, és kérte az eunuch főembert, hogy adjon nekik zöldséget” (Dán. 1:8), hogy kiderüljön, hogy az ember nem csak kenyérral él. (Mát. 4:4; Deut. 8:3) 11.2. „És Isten irgalmat és kegyelmet adott Dánielnek az eunuch főember előtt. De az főeunuch így szólt hozzájuk: Én is félek az uramtól, a királyomtól, aki megjelölte kenyereteket és italotokat, nehogy meglássa, hogy az arcotok komor a többi ifjúhoz képest a társaságban, és fejemet veszttem a király előtt.” (Dán. 1:9-10)

11.3. És így igaz volt, amit Melgad mondott. Mert nem értette meg őket szándékaik miatt, és aggódott, hogy megjelenésük komor lesz azokhoz a fiatalokhoz képest, akik a király asztaláról ettek, és emiatt őt, akit bűnösnek találtak, megölnek.

11.4. De be akarták bizonyítani neki, hogy a szépséget és az erőt nem a földi táplálék adja, amelyet az emberek kaptak, hanem Isten kegyelme, amelyet a Beszéd által adott ellátásokat, szépséget és erőt, és így szóltak hozzá: „Akkor tedd próbára a rabszolgáidat tíz napig, és adj nekünk zöldséget, és megesszük azokat és vizet iszunk és a mi megjelenésünk látható lesz, és látni fogod az ifjak megjelenését, akik a király asztaláról esznek, és amint látod, úgy teszel velünk.” (Dán. 1:12-13)

11.5. Látod az ifjak változatlan hitét és változhatatlan istenfélelmét? Egy időközben kértek, tíz napot kértek, hogy ezzel bebizonyítsák, hogy nem tudnak Istentől kegyelmet szerezni másként, mint a többi ember, hanem csak úgy, hogy ha hisznek a beszéd hirdetésében Jahósuán keresztül. 12.1.

Így szól az Írás: „A főeunuch pedig meghallgatta őket, és tíz napon át próbára tette őket, és a tíz nap letelte után jobbnak és erősebbnek tűntek a testükben, mint az ifjak, akik a király asztalánál estek.” (Dán. 1:14-15) 12.2. Így hát ezek az ifjak, bár csak kenyérrrel és vízzel táplálkoztak, mennyei bölcsességgel voltak felszerelve, és minden egykorú fiún felüli kegyelemben részesültek.

12.3. „Mert Isten értelmet és bölcsességet adott nekik minden tanulásban és bölcsességben, Dániel pedig megértett minden látomást és álmot. A napok elmúltával pedig az eunuch főember a király elé vitte őket, és a király beszélt velük, és nem talált mindnyájuk közül olyat, mint Dániel, Hannaniás, Misáel és Azaria.” (Dán. 1:17-19)

12.4. És így a Beszéd teljes bölcsességgel hozta ki őket, hűséges tanúkként mutatva be őket Babilonban, hogy általuk megszügyenyüljön a babilóniaiak imádata és Nabukodonozort legyőzhesse a három fiú, és hitük által elűzhető legyen a tűz a kemencében és az áldott Zsuzsanna megmenthető legyen a haláltól és a törvénytelen Vének szentségtelen vágya elítélhető lehessen.

12.5. Ez a négy fiú hallgatva Istenre, és istenfélelmével a szívében aratta ezeket a győzelmeket Babilon városában. Jöjj tehát áldott Dániel, Zsuzsanna bosszúállója, hogy te is megmutasd nekünk azokat a dolgokat, amelyeknek meg kell történnie!

13.1. Mert az Írás azt mondja: “És élt egy ember Babilonban, akinek a neve Joákim volt, és vett egy feleséget, akinek Zsuzsanna volt a neve, Hilkiás lánya, aki rendkívül szép volt, és félte 𐤆𐤃𐤆𐤃𐤃𐤀𐤁𐤀” (Zsuzs. 1-2) Vele kapcsolatban, akiről e könyv elején írtunk, aki idegenként vette feleségül Babilonban Zsuzsannát. 13.2. De ő annak a Hilkiásnak, a papnak lánya volt, aki megtalálta a törvénykönyvet 𐤆𐤃𐤆𐤃𐤃𐤀𐤁𐤀 házában, amikor Jósiás király megparancsolta neki, hogy tisztítsa meg a Szentek Szentjét.

13.3. Testvére Jeremiás próféta volt, akit a megmaradt néppel együtt, miután a nép babiloni fogsága megtörtént, Egyiptomba vitték, és Tahpanhesben lakott, és ott, miközben prófétált, megkövezték és megölték. 13.4. És így ezek az emberek Lévi törzsének papi nemzetségéből származtak, és keveredtek Júda törzsével, hogy így a két igaz törzsön és egyesült magjukon keresztül a Felkent igazságossága megnyilvánulhasson a testi mag szerint, és az, aki tőlük született Betlehemben, Királynak és Isten Papjának lehessen kinyilvánítani.

13.5. Mert Máté is, aki a Felkent tiszta és hibátlan, test szerint való leszármazását akarta nyomon követni, Józsefig, Jósiáshoz érkezve kihagyja öt fiát, és megnevezi Jekóniást, aki Babilonban Zsuzsannától született, igaz magvaktól igaz magvakig ugrálva. Mert azt mondja: "Jósiás nemzette Jekóniást és testvéreit a babiloni deportálás során." (Mát. 1:11) 13.6. És akkor hogyan lett ez kijelentve? Jósiás ugyanis harmincegy esztendeig uralkodott Júda földjén, és ott halt meg. És hát hogyan lehetséges, hogy ott halt meg, aki Babilonban nemzette Jekóniást?

13.7. Ebből szükségszerű észrevenni, hogy Máté annak a leszármazását követte nyomon, aki Jójákimtól és Zsuzsannától született, mivel Jekóniás Eliákim fia volt, akit Jójákimnak, Jósiás fiának hívtak. (ὄτι ἐκ τοῦ Ἰωακείμ καὶ ἐκ τῆς Σουσάννης γεννηθέντα τοῦτον ἐγενεαλόγησε Ματθαῖος ὡς υἱὸν ὄντα Ἐλιακείμ τοῦ καὶ Ἰωακείμ υἱοῦ Ἰωσίου) Mert Máté nem volt képes, hogy annak a családfáját kövesse nyomon, aki a szent szellem által elűzetett, mint aki ennek a Jekóniásnak a sorába tartozik, ahogy egyes családok állítják. Mert ez a nyomorék, akit Babilonba vittek, és ott a malomban fogolyként bezárták, gyermektelenül halt meg. Hogy így az Írás ne tétlenül tanítson minket mondva, "És élt egy ember Babilonban, akinek a neve Jójákim volt, és feleséget vett, akinek Zsuzsanna volt a neve, Hilkiás lánya, aki rendkívül szép volt, és félte 𐤇𐤃𐤅𐤃𐤃𐤃𐤃 t."

13.8. És így született tőle Jekónia, és nemzé Jekóniás Seltielt, és Shealtiel nemzé Zorobábelt. Ő, Ezdrás írástudóval és Jahósuával Jehozadák fiával együtt feljött Jeruzsálembe, a perzsa Kürosz parancsa szerint. És ily módon folytatódott az atyák tiszta származása egészen a Felkent Jahósua születéséig.

14.1. Az Írás azt mondja: „A szülei pedig igazak voltak, és Mózes törvénye szerint tanították leányukat.” 14.2. Mert a fát a gyümölcsről ismerik meg, amelyet készségesen hoz ki magából. A törvényért is buzgó tiszteletreméltó emberek ugyanis Istenhez méltó gyermekeket hoznak a világra, aki egyrészt a Felkent prófétája és tanúja, másrészt tisztának és hűségeseznek találta Babilonban, akit jámbornak és szűziesnek hirdetett Dániel, a próféta.

Zsuzsannát vádolják a gonosz vének

14.3. Az Írás azt mondja: „Jójákim pedig rendkívül gazdag volt, és volt neki egy kert a háza mellett, és a zsidók odagyűltek hozzá, mert tiszteletreméltóbb volt a többieknél. Abban az évben

pedig két vént neveztek ki a nép közül bírónak, akikről a Mester beszélt, hogy a törvénytelenység Babilonból származik, az ősi bíraktól, akik úgy tűntek, hogy kormányozzák a népet. Ezek Jójákim házában maradtak, és hozzájuk mentek mindazok, akiknek perük volt.” (Zsuzs. 4-6) És így szükséges keresni az okot, hogy miért van ez így. Mert hogyan képesek ezek, akik a babiloniak foglyai és rabszolgái, összejönni a házban, mint azok, akik önállóak?

14.5. Ebben szükséges megérteni, hogy miután Nabukodonozor elhurcolta őket, emberségesen kiváltságokat hirdetett nekik, és megengedte, hogy összejöjjenek, hogy mindent a törvény szerint gyakoroljanak. 14.6. Néhányan, akik átvették ezt a hatalmat, két népfőt neveztek ki, akik úgy tűntek, hogy kormányozzák a népet. Ezek Jójákim házában maradtak, mert ő tiszteletre méltóbb és gazdagabb volt a többiekénél, mivel a királyi nemzetségből származott.

15.1. Erre az Írás azt mondja: „Volt egy kert a háza mellett, és amikor az emberek elmentek a nap közepén, Zsuzsanna bement és körbejárta férje kertjét, a két vén pedig mindennap nézte őt, és vágyakozó lett iránta.” (Zsuzs. 4-6) 15.2. Ezért most a zsidók vezérei meg akarják csonkítani Dániel könyvének dolgait, azt állítva, hogy ezek a dolgok nem Babilonban történtek, mert szégyellik azt, ami annak idején a vének alatt történt, és így elbuknak a szellem igazgatásának felismerésében.

15.3. Mivel az isteni írások nem személytisztelesek, és nyíltan mutatnak be mindent, nemcsak az emberek igaz cselekedeteit, amelyek cselekvése után megigazultak, hanem azokat a szörnyű dolgokat is, ami történt alattuk, amelyen ők... eltorzultak, meghaltak, hogy így, akik istenfélők, az igazat utánozzák és ily módon részesedjenek az igazságosságban, de akik ennek ellenkezőjét teszik, azoknak a szemük előtt van a nekik szánt dolog, a bosszúállás Isten színe előtt.

15.4. Mert az, ami a vénektől származott, ami Zsuzsannával kapcsolatban történt, ezeket a dolgokat most szintén hasonlóképpen teljesítik a nép vezetői Babilonban mostanság. 15.5. Mert Zsuzsanna előrevetíti az egyházat, Jójákim a férje, előrevetíti a Felkentet. A kert a szentek hívása éppúgy, mint ahogy a gyümölcsstermő fák gyümölcsöt teremnek a gyülekezetben. Babilon a világ. 15.6. De a két vén két olyan nép példáját képviseli, akik az egyház ellen mesterkednek, az egyik a körülmetélteké, a másik pedig a pogányoké. Mert azt mondja: „Őket nevezték ki népfőknek és bírónak.” (Zsuzs. 5.) Azt jelzi, hogy ebben a korban hatalmuk és uralmuk van, igazságtalanul ítélik az igazakat.

16.1. De az, hogy minden nap buzgón figyelték Zsuzsannát a kertben sétálni, ez azt jelzi, hogy

mind a mai napig ők, akik mind a pogányok, mind a körülmetélt zsidók közül valók, figyelik és beavatkoznak az egyház ügyeibe, mindketten hamis tanúságot akarnak tenni ellenünk, ahogy az apostol mondja: „A titokban behozott hamis testvérek miatt, akik azért furakodtak be, hogy kikémléjék azt a szabadságot, amellyel a Felkent Jahósuában rendelkezünk.” (Gal. 2:4)

16.2. És így mondja ezt az Írás: “És ezek buzgón figyeltek minden nap, hogy lássák őt, és kifordították elméjüket és elfordították (megrontották) szemeiket, hogy ne láthassák az eget (mennyet), és ne emlékezzenek az igazságos ítéletekre.” (Zsuzs. 9.) 16.3. Mert ezek a gyülekezet összeesküvői és csábítóivá válnak, hogyan képesek tehát igazságos dolgokat megítélni, vagy tiszta szívvel felnézni az égbe (mennyebe), mikor ők azok, akik ennek a korszaknak kezdetétől leigáztak?

16.4. “És mindketten nagyon gyötörtettek (*szó szerint átszúrva voltak) miatta, és nem számoltak be bánatukról (kínjukról) egymásnak, mert szégyelltek beszámolni vágyaikról, és mert közöszlenni akartak vele.” (Zsuzs. 10-11) Mert még, ami elhangzott valóban utolérte őket, mert a két népet súlyosan megviseli (átszúrja) Sátán munkája (v. művelete) bennük, üldöztetések és elnyomásokat akarnak gyakorolni az egyház ellen, buzgón keresik annak módját, hogy teljesen elpusztítsák őt (nőnem), de ezek önmagukban nincsenek összhangban [egymással].

16.5. „És az egyik azt mondta a másiknak: Most menjünk haza, mert a déli étkezés órája van. És miután kimentek, eltávolodtak egymástól. És miután visszafordultak, az előző helyre érkeztek.” (Zsuzs. 13-14) És így, hogy a déli étkezés órájában elszakadtak egymástól és visszafordultak az előző helyre, ez azt jelzi, hogy a földi táplálékokkal a zsidók a pogányokkal nincsenek összhangban, hanem véleményeikben (elméleteikben) és minden [más] világi ügyben, ezekben a dolgokban találkozási egyetértenek. (τοῦτο σημαίνει ὅτι ἐν μὲν τοῖς βρώμασι τοῖς ἐπιγείοις οἱ Ἰουδαῖοι μετὰ τῶν ἔθνῶν οὐ συμφωνοῦσιν, ἐν δὲ ταῖς θεωρίαις καὶ παντὶ πράγματι, κοσμικῶ τούτοις συνερχόμενοι κοινωνοῦσιν.)

16.6. És így mondja az Írás, “Megkérdezték egymást az okról, miért tértek vissza, és elismerték (bevallották) vágyukat.” (Zsuzs. 14.) Megjövendölték, hogy ők maguk arra vannak rendelve, hogy angyalok vizsgálják meg őket, hogy számot adjanak Istennek minden elkövetett bűnükért, ahogy Salamon mondja: “A nyomorúság (látogatás) elpusztítja az istenteleneket.” (Péld. 1:32) Mert elfogja őket a gonoszok próbája.

17.1. „És történt, miközben figyelték a megfelelő napot, amikor be szeretett volna menni a

kertbe, mint előző nap és harmadnap is, csak két leányzóval, és meg kívánt fürödni a kertben, mert nagy volt a forróság aznap.” (Zsuzs. 15.) 17.2. “És ez megtörtént, miközben figyelték a megfelelő napot.” Mit mond az Írás “megfelelő”-nek, ha nem a Páska napját, amelyben a mosakodás a kertben felkészíti azokat, akik nemesítő lángban égnek és az Egyház, mint Zsuzsanna, aki megfürdött, tiszta menyasszonyként van felajánlva Istennek?

17.3. És így mondja az Írás: „[Ő] be szeretett volna menni a kertbe, mint előző nap és harmadnap is, csak két leányzóval, és meg kívánt fürödni a kertben.” Nyilvánvaló, hogy valahányszor az Egyház a szokásoknak megfelelően vágyik a szellemi mosakodásra, ebben szükséges, hogy kövesse őt két szolgálólány. Mert a hitvalló Egyház fürdőt kap a hit által a Felkentnek és a szeretet által Istennek....(kihagyás) 17.4....és a két szolgálólány, akik követik; hit és szeretet, előkészítve az olajat és a kenőcsöket a mosakodáshoz.

17.5. De mik voltak hát a kenőcsök, ha nem a Beszéd parancsolatai? Mi volt az olaj, hanem a szent szellem ereje, amelyben a mosás után megkenik a hívőket, mint mirhával? 17.6. Az Írás az áldott Zsuzsannán keresztül már régen előrevetíti ezeket a dolgokat számunkra, hogy most mi, akik hiszünk Istenben, nem mint idegenek, megérthessük az egyházban történeteket. De higgyük el ezeket a dolgokat, amiket a pátriárkák már régen előre jeleztek, ahogyan az apostol is mondja: “Mindez előképekben (példákban) történt velük, s a mi megértésünk miatt írták meg, akire a korok vége érkezett.” (I.Kor. 10:11)

18.1. Mivel a kert, amelyet Isten ültetett Édenben, az egyház mintájává és képévé akart tenni, a tanulás szerelmeseinek fel kell ismerniük [ezt]. 18.2. Mert szükségszerű, hogy a földi dolgok tükrözzék (kifejezzék) a mennyeieket, a földi alakok (ábrák, tüposz) pedig tanúskodjanak a szellemiekről és a mulandó pedig az örökkévalót várja, ahogy Isten is megparancsolta Mózesnek, hogy készítsen egy sátozt a minta (modell) szerint, amelyet a hegyen mutattak neki.

18.3. Mi lett volna az, amelyet látott, ha nem a mennyei dicsőségek és formák képmásai, amelyből mintázott Mózes egy sátozt, romolhatatlan fából a testi ábrázolásnak megfelelően, hogy azok számára, akik a testi dolgokra tekintenek, ugyanezen embereknek feltárulhasson, mint földi, de azok számára, akik szellemi dolgokat figyelnek, ugyanezek az emberek mennyeivé válhassanak?

18.4. Így az Édent a gyönyörűség helyének hívják. Ez a Kert, melyet keleten ültettek, évszakos fákkal és mindenféle gyümölcscsel feldíszítve, hogy így az igazak közösségének meg kell értenie,

hogy az a hely szent, amelybe az Egyházat plántálták. 18.5. Mert sem pusztaság hely nem nevezhető Egyháznak, sem kőből és agyagból épült ház, sem maga az ember nem nevezheti magát Egyháznak. Mert egy ház elpusztul, és egy ember meghal. 18.6. És hát mi is az az egyház? Az igazságban részt vevő szentek közössége.

18.7. Ezért a szentek egyetértése (egy véleményen levő) és útja, ez az Egyház, az Isten szellemi háza, mely a Felkent, mint »keletre« ültetett, amelyben változatos és virágzó fák mutatkoztak be és jelentek meg, az atyák nemzedéke kezdettől fogva kitűnt, és a próféták cselekedetei, amelyek a Törvény után teljesedtek be, mind pedig az apostolok kara, akik az embereket a Beszéd által bölcsékké teszik, és mind a mártírok kara, akik a Felkent vére által megfognak menekülni, és a víz által megszentelt szüzek elhívása, a tanítványok kórusa és a felvigyázók (püspökök) rendje, papok és Léviták, [ők az Egyház].

18.8. És miután mindenféle módon és sokféleképpen vannak felékesítve, mindezek a dolgok virágoznak az Egyházban, lévén nem elpusztíthatók, és gyümölcsükben való részesedés által örülünk, mert ha eszünk belőlük, szellemi és mennyei gyönyörűségbe jutunk.

18.9. Mert az áldott atyák maguk szolgálják nekünk Isten jóslatait, mint ahogy a virágzó fák is, amelyeket a kertben ültettek, mindenkor gyümölcsöt teremnek egymás között, hogy így az édes (v. kedves) Felkentet bemutathassák; ez az élet gyümölcse, amely nekünk adatott, hogy megismerhessük ezeket mostanáig.

18.10. Ebben az Édenben örök vizek folyója folyik, és négy folyó, ami abból fakad, az emberek egész földjére ömlik, amint az az egyházban is megtörténik. Mert a folyó, lévén a Felkent, a négyyszeresen megmentő Evangélium által, gondosan figyel mindenekre, és jelen van mindenekben. De a Felkent öntözi és locsolja is mindazokat, akik hisznek benne, ahogy a próféta mondja: "Folyók ömlenek szívéből." (Ján. 7:38)

8.11. És így a Kertben a tudás fája és az élet fája volt kiállítva, ahogy most az Egyházban a Törvény és a Beszéd olyan, mint két elültetett fa. Mert a törvény ismerete által jött a bűn, de a Beszéd által adatik az élet és a vétkek bocsánata. 18.12. Mert Ádám már akkor is, miután nem engedelmeskedett Istennek, és a tudás fájáról kóstolt, a kert kiteszítottnak lett, és kiűzték a földről egy olyan földre, ahol ismét vándorol.

18.13. Ugyanígy, aki hitt, és miután nem tartja be a parancsolatokat, leveti magáról a szent szellemet, az egyház kitaszítottjává válik, de a föld már nem fogadja be, és olyanná válik, mint a régi ember, vándorolnia kell.

19.1. Ezért amikor az Írás azt mondja: „Zsuzsanna bement és körbejárta férje kertjét” (Zsuzs. 7.) ez azt jelzi, hogy a királyok és az első helyen állók kerteket ültetnek maguknak városokban és földeken, hogy gyönyörködjenek bennük, ahogyan Jóákim tette Babilonban. 19.2. Mert volt egy kert a háza mellett, ahová Zsuzsanna bement, és ott járkált, imádkozva, himnuszokat és énekeket énekelt Istennek, aki kiküldte a két szolgálólányt, hogy hozzák be az előírt dolgokat, azért, hogy megmosakodjon.

19.3. „De bezárták a kert ajtóit, és a szűk ajtókon mentek ki” (Zsuzs. 17-18) ezzel előre hirdetve az eljövendő dolgokat, mert aki a kert vizének részese akar lenni, annak le kell mondania a széles ajtókról, és a szűk és keskeny ajtón keresztül kell bemennie (vö.: Mát. 7:13-14; Luk. 13:24).

19.4. „És nem látták a véneket, mert el voltak rejtőzve.” (Zsuzs. 18) Mert ahogyan akkor a kertben a Sátán a kígyóban rejtőzött, így most is, miután elrejtette magát a vénekben, a kéjre sóvárog, hogy így másodszor is elpusztíthassa Évát.

20.1. „És történt, amikor a leányok kimentek, a vének is felkeltek, és Zsuzsannához futottak, és ezt mondták: Íme, a kert ajtaja zárva van, és senki sem lát minket, és mi vágyunk rád. Ezért járulj hozzá, hogy kihasználjunk és hálj velünk. De ha nem, akkor tanúskodunk ellened, hogy egy ifjú volt veled, és ezért küldted el magadtól a leányokat.” (Zsuzs. 19-21)

20.2. Ó, törvénytelen uralkodók és vezetők, akik tele vannak sátáni cselekvéssel! 20.3. Nemde Mózes átadta nektek ezeket a dolgokat? Ilyen módon a törvényt ismerve (olvasva) más dolgokat is tanítasz? Aki azt mondja, hogy ne kövess el házasságtörést, vajon ő maga is házasságtörést követ el? Aki azt hirdeti, hogy ne gyilkolj, vajon ő maga is gyilkol? Aki azt mondja, hogy ne kívánozz, el akarod pusztítani felebarátod feleségét?

20.4. Csak nem azt mondjátok nekem, Izrael fejedelmei: “Isten, aki mindent alkotott, nem lát?” A nappal és a nap, nem látják munkádat? És a föld, amelyet megfertőztettél, nem kiált-e? 20.5.

Ti, törvénytelenek, miért vezetitek félre a szemérmes és tiszta lelket hazug szavakkal, hogy felkeltsétek a vágyatokat? Az izraelita Nábót történetének jellegzetessége jellemzi őt, aki nem járult hozzá, hogy Akhábnak adja át szőlőjét, hogy legyen veteményes kertje, és emiatt az igaz embert, miután megvádolták, igazságtalanul megölték. (1Kir. 21:1-14)

20.7. Ezek a te dolgaid kezdettől szemérmetlen rémtettek voltak a gazember miatt, aki kezdettől fogva benned van. 20.8. Mert valóban volt vele egy mennyei ifjú, aki nem érintkezett vele, hanem segítségére volt.

21.1. És így, miután meghallotta ezeket a szavakat, az áldott Zsuzsanna szíven lett szúrva (v. megerősödött), és felövezte testét, mivel nem akarta, hogy beszennyezzék a törvénytelen vének. 21.2. És ennek az eseménynek valóban le kellett győznie Zsuzsannát. Mert ezt most az Egyházban is beteljesedve találhatod. 21.3. Mert amikor a két nép megegyezik abban, hogy elpusztítják a szentek életét, megfigyelik a megfelelő napot, és miután berohantak Isten házába, miközben ott az egész nép imádkozik és énekel Istennek, megragadva őket, a bíróság elé hurcolják és letartóztatják őket, mondván: „Gyere, járulj hozzánk, és áldozz isteneinknek, de ha nem, akkor ellened tanúskodunk.” Akik nem hajlandók az emelvényre vezetni őket, azt velük együtt vádolják, hogy azt gyakorolják, ami ellenkezik a császár rendeletével, és halálra ítélik őket.

22.1. „Ekkor Zsuzsanna mélyet sóhajtott, és azt mondta: „Nagyon nehéz helyzetben vagyok, mert ha most megtenném, az halál számomra, de ha nem tenném, nem menekülök ki kezeitekből, de jobb nekem ha ezt nem teszem, hogy kezeitekbe esem, mint vétkezni רָעָה előtt.” (Zsuzs. 22-23) 22.2. Íme, a tiszta asszony szavai, aki figyelt Istenre. Azt mondja: „Nagyon nehéz helyzetben vagyok”, mert az Egyházat nemcsak a zsidók üldözik és nyomják el, hanem a pogányok és azok is, akik hamisan kereszténynek nevezik magukat, akik az Egyház mértékletességét és nyugalmit látva mindig erőszakot alkalmaznak, hogy elpusztítsák őt.

22.3. “És ha ezt tenném” – mondja, “akkor az halál számomra.” Mert Istennek engedetlen és embereknek engedelmeskedni halál és örök büntetés. 22.4. „De ha nem tenném, nem menekülök ki kezeitekből.” És ezt az igaz beszédként mondta. Mert azok, akiket a Felkent nevéért visznek előre, ha azt akarják tenni, amit az emberek parancsolnak, meghalnak Istennek, de élnek a világnak; de ha nem cselekszenek, amit parancsolnak, nem kerülnek ki a bírúk kezét, hanem ugyanazok a bírúk elítélik őket, és meghalnak.

22.5. Mert jobb nekünk, ha nem tettük azt, amit az emberek parancsolnak, kezükbe esni, mint vétkezni 𐌲𐌹𐌶𐌹𐌸 előtt. Mert ez hasznosabb: ha az emberek igazságtalanul megölnék minket, hogy Istennel élhessünk, mint megegyezni velük, és miután tönkrementek, Isten kezébe kerülni. 22.6. „Mert ezért élt, halt meg és támadt fel a mi urunk a Felkent Jahósua is, hogy az élőkön és holtakon is uralkodjon.” (Róm. 14:9)

23.1. Zsuzsanna réges-régen mindenféle módon tanította ezeket a dolgokat, önmagában előrevetítve az Egyház titkait, amelyekből hitet, tiszteletet és a test tisztaságát (szűziességét) hirdetik mindmáig az egész földön. 23.2. És ezért figyelmeztetem mindazokat, akik ezt az írást olvassák, nőket és szüzeket, kicsiket és nagyokat, akik Isten ítéletét tartják szemük előtt, vegyenek tőle példát, utánozzák őt, és ahogyan Zsuzsannát Isten megigazította, és képes volt megszabadulni a második haláltól a beszéd által, amely Dániel által volt igazgatva, [te is így leszel].

23.3. Mert egyfelől a férfiak, akik József mértékletességét keresik, másrészt a nők, akik Zsuzsanna tisztaságát és hitét keresik, ne engedjétek a magatok elleni istenkáromlás bírálatának, hogy ne hogy jóváírájatok azt, amit a két vén igaznak mondott. 23.4. Mert sok hazug és lélekcsaló lopta be magát, megtévesztve a szentek tiszta lelkét, akik meggyőző szavakkal pusztítják el a nőket, és saját vágyuk kedvéért vonják el őket, akik eretnek beszédekkel háborgatják a férfiakat, hogy saját akaratuk valósulhasson meg.

23.5. Erre az apostol, előre látva a történéseket, így szólt: „Attól tartok, hogy ahogy a kígyó megtévesztette Évát gonoszságával, a ti gondolataitok is elvesznek a Krisztusban lévő tudástól.” (2 Kor. 11:3) 23.6. Arra buzdítok minden szentet, legyetek józan gondolkodásúak, szeressétek az igazságot, és vegyetek tudomást Zsuzsanna tisztaságáról, aki nem volt a hústest rabszolgája vagy a gyönyör vágyának, és akit a két vén személye sem ragadott el, hanem teljes szívből félve Istent, az átmeneti halált választotta, hogy elkerülje a második tűznek halálát.

24.1. És így, miután ezek a dolgok megtörténtek, az Írás azt mondja: „És Zsuzsanna nagy hangon siránkozott, de a két vén ellene kiáltott.” (Zsuzs. 24) 24.2. És hát kihez kiáltott Zsuzsanna, ha nem Istenhez, ahogyan Ézsaiás is mondja: „Akkor kiáltani fogsz, és Isten meghallgat téged, miközben még beszélsz, azt mondja: Íme, itt vagyok.” (Ézs. 58:9)

24.3. „De a két vén ellene kiáltott.” Mert a törvényszegők nem szűnnek meg kiáltani ellenünk és ezt mondogatni: „Töröld el a földszínéről az illet, mert nem illik nekik élniük.” (vö.: Apcs. 22:22)

24.4. „És futás után az egyik vén kinyitotta a kert ajtaját” (Zsuzs. 25-26) bemutatva azt a széles utat, amelyen keresztül elpusztulnak, akiket ezekhez az ajtókhöz vezetnek. 24.5. A leányzók ugyanis feltárták előttünk az egyenes és keskeny ajtót, amelyen keresztül át is mentek.

25.1. És a szolgák, miután meghallották Zsuzsanna hangját, bementek. De ezek a vének, miután kinyitották a széles ajtót, az ellenkezőjét tették, ravaszul kitaláltak egy halálos ürügyet ellene.

25.2. „De amikor a vének kimondták szavaikat, a szolgák nagyon elszégyellték magukat, mert még sose mondtak ilyen gonosz beszédet ellene (Zsuzsanna ellen).” (Zsuzs. 27.)

25.3. Ha valaki gyermekkorától tisztán (szemérmesen) él, kedvesem, elhagyja az emberek tetszését, mindhalálig. Ugyanez történt Zsuzsannával is, aki gyermekkorától fogva pontosan betartotta Mózes törvényét, és miután tisztességesen és mértékletesen élt, meddővé tette a két vén által elmondott mondást.

25.4. És ily módon minden hívő férfi vagy nő, ha Istent félve megtartja a kapott hitet, nem fog vétkezni. 25.5. De ha valaki azt mondja, hogy hívő, de hitetlenséget cselekszik, kettős ítéletet kap Istentől, még akkor is, ha most arra számít, hogy elkerüli a figyelmet ezen a világon.

26.1. „Másnap történt pedig, amikor a nép összegyűlt az ő férjének, Jójákimnak a házában, odajött a két vén, akik tele voltak törvényteleniséggel Zsuzsannával szemben, hogy megöljék őt, és ezt mondták a nép előtt: Küldjétek Zsuzsannáért, Hilkiás lányáért, aki Jójákim felesége! És elküldtek érte, és bement ő és szülei, gyermekei és minden rokona.” (Zsuzs. 28-30)

26.2. Ez látszik most is. Mert ha valamelyik szentet elfogják, az udvarra viszik, ott minden ember összefut, hogy mi lesz vele. 26.3. „Zsuzsanna látványa gyönyörű volt, és rendkívül kellemes a szemnek.” Mert a szépség, ami körülveszi, nem a parázna testének szépsége, amely Jezabel módjára körülvesz egy nőt, sem az arc szépsége, amelyet sokféle smink borít, hanem a hit szépsége, tisztasága és szentsége volt meg benne.

26.4. „A törvényszegők megparancsolták, hogy leplezzék le, mert le volt takarva, hogy szépsége kiteljesedjék.” (Zsuzs. 32.) Gondoljuk át, szeretteim, milyen gonosz volt ez a cselekedet. Míg

ugyanis az apostol azt mondta: „Egy nőnek fátyol kell a fején az angyalok miatt,” (1Kor. 11:10) – ezek a férfiak az ellenkezőjét tették, megparancsolták, hogy legyen leleplezve a nép előtt, és ezt nem szégyellték.

26.5. „A nép között állva a fejére tették kezeiket” (Zsuzs. 34.), hogy még az érintésük közben is betölthessék saját vágyuk torkát. 26.6. „De ő, miközben sírt, az égre nézett. Mert szíve 𐤀𐤃𐤃𐤃-ban bízott.” Mert könnyein keresztül vonzotta magához a Beszédet az egeből, aki könnyei által volt hivatott felébreszteni a halott Lázárt. (Ján. 11:43)

27.1. „A vének azt mondták: Mialatt mi egyedül sétálgattunk a gyümölcsöskertben, ez bejött két szolgálójával, bezáratta a kert kapuját, majd elküldte a szolgálókat. Akkor odament hozzá egy ifjú, aki addig rejtőzködött és lefeküdt vele. Mi a kert szögletében tartózkodtunk, de megláttuk a törvényszegést, s odarohantunk hozzájuk. Tetten értük őket, de az ifjút nem tudtuk elfogni, mert erősebb volt nálunk. Kinyitotta a kaput, s elmenekült. Ezt azonban elfogtuk és vattatóra fogtuk: Ki volt az az ifjú? De nem akarta megmondani. Ennek mi magunk vagyunk a tanúi. És hittek nekik, mint a nép véneinek és bíráinak, és halálra ítélték.” (Zsuzs. 36-40.)

27.2. Ezért szükséges, hogy mindenben állhatatosak legyünk, és ne figyeljünk a hazug szavakra, és ne legyünk könnyen elragadtatva és félrevezetve az uralkodók személyétől, tudván, hogy számot kell adnunk Istennek. Hanem inkább el kell jutnunk az igazsághoz, és a hit pontosságát (helyességét) kell keresnünk, hogy kedvesek lehessünk Istennek. 27.3. Mert régen Izrael fiai, akik hanyagul bíztak az uralkodókban és nem vizsgálták az igazságot, gyilkosságban lettek bűnösök, igazságtalanul elítélve Zsuzsannát.

27.4. De ő, segítségül hívva a Pártfogót a mennyből, így kiáltott, “Örökkévaló Isten, aki ismeri a titkos dolgokat, aki lát minden dolgot, mielőtt vannak, Te tudod, hogy hamis tanúságot tettek ellenem.” (Zsuzs. 42-43.) 27.5. Mert, akik csak tiszta szívvel hívják őt, Isten meghallgatja őket. De akik hűtlenségben és képmutatásban hívják őt, elfordítja tőlük arcát.

28.1. Az Írás azt mondja: „Miközben pedig elvitték, hogy megöljék, Isten feltámasztotta egy fiatal fiú szellemét, akinek a neve Dániel volt. És nagy hangon felkiáltott: Ártatlan vagyok ennek az asszonynak a vérében!” (Zsuzs. 45-46.) 28.2. És hát mi ez, ami történt, kedvesem? Mert mi korábban felvilágosítottunk. Mi okból nem történt meg ez a segítség 𐤀𐤃𐤃𐤃-tól, mielőtt [az asszonyt] elítélték volna, hanem inkább amikor elvezették, hogy megöljék? Ez azért történt így,

hogy Isten fensége és hatalma megjelenhessen.

28.3. És akkor ez hogyan helyes? Amikor valaki meg akarja váltani az egyik rabszolgáját, akkor képes megváltani és megmenteni, amikor csak akarja és ahogy akarja. De amikor el akar fogni egy rabszolgát, megengedett, hogy megölje, hogy miután a büntetéseket valódi igazságként viselte el, és miután megkoronázták, Isten megdicsőítse őt. (ἵνα τὰς κολάσεις ὑπομείναντα ὡς γενναῖον ἀθλητὴν στεφανώσας)

28.4. Mert miután Zsuzsanna imádkozott és meghallgattatott, 𐤒𐤃𐤕𐤓 angyala elküldte pártfogóját, hogy segítőtje legyen, hogy elpusztítsa azokat, akik ellene voltak. 28.5. Aki, miután látja a rohamot (támadást), az áldott Dániel, mint próféta és Isten szellemével bíró kiáltott fel: „Én ártatlan vagyok ennek az asszonynak a vérében!” (Zsuzs. 46), hogy ő maga ne legyen bűnös gyilkosságban, ahogyan Pilátus is cselekedett a Felkenttel, aki megmosta kezét vízzel, mondván: “Ártatlan vagyok ennek az embernek a véréből.” (Mát. 27:24)

29.1. De talán valaki azt fogja mondani, hogy ez nincs leírva és nem lehet tudni, hogy Dániel látott egy angyalt, amikor így kiáltott fel: „Én ártatlan vagyok ennek az asszonynak a vérében!”
29.2. Ha vársz egy kicsit, ó ember, maga Dániel fog megtanítani erre!

29.3. „Mert miután a nép meghallotta a hangot, és elcsodálkozott, Dániel így válaszolt nekik: Ennyire ostobák vagytok, Izrael fiai? Nem vizsgáltad meg, sem nem kutattad, mi a tiszta, [és így] ítéled el Izrael leányát? És most térjetez vissza az ítélet helyére, mert hamis tanúságot tették ellene. És az emberek sietve visszafordultak.” De a törvényszegők kigúnyolták Dánielt, és semmibe vették, mint fiatal fiút, nem látva benne a Beszéd (ige) hatalmát, de az emberek elgondolkodtak és így szóltak: „Gyere, ülj közénk, és magyarázd el nekünk, mert Isten neked adta az öregkor élettapasztalatát.” (Zsuzs. 50.)

29.4. Azt mondta: „Válaszd el őket egymástól nagy távolságra, és kihallgatom őket.” Amikor elválasztották őket egymástól, és miután magához hívta az egyik vént, azt mondta neki: Halld csak, ki előregedtél a gonosz napokban; most eljöttek bűneid, melyeket korábban tettél, te, aki elítélted az igazat és ártatlant, és akik megszabadították a bűnösöket, habár 𐤒𐤃𐤕𐤓 azt mondja: Az ártatlant és igazat el ne ítéld! És most, ha valóban láttad őt, mondd meg, melyik fa alatt láttad, ahol kapcsolatba léptek egymással? És azt mondta: A masztixfa (pisztácia) alatt. De Dániel azt mondta: Közvetlenül saját fejed ellen hazudtál. Mert már eljött Isten angyala, átvette Istentől az

ítéletet, hogy kettévágjon.”

29.5. És így Dániel kikérdezte, és teljesen elpusztította őt. Mert amikor azt mondta: „Isten angyala már eljött, és átvette az ítéletet Istentől, hogy kettévágjon.” nyilvánvaló, hogy amikor Zsuzsanna Istenhez imádkozott, és meghallgatták, akkor az angyalt kiküldték, hogy segítsen neki.
29.6. Így történt Tobittal és Sárával is (Tób 3:16-17). Ők ugyanis imádkozásuk után ugyanabban az órában és ugyanazon a napon, mindkettejük könyörgését meghallgatták és Rafael angyalt kiküldték, hogy meggyógyítsa őket.

29.7. És ily módon az Írás megjövendölte Ámosz prófétán keresztül Izrael házának, mondván: „Ha 𐤀𐤓𐤕𐤓 Isten valamit cselekszik, nem nyilatkoztatja-e ki először szolgálóinak, a prófétáknak?” (Ám. 3:7) Dánielnek látomás tűnt fel és a szent szellem feltámadt benne, úgyszólván az általa végzett vizsgálat után az angyal megölte őket, mint gonosz hamistanúkat.

30.1. De mivel a bevezetésben már leírtuk, hogy a két vén a két nép modelljét ábrázolja ki, az egyik a körülmetéltekből, a másik a pogányokból származik, akik szintén mindig összeesküvőkké válnak az egyház ellen, látjuk magának Dánielnek szavait és tanuljuk meg, hogy az Írás semmiben sem csal meg minket.

30.2. Mert amikor azt mondta az első vénnek: „Halld csak, ki elöregedtél a rossz napokban; most eljöttek bűneid, melyeket korábban tettél; te, aki elítélted az igazat és ártatlant, és akik megszabadítjátok a bűnösöket, habár azt mondja: Az ártatlant és igazat el ne ítélj!” (Zsuzs. 56.) Dániel ahhoz beszél, aki ismeri és szereti a törvényt. (ὡς νομομαθεῖ ἐλάλει καὶ ὡς ἀγαπῶντι τὸν νόμον)

30.3. A másik vénnek nem így beszélt, hanem azt mondta neki: “Kánaán magva és nem Júda.” (Zsuzs. 56) Megmutatja, hogy Kánaánnak hívják őt, mint amilyen egy pogány, aki így szól hozzá, mint körülmetéletlennek: „A vágy megcsalt, és a szépség elferdítette a szívedet? Ezt tetted Izrael leányaival, és ők félve téged, rokonságba léptek veled, de Júda leánya nem tűrte el gyalázatodat. És most, ha valóban láttad őt, mondd meg, melyik fa alatt láttad, hogy kapcsolatban vannak egymással? És azt mondta: A tölgy alatt. Dániel pedig ezt mondta: Te is közvetlenül saját fejed ellen hazudtál. Mert az Isten angyala mindjárt kettévág benneteket, hogy mindkettőtököt elpusztítsa.” (Zsuzs. 56-59)

31.1. És annak érdekében, hogy a szent iratok szentsége mindenhol meg legyen őrizve és az áldott próféták tiszta szája hirdesse, szavakat szavakkal értelmezünk és kifejezéseket kifejezésekkel vetünk egybe. (ῥήματι ῥῆμα συγκρίνωμεν καί φράσαι φράσεις συμβάλλομεν)

31.2. Mert akkor, amikor a vének gonosz szavakkal összebeszéltek, hogy elrejtsek vágukat és szemérmetlenül azt mondták: „Láttuk, hogy kapcsolatban vannak egymással,” az áldott Dániel megvizsgálta, hogy mit mondtak gyalázatosan és visszataszítóan, és így szólt hozzájuk: „Melyik fa alatt láttad őket feküdni egymással”. Ugyanis van egy értelme a kifejezésnek: „feküdni valakivel”, és egy másik értelme annak, hogy „kapcsolatban lenni valakivel”.

32.1. Ennek megfelelően, miután ezek megtörténtek, az Írás azt mondja: „Az egész gyülekezet nagy hangon felkiáltott, és dicsőséget adott Istennek, mert Dániel elítélte azokat, akik szájukkal hamisan tanúskodtak.” (Zsuzs. 60-61)

32.2. És hát mit mondjunk? Míg az egyik azt mondta: „A masztixfa (pisztácia)”, addig a másik azt mondta: „A tölgy”, ebben Isten bizonyága van. 32.3. Mert mit terveztek mondani? „Amikor, miközben a fiatalember birtokában voltunk, megláttuk őt, nem láttuk félreérthetetlenül, hogy milyen fa volt az.” 32.4. De mivel az isteni Írás mindenkben oktat bennünket, és az igazsághoz vezet, ezért tudni kell, hogy a Szellem kényszerítette őket arra, hogy olyan fákat nevezzenek meg, amelyeket nem ültettek el a kertben, úgyhogy íme, saját szájukból vádolják magukat. Mert ha megneveznek néhányat az oda ültetettek közül, valószínűleg ezzel a szóval meggyőzték volna a népet. Azonban most nem így van, hanem azok a dolgok, amelyek történtek, láthatóvá lettek.

32.5. Mert miután Dániel próbára tette szívük aggodalmait és szörnyű vágyaik is, szavaik által, amelyek még mindig a szemük előtt voltak, és miután kinyilvánították titkos hibáikat, amelyeket régen elkövettek Izrael leányai ellen, és kinyilatkoztatták azokat, ők maguk lettek próbára téve a szent szellem által, és elsötétült elméjükben idegen fákat neveztek meg, hogy szavaik révén saját maguk által veressenek bilincsbe.

33.1. Ezt követően az egész nép és rokonai ezt meghallották, és ezt kiáltották: „Hazudtak! Mert sem masztixfát, sem tölgyet nem ültettek a Kertbe.”

33.2. „Ezek után az egész gyülekezet felkelt, és dicsérte az Istent, aki megmenti a benne reménykedőket. És felálltak a két vén ellen, és úgy cselekedtek velük, ahogyan gonoszul akartak

cselekedni felebarátjukkal, és megölték őket, mert Dániel saját szájukból ítélte meg őket, hogy hamis tanúkat tettek” úgyhogy beteljesedett, ami elhangzott, „aki árkot ás felebarátjának, ő maga esik bele abba” (Péld. 26:27), És „a feddhetetlen vér megmenekült azon a napon” (Zsuzs 62-64).

33.3. „Hilkiás és a felesége, az asszony férjével, Jojakimmal és az egész rokonsággal együtt dicsőítették az Istent leányukért, Zsuzsannáért, hogy nem találtak benne szégyenletes dolgot. És Dániel naggyá lett a nép előtt attól a naptól fogva és azon túl is.” (Zsuzs. 63-64)

34.1. És ezért, kedveseim, minden dologra ügyelnünk kell, nem félve attól, hogy valaki, aki valami törvényszegésbe esett, a saját lelkét vádolja, tudván, hogy Isten mindenképp pártfogója, ő maga a mindent-látó szem, semmi sem kerüli el a figyelmét, amit a világon elkövettek. Ezért az emberek, akik mindig tiszta szívből élnek, Zsuzsannát utánozzák és gyönyörködnek a kertben, és élvezik az örökké-folyó vizet; és minden szennytől bepiszkoltan szenteljétek meg magatokat mennyei olajjal, hogy így tiszta testet ajánlhassatok Istennek, és gyújtsd meg lámpásaidat, és várd a vőlegényt, azért hogy ezt az akkordot megütve bebocsátást nyerhess és ünnepeljétek Istent a Felkent által énekekben, akinek dicsőség mindörökké. Ámen.

II. könyv

A képről, amelyet Nabukodonozor király állított fel

Nabukodonozor elfeledett álma

1.1. „Nabukodonozor királyságának második évében álmot álmodott, és megdöbbszent szelleme, és nem tudott aludni. És a király azt mondta, hogy hívják a varázslókat, mágusokat, bűvészeket és a káldeusokat, hogy hirdessék a királynak álmát. És eljöttek, és megálltak a király előtt. A király pedig így szólt hozzájuk: „Álmodtam, és megdöbbszent szellemem, hogy megismerjem az álmot.” A káldeusok pedig szír nyelven szóltak a királyhoz: Ó király, örökké élj! Mondd el az álmot minden szolgádnak, és mi meghirdetjük a magyarázatot. De a király így válaszolt a káldeusoknak: Eltávolodott tőlem az emlék. És így, ha nem adjátok tudtomra az álmot és annak magyarázatát, elpusztultok és házatokat felforgatják. De ha megismertetitek velem az álmot és annak megfejtését, adományokat, ajándékokat és sok tiszteletet kaptok tőlem, csak hirdessétek

nekem az álmot és annak megfejtését.” (Dán. 2:1-6.)

2.1. Tehát az álom, amelyet a király látott, nem földi volt, hogy a világ bölcsei megmagyarázhassák, hanem mennyei volt, Isten terve és előretudása szerint, amelyek saját idejünkben teljeseznek.

2.2. És emiatt el volt rejtve a földi dolgokat értő emberek előtt, hogy a mennyei dolgokat keresőknek feltáruljanak a mennyei titkok.

2.3. Mert Egyiptomban is hasonlóképpen történt a fáraóval. 2.4. Mert álmokat látva, elbeszélte azokat Egyiptom minden magyarázójának, és nem volt senki, aki kijelentette volna azokat a fáraónak. Ám amikor az áldott József jelen volt, a mások által meg nem értett álmok még időben lelepleződtek. És ezen elképedve a király így szólt minden szolgájának, mondván: „Találtunk-e valaha ilyen embert, akiben Isten szelleme van?” (Gen. 41:38) Ezért az Írás azt jelzi, hogy senki sem tudja ismertetni a mennyei titkokat, hacsak nem ismertetik vele, mint a szent szellem részestársával.

2.5. Ezért, ily módon a látomás elrejtetett a babiloni király előtt, hogy így az, aki Istentől volt kiválasztva, úgy mutakozzon, mint Dániel, a próféta. Mert valahányszor egy látomás el van rejtve mások előtt, de egy másik mégis felfedi, ez elkerülhetetlenül azt mutatja, hogy aki beszél, prófétaként beszél.

3.1. Ezért, hogy a káldeusok, akik valamilyen módon összebeszéltek, ne csalhassák meg a királyt csaló szavakkal, Nabukodonozor, aki súlyosan gyötrődött, így szólt hozzájuk: „Igazából én magam is tudom, hogy időt akartok nyerni, mert tudom, hogy a dolog eltávozott tőlem. És így, ha nem közlöd velem az álmod, tudom, hogy hamis és kiforgatott szót akartál kimondani előttem, amíg a dolgot el nem felejtik.” A káldeusok így válaszoltak a királynak: „Nincs ember a földön, aki képes lenne ismertté tenni a király aggodalmát, mert egyik nagy uralkodó és király sem kérdezett ilyen dolgot a varázslótól, mágustól, bűvésztől vagy káldeustól, mert nehéz a szó, amit a király kér, és nincs más lény, aki ki tudná hirdetni a király előtt, csak az istenek, akik nem laknak a hústesttel.” (Dán. 2:8-11)

3.2. Miután ezek elhangzottak, a király feldühödött, „elrendelte, hogy Babilon minden bölcsét

öljék meg. És kijött a rendelet, hogy a bölcseket meg kell ölni.”

4.1. És mivel azt mondták, hogy amit a király keres, azt lehetetlen embernek elmondani, Isten megmutatta nekik, hogy ami embereknél lehetetlen, az Istennél lehetséges. 4.2. Mert Ariok, a Fő-Mészáros meg akarta ölni Dánielt és három barátját is, mert kiment, hogy megölje a babiloni bölcseket. Mert az Írás azt mondja, hogy a Fő-Mészáros maga kezdett kardot ragadni. Mert ahogyan a mészáros minden teremtményt megöl és lemészárol, úgy ölnek meg e világ uralkodói is embereket, lemészárolva őket, mint oktalan állatokat, de Dániel kiment és ezt mondta: „Milyen okból ment ki ez a meggondolatlan javaslat a király orcájától?” Mert meg akarta tudni tőle, hogy milyen okból mészárolnak a babiloniak. 4.3. És „Ariok tudtára adta Dánielnek a dolgot”. Dániel, miután ezt hallotta, kérést intézett hozzá, hogy adjon neki időt, hogy megismertesse a magyarázatot a királlyal. (Dán 2:14-16)

5.1. „Azután Dániel bement a házába, és tudatta a dolgot Anániással, Misáellel és Azariával. És kegyelmet kértek a menny Istentől, hogy ne pusztuljanak el Babilon többi bölcsével együtt. Aztán a titkot feltárták Dánielnek éjszaka álmában, és Dániel áldotta a menny Istent, mondván: Áldott legyen 𐤀𐤃𐤃𐤃 neve örökkön-örökké, mert övé a bölcsesség, értelem és erő. És Ő maga változtatja az évszakokat és időket, királyokat jelöl ki és távolít el, aki bölcsességet ad a bölcseknek és belátást azoknak, akik megértéssel látnak. Ő maga fed fel a mély és rejtett dolgokat, ismeri a sötétségben lévő dolgokat, és a világosság vele van. Neked, atyáim Istene, hálát adok és dicsérlek, mert bölcsességet és hatalmat adtál nekem, és tudtára adtad, amit kértünk tőled, és megismerttetted velem a király dolgát.” (Dán. 2:17-23)

5.2. Ezért szükséges, hogy ismerjük Isten jószívűségét, hogy az arra érdemeseknek és az őt féltőknek gyorsan feltárja és leleplezi [titkait], teljesítve kérvényeiket és kéréseiket, ahogy a próféta mondja: „Melyik bölcs ember érti ezeket a dolgokat? Vagy értelmes ember is, megismeri ezeket?” (Hós. 14:9-10)

6.1. „Miután ez megtörtént, Dániel felkelt, Ariókhhoz ment, és ezt mondta neki: Ne pusztítsd el Babilon bölcseit, hanem vidd a király elé, és hirdetni fogom a királynak az álmot és annak magyarázatát.” (Dán. 2:24)

6.2. Ő, miután meghallotta ezeket a dolgokat, „behozta Dánielt, sietve mondta: Találtam egy férfit Júdea fogságának fiai közül, aki kihirdeti a magyarázatot a királynak.” 6.3. Megdöbbsent, és

így szólt Dánielhez: Képes vagy hirdetni az álmot, amelyet láttam, és annak magyarázatát? És Dániel mondta: A titkot, amelyről a király kérdez, nem a mágusoknak, a varázslóknak vagy a jövendőmondóknak kell meghirdetniük a királynak, hanem van egy Isten az égben, aki felfedi a titkokat, és tudtára adja Nabukodonozor királynak, hogy minek kell történnie az utolsó napokban.”

6.4. Figyeld meg, hogyan menti meg ezen szavak által a káldeusokat attól a veszélytől, amely megölte volna őket, és arra tanítja a királyt, hogy ne keressen mennyei titkokat a földi embereknél, olyan titkokat, amelyeket Isten a maga idejében fog beteljesíteni. 6.5. És ezért a király gondolatait Istenhez emelve így szólt: „Van egy Isten az égben, aki feltárja a titkokat,” aki befogadja a kegyelmet és kérelmet kérő embert.

6.6. Ahogyan ő maga is alázatos lévén, megalázta magát, és nem dicsekedett, bár bölcsőbbnek találták az összes babilóniainál, mondta: Sőt, ez a titok nem azért tárult fel előttem, mert a bennem levő bölcsesség nagyobb mindazoknál, akik a földön laknak, hanem azért nyilatkoztatták ki nekem, hogy a magyarázatot a király elé tárjam, hogy így szíved megfontolása ismerté válhasson.

6.7. Mert miután a király elfoglalta Egyiptomot, és miután elfoglalta a júdeai földet, és elhurcolta a népet, ágyán fontolgatta, mit kell tennie ezek után. 6.8. De aki minden titkait ismeri, és a szívek gondolatait kutatja, az a képmáson keresztül kinyilatkoztatta a királynak, hogy mi lesz, de Isten elrejtette előle a látomást, hogy Isten terveit ne a a babiloni bölcsék, hanem az áldott Dániel által legyen megmagyarázva, mivelhogy a mindenenek elől elrejtett dolgokat Isten prófétája nyilatkoztatta ki.

7.1. Mindenesetre az Írás azt mondja: „Te, ó király, néztél, és íme, egy képmás (kép): Nagy volt az a képmás, és félelmetes volt a megjelenése. A kép feje tiszta aranyból, keze és mellkasa és karja ezüst, hasa és combja bronzból, lábai vasból, lábai részben vasból, részben agyagból voltak. Addig nézted, amíg megláttál egy követ, amelyet kéz nélkül vágtek ki, és az a képmás vas- és agyaglábainak ütközött, és teljesen összezúzta. Aztán egyszer s mindenkorra megőrölték az agyagot, a vasat, a bronzot, az ezüstöt és az aranyat, és olyanok lettek, mint a pelyva a nyári szérűről. És a szél nagysága elvitte őket, és nem találtak helyet nekik. És a kő, amely a szobrot megverte, nagy hegygé lett, és betöltötte az egész földet. Ez az álom, és mi elmondjuk a magyarázatát a király előtt. Te vagy, ó, király, a királyok királya, akinek a menny Istene erős, hatalmas és tiszteletre méltó országot adott minden helyen, ahol emberek fiai laknak, és kezedbe adta a mezei vadakat és az ég madarait, és mindenenek urává rendelt téged. Utánad más

birodalom támad, kisebb, mint a tied, ezüsből való; azután egy másik, harmadik birodalom, amely rézből való lesz, és ez az egész földön fog uralkodni. A negyedik birodalom olyan lesz, mint a vas; miként a vas mindent összetör és összezúz, úgy fogja ez összetörni és összezúzni amazokat mind. Mivel pedig azt láttad, hogy lába és lábujjai részint fazekas-agyagból, részint pedig vasból vannak: az a birodalom meg fog oszlani, de azért vas lesz az alapja, úgy, amint láttad, hogy vas volt keverve az agyag sarába. Mivel lábujjai részint vasból, részint meg agyagból voltak: az a birodalom részben szilárd és részben törékeny lesz. Mivel pedig azt láttad, hogy vas és agyagos sár volt összekeverve: részei az emberi mag által össze fognak ugyan vegyülni, de össze nem forrnak, mint ahogy a vas nem vegyülhet össze az agyaggal. Ezeknek a birodalmaknak az idejében az ég Istene egy más birodalmat támaszt, amely soha meg nem szűnik; annak uralma más népre soha át nem száll: ez összetöri és tönkreteszi mindazokat a birodalmakat, maga azonban fennmarad örökké, úgy, amint láttad, hogy a hegyről emberi kéz közreműködése nélkül leszakadt egy kő, és összetörte az agyagot, a vasat, a rezet, az ezüstöt és az aranyat. A nagy Isten megmutatta a királynak azt, ami egykor történni fog; s az álom igaz, és megfejtése biztos.” (Dán. 2:31-45)

8.1. Nabukodonozor, miután meghallotta ezeket, és eszébe jutott az álom, felismerte, hogy amit Dániel mondott, az igaz, és „arcra borult, és imádta Dánielt, és megparancsolta a szolgáltnak, hogy ajándékokat és parfümököt ajánljanak fel neki”.

8.2. Milyen hatalmas az Isten kegyelme, szeretteim, hogy röviddel korábban meg akarták ölni Babilon többi bölcsével együtt, [de most] a király arcra borult, és többé nem emberként imádta ezt az embert, hanem mint Isten és megparancsolta a rabszolgáknak, hogy ajándékokat és parfümököt ajánljanak fel neki. 8.3. Mert régen is ugyanezt hirdette מֹשֶׁה Mózsesnek, mondván: „Íme, Istenül adtalak a fáraónak” (Ex. 7:1), úgyhogy a jelek által, amelyek alatta történtek Egyiptomban, Mózeset többé nem embernek ismerték el, hanem Istennek, akit az egyiptomiak imádtak.

9.1. És ezért Nabukodonozor megdöbbsent azon, amit Dániel mondott, és így szólt: „Valóban, a te Istened, ő maga az istenek Istene és az uralkodók Ura, aki titkokat is feltár, mert képes volt feltárni ezt a titkot!” És a király előléptette Dánielt, és sok nagy ajándékot adott neki, és kinevezte őt a babilóniaiak minden országának élére, és kinevezte a satrapák főnökévé Babilon összes bölcsé fölé.

9.2. Mert mivel ő maga megalázta magát és magát minden ember közül a legkisebbnek, a király felmagasztalta őt és őt nevezte ki Babilon összes országának uralkodójává. 9.3. Így tett Józseffel

a fáraó is, miután kinevezte őt Egyiptom egész földjének uralkodójává. 9.4. Hiszen egész Egyiptomban senkit sem találtak, aki képes lett volna a látomást hirdetni a fáraónak, csak Józsefet, és a babilóniai bölcsek közül senki sem tudta a látomást hirdetni a királynak, csak Dániel. 9.5. Mert Isten nemzedékről nemzedékre vezeti magához a szent embereket, akiknek meg kell dicsőülniük az egész világon.

10.1. „Dániel pedig szívességet kért a királytól, és az kinevezte Sidrákot, Misákot és Abednégót Babilon országa ügyeinek intézésére.” (Dán. 2:49) 10.2. És ami Dániel alatt történt, méltó a hitre és az elfogadásra. Mivel ugyanis ők maguk is csatlakoztak Dánielhez az Istenhez való imádságban, hogy a látomás feltáruljon előtte, és emiatt kapott maga Dániel is megbecsülést és méltóságot a királytól, Dániel megemlékezett róluk, és rájuk bízta azt a munkát, amely alattuk történt a király nevében, így ők maguk megbecsülést kaptak tisztelettel, mint társai az istenfélő férfiak. 10.3. Mert miután a mennyei dolgokat kérték 𐤂𐤃𐤅𐤃-tól, azok földi dolgokkal is foglalkoztak a király mellett.

11.1. Mivel tehát az áldott Dániel leírta a látomást, és nem hallgatott a magyarázatáról, néhány kérdést hagyott hátra (a vizsgálat mögött) az éles elméjűek számára, hogy így ismét meg lehessen magyarázni mások által, amit Dániel mondott. 11.2. Sőt még szükséges, hogy az igazság szerelmesei ne csak futólag olvassanak, hanem hogy törekedjenek arra, hogy elbeszéljék a homályos dolgokat és hogy megértsék, amit a próféták mondtak (Ἀναγκαῖον δὲ σπουδαίως ἐπιζητεῖν τοὺς φιλαληθεῖς, καὶ μὴ μόνον ἐν παραδρομῇ ἀναγινώσκοντας ἐπ’ ἄδηλον νομίζειν εἰρῆσθαι τὰ ὑπὸ τῶν προφητῶν εἰρημένα).

11.3. Dániel ugyanis egy nagy képmást lát, és ennek a fejét tiszta aranyhoz hasonlítja. Ezután a vállakat és a mellkast ezüsből levőeknek írja le. Ezután a has és a comb, bronz. Ezután a lábak, vasak. Hasonlóképpen a lábujjak is agyagból és vasból vannak összekeverve. Ekkor egy kő, amelyet kéz nélkül vágnak ki a hegyből, nekiütközik a képmásnak, és összedarálja azt. És ugyanabból a kőből nagy hegy lett, és betöltötte az egész földet.

11.4. Miután elmondja ezeket a képmással kapcsolatban, később felosztja a képmást, szakaszainak megfelelően birodalmakra osztja, és a szobor minden egyes részénél magyarázatot ad, és elmondja, hogy az arany maga Nabukodonozor király, és leírja, hogy ő a szobor aranyfeje. 11.5. Ezután megnevez egy második királyságot, utalva arra, hogy az alsóbbrendű, mondván, hogy ezüst. 11.6. Ezután egy harmadik, amely bronz. 11.7. Aztán egy negyedik erős birodalom, ami vas. 11.8. Ezután az agyag és a vas összekeverve mutatja a kép lábának csúcsait.

11.9. Mert a fejtől kezdtem, mert ezt jeleníti meg az arany. Ezután a mellkas és a karok, és ezüstnek nevezi őket. Aztán a has és a comb, és azt jelzi, hogy bronz. Ezután leírja a lábakat, és megmutatja, hogy vasak. Aztán a lábak és a tíz lábujj, és agyagnak és vasnak nyilvánítja őket, ezek után nem marad más, mint a kő, amelyet a hegyről vágtak ki, és amely a képmásra ütött, és végül egy nagy hegy, amely az egész földet is betöltötte.

12.1. És hogy van az, hogy nem vesszük figyelembe azokat az ősi dolgokat, amelyeket Dániel megjövendölt Babilonban, és amelyek most is beteljesednek a világban? 12.2. Mert a képmás, amely annak az időszaknak megfelelően volt kiabrázolja, az egész világ királyságának mintáját (modelljét) ölelte fel. 12.3. Abban az időben a babilóniaiak uralkodtak, mint a kép aranyfeje. 12.4. Aztán utánuk a perzsák uralkodtak kétszáznegyvenöt évig, ahogy ezüstként vannak bemutatva. 12.5. Utánuk a görögök uralkodtak, macedóniai Alexandertől kezdve háromszáz évig, amint hogy ők a bronz. 12.6. Utánuk a rómaiak, akik a képmás vas lábai, erősek, mint a vas. 12.7. Ezután a lábujjak, így minden helyen demokráciák jelennek meg, amelyek arra rendeltettek, hogy legyenek és amelyek a képmás tíz lábujjára vannak osztva, amelyekben a vasat agyaggal keverték össze. (Εἶτα δάκτυλοι ποδῶν, ἵνα δειχθῶσιν αἱ κατὰ τόπον δημοκρατίαι αἱ μέλλουσαι γίνεσθαι, διαιρούμεναι εἰς τοὺς δέκα δακτύλους τῆς εἰκόνας, ἐν οἷς ἔσται ὁ σίδηρος ἀναμεμιγμένος τῷ ὀστράκῳ.)

13.1. Ezek után mit mond Daniel? „Kéz nélkül vágtek egy követ, és megverte a képmást.” (Dán. 2:34) 13.2. Mert minden esetben azután, hogy a vasat agyaggal keverték össze, és a lábujjak hegyéig terjed, és miközben ellentmondásban vannak az emberek magvai egymással, mi marad, ami várni kell, mint a Felkent, ki úgy jön az égből, mint a hegyből kivágott kő, hogy eltávolítsa a világ országait, de felállítja a szentek mennyei birodalmát is, amely soha el nem pusztul, és ugyanaz a hegy lett a szentek városa is, amely betölti az egész földet.

13.3. Emiatt az áldott Dániel így szólt: „És e napok vége után felállítja Isten a mennyek királyságát, amely soha el nem pusztul, és az a királyság nem marad más népre.” (Dán. 2:44) 13.4. hogy valaki ne bizalmatlankodjon az elhangzottakban, és ne kérdezze, hogy ezek valóban így lesznek-e vagy sem, a próféta megpecsételi, mondván: „És az álom igaz, és a magyarázata hű”.

Nabukodonozor felállít egy aranyképet; Sidrák, Misák és Abednégo megtagadják az imádatot

14.1. „A tizennyolcadik esztendőben készített Nabukodonozor király egy aranszobrot, melynek magassága hatvan sing volt, szélessége pedig hat sing, és felállította Babilon vidékén, Deira síkságán. És kiküldte a parancsot, hogy gyűjtsék össze a helytartókat, kapitányokat és uralkodókat, vezetőket és főnököket, és a hatalommal rendelkezőket és az országok összes uralkodóit, és elmentek a szobor felavatására, amelyet Nabukodonozor király állított fel. És mindenek egybegyűjtettek. És eljöttek és megálltak a képmás előtt. És egy hírnök erősen kiáltott: Megmondatott nektek, népek, törzsek, nyelvek, abban az órában, amikor meghalljátok a trombita, a sípok és a líra, a hárfa, a zoltár és a hangszerek egész családjának hangját, le kell borulnotok és imádjátok az aranyképet! És aki nem esik le imádni, abban az órában bevetik az égő tüzes kemencébe.” (Dán. 3:1-6.)

15.1. Így aztán, miután elég idő telt el, és eljött a tizennyolcadik év, a királynak eszébe jutott álma, és készített egy aranszobrot, amely hatvan sing magas volt és hat sing széles. 15.2. Mert amikor az áldott Dániel megmagyarázta ugyanezt az álmot, így válaszolt a királynak: „Te vagy az aranszobor feje”, e szó miatt Nabukodonozor király felfuvalkodott és felemelkedett szívében, a képmást az álm ellenképévé tette, hogy mindenki Istenként imádja őt.

15.3. És így nagyságban berendezve, felállította Deira síkságán, Babilon vidékén. 15.4. És kiküldött egy parancsot, összehívta a helytartókat, a kapitányokat és az előljárókat és mindazokat, akik felhatalmazottak, hogy eljöjjenek a szobor felavatására, amelyet Nabukodonozor király állított fel. 15.5. Így aztán, amikor az összes ember összegyűlt az eseményre, és miközben a hangszerek együtt szóltak, abban a pillanatban a népek, törzsek és nyelvek leborultak és imádták a képmást, néhányan csak azért, mert félték a királytól, de mindannyian bálványimádók lettek, és figyeltek a szóra, amelyet a király előírt.

16.1. „Ekkor előjöttek a káldeusok közül néhányan, és vádolták a zsidókat a király előtt: Te, ó király, rendeletet adtál ki, hogy mindenki, aki hallja a trombita, a sípok és a líra, a hárfa és a zoltár, valamint a hangszercsalád egészének zenekarát, és nem borul le, hogy imádja az aranyképet, legyen bevetve az égő tűznek kemencéjébe. Vannak zsidó férfiak, akiket Babilon országa ügyeinek irányítására bízál, Sidrák, Misák és Abednégó, akik nem vették figyelembe, ó, király, rendeledet, akik nem szolgálják isteneidet és nem imádják azt az aranszobrot, amelyet felállítottál! Ekkor Nebukadnezár dühében és haragjában megparancsolta, hogy hozzák elő Sidrákot, Misákot és Abdenágót. Tüstént a király színe elé is vezették őket. Azt mondta ekkor Nebukadnezár nekik: »Igaz-e, Sidrák, Misák és Abdenágó, hogy nem tisztelitek isteneimet és nem imádjátok az aranszobrot, amit állítottam? Nos tehát vagy készen vagytok arra, hogy

mihelyt meghalljátok a harsona, a fuvola, a citera, a lant, a hárfa, a koboz és a többi hangszer szavát, leborultok és imádjátok a szobrot, amelyet készítettem, vagy pedig, ha nem imádjátok, tüstént az égő tüzes kemencébe vettem titeket; és ki az az isten, aki kezemből megszabadíthatna titeket?” (Dán. 3:8-15)

17.1. Látod-e a zsarnoki emberkirály kérdésését, aki nem ismerte azt, aki ezt mondta: „Ne féljete azoktól, akik meg tudják ölni a testet, mert nem tudják megölni azt, ami belül van, hanem inkább attól féljete, aki a lelket és a testet is el tudja pusztítani a gyehennában.” (Mát. 10:28)

17.2. A fiúk, akik nem hajoltak meg ezektől a szavaktól, így válaszoltak: „Ebben az ügyben nem kell válaszolnunk. Mert van egy Isten, akinek szolgálunk, aki ki tud szabadítani minket az égő tüzes kemencéből és a te kezedből, ó király, megment minket, és ha nem, legyen ismert előtted, ó király, hogy nem szolgáljuk isteneidet, és nem imádjuk az aranyszobrot, amelyet felállítasz.” (Dán. 3:16-18)

18.1. Lám, a három fiú minden hívő férfi számára példakép lett; akik nem féltek a szatrapák sokaságától, és a király beszédének hallatán sem rémültek meg, sem a kemence égő tüzét látva nem remegtek, hanem megvetettek minden embert és az egész világot, egyedül az istenfélelmet tartva szemük előtt.

18.2. Dániel, aki távol állva hallgatott, bátorságra tanította e hármat, miközben mosolygott rájuk, ő maga is örült tanúságtételüknek, miközben figyelte a három fiút, akiket a Sátán ellen koronázni készültek. Nem tévesztette meg őket a zenei ügyesség, nem ejtette rabul a hangszerek élvezete, nem ragadta el őket a babiloniak csalása, sem nem győzte le őket a király rendelete, térdüket sem hajlították meg az arany képmás előtt, amelyet kalapáccsal készítettek.

18.3. Ez a három hívő tanúságtevő találtatott Babilonban, hogy általuk Isten megdicsőülhessen és Nabukodonozor megszégyenüljön, és a babiloniak bálványai semmivé váljanak.

19.1. Merek mondani valamit és nem fogom kockáztatni, hogy mást állítsak, miközben beszélek. Ezek a fiúk, miután elolvasták az Írás tartalmát, látták, amit a próféta mondott, hogy az róluk van megírva. Mert mi más lett volna az Írás tartalma, ami mondatott Babilonnak: „Megemlékezem (megemlítem majd) Ráhábról és Babilonról, mint ismerőimről.” (Zsolt. 87:4) kívált, ha a szellem által előrevetíti az üdvrend titkait ott?

19.2. Ezek ugyanis látván, hogy minden ember imádja a szobrot, és követi a király parancsát, elkészítették értelmüket, hogy beszélnek. Ez nem

hiábavalóan lett megírva, testvéreim, ez most bennünk is hasonlóan beteljesedik.

19.3. Mert íme, az történt, hogy még minden család befogadta foglyaikat és a babiloniak rabszolgái lettek. Nabukodonozor, mint a nagy Sátán, zsarnokoskodik ellenünk, és elkészítve az arany képmást bálványimádásra kényszeríti az embereket. (Megjegyzés: Ez a rejtélyes rész talán azokra a keresztényekre vonatkozik, akiket a világ népének rabszolgaságába kényszerítettek, ezek a „babiloniak”.)

19.4. Mi, hűségesek, mindhalálig kitartunk, nehogy megszegyenítsük tanítónkat, Mózeset, vagy nehogy engedjünk [földi] családunknak, hogy nevetségessé váljunk. Mint a három ifjú, akként győzedelmeskedjünk a “babiloniak” minden hatalmán! Isten meg fog szabadítani minket a király kezéből, ahogy elődeinket (őseinket) a fáraó kezéből.

19.5. Emlékezzünk vissza, mi történt régen Egyiptom földjén. Amikor a tengert megütötték egy bottal, elfutott, és a Jordán folyó, amikor meglátta a (frigy)ládát, visszafordult a forrásához, és a prostituált Ráháb, amikor hűségesnek találták Jerikó városában, megőrizték a kard mézárásától. 19.6. És most is, Isten könnyen el tudja oltani a kemence tüzeit.

19.7. Ha karddal fenyegetnek, engedjük magunkat a halálnak; ha vadállatoknak vetnek, ne lapuljunk le a vadállatok előtt. A babilóniaiak tömege ne győzzön azon a hűséges napon. 19.8. Egymást élő harcosként buzdítva, a három ifjú mutatott utat a szellem által a gödörhöz, harcolva a hitetlen emberek nagy sokasága előtt.

20.1. De valaki azt mondja: „Szofisztikákat csinálsz (A beszéded üres)”. 20.2. Tanuld meg, ó ember, azokból a dolgokból, amelyek Antiochus Epiphanes alatt történtek. 20.3. Míg a hét testvért anyjukkal együtt elvitték, korbácsokkal és ostorokkal verték őket, de egyikük, miközben ostorozták ezt mondta: „Miért késlekedsz, hogy kérdezz és hogy tanulj? Mert inkább készek vagyunk meghalni, mint áthágni atyai törvényeinket.” (2 Mak. 7:1-2)

20.4. „Erre a király elrendelte haragjában, hogy tüzesítsenek meg serpenyőket és rézüstöket. Alighogy ezek áttüzesedtek, annak, aki először szólt, kivágatta a nyelvét, lenyúzatta a fejbőrét (megskalpolta), és lemetszette keze- és lábfejét a többi testvére és anyja szeme láttára. Amikor aztán már mindene meg volt csonkítva, odavitette a tűzhöz és elevenen megsüttette a

serpenyőben. S mialatt ebben sokáig kínlódott, a többiek egymást így biztatták anyjukkal együtt, hogy csak bátran menjenek a halálba: 𐤀𐤃𐤅𐤃 az Isten az igazságra tekint, és megkönyörül rajtunk, mint ahogy büntetést hirdető énekében kijelentette Mózes: 'Meg fog könyörölni szolgálain.'" (2 Mak. 7:3-6, Deut. 32:36)

21.1. Láthatod, hogy az Atya szelleme hogyan törődik a mártírokkal, és arra tanítja őket, míg sürgeti és buzdítja őket, hogy vegyék semmibe ezt a halált, és hogy siessenek a jobbra. 21.2. Mert ha valaki nincs a szent szellemtől, az a gyötrelemtől megretten (meglapul) és megriad, és elrejtőzik és elkerüli az átmeneti halált és megalázkodik a kard előtt és nem veti alá magát a büntetésnek. Szeme előtt tartja ezt a világot, az élet gondjait, jobban szereti feleségét és saját gyermekeit, és keresi a vagyon gazdagságát. Az ilyen nem szerez mennyei hatalmat, és meggondolatlanul elpusztul.

21.3. Ezért minden embernek, aki befogadja a Beszédet, meg kell hallgatnia, amit a mennyei király és mester előír: „Aki nem veszi fel keresztjét, és nem követ engem, nem méltó hozzám” (Mát. 10:38) és „Aki nem mond le minden holmijáról (tulajdonáról), nem lehet az én tanítványom.” (Luk. 14:33)

22.1. És már akkor is, így válaszolt a királynak a három fiú, akik a hit tanítványai voltak Babilonban, mondván: „Ebben az ügyben nem szükséges válaszolnunk.” 22.2. Dániel, miután meghallotta ezeket a szavakat, helyeselte.

22.3. De ismét azt mondták: „Van egy Isten, akinek mi szolgálunk, aki képes kiszabadítani minket a tűz égő kemencéjéből és a kezedből, ó király.” 22.4. Az áldott Dániel próféta lévén, és előre látta, ami elkövetkezik, igaznak fogadta el, amit mondtak. A fiúk pedig, hogy megmutassák a király előtt felülmúlhatatlan hitüket, hozzátették: „És ha nem, tudd meg, ó király, hogy nem szolgáljuk isteneidet, és nem szolgáljuk az aranyszobrot, amelyet felállítasz.” 22.5. Akit ismét az áldott Dániel, aki harmadszor is hallotta szavukat, és elcsodálkozott, megkoronázta őket hitben, a kimondott gyönyörű igazságoknak megfelelően.

23.1. Láthatod hát a szavak bizonyosságát, amelyeket egy szájon át mondtak, hogy egyetlen szóban sem botolhattak meg. 23.2. Mert miután a király megfenyegette őket, és ezt mondta: „Miért nem szolgáljátok isteneimet, és miért nem imádjátok az aranyszobrot, amelyet felállítottam?” Ők így válaszoltak: „Nincs szükség arra, hogy válaszoljunk neked ebben a

dologban,” nem tekintve őt méltónak egy ilyen kijelentés védelmére.

23.3. Aztán, miután a király azt mondta: „A tüzes kemencébe vetnek, és melyik az az isten, aki kiment a kezemből?” Kiegészítették a király által elmondott beszédet, és így szóltak: „Van egy Isten, akinek szolgálunk, ő ki tud szabadítani minket az égő tüzes kemencéből és a te kezedből, ó király.” 23.4. Miután a király ismét ezt mondta: „És most, ha készen állsz, amikor meghallod a trombita hangját, a sípokát és a lírákat, a hárfát és a zoltárt és a hangszerek egész családját, borulj le és imádd az aranyképet!” Azt mondták neki: „Legyen tudtodra, ó király, hogy nem szolgáljuk a te isteneidet, és nem imádjuk az aranyszobrot, amelyet felállítasz.” (Dán. 3:18)

24.1. A király ugyanis három dolgot állított eléjük egy szóval, mint azok, akik három díjért küzdenek egy versenyen, hogy így akár egy dologban is, miután csapdát állított, elbukathassa ezeket a fiúkat. 24.2. De ők, akik semmiben nem akartak legyőzteni, hitelesen válaszoltak a három kijelentésben. 24.3. Mert semmibe vették a király első dolgát, megmutatva, hogy az általa imádott bálvány nem méltó semmire.

24.4. Másodszor, megtanították a királynak, hogy félni kell és imádni kell egy bizonyos királyt, mondván: „Van egy Isten, akinek szolgálunk, ő ki tud szabadítani minket az égő tüzes kemencéből.”

24.5. Aztán harmadszor, az örökös hitet meg akarva mutatni, így szóltak: „És ha nem, tudd meg, ó király, hogy nem szolgáljuk isteneidet, és nem szolgáljuk az aranyszobrot, amelyet felállítasz.”

24.6. Ezen az úton ugyanis beszéddel erősítették meg magukat, nehogy miután a kemencébe vetették őket, el is égessenek, és a káldeusok dicsekedjenek és becsapják a királyt, mondván: „Ne bosszankodj, ó király, te győztél, és elvetted tőlük a díjat. Ők ugyanis sikoltozva és a tűzben égve ezt mondták: Könyörgünk, uram és király, megteesszük, amit parancsolsz, imádjuk a szobrot.” 24.7. Ezért a halál után, azokat a hívőket, akik nem akartak ürügyet adni az ördögnek, mártíroknak nevezik, minden módon, ahogyan megerősítették magukat. 24.8. Mert akik hisznek, minden hatalmat és dicsőséget Istenre vittek, mert ő meg tud minket szabadítani, de ha nem, szívesebben halunk meg, mint hogy azt tegyük, amit elrendeltél, [ó Nabukodonozor]!

25.1. „Akkor Nabukodonozor tele volt haraggal, és arca megváltozott Sidrák, Misák és Abednégó

előtt, és így szólt: „Fűtsd hétszer melegebbre a kemencét, amíg a végletekig be nem gyullad!” És megparancsolta az erőseknek, miután megkötözték őket, hogy dobják be őket az égő tüzes kemencébe. Azután azokat a férfiakat megkötözték ruháikkal és köpenyeikkel, és az égő, tüzes kemencébe vetették őket, a király szava szerint.”

25.2. És így, ha igazat kell mondani, valóban ők győztek, a fiúk... Mert amilyen erős volt a fiúk szava, olyan dühös volt a király, és azt mondta: „Fűtsétek be a kemencét hétszer melegebbre” aki, mindenkorra, már le lett győzve általuk. Mert a király győzött a földi dolgokban, de a három fiú győzött az Isten iránti hitben.

25.4. De valaki azt fogja mondani: „És Dániel, aki a király barátja volt, nem tudott közbenjárni értük, és kegyelmet kérni a három fiúnak?” Képes volt, de azért történt így, hogy megmutatkozzanak Isten hatalmas tettei, és a babilóniaiak megtanulják félni Istent, és ez által nyugalmat találjanak, és hogy a hitük is megmutatkozzék, és Isten megdicsőüljön bennük. 25.5. Mert ha ez nem történt volna meg, a babilóniaiak azt mondhatnák: „Ha Dániel nem járna közben a királynál az érdekükben, ezek a fiúk ma tűzben pusztulnának el” és a kegyelmet inkább embernek tulajdonítanák, mint Isten hatalmának.

26.1. De miért nem zavarta nagyon a királyt, amikor jelen látta Dánielt, aki zsidó volt, és miért nem mondta neki: Miért nem imádod a képmást? Kétségtelenül ezt mondta volna a királynak: „Mert én nem a kézzel készített műveket imádom, hanem az élő Istent, aki teremtette az eget és a földet, és aki minden testen uralkodik.” (Bél és a Sárkány 4-5) Pontosan úgy, ahogy Kürosznak válaszolt Bél jelenlétében. A király elkábítva azt mondta neki... 26.2.... Bél, kivéve a szatrapák gondolatai szerint.

26.3. Így szükségszerű volt, hogy a három fiú legyen dicsérve a kemencében, de Bél és az uralkodó Kürosz előtt egyedül Dánielt kellett az oroslánok barlangjába vetni, és mindegyikük a maga részét intézi és a maga idejét tartja be, hogy még Nabukodonozor, a babiloniak királya is, aki látta, hogy a három fiú nem pusztult el a tűzben, dicsőítse Istent, és a perzsa Kürosz is, aki látta, hogy Dániel, akit nem nyeltek el az oroslánok, megtanulhassa, hogy egyedül Isten a menny Istene. 26.4. Így tehát Isten a megfelelő időben szolgálja, a prófétákon keresztül intézi az emberek ügyeit, és minden embert rávesz, hogy odajáruljon a maga ismeretéhez. (vö.: 1Tim. 2:4 2; Tim. 3:7)

27.1. És így: „Azután a fiúkat, miután megkötözték ruhájukkal és köpenyükkel, a király

nyilatkozata szerint az égő tüzes kemencébe vetették.” (Dán. 3:21) 27.2. Mondd, Nabukodonozor, miért parancsolod, hogy megköttözzék és tűzbe vessék ezeket a fiúkat? Nehogy elmeneküljenek? Vagy felszabadulva lábukkal oltják el a tüzet? De nem te vagy az, aki ezeket cselekszi, hanem egy másik benned, aki ezeket cselekszi.

27.3. És ezért mondja az Írás: „Akkor a király alakja megváltozott.” (Dán. 3:19) Mert volt ott egy másik személy is, és Nabukodonozor egy másik személy lett. Mert a király olyan ember volt, aki kezdetben félt Istent. Aztán miután felfuvalkodott ellene (Isten ellen), megváltozott Sátán munkáit utánozva. 27.4. És ennek köszönhetően az Írás gyönyörűen előre jelzi, mondván: „Én [vagyok] az Isten, és nem fogok megváltozni” (Mal. 3:6), hogy Isten mozdulatlan és változhatatlan létezőnek mutakozzon. A király alakja [viszont] megváltozott, azért hogy könnyen megérthesse, mint ember, és felismerjék a benne vakmerően tevékenykedő csalót, aki mindenkor Isten cselekedeteit utánozza és különféle módokon akarja elcsábítani az embert.

27.5. Az [Írás] ugyanis ezt mondja: „A tizennyolcadik évben készített Nabukodonozor király egy aranyoszobrot, amelynek magassága hatvan sing volt, szélessége hat sing volt, és felállította Babilon vidékén, Deira síkságán.” (Dán. 3:1) 27.6. És így tizennyolc éven keresztül utánozta Jahósuát, Isten fiát, aki jelen volt a világban, [aki] saját emberi képmását [is] feltámasztotta a halálból, és megmutatta tanítványainak ezt a [képmást (képet)], amely tiszta és feddhetetlen volt, mint az arany. 27.7. A hatvan sing magasságon keresztül hatvan pátriárka (ősatya) van, akiken keresztül az Isten képmása, a test szerinti, vagyis az Ige van kiábrázolva és megmintázva, és ujjong az összes pátriárka nevében.

27.8. A hat sing szélességen keresztül a teremtés hat napját idézi fel. A hatodik napon lett ugyanis a porból formált ember. 27.9. Így hát az arany, amelyet Nabukodonozor az őt képviselő képpé formált, felállította Deira síkságára, Babilon vidékére, jelezve, hogy a síkság a világ, Babilon pedig a nagy város.

27.10. És akkoriban Nabukodonozor csak egy képet készített, de most a megtévesztő nagyobb dolgokat eszel ki a világon, hogy sok mutatványon keresztül mindenkit becsaphasson, egyeseket egyik vagy másik irányba von, egyesek aranybálványokat imádnak, mások ezüstöt, mások bronzot, mások elefántcsontból készítettet, sokan agyagot és követ tisztelnek. Mindnyájan, elhagyva a mennyei Istent, alávetik magukat az üres, élettelen és haszontalan bálványoknak, nem akarnak felnézni az ég magasságába, és nem akarják megragadni a menny (ég) szépségét, hogy azok, akik nem ismerik fel ennek a mennynek (égnek) Istenét, ne üdvözlhessenek.

27.11. Ezek a dolgok a Sátán keze munkája. Nemcsak régen Babilonban munkálkodott, de most is ugyanezt teszi, és vakmerőbb dolgokra törekszik Isten szolgálói ellen. Előre elkészítve a tüzes kemencét, hogy azon keresztül elriassa az embereket, akik nem látják az örök büntetést a tűzön keresztül, amelyet Isten készített a Sátánnak.

28.1. Ennek megfelelően, miután ezek a dolgok megtörténtek, az Írás ezt mondja: „És a három férfi, Sidrák és Mesák Abednégo, megkötözve a kemence közepébe esett, és a láng közepén jártak, himnuszt énekelve Istennek és áldva ܠܝܝܘܥܝܢܝܬ. ” (Dán. 3:23; a három fiú éneke, LXX és Theodotion változat)

28.2. A tűz pedig azonnal megemésztette a kötelékeket, amelyeket a király kötött rájuk, mégsem pörkölte meg ruháikat és köpenyeiket, hogy még ebben az eseményben is megmutatkozzék Isten nagy munkája. 28.3. Mert mivel az öltözet a fiúk testén volt, ezek is szentté lettek velük, és nem emésztette meg őket a tűz, hogy a fiúkkal együtt Isten dicsőüljön meg tanúságtételükben.

28.4. Mondják csak meg az őseretnekek, akik saját maguk feltámadását tagadják, hogyan mondhatják, hogy nincs a test feltámadása, amikor a romlandó ruhák és szandálok, amelyek az élőlények halálából származtak, nem pusztultak el a tűz által a szentség miatt, amely testüket övezte? Hogyan lesz akkor a test is, amely romlandó és amely a szent lelkét övezi, nem a lélekkel együtt, és nem változik romolhatatlanná?

28.5. Mert ha az, ami a természetben romlandó, nem romlott el, hogyan nem elevenedik meg az, ami a természetben romolhatatlan, de az engedetlenség miatt halt meg, miután ismét életre kelt Isten ereje által? 28.6. Azért, hogy az Írás minden módon meggyőzzön bennünket arról, hogy teljes szívből higgyünk Istenben, így azok, akik tökéletesek, akik hisznek, megőriztethessenek a tűz kemencéjéből mint tökéletesek, ruhájukkal és köpenyükkel együtt. 28.7. Mert ha tehát a tűz nem fojtotta meg őket, hogyan képes az örök tűz legyőzni a szenteket és azokat, akik hasonlóképpen hisznek?

Sidrák, Misák és Abednégo éneke

29.1. És így aztán Azáriás a többiekkel együtt felállva dicsérte Istent egy himnusszal és imával a kemence közepén. 29.2. Aztán megvallották önmaguk és atyáik egykori bűneit, dicsőséget adva Istennek, mint foglyok, akik méltón és igazságosan szenvedték el ezeket egy idegen országban, noha átadták őket az egész föld legtörvénytelenebb és legbecstelenebb királyának, atyáik helyett, akik nem tartották meg 𐤀𐤃𐤅𐤃 Istenük törvényét. 29.3. Majd az egész teremtett világot szólítva egy szájon keresztül énekelték, dicsőítették és áldották Istent, mondván: „Áldott vagy, atyáink örökkévaló Istene, dicséretre méltó és magasztos vagy mindörökké!” (LXX: Dán. A három gyermek éneke 29)

29.4. És így a szent, előkelő és nagyszerű nevéből kiindulva megismerték 𐤀𐤃𐤅𐤃 cselekedeteit, először az égi dolgokat nevezték meg, és azok dicsőítették őt, mondva: „Áldjátok 𐤀𐤃𐤅𐤃-t, 𐤀𐤃𐤅𐤃 minden művei, áldjátok és magasztaljátok őt mindörökké!” (LXX: A három gyermek éneke 57) 29.5. Ezután sorra megszólítottak mindent: a hét eget és a bennük lévő hatalmasságokat és erőket, és a vizet, amely az ég felett van, és eljutottak a boltozatra, és megnevezték a benne lévő világítókat, a napot, a holdat és a csillagokat, azt mondták: „Mindnyájan, bolygók, amelyek az égben mozogtok, áldjátok, dicsérjétek és magasztaljátok őt mindörökké!” 29.6. Aztán továbbmentek a levegő és a szelek irányába, amelyek a teremtés közepette vannak, amelyek szélviharokká és hóvá, hideggé és meleggé, világossággá és sötétséggé válnak, nappal és éjszaka és a hozzájuk hasonló dolgok. Ezután eljutottak a föld alapjához.

29.7. Először magából Isten dicsőségéből indultak ki, és őt dicsőítették. Aztán ami az ég felett van, amit a legfinomabb földinek neveznek. Ezután megnevezték a boltozatot a világítókkal. Azután, ami a boltozat közepén van. 29.8. Ezután leszálltak a földre, mondván: : „Áldjad 𐤀𐤃𐤅𐤃-t, te föld, énekelj és magasztald őt mindörökké.” Aztán a hegyek és dombok. Ezután minden, ami a földön nő.

29.9. Aztán a vizekhez, folyókhoz, forrásokhoz és tengerekhez mentek. Aztán azokhoz, amelyek a vizekben mozognak, tengeri szörnyek és halak egyaránt. Aztán az ég madarai és a házi- és vadállatok egyaránt. 29.10. Aztán az emberek fiaihoz mentek, rendezett himnusszal hozva közelebb őket.

29.11. Aztán megnevezték a mélyben lévő dolgokat, a Tartaroszt (mélység) irányító angyalok szellemét és az igazak lelkét, hogy így a három fiúval együtt ők is himnuszt énekelhessenek Istennek.

29.12. És mindezek végén az utolsónak, legkisebbnek és alázatosnak nevezték magukat: „Áldjátok 𐤀𐤃𐤅𐤃-t, Anániás, Azaria és Misáel, énekeljetez himnuszt és magasztaljátok őt mindörökké, mert kivettez minket a Hádészből, és megmentettez a halál kezéből, kimentettez minket az égő láng közepéből, és a tűz közepéből kimentettez minket. Hálát adunk 𐤀𐤃𐤅𐤃-nak, mert irgalmas, mert örökkévaló az ő irgalma.”

30.1. Mondd nekem, három ifjú, emlékezz rám, kérlek, hogy én is ugyanúgy a tanúság sokaságát szerezzem meg veled, aki a negyedik voltam veled, aki a kemence közepén járt, és aki veled együtt énekelte Istennek, mint egyetlen szájból. Írd le nekünk formáját és szépségét, hogy mi is, ha testben látjuk, felismerhessük őt. 30.2. Ki volt az, aki ily rendezett módon írta le az egész teremtést szájadon keresztül, úgy hogy semmit sem hagyta ki abból, ami van és volt?

30.3. Miután ez egy óráz át történt a kemencében, megtanította nekik a teremtés művét. Mert a Beszéd volt veletek és szólt általatok, a Beszéd (Logosz) amely megérti a teremtés művét. 30.4. Mert csodálatos, kedvesem, amit himnusok által mondott a három fiú a kemencében. Hogy semmit sem hagytak ki abból, ami létrejött, hogy így nehogy arra lehessen gondolni, hogy ezt valamilyen függetlenségből vagy saját erejükből tették, hanem minden dolgot átkarolva és megnevezve, mind a mennyei, mind a földi és a földalatti dolgokat, mindent Isten szolgálainak mutattak, aki minden dolgot a Beszéd által teremtett, hogy senki ne dicsekedhessen azzal, hogy valami születetlen vagy tekintély nélkül teremtett.

30.5. Ennek megfelelően szűnjenek meg az ősz-eretnekek szerinti tanok, amelyek hatalmakat, korokat (Aeon) és okozókat neveznek meg, üres meséket találnak ki, hogy idegen szavakkal megtévesztve, könnyen megölhessenek embereket, és olyan dolgok imadására kényszerítsék őket, amelyek nem olyanok, mintha azok lettek volna, mások ismét képmásokat alkotnak az emberek szívében, ahogy Nabukodonozor tette.

30.6. Az Írás ugyanis mindent magába foglal, akár uralkodókat, akár hatalmasságokat, akár hatalmakat, akár trónusokat, akár uradalmakat vagy minden nevet, amelyet megneveznek, mindent alárendel és szolgálává tesz [az egyedüli] Istennek, hogy dicsérje, áldja és dicsőítse őt, mint Uralkodó és Gazda, aki mindeneket alkotott.

30.7. És ennek okán Anániás, Azáriás és Misael, miután minden létezőt kijelentettek,

hozzátették: „Mindnyájan ti istenfélők, áldjátok és adjatok hálát, és dicsérjétek 𐤒𐤓𐤕𐤓-t, az istenek Istenét, mert kegyelme örökkévaló.”

31.1. Így a babilóniaiak, látva a három fiút, akik a kemencében énekeltek, nem hagyták abba a kemencét gyantával, szurokkal, kátránnyal fűteni, és a láng negyven singnyit emelkedett a kemence fölé, és szétterjedt azok ellen, akik a hatalmas Isten ellen harcoltak. 31.2. Az Írás azt mondja: „A tűz kitört, és elnyelte azokat, akiket a káldeusok kemencéje körül talált.”

31.3. Látod, hogyan volt maga a tűz körültekintő, felismerte és megbüntette a vétkeket? Mert nem Isten szolgálit perzselte meg, hanem megemésztette a káldeusok hitetlen és istentelen embereit, és azokat, akik a kemencében voltak, egy angyal hintette meg, de azokat az óvatlanokat, akik azt képzelték, hogy a kemencén kívül állnak, tűz pusztította el őket.

31.4. És ahogy az Írás mondja: „Isten angyala leszállt a kemencébe azokkal, akik Azáriás körül voltak, és lerázta a kemence tüzének lángját, és olyanná tette a kemence közepét, mint a harmat fuvallata, amely sípol, és az egész tűz nem perzselte őket, sem nem nyugtalanította vagy zavarta őket.”

32.1. És ezért szükséges megkérdezni, ki volt ez az angyal, aki a kemencében megjelent, és aki megőrizte a fiúkat, mint a saját gyermekeit karjaival betakarva, és a kemence közepén lévők számára harmattá változtatta a tüzet, de a tűzön kívüliek számára ítéletként saját mértéküket szabta, amint meg van írva: „Amilyen mértékkel mértek, olyan mértékkel mérnek néktek”? (Luk. 6:38; Mát. 7:2)

32.2. Ne csapjon be [senki], nem más volt, hanem az a valódi egy, aki vízzel ítélte meg az egyiptomiakat. Viszonzásképpen azok, akik annak idején a héberek újszülött hímjeit a folyóba dobták, ugyanúgy elpusztultak a tengerben azáltal, hogy igazságosan a vízbe merítették őket, hogy kiegyenlített jutalmat kapjanak azok, akik gonoszul cselekszenek.

32.3. Ez ő volt, aki az Atyától kapta az ítélet hatalmát. Ő, aki a tüzet és isteni megtorlást is a szodomitákra hintette, és elpusztította őket törvénytelenységük és gonosz istentelenségük miatt.

32.4. És egyetért ezzel Ezékiel, aki tüzet kapott és kezébe vette, és várja az Atya szavát, amikor

megparancsolja neki, hogy dobja azt a földre. (Ez. 10:2, 6-7)

32.5. Ők, amikor látták ezt a tüzet a kemencében, és látták ennek fényét elsötétülni, megremegtek. 32.6. Erről Ézsaiás azt mondja: „És a nevét a Nagy Tanács (Határozat) Angyalának fogják hívni.” (LXX, Ézs. 9:6)

32.7. Mert az Írás ezt is Isten angyalához hasonlítja. Mert ő maga jelentette be nekünk az Atya titkait. 32.8. Ez leszállt a kemencébe azokkal, akik Azaria körül voltak. 32.9. A tűz, látva ezt az angyalt, felismerte gazdáját, és félve kimenekült a kemencéből, és emiatt negyvenkilenc sing magasra emelkedett. Mert belülről kiűzve kitört és finom harmattá lett, mely szélként füttyült a kemence közepén, belülről, ahol a tűznek egyáltalán nem volt illata. 32.10. Az angyal ugyanis, aki a kemencében állt, belülről űzte ki a lángot, és miután kihajtotta, körben szétszórta a kemence körül negyvenkilenc singnyire.

33.1. Ekkor Nabukodonozor, látva a történeteket, „elámult, sietve felkelt, és hallotta himnuszaikat, és így szólt előkelő embereihez: Nem három férfit vetettünk megkötözve a tűz közepébe? De ők ezt mondták: „Valóban ó király.” Ő így válaszolt: Itt valójában négy férfit látok beszélni és sétálni a tűz közepében és nincs bennük pusztulás, a negyedik pedig olyan, mint egy Isten fia.”

33.2. Mondd, Nabukodonozor, mikor láttad az Isten Fiát, hogy ezt Isten Fiának vallottad? Ki szúrta meg a szívedet, hogy nyíltan kimondtad ezt a szót? Milyen fajta szemekkel voltál képes látni világosságát? 33.3. De miért csak neked mutatták meg ezt, és a többi szatrapának nem? Hanem ez azért van így, mert azt mondják: „A király szíve Isten kezében van” (Péld. 21:1).

33.4. Maga Isten Keze, az igazi, amelyik a Beszéd volt megszúrta a király szívét, hogy felismerhesd ezt a kemencében és dicsőíthesd őt. 33.5. És ezt nem lenne szabad tétlenül értenünk. Mert amikor Izrael fiai, látva Isten Fiát a világban, arra a sorsra jutottak, hogy ne higgyenek, az Írás bebizonyította, hogy a nemzetek arra voltak rendelve, hogy felismerjék őt testben, amikor régen Nabukodonozor, látván őt nem testből, megfigyelte őt a kemencében, és Isten fiának vallotta.

34.1. „Ekkor Nabukodonozor az égő kemence ajtajához lépett, és így szólt: „Sadrak, Misák és

Abednégó, a Magasságos Isten szolgái, jöjjetek ki és jöjjetek ide.”

34.2. Mert mivel ő maga nem tudott bemenni a kemencébe, hívta őket, hogy jöjjenek ki. 34.3. És kiáltotta a három nevét, de úgy találta, hogy a negyediket nem tudja kijelenteni. Mert Jahósua még nem született a szűztől.

34.4. „A satrapák és a kapitányok és a helytartók és a király fejedelmei összegyűltek, és látták a férfiakat, hogy a tűz nem uralta testüket, és fejük haja nem égett meg, és köpenyük nem romlott meg, és nem volt bennük a tűznek szaga.” (Dán. 3:27)

Hippolitosz elmagyarázza, miért ment meg Isten egyes mártírokat, de másokat nem

35.1. De valaki valószínűleg azt fogja mondani: „És miért mentette meg Isten a mártírokat régen, de most nem menti meg őket így?” 35.2. Ugyanis kétszer azt találjuk, hogy az áldott Dánielt, miután az oroszlánok barlangjába vetették, nem pusztították el a vadállatok, és a három fiút a kemencében nem győzte le a tűz.

35.3. Vigyázz, ó, ember, mert Isten már abban az időben is megmentette azt, akit még élni akart, hogy Isten csodálatos műve láthatóvá váljon és hirdessék az egész világon mindmáig. 35.4. De akikről tanúskodni akar, azokat megkoronázva elveszi.

35.5. Megmentette ugyanis a három fiút, hogy Nabukodonozor dicsekvése semmiségné tűnjön, ezzel akarva bizonyítani, hogy „ami embereknek lehetetlen, az Istennek lehetséges”. Mert mivel Nabukodonozor gőgös volt, és azt mondta: „És ki az az isten, aki ki tud menteni titeket a tűz kemencéjéből?” Isten megmutatta neki, hogy képes megmenteni szolgáit, amikor csak akarja.

35.6. Ugyanígy történt Dániellel is, mert miután Dárius ezt mondta: „Vajon Isten, akinek mindig szolgálsz, meg tud-e menteni az oroszlánok szájából?” Dániel így válaszolt: „Isten elküldte angyalát, és bezárta az oroszlánok száját, és nem bántottak engem.”

35.7. Mert a helytartók és szatrapák is mind ürügyet találtak ki, és átadták Dánielt a

vadállatoknak, hogy megöljék. De Isten, látva mesterkedéseiket és az áldott Dániel őszinteségét, kimentette őt az oroszlánok szájából, hogy akit akar, azt megszabadítja, de akit akar, azt elveszi.

35.8. Ugyanis megtaláljuk azt a hét mártírt is, akik Antiokhosz alatt rettenetes büntetéseket szenvedtek el, és elvettek a világból. És akkor mi következik ebből? Vajon Isten nem tudta megverni Antiochus királyt és megmenteni a hét testvért? Képes volt erre, de nem akarta, hogy ez a példa a miénkké váljon. 35.9. Mert ha mindenkit megmentene, kit rendelne arra, hogy (vér) tanúskodjon? De ha mindannyian tanúskodnának, és megölnék őket, a hitetlenek egy része a következőnek tartaná: "Tehetetlen Istennek".

36.1. Ezért szükséges, hogy az ember ne álljon ellen Isten tervének. „Mert ha élünk, az ƆƆYƆ-nak élünk; és ha meghalunk, meghalunk az ƆƆYƆ-nak. Akár élünk, akár meghalunk, ƆƆYƆ-éi vagyunk.” (Róm. 14:8)

36.2. Amikor akarta, kimentette Jónást a tengeri szörny gyomrából. 36.3. És kimentette Pétert Heródes kezéből, és kivezette a börtönből, mert azt akarta, hogy még éljen. Idővel magához vette az, akit megfeszítettek a névért, amikor ő maga akarta. 36.4. Sok veszélytől mentette meg Pált, mert akarta. Bizonyos idő után elvitte őt, akit lefejeztek, és ez akkor történt, amikor akarta. 36.5. Megengedte, hogy a zsidók megkövezzék Istvánt, de megkoronázta azt, aki kitartott.

36.6. Hogyan késlekedsz ma a bizonyágtétellel, amikor azok akik elsők, miután tanúskodnak, áldásban részesültek? 36.7. És így az ősi testamentumban sokan bizonyágot tettek (tanúskodtak), de sokat meg is mentettek, hogy így egy és ugyanazon Isten mutatkozik meg régen és most is, akinek hatalma van arra, hogy azt tegye szolgálóival, amit akar.

36.8. De menjünk el hozzá, a Dicsőség Királyához is, és beszéljünk az Isten Fiáról. Isten nem tudta megmenteni Felkentjét, hogy a zsidók el ne árulhassák? Igen, képes volt rá, de megengedte neki, hogy szenvedjen, hogy mi, halálának keresztje által élhessünk. És erre az úr, látva Isten tervét, így szólt: „Atyám, ne az én akaratom legyen meg, hanem a tiéd.” (Ján. 18:26; Mát 26:53;39; Márk 14:36; Luk. 22:71)

37.1. De mi a jobb neked, ó ember, aki tanúbizonyágot tett arról, hogy dicsőségben távozik e világból, vagy itt szabadult meg, és türelmesen vár, hogy továbbra is vétkezzen? 37.2. Mert

sokakat láttunk, akik vallomást tettek a törvényszék előtt, akiket valamilyen ürüggyel Isten szándéka ellenében elpusztítottak, és láttuk, hogy akik elég ideig éltek, és bűnökben találtattak, [azok is elpusztultak].

37.3. Hogyan segít nekik egy Istennek való vallástétel? Mert jobb nekik, ha tisztaként veszik el őket ebből a világból, mennyei koronával, hogy aztán itt maradjanak, hogy bűnököt halmozzanak fel maguknak, amelyekről számot kell adniuk. Imádkozzon tehát az, akit a Név miatt hoztak elő, hogy valamikor ily módon tanúskodva távozzon. Mert ezt soha semmilyen módon nem ítélik el, hanem arra ítélik, hogy „az első feltámadásban részes legyen” (Jel. 20:6)

37.5. Ezért légy szilárd, ember, soha ne dadogj a hitben, és ha tanúskodni hívnak, készségesen engedelmessédj, hogy hited megmutatkozzék. Megtörtént, hogy Isten próbára tett téged, mint Ábrahámot, amikor Izsákot követelte. Előrehozva talán meg akar szabadítani téged, és ezzel Istent dicsőíted.

37.6. És te, utánozd a három fiút, és megérted a hitüket! Mert azt mondták a királynak: „Isten el tud szabadítani minket, de ha nem akarja, Isten fennhatósága alatt állunk, szívesebben halunk meg, minthogy azt tegyük, amit előírsz.”

37.7. Akit aztán Nabukodonozor is, látva a tiszta és feddhetetlen ifjakat kijönni a kemencéből, ámulatba esett és elcsodálkozott. Mert sem a hajuk nem perzselődött meg, sem a köpenyük nem változott, sem a tűznek szaga nem volt bennük.

38.1. Nabukodonozor így szólt: „Áldott legyen Sidrák, Misák és Abednégó Istene, aki elküldte angyalát és megmentette fiait, mert engedelmességek neki, és ellenezték a király szavát, és testüket a kemencébe adták, hogy ne szolgáljanak más Istennek, csak az ő Istenüknek. És kiadtam egy rendeletet: Minden nép, törzs és nyelv, aki valaha is káromlást mond Sidrák, Misák és Abednégó Istene ellen, elpusztul, és házaikat kifosztják, mert nincs más Isten, aki képes rá, hogy ily módon megmentsem. És előmozdította Sidrákot, Misákot és Abednégót Babilon vidékén, és megerősítette őket, és előléptette őket, hogy vezessék az összes zsidót, akik az ő királyságában voltak.” (Dán. 3:28-30)

38.2. És ezért szükséges megfigyelnünk, szeretteim, hogy az Istenbe vetett hit milyen nagy

kegyelmet áraszt. 38.3. Mert amint a halálnak adták magukat, magát Istent dicsőítették, ily módon ismét nemcsak Isten dicsőítette őket, hanem a király is, és megtanították a törzseket és barbár nemzeteket Isten tiszteletére.

38.4. Mert valóban ez megtörténik velünk most is, mert amikor valamelyik szent mártírhálálra hivatik és Isten csodálatos dolgokat tesz érte, azonnal mindazok, akik látják a csodát, és sokan hisznek a jelek által és így ők is Isten tanúságtevőivé válnak. 38.5. Akiknek mi is hittünk, ezért ösztönözzük is magunkat arra, hogy méltók legyünk Isten előtt, legyünk tiszták testben, lélekben és szellemben, hogy mi magunk is elnyerjük az áldott vértanúkkal együtt a romolhatatlan koronát, és velük együtt énekeljünk himnuszt Istennek. Mert dicsősége örökkön-örökké tart. Ámen.

3. könyv

Nabukodonozorral kapcsolatban és

Dánielről, amikor az oroszlánok vermébe dobták

Nabukodonozor látomása a nagy fáról

1.1. „Nabukodonozor király, minden népnek, törzsnek és nyelvnek, akik a földön laknak. Béke legyen megsokszorozva nektek. A jeleket és csodákat, amelyeket Isten velem tett, jó, ha hirdetem nektek, hogy nagyok és hatalmasak. Királysága örökké tartó, és hatalma nemzedékről nemzedékre szól. Én, Nebukadnezár virágoztam házamban és jólétben éltem palotámban. De álmot láttam, és ez megijesztett. Fekvőhelyemen támadt gondolataim és elmém látomásai megzavartak. Azért megparancsoltam: Bábel minden bölcsét vezessék elém, hogy fejtsék meg nekem álmom jelentését. El is jöttek a jószok, varázslók, káldeusok és csillagjósok. Elmondtam nekik az álmot, de a jelentését nem tudták nekem megfejteni. Végül elém járult Dániel, akit istenem neve után Bélsazárnak is hívnak, s akiben Isten szent szelleme lakik. Elmondtam neki az álmomat: Bélsazár, te jószok feje! Tudom, hogy Isten szent szelleme lakik benned, s nem okoz neked fejtörést egyetlen titok sem. Ezt az álmot láttam, fejtsd meg nekem.” (Dán. 4:1-7)

2.1. És így abban az időben Nabukodonozor, miután látta a csodákat, amelyek a három fiúval történtek, és megsajdult szíve, rendelettel hirdette ki az alatta lévő összes népnek, törzsnek és nyelvnek, hogy azok, akik hallják, a történeteket, féljék Istent és dicsőítsék őt, ahogyan ő maga is dicsőítette Istent, és azt mondta: „Az ő királysága örök királyság, és hatalma nemzedékről

nemzedékre szól.” (Dán. 4:3)

2.2. Majd leírta a második látomásában történeteket, mivel a varázslók, jósok és káldeusok egyike sem tudta elmondani a dolgot a királynak, amíg el nem hívták Dánielt, ki Nabukodonozornak is leírást adott első látomásáról, hogy Isten mindenben dicsőítse saját szolgálóit, a prófétákat a többi barbáron és idegen nemzet fölött, akik úgy tesznek, mintha hízelegtek volna emberi bölcsességükben, miután földi tudást gyakoroltak. 2.3. Mert a kegyelem és az ajándékok felülről valók Istentől, a mennyekből valók, amelyek gazdagságukat biztosítják az arra érdemeseknek, amelyekben az áldott próféták részesülnek a szent szellem által, és mindenkor megértésre vannak.

2.4. Ahogyan az apostol is ezt írta a korinthusiaknak, mondván: „És én magam hozzátok jőve nem azért, hogy emberi bölcsesség által tanított szavakat hirdessek, hanem hogy a Felkent titkát hirdessek néktek, inkább a szellem által tanított szavakkal, a szellemi dolgokat szellemi dolgokkal magyarázva.” (1Kor. 2:13) 2.5. És ezen a módon bolondsággá lett a babiloni bölcsek földi bölcsessége is, akik nem tudták megmagyarázni a király álmát, mígnem eljött egy Dániel nevű ember, akiben Isten szent szelleme volt, ahogyan maga a király is tanúságot tett és sokféleképpen bebizonyította, és írásban közölte a néppel, hogy Dánielt ne csak maga a király becsülje meg, hanem mindazok is, akik a királynak alávetették magukat, hogy Isten emberének és nagy prófétának nevezzék.

2.6. Ahogyan az egyiptomiak is, akik régen látták a Mózes által rájuk mért tíz csapás csodálatos műveit, és így elnevezték Mennouthimnak, ami egyiptomi nyelven „Isten embere”. Mert „Mennou”-t embernek, „Thim”-t pedig Istennek hívják. És hasonló módon Nabukodonozor bizonyágot tett Dánielről, hogy „Isten szent szelleme van benne”.

3.1. Aztán miután hívták, és odaállt a király elé, a király így válaszolt neki: „Az ágyamon néztem, és íme, egy fa volt a föld közepén és magassága hatalmas volt. A fa növekedett és erős volt, magassága az égig ért, törzse pedig az egész föld határáig. A levelei az évszaknak megfelelőek voltak, és a termése bőséges volt, és az étel mindenkié volt. A vadállatok alatta oltalmat találtak, ágaiba pedig letelepedtek az ég madarai, és abból táplálkozott minden hústest. Láttam az éjszakai látomásban az ágyamon, és íme, egy virrasztó és egy szent leszállt az égből, és hatalomban beszélt, és ezt mondta: Vágd ki a fát, vágd le az ágait, rázd le a leveleit és szórd szét a gyümölcsét. Szabaduljanak meg alóla a vadállatok és ágairól a madarak, kivéve, hogy meghagyjátok gyökereinek csonkját a földben, és egy bronz és vas kötelékben és feküdjön kint a fövön és az ég harmatában és része a vadállatokéval legyen és a föld fűvében. És szíve változzon

el az emberektől, és egy vadállat szíve adasson neki, és hét időszak múljon el felette. Ez a szó a vigyázó ítéletén keresztül és a szent jóváhagyása általi ügy, mindenki, aki él, megtudja, hogy a Magasságos uralkodik az emberek birodalma felett, és annak adja, akit megbíz, és feltámasztja rá az emberek megvetendőjét. Én, Nabukodonozor király, láttam ezt az álmot, és te, Baltazár elmondtad a magyarázatát, mert birodalmam minden bölcse nem tudta megmagyarázni nekem a magyarázatát, de te, Dániel képes vagy, mert szent szellem van benned.”

4.1. Az álom, amelyet Nabukodonozor látott, magának a királynak büntetésül jelent meg, akinek szíve felmagasztosult és felemelkedett Isten ellen, miután felállított egy aranyszobrot, és mindenkit bálványimádóvá kényszerített, egy látomáson keresztül megmutatták neki, hogy még ő is láthassa, hogy Isten fennhatósága alatt van, még akkor is, ha úgy tűnik, valamikor a föld minden királya felett uralkodott.

4.2. És hogy bebizonyosodjon, hogy a királyság, amely átadatott neki Istentől volt, Dániel ezt mondta neki: Te király, királyok királya vagy, akinek a menny Istene erős, hatalmas és tiszteletre méltó országot adott minden helyen, ahol az emberek fiai laknak.” 4.3. És maga a király is elcsodálkozott azon az álmon, amelyet Dániel megfejtett, és hasonlóképpen beszélt: „Valóban, a te Istened, ő az istenek Istene és az uraknak Ura, mert képes feltárni ezt a titkot.”

4.4. És így, amikor elfelejtette a korábbi ügyeket, és később arrogánsan felfuvalkodott, megkapta ezt a büntetést Istentől, mint példát és mintát (modellt), amely minden emberi zsarnoknak és királynak szólt, hogy ne dicsekedhessenek azok, akik azt hiszik, hogy ember felett állnak, és hogy akik felemelkednek, ne dicsekedjenek Isten ellen, hanem előre láthassák veszélyüket és félhessék Istent, látva, hogy nekik is van uruk a mennyekben.

4.5. Ugyanis Antiokhosz is, akit Epifanesnek hívtak, aki Szíria királya lett, aki különféle kínzással kínozta Isten szolgáit, miután alantasabb dolgokat is vállalt, végül még ő is megkapta a megérdemelt megtorlást Istentől, és isteni csapásokkal büntették, és még a saját bűzét sem tudta elviselni, de amíg még élt, férgek nyüzsögtek istentelen szeméből, és még ő is, sok könyörgést és vallomást hirdetett Istenhez, üdvössége (megmenekülése) elérkezett hozzá. 4.6. Akinek kétsége is volt magát illetően és az emberiség többi részének tudomására adta, mikor meghalni készült, így beszélt: „Méltányos, hogy az Istennek alá vessük magunkat, és az egyszerű halandó ne gondolja magát az istenekkel egyenlőnek.” (2Makk. 9:12)

4.7. Hogy így, amennyi királyt tiszteletteljesen és Istenszerető módon visszafordítson a bűntől,

azokat is megbecsüli Isten, de amennyien csak gőgjüknek megfelelően felemelkednek, Istentől méltó és igaz megtorlásban részesülnek. 4.8. Ilyen módon Szanherib is, aki saját hatalmas erejével dicsekedett, és hazug szavakkal szidalmazta Istent, egy angyal ütötte meg, és egy éjjel száznyolcvanötezen pusztultak el. Később őt magát is elpusztították fiai saját földjén, 𐤒𐤍𐤕 beszéde szerint, amelyet Ézsaiás próféta mondott, hogy mindenki megismerje a mennyei hatalmat.

5.1. És hasonlóképpen történt Nabukodonozorral is. Ugyanis miután elkezdte a tizenharmadik életét, felállította a képmást, ahogy az ezt megelőzően a könyvben elhangzott, és a méreteit is ismertté tette. A tizenkét hónapos esztendő betelte után elvették tőle birodalmát, így beteljesedett az álma, amit látott, és aki másokat foglyul ejtett, maga is számkivetett lett, és aki idegen földön büntette a hébereket, még őt is megérdemelten büntették egy elhagyatott vidéken.

5.2. Csakúgy, ahogy az Írás mondja: „Akkor Dániel, akinek a neve Baltasar volt, körülbelül egy órán keresztül ámulatba esett, és gondolatai megzavarták. És Baltasar így válaszolt és mondta: Uram, az álom legyen azokon, akik gyűlölnék téged, és magyarázata meg ellenségeiden. A fa, amelyet láttál, amely nagyra és erősre nőtt, magassága az égig ért, és levelei virágoztak, gyümölcse bőséges volt, és a tápláléka mindenkié volt, alatta vadállatok laktak, és ágai menedéket nyújtanak az ég madarainak, te vagy a fa, ó király, mert felmagasztaltattál és megerősödtél, és a te dicsőséged naggyá lett, és elérte az eget, és uralmad a föld határáig tartott. És mivel a király látott egy vigyázót és egy szentet leszállni az égből, aki mondta: Vágjátok ki a fát és pusztítsátok el, csak gyökereinek hagyjatok csonkot a földben, réz-vas kötelékben, és kinn feküdjön a fűben és az ég harmatában és annak része a vadállatokkal legyen, míg el nem múlik rajta hét időszak. Ez az értelmezése, ó király, és a Magasságos ítélete, amely az én uramra, a királyra jutott.

És elűznek téged az emberektől, és a vadállatoknál lesz lakhelyed, és fűvel legeltetnek, mint az ökör, és az ég harmatja alatt fekszel, és hét időszak múlik el rajtad, míg megtudod, a Magasságos uralkodik az emberek országa felett, és annak adja, akit becsül. És amikor azt mondta: 'Hagyd meg a fa gyökereinek csonkját', akkor [ez azt jelenti, hogy] megmarad a királyságod, amíg meg nem ismered a menny hatalmát. Emiatt, ó, király, hadd adjak tanácsot, és váltsd meg alamizsnában bűneidet és hamis cselekedeteidet a szegények iránti könyörülettel. Talán türelmes lesz vétkeiddel szemben. Mindezek Nabukodonozor királlyal megtörténtek. Tizenkét hónap múlva fölment királyi palotája tetejére, amely Babelben van, és ott sétálgatott. Akkor azt mondta a király: „Nemde, ez az a nagy Babel, amelyet hatalmas erőmmel építettem ki igazi királyi székhellyé, hogy hirdesse dicsőségemet?” A szó még ott volt a király ajkán, amikor szózat

hallatszott az égből: „Neked szól a szózat, Nebukadnezár király! Elveszem királyi hatalmadat. Kitaszítanak az emberek közül, a mező vadjai közt lelsz tanyát, s füvet legelsz, mint az ökör. Hét időszak múlik el így fölötted, míg belátod, hogy a Fölséges uralkodik az emberi királyság fölött, és annak adhatja, akinek akarja.” Még ugyanabban az órában beteljesedett a jövendölés Nebukadnezáron: kivetették az emberek közül, füvet legelt, mint az ökör, az ég harmata addig öntözte testét, míg szőre olyan hosszú nem lett, mint a sas tolla, és körmei, mint a madárkarmok. Mihelyt letelt a kiszabott idő, én, Nebukadnezár, az égre emeltem tekintetemet, és visszanyertem értelmemet. Akkor áldottam a Fölségest, dicsőítettem és magasztaltam az örökké élő: Hatalma örök hatalom, országa megmarad nemzedékről nemzedékre. A föld lakóit olyannak tekinti, mint a semmit, tetszése szerint jár el az égi seregekkel és a föld lakóival. Nincs senki, aki ellenállhatna kezének, vagy azt mondhatná neki: Miért tetted ezt?” (Dán. 4:19-35)

6.1. Az álom tehát magától értetődőnek és mindenki számára teljesen világosnak tűnik, ahogy a Szentírás is azt tanítja, hogy ezek a dolgok így történtek, és ugyanaz a király később, bűnvallás közben leírta, mi történt vele. 6.2. De mindenesetre az Isten kegyelme bőségesen érhetővé teszi az embernek, hogy mi, mindenben akadálymentes értelemmel, ne adjuk át magunkat az emberi királyok személyének, mert hiábavaló a remény az emberben, ne hízelegjünk az ajándékok miatt uralkodóknak, akik hatalomban levő bírák, hanem egyedül Istenhez ragaszkodva és azt cselekedve, ami neki tetszik, folytassuk most is a jelenben kevésbé veszélyes életet, és meneküljünk az eljövendő ítélet elől.

6.3. Mert hogyan segíthet a király és egy uralkodó az embernek, ha ő is halandó, és ugyanaz a hatalom mozgatja, aki mindent alkotott? 6.4. Mert sok nagy ajándékot tud adni nektek ebben az életben, de még ezek is földiek, és történetesen átmenetiek is.

6.5. Sokan pedig kitüntetésben és ajándékokban részesülnek a király alatt, és kinevezik őket egyes kormányzóságokba, később azonban azt kockáztatják, hogy vagy összeesküvőként találják magukat, vagy mások által mint a király barátait, elteszik láb alól őket. 6.6. Hogyan segíti őket a királlyal való barátság, akik nem teltek meg a kapott ajándékokkal, hanem saját lelküket is pusztítják?

6.7. Ezért menekülj az ilyen személyektől, ó ember, soha ne veszélyeztesd magad miattuk, „mert minden test fű, és az emberek minden dicsősége olyan, mint a mező virága. A fű elszárad és a virág lehull.” (Ézs. 40:6; 1Pét. 1:24) 6.8. Hallgasd meg, mit mondott Pál apostol, hogyan tanácsolja Timóteusnak: „Hirdesd jelen korban a gazdagoknak, hogy ne legyenek kevélyek, és ne a bizonytalan gazdagságnak engedjenek, hanem bízzanak az élő Istenben (1Tim. 6:17), aki

minden ember megmentője, kiváltképpen a hívőknek.” (1Tim. 4:10)

7.1. Mert ha azok dicsősége, akik ki vannak emelve olyan, mint a száraz levelek, amelyek egy ideig virágoznak, de azonnal elszáradnak, hogyan segít Nabukodonozor király, amikor ezt a túlzott kijelentést teszi: „Hát nem nagy ez a Babilon, amelyet magam építettem házamu királyságomnak, hatalmam uralmáért, dicsőségem tiszteletére?” Amikor is miután száműzetett, növényzetet evett a vadállatokkal a hegyekben?

7.2. Hogyan segíti Nabukodonozort ez a szemtelenség, a szavak hatalmas gőgje és a kemence nagy és rettenetes lángja, amikor nem gazdája saját lelkének? 7.3. És ennek köszönhetően az áldott Dániel lett a tanácsadója, mint egy jó orvos, aki meg akarja gyógyítani a sérüléseit. Most így szól: „Tedd meg a tanácsomat, és váltsd meg alamizsnában bűneidet és igaztalan tetteidet a szegények iránti könyörülettel. Talán türelmes lesz a vétkeiddel szemben.”

7.4. Ezért ő, aki a király álmát is megmagyarázta, elszomorodott, sírva fakadt, és körülbelül egy órán keresztül csodálkozott, és gondolatai nyugtalanították, nem akarta hangját adni, jelezve a király iránt érzett szeretetet, úgy, hogy ebben még a király is nagyon hánykódott és amikor megtette, amit a próféta mondott, megmenekülhetett.

7.5. És így miután Dániel egy órán keresztül szótlanul állt és nagyon csöndben, miközben mindenkire nézett, gondolataitól megzavarodott, és az arca megváltozott, és Dániel elsápadt a megmagyarázástól való félelem miatt, nehogy a király meghallva, mit beszélnek róla, megharagudjék, és megparancsolja, hogy öljék meg; de amikor a szellem által erőt kapott, és angyal arcát öltötte magára, tüzessé vált megjelenése, és tűzlángként ragyogott szeme, úgyhogy ettől a király elképedt, megijedt.

7.6. Mert ha Izrael fiai nem nézhették az áldott Mózes arcát arcának dicsősége miatt, hogyan nem féltek hát a babilóniaiak, akik Dániel megváltozott arcára néztek? Amikor emberként jelent meg, természetesen nem féltek, de amikor Isten angyalának (küldött) mutatkozott, féltek.

7.7. Azután, miután megnyugodott a nagy látomástól és gyötrelemtől, és visszatért saját emberi természetéhez, így válaszolt a királynak: „Ó, király, legyen az álom azokon, akik gyűlölnék téged, és ítélete ellenségeiden.” (Dán. 4:19) 7.8. És ily módon, miután elkezdte, hirdette neki minden

dolognak megfelelően, amelyek történnek vele, és vigasztaló szavakkal biztatta, és ismét helyreállította reményeit a jövőben. 7.9. Mert ezt mondja neki: „És amikor a király látott egy vigyázót és egy szentet leszállni az égből, aki ezt mondta: Vágd ki a fát, vedd le a leveleit, és rázd meg ágait, kivéve, hogy a fa gyökereinek csonkját hagyd a földben. A te királyságod megmarad, ó király, amíg meg nem ismered a mennyei hatalmat, mert a Magasságos uralja az emberek királyságát, és annak adja, akinek akarja.

8.1. Tizenkét hónap múlva pedig mindez megtörtént Nabukodonozor királlyal. 8.2. Mert sem az Írás nem hazudott, sem Dániel nem csalta meg őt, hanem előre megtanította neki, hogy ezek a dolgok hamarosan beteljesednek benne.

8.3. Mert a fa „nagyra és erősre nőtt, az ég magasságáig, törzse pedig az egész föld határáig ért,” az Írás azt jelzi, hogy ez Nabukodonozor királysága, ahogy Dániel is határozottan kijelentette, mert a király felmagasztaltatott és dicsőségessé vált, uralkodott az egész földön, és uralta a legtávolabbi nemzeteket. 8.4. Ennek ágai méltóságok, parancsnokok és helytartók voltak, és mindazok, akiket ő nevezett ki, olyanok voltak, mint a fáról előretolt ágak. 8.5. A fa levelei a rendeleteit képviselik szavain keresztül, amelyeket az egész földnek küldött, parancsolva és kijelentve pontosan, ahogy eltervezte.

8.6. A fa, amelynek nagy gyümölcsei vannak egyértelműen a nagy jövedelem és sarc (adó), amelyet az egyes nemzetek felhoztak neki. 8.7. A törzs, amely a földön ül azt jelzi, hogy Nabukodonozor királysága a földi ügyekkel foglalkozik, ahogyan a földön is van megalapítva. 8.8. Ennek nagy gyümölcse és a mindenkinek való eledel, mely benne van, jelzi a fizetségeket és kitüntetések és szívességeket, amelyeket a király mindenkinek ad, és amelyek olyanok voltak, mint a fáról való élelem, amelyet az embereknek adnak. 8.9. Az alatta lakó vadállatok a seregek és a hatalmasságok, amelyek mindig a király közelében állnak, és a király szolgálatában maradnak, és a lehető legnagyobb mértékben segítik azt, ami elrendeltetett, mint a vadállatok, amelyek készen állnak a harcra, pusztításra és darabokra tépni az embereket, mintha vadállatok lennének. 8.10. Az ágain lakó madarak az összes nemzet engedelmessége iránta, akik messziről és távolról jönnek, és alávetik magukat azoknak, akiket vezéreké nevezett ki, éppúgy, ahogy az ágak a fáról származnak.

Nebukadnezárt száműzték

9.1. És amikor az angyal leszállt az égből, és ezt mondta: „Vágd ki a fát, vágd le az ágait, rázd le a

leveleit és szórd szét a gyümölcsét. Szabaduljanak ki alóla a vadállatok, ágairól a madarak. Ez jelzi a szatrapák összeesküvését a király és az alattuk hatalmon lévők ellen.

9.2. Miután számúzték, a sivatagba menekült, és királysága, hatalma és a fenség, amellyel korábban rendelkezett, elvételét, mert dicsekedett és ezt mondta: „Melyik isten az, aki kivenné kezemből?” Később szánalmasan a földre görnyedve és a hegyekben jajveszékelve együtt élt a vadállatokkal, félve szatrapáitól, nehogy megöljék.

9.3. És ennek az Írásnak köszönhetően ezt mondja, „Kint fog feküdni a fűben és az ég harmatában, és a vadállatokkal, és az ő része a föld fűvében lesz. Szíve elváltozik az embertől és vadállat szíve adatik neki.” 9.4. Mert a nagy király és uralkodó nem élt többé úgy, mint a királyságot igazgató ember, hanem egyedül a sivatagban fűvet és növényeket evett, mígnem szíve megváltozott, és olyanná vált, mint egy vadállat, aki erdőkben és barlangokban élt, amíg a haja meg nem nőtt, mint az oroszláné, a körme pedig nagyra nőtt, mint a madaré, és hét időszak telt el rajta.

9.5. Mert így értelmezte a Magasságos Isten ezeket a dolgokat, ahogyan Dániel mondja: „A Magasságos ítélete, amely az én uramra, a királyra jött.”

9.6. A Beszéd, meghallva az Atya tanácsát, leszállt a mennyből, hogy hirdesse az Atya akaratát angyalokon keresztül, ahogy az Írás mondja: „Egy szent szállt alá a mennyből” (Dán. 4:13).

9.7. Az angyalok tanácskoztak a Beszéddel, „Mit parancsol nekünk a mester?” Mert ez a szentek kérése. 9.8. Az volt a szó nekik, hogy a Magasságos Isten ezt mondja: „Vágd ki a fát, vágd le az ágait, és rázd le a leveleit.” 9.9. Akik ezt hallották, megdöntötték a király hatalmát, úgyhogy elvették királyságát. 9.10. Mert minden nemzet az angyalok kezébe került, ahogyan János az Apokalipszisben mondja: „És hallottam, hogy valaki ezt mondja: bocsásd el a négy angyalt, akik a nagy Eufrátesz folyón laknak” (Jel. 9:13-14) akik perzsák, médek, asszírok és babilóniaiak.

10.1. A következő ige azt mondja: „És kint fekdjön a fűben és az ég harmatában, és hét időszak múljon el felette, amíg megtudod, hogy a Magasságos Isten uralkodik az emberek országa felett.” (Dán. 4:25) 10.2. És így egyesek a hét időszakot hét évnek számítják. De mások a hét időszakot (évszakot) úgy veszi, hogy három hónapot jelent minden évben, mert egy évnek négy

évszaka van: tél, tavasz, nyár és ősz, mivel akkor hét évszak adatik a királynak. 10.3. Mert amikor azt mondja neki: „Hagyd a fa gyökereinek csonkját a földben” világos, hogy ismét Isten szándéka szerint van, hogy újra felállítsák saját hivatala fölé. 10.4. Mert ez a király nevelése miatt volt, hogy így ne lehessen beképzelt, és a jövőben azt mondhatta: „És mindenki, aki gögösen jár, meg tudja alázni.” (Dán 4:37)

11.1. És így találjuk a feljegyzésekben, hogy Nabukodonozor huszonöt évig uralkodott. 11.2. Mert miután uralkodott az első tizenhét évben, majd miután felemelték, felállította a képmást. Aztán tizenkét hónap múlva ez történt vele, és számúzták az emberek közül, és elvették tőle a királyságát. 11.3. És amikor megalázta magát és könyörgött 𐤁𐤍𐤏𐤍–hoz, és bűnvallást tett és kérlelte a Magasságos Istent, előljárói megkeresték, és visszatérve ismét hét évig uralkodott.

11.4. Ahogyan ő maga is leírta, mondván: „És a napok vége után én, Nabukodonozor, az ég felé emeltem szemeimet, és gondolataim visszatértek hozzám, és áldottam a Magasságost, és dicsértem és dicsőítettem azt, aki örökké él, mert a hatalma örök hatalom, és az ő királysága nemzedékről nemzedékre szól, és mindazok, akik a földön laknak, semminek számítanak, és akarata szerint cselekszik a menny hatalmában és a föld hajlékában, és nincs senki, aki szembeáll a kezével, és azt mondja neki: „Mit tettél?” Ugyanebben az időszakban (évszakban) gondolataim visszatértek hozzám, és visszatértem királyságom tiszteletéhez. És az alakom visszatért hozzám, és a hercegeim és az előljáróim megkerestek, és megerősödtem királyságom felett, és pazar méltóság adatott nekem. És most én, Nabukodonozor, dicsérem, magasztalom és dicsőítem a mennyek királyát, mert minden műve igaz, útjai igazságos ítéletek, és mindenki, aki gögösen jár, meg tudja alázni.” (Dán. 4:34-37)

11.5. Amikor ugyanazt a gögöt elvetette, amelyet szerzett, és amikor a hegyekben szenvedett, bűnvallást tett Istennek, felismerve a mennyei hatalmat, és újra visszakerült királyságának hivatalába, miután mind az előljárók, mind a fejedelmek, és mindazok, akik alatta voltak, keresték őt, túlzott tisztelettel és dicsőséggel ruházták fel őt, úgyhogy beteljesedett, ami a látomásban elhangzott: „kivéve, hogy hagyd a fa gyökereinek csonkját a földön, amíg meg nem tudod, hogy a Magasságos uralkodik az emberek országa felett, és annak adja, akit becsül.”

12.1. És így azok a dolgok, amelyek Nabukodonozorral azokban az időszakokban történtek, intésül és emlékeztetőül szolgáltak, és minden ember számára feljegyezték, ahogyan Dániel álmokban és látomásokban is valóban megtörténtként írta le ezeket a dolgokat, amivel kapcsolatban, ha a könyv fejezetéhez közelítünk, mind az álmokat, mind a látomásokat

értelmezhetjük, és meg is mutathatjuk, hogy igazak.

12.2. Mert Nabukodonozor két álmot látott: a sokszínű kép álmát, majd a fáról szóló álmot, amelyet Dániel megfejtett, és a megfelelő időben be is teljesedett. 12.3. Hasonlóképpen, amit Dániel is látott, a négy fenevadat, akik felemelkednek a tengerből, amelyek közül néhány már volt, néhány pedig lesz, hogy bebizonyíthassuk, hogy Dániel próféciája ugyanaz és egyenlő a maradékkal, semmiben sem különbözik egymástól, hogy bizonyítsuk azokat a dolgokat, amelyek már voltak, vannak és újra lesznek.

12.4. Mert ha hiszünk abban, ami már megvolt, hogyan ne hinnénk, hogy minden eljövendő esemény is igaz lesz, amit az áldott próféták előre hirdettek, hogy azok lesznek? De minden dolog beteljesedett, felbukkanva a maga idejében Isten céljának megfelelően.

Belszár megsérti Isten templomának szent edényeit

13.1. És így látjuk, amit az Írás mond: „Belszár, a király nagy lakomát rendezett ezer előljárójának és bor volt előttük, és Belszár ivott, és amikor megkóstolta a bort, azt mondta, hogy hozzák be azokat az arany és ezüst edényeket, amelyeket atyja, Nabukodonozor hozott a jeruzsálemi templomból, hogy ihassanak belőlük a király és előljárói és úrnői és ágyasai ihassanak azokból. És bevitték az arany és ezüst edényeket, amelyeket Nabukodonozor, az ő atyja hozott ki az Isten templomából, amely Jeruzsálemben van, és ivott belőlük a király és előljárói és úrnői és ágyasai ittak azokból. Bort ittak, és dicsérték az arany-, ezüst- és bronz-, vas- és fa- és kőisteneket. Ugyanabban az órában egy ember kezének ujjai jöttek elő, és írtak a lámpa előtt a király háza falának vakolatára, és a király látta annak a kéznek az ujjait, amely írt. Aztán a király alakja megváltozott, gondolatai megzavarták, ágyékának egyesülése szétvált, térdei összeütődtek. És a király erősen kiáltott, hogy hozzon mágusokat, káldeusokat és jövendőmondókat. És így szólt a babiloni bölcsekhez: „Aki elolvassa ezt az írást, és tudtomra adja a magyarázatát, bíborba öltözzék, és arany nyaklánc legyen a nyakában, és harmadikként uralkodik az én királyságomban.” És bementek a király összes bölcsei, és nem tudták elolvasni az írást sem a király tudomására hozni az értelmezést. Belszár pedig megzavarodott, alakja megváltozott, és előljárói is megzavarodtak.”

14.1. És így, Nabukodonozor halála után fia, a Kegyelmes Merodak került a királyságába, akiről az Írás nem tesz említést, biztosan azért, mert áhítatosan élt, bizonyára azért, mert nem volt benne semmi szörnyűség (semmi rendkívül különös). 14.2. Tizenkét évig uralkodott, és utána

testvére, Belsazár uralkodott, akiről az Írás most készíti elbeszélését. 14.3. Hatalmas lakomát készített ezer előljárójának királyságának negyedik esztendejében.

14.4. Míg részegek voltak, a király felfuvalkodott, és megparancsolta, hogy vegyék elő az arany- és ezüstedényeket, amelyeket atyja, Nabukodonozor hozott ki a jeruzsálemi templomból, hogy ihassanak belőlük az előljárók és azok úrnői. Azokat az edényeket, amelyeket más királyok Istennek szenteltek az ő dicsőségére és tiszteletére, szennyezett kézzel fogták és italáldozatot készített és dicsérte az élettelen és mozdulatlan bálványokat. 14.5. Ennek megfelelően, miután ez megtörtént, egy férfi kezének ujjai jöttek elő, és a lámpa előtt írtak a király háza falának vakolatára.

14.6. Nabukodonozor esetében ez mondatott: „egy szent szállt alá a mennyből”, itt pedig ezt mondja, „egy kéz ujjai jöttek elő”, az Írás jelzi, hogy ez ugyanaz a Beszéd (Ige), amely a végén megtestesül, és egy ember alakját akarta felvenni, hogy soha ne tekintsenek rá úgy, mintegy formán keresztül, hanem mint aki emberré lett testben és az Atya akarata szerint az emberrel lakott, teljessé lett.

14.7. És így amikor a kéz írást írt a falra, az Írás ebben azt jelzi, hogy ez Isten törvénye, amely táblákra volt vésve a hegyen. Ahogy az Írás mondja, „és a táblákat pedig Isten ujja írta” és „az írás Isten írása volt, amely a táblákra volt vésve” (Ex 31:18; 32:16).

14.8. És így itt is egy kéz ujjait mutatták meg egyedül a királynak, amelyik feltűnt a lámpa előtt, hogy így az ott írottakat Isten írásának tekintse. 14.9. Mert a kéz világossága, miután eltompította a lámpa fényét, hogy látszódnak azok az ujjak, amelyek a falra írtak.

15.1. Amikor a király ezt látta, félelmében megremegett, és nagyon szorongott, és erősen kiáltott, hogy elhozzák a varázslókat, káldeusokat és jövendőmondókat, nem tudva, hogy ezek nem tudják elolvasni Isten karaktereit, de lehetséges azok számára, akik gyermekkoruktól kezdve gyakorolták Isten törvényét, akik fel is ismerik az atyáiktól származó isteni betűket.

15.2. És miután mindenkit elhívtak, a király így szólt hozzájuk: „Aki elolvassa ezt az írást, és megismerteti velem a magyarázatát, bíborba öltözik, és arany nyaklánc lesz a nyakában, és harmadikként fog uralkodni az én királyságomban.” „És bejött a király összes bölcse, és nem

tudták elolvasni az írást, és nem tudták ismertetni a királlyal az értelmezést.” (Dán. 5:7-8)

15.3. Mert hát hányan voltak a babiloniak közül, akik a király kedvében akartak járni, és sokféleképpen koholtak valami furcsa mondást, és bíborba öltözve, és megdicsőülve harmadikként a trónon? De a mondás rejtve volt előttük. Mert a szemük tompa volt, és szívük felfogása tehetetlen. Mert ismeri 𐤀𐤃𐤅𐤃 a bölcsek gondolatait, hogy azok üresek. 15.4. És így, amíg mentetetők, a király szíve megzavarodott, alakja megváltozott, előljárói pedig nyugtalanok voltak.

15.5. Ekkor, ezen a ponton „a királynő meghallotta a történeteket, bement az ivóházba, és így szólt a királyhoz: Ne zavarjanak gondolataid, és alakod ne változzon meg. Van egy ember a te országodban, akiben Isten szelleme van, és atyád idejében éberség és értelem volt benne. És Nabukodonozor király, a te atyád őt nevezte ki vezérnek varázslók, mágusok, káldeusok és jósek felett. Mert Isten szelleme bővelkedik benne, és a gondolatok és a megértés pedig az övé, megfejti az álmokat és megmagyarázza a nehezeket, és megoldja a rejtvényeket; a neve Dániel. És a király a Baltasar nevet adta neki. És most hadd szólítsák, és ő elmagyarázza neked a megfejtést.” (Dán. 5:10-12)

16.1. És hát mi okból lépett be a királyné, és emlékeztetett Dánielre? Mert nem ismerték őt a király összes előljárói és barátai? Vagy nem tudták, mi történt Nabukodonozorral, mivel egyedül ő látta a neki szánt álmokat, és a babiloni bölcsek vezetőjévé tette? 16.2. Ők maguk is tudták, de mivel megsemmisültek általa, mivel égi bölcsesség ékesítette, nem akarták hirdetni a királynak róla, hogy nehogy jöjjön és értelmezhesse az írást, és utóbb megszegyenüljenek.

16.3. Ez nem csak akkor történt Dániellel, hanem még most is sokakkal előfordul. 16.4. Mert amikor a szentek közül valaki kegyelmet nyer Istentől, és bölcsőbbnek találhatik a többieknél, azonnal mindenki sóvárogni, gyűlölködni, üldözni, sértegetni, gyalázni kezdi, ellene beszélnek és semmibe veszik, hogy így ezek által elkerüljék őt. 16.5. Mert hasonlóképpen történt a prófétákkal, az úrral és az apostolokkal is. Ez úton is megfigyelhetjük ezeket a dolgokat, ahogy Dániellel megtörténnek Babilonban. Az Írás ugyanis ezeket a dolgokat bizonyítja, hogy így történtek.

17.1. Azután, miután a király meghallotta a vele kapcsolatos dolgokat, megparancsolta Dánielnek, hogy hozzák oda, és ezt mondta neki: „Te vagy Dániel, aki a júdeai fogság fiai közül

való, akit atyám, Nabukodonozor hozott? Azt hallottam felőled, hogy képes vagy értelmezni a problémákat. És így most, ha el tudod olvasni ezt az írást, és tudatod velem annak értelmezését, bíborba öltöztetsz, és arany nyaklánc lesz a nyakadban, és te leszel a harmadik az én királyságomban.” (Dán. 5:13-16)

17.2. Ám az áldott Dániel, aki nem gyönyörködött a földi ajándékokban, és nem emelkedett fel a királyi dicsőségre, így válaszolt: „Ajándékaid legyenek tiéd, ó király, és add házad ajándékát másnak. De el fogom olvasni az írást, és közölni fogom veled a magyarázatot.”

17.3. És ily módon, miután elkezdte, leírta a királynak mindazt, ami az apjával történt az ő sorrendjükben, és egyúttal alaposan elmagyarázta neki a történeteket, hogy megértse, ne kérkedjen, és ne legyen gőgös, hanem Isten hatalma alá kell vetnie magát.

17.4. És így szólt hozzá: „A Magasságos Isten Nabukodonozornak, a te atyádnak adta a királyságot, a fenséget, a tiszteletet és a dicsőséget. És a fenségtől, amely neki adatott, minden nép, törzs és nyelv remegett és félt az ő arcától. Akit akart, azt elvetette, és akit óhajtott, megverette és akit akart, felmagasztalta és akit akart, megalázta. És amikor szíve felemelkedett, és lelke elhatározta, hogy gőgösen cselekszik, levetették királysága trónjáról, és elvették tőle a megbecsülést. És száműzték az emberek közül, és szívét vadállatokhoz számították, lakhelyét pedig vadszamarakkal, fűvel etették, mint az ökröt, és az ég harmatából megfürdött teste, míg meg nem tudta, hogy a Magasságos uralkodik az emberek országa felett, és annak adja, akit becsül.” (Dán. 5:18-21)

17.5. És miután ezeket elmondta, a következőket tette hozzá, azonnal megfeddve a királyt, és nem fogadva orcáját, hogy a király meghallva ezt, féljen, és hogy aki áthágásokat követett el, azonnal felismerhesse azokat.

17.6. És így szól: „Te pedig az ő fia, Belsazár, nem aláztad meg szívedet Isten előtt; nem tudod mindezt? És felfuvalkodtál az Örökkévaló Istennel szemben, és az ő házában edényeit magad elé hoztad, és te és a te elöljáróid, a te úrnőid és ágyasaid ittak belőlük, és dicsérted az arany- és ezüst- és bronz-, vas-, fa- és kőisteneket, akik nem látnak, akik nem hallanak és nem értenek, és Isten, akinek lehetetek kezében van, és minden utatok, nem dicsőítették őt. Emiatt egy kéz újjai küldettek orcájától és ezt az írást rendelte: ‘Mane, Thekel, Fares.’ Ennek a kifejezésnek értelme: ‘Mane,’ Isten megmérte királyságodat, és véget vetett neki: „Thekel” – mérlegelték, és hiányosnak találták, ‘Fares,’ a te királyságod fel van osztva, és a médeknek és perzsáknak adták.”

(Dán. 5:22-28)

18.1. A király ugyanis, miután meghallotta az írást és annak értelmezését, elszomorodott az elhangzottak miatt, de megparancsolta Dánielről, hogy öltözzék bíborba, és legyen a harmadik helyen a királyságban. 18.2. Ugyanazon az éjszakán megölték Belszár káldeus királyt, és a méd Dárius hatvankét évesen megkapta a királyságot.

18.3. Miután Dániel megfejtette a magyarázatot, ahogy az Írás mindent felölel, ugyanazon az éjszakán beteljesedett a kifejezés, és a babilóniai királyság a médekhez szállt, ahogyan Dániel is mondta: „Királyokat jelöl ki és távolít el, tudván, mi van a sötétségben és a világosság vele van.” (Dan. 2:21, 22)

Dareiosz az oroszlánok barlangjába veti Dánielt

19.1. És így Dareiosz, akit Ahasvérusnak hívtak, megkapta a királyságot, és „százhusz szatrapát nevezett ki, és három helytartót rendelt fölénk, akik közül Dániel volt az egyik, hogy a szatrapák számot adjanak, hogy a királyt ne terheljék túl. Dániel pedig felettük volt, mert a szellem bővelkedett benne, és a király őt jelölte ki egész királysága fölé.” (Dán. 5:31-6:3)

19.2. A méd Dareiosz ugyanis, miután meghallotta a rá vonatkozó dolgokat, mind az általa megszerzett bölcsességet, mind a gyermekkorától fennálló hitét és jámborságát, kinevezte őt, hogy legyen barátai közül az első és uralkodjon egész királyságán, ahogy a fáraó tette, miután Józsefnek megadta, hogy királysága trónjának második kitüntetettje legyen, és beosztotta az egyiptomiak minden vezérét, hogy engedelmességeskedjenek neki.

19.3. Ennek megfelelően, miután ez megtörtént, a helytartók és a szatrapák féltékenységbe keveredtek, és ürügyet kerestek Dániel ellen, hogy megvádolhassák és megölhessék. Ilyen módon teljesedett be a beszéd, amelyről egy kicsit korábban beszéltünk, hogy egy jámbor embert vagy azt, aki féli az Istent, és akinek kegyelme és bölcsessége van Istentől, azt a többi ember gyűlöli, mert őket sem tisztelték meg ugyanazzal az ajándékkal. 19.4. Ily módon a szatrapák és a helytartók is irigységből gyűlölték Dánielt, mivel bölcsőbb és hűségesebb volt, mint ők.

19.5. Mert az Írás erről tanúskodik, mondván: „És nem találtak ellene semmi ürügyet, áthágást és vétket, mert hú volt.” (Dán. 6:4) 19.6. Mert nemcsak Isten parancsolatait tartotta be a törvény szerint, hanem a király előírásait is nagy szorgalommal és magatartása szigorú volt, nem akarva beszennyezni kegyét és tiszta lelkiismeretét semmiféle csekély haszonnal járó dologban.

20.1. Mert hát hányan voltak azok, akik úgy tettek, mintha barátok lennének Dániellel, aki gonoszul gyűlölte őt szívében? Más szándékkal hamisan ajándékokat küldtek és elrendelték, hogy adjanak alkalomnak megfelelő adományokat, hogy próbára tegyék az őszinteségét, hogy a király előtt jövőbeli ürügyük legyen ellene, hogy a királyhoz fordulhassanak azzal, hogy a király tulajdonára kötelezi magát, és ily módon megöljék, mint összeesküvőt.

20.2. És így mindenkor találékonyan ürügyet kerestek ellene. És nem találtak semmit, később együtt tanakodtak, mondván: „Nem találtunk ürügyet Dániel ellen, hacsak nem Istenének törvényeiben.” (Dán. 6:5) 20.3. Aztán elhatározva magukat odamentek a királyhoz, és így szóltak: „Dárius, király, örökké élj! Kapitányaid és szatrapáid, főnökeid és helytartóid elhatározták, hogy királyi törvényt állítanak fel királyságod felett, és megerősítenek egy rendeletet, hogy aki harminc napig kér kérelmet bármely istentől és embertől, kivéve téled, ó király, azt az orozlánok barlangjába vetik. És most, ó király, állítsd fel a rendeletet és írd meg, mert a perzsák és a médek rendelete nem változik meg.”

20.4. Ekkor Dareiosz, mivel nem vette észre mesterkedésüket, döntést határozott, azt javasolta, hogy írjanak egy rendeletet, és azt nyilvánosságra kell hozni. 20.5. Mert később Hámán is óhajtott megölni Márdokeust és fajtáját, Artaxerxész királyhoz ment, és elhatározta ugyanezt, hogy királyi rendelet szerint a tizenkettedik hónap tizennegyedikén azon az egy napon az összes zsidót meg kell ölni.

21.1. És így Dániel, miután megtudta, mi van megírva, miután megfontolta a rátörő összeesküvést, nem félt tőle és nem is rémült meg, hanem készségesen tartotta magát, hogy átadják eledelül a vadállatoknak, mintsem hogy engedelmességen a király előírásának. És volt egy mintaképe, hogy mi történt a három ifjúval, amikor nem akartak meghajolni a király képmása előtt, és megőriztettek a tűz kemencéjéből. 21.2. És akkor, amikor bement a házába, kinyitotta az ablakokat a Jeruzsálemmel szemben lévő felső kamrákban, és naponta háromszor térdre borult, és ugyanúgy dicsérte és vallást tett Istene előtt, mint korábban. (Dán. 6:10)

22.1. Ezért szükséges látni az áldott Dániel jámborságát, hogy még csak nem is úgy tett, mintha a királyi ügyek iránt elkötelezett lenne, hanem inkább ragaszkodva imádságban minden nap megadta a Császárnak, ami a Császáré, és az Istennek, amik az Istené.

Hippolytus a vértanúság mellett érvel

22.2. De valaki talán azt fogja mondani: „És mi lesz ebből így? Nem tudott volna nappal szívében imádkozni Istenhez, éjszaka pedig, ahogy akart, titokban imádkozni a házban, hogy ne kerüljön veszélybe? Képes volt rá, de nem akarta. 22.3. Mert ha ezt tenné, a helytartóknak és a szatrapáknak azt kellene mondaniuk: „Hogyan féli Istent, amikor fél a király rendeletétől, és amit parancsol, azt teljesíti?” És szemrehányást tennének ellene a hitetlenség miatt. Mert ez a képmutatás munkája, nem pedig a félelemé és Istenben való hité.

22.4. Emiatt pedig nem adott ürügyet a rágalmazásra azoknak, akik szembeszálltak vele, mert aminek alá van vetve valaki, ez által rabságba is kerül. 23.1. Mert azoknak, akik hisznek Istenben, nem szabad színlelniük és nem kell félniük attól, amit a hatalom elrendel tőlük, nehogy különben valami rosszat tegyenek. Ha az Istenbe vetett hitük miatt kénytelenek valami mást tenni, akkor inkább örömmel meghalnának, mintsem azt tegyék, ami parancsoltak nekik.

23.2. Mert amikor az apostol azt mondta, hogy engedelmeskedjünk mindenkinek, aki hatalmon van (Róm. 13:1), akkor nem arról beszél, hogy megtagadjuk hitünket és megtagadjuk azt, amit Isten előírt, és ezeket tegyünk, amit az emberek parancsolnak, ehelyett az apostol azt mondta, hogy féljünk a hatóságoktól, és ne tegyünk rosszat, hogy ne bűnhődjünk tőlük mint gonosztevők.

23.3. És ezért ezt mondja: „Isten szolgája ő, bosszúálló azokon, akik rosszat cselekszenek. Hogyan? Nem szeretnél félni a hatóságtól? Tedd a jót és helyeslést kapsz tőle. De ha rosszat teszel, félj. Mert nem hiába viseli a kardot.” (Róm. 13:4) Így tehát, ezek szerint alávettettek mondta magát, hogy szentül és kegyesen éljünk a jelenlegi életben, szemünk előtt tartva a kard veszélyét.

23.4. És így az apostolok, akitet vezetőik és írástudók akadályoztak, nem akadályozták meg az ige kimondásában, és inkább engedelmeskedtek Istennek, mint az embereknek, és emiatt a hatóság

bosszúságát bírták, őket „nyilvános börtönbe helyezték. De éjjel egy angyal kivezette őket, és így szólt: Menjetek, mondjátok ennek az életnek szavait.” (Apcs. 5:18-20)

24.1. És így Dániel is akadályozva volt az imádkozásban, és nem engedelmeskedett a király rendeletének, hogy ne helyezze Isten dicsőségét az emberek dicsősége alá. 24.2. Mert ha valaki az Isten miatt hall meg, annak örülnie kell, megtalálva ebben az örök életet.

24.3. Ezért szükséges, hogy akik ebben a világban tisztasággal fáradoznak és félelemmel élnek, ne adjanak ürügyet azoknak, akik ürügyet keresnek, hogy ebben inkább megszegyenüljenek. Így aztán a helytartók is ürügyet kerestek Dániel ellen, de nem találtak, mert hűséges volt.

24.4. De ha egyesek arra kényszerítenek bennünket, hogy ne tiszteljük Istent, és ne könyörögjünk hozzá, és halállal fenyegetnek bennünket, sokkal boldogabb [így] meghalni, mint megtenni, amit parancsolnak, „mert mi választhat el minket Isten szeretetétől? Üldözés vagy nehézség, vagy elnyomás, vagy éhség, vagy veszély vagy kard?” (Róm. 8:35) 24.5. És ezért a boldog Dániel jobban félté Istent és átadta magát a halálnak, és az angyal megóvta az oroslánoktól. 24.6. Mert ha tisztelte volna a rendeletet és csendben maradt volna a harminc nap alatt, soha nem lenne tiszta az Istenbe vetett hite, mert senki sem szolgálhat két úrnak.

24.7. Mert a Sátán ravaszsága mindig ilyen, hogy elnyomja, üldözi és bántalmazza a szenteket, hogy ne emeljék fel szent kezüket, miközben Istenhez imádkoznak, látva, hogy a szentek imája békét ad a világnak, de büntetést a gonoszoknak. 24.8. Ahogy Mózes is, amikor felemelte kezét a sivatagban, Izrael győzött, de amikor letette őket, Amálek győzött. (Ex. 17:11) 24.9. Ahogy ez most is megtörténik és beteljesedik közöttünk. Mert valahányszor abbahagyjuk az imádkozást, az ellenfél győz rajtunk, de valahányszor ragaszkodunk az imához, a gonosz hatalma és tekintélye megszűnik.

Danielt vádolják a szatrapák

25.1. És így még abban az időben az ellenség így munkálkodott a helytartókban és szatrapákban, hogy rajtuk keresztül teljesítse saját akaratát, és az áldott Dánielt az oroslánok barlangjába vesse. 25.2. És akit alaposan szemügyre vettek, és látták, amint naponta háromszor imádkozik, kimentek a királyhoz mondva: „Ó Dárius király, nem adtál-e olyan rendeletet, hogy bárki, aki

bármilyen istentől és embertől kér harminc napig könyörgést, kivéve tőled, ó király, az oroslánok barlangjába vettessen?” Ő mondta: A szó igaz, és a médek és a perzsák végzése nem múlik el.” (Dán. 6:12)

25.3. Azt mondták neki: „Íme, Dániel, aki a Júda fogságából származó fiai közül való, nem engedelmeskedik a rendeletnek, és naponta háromszor kérelmeivel kérleli Istenét. Amikor aztán a király meghallotta a dolgot, nagyon elszomorodott emiatt, és küzdött Dánielért, hogy elengedje.” (Dán. 6:13-14) 25.4. Mert ismeretesek voltak cselszövéseik, és hogy gyűlölték Dánielt, mert akkoriban bölcsőbb és tekintélyesebb volt náluk, és hogy kitalálták ellene ezt az összeesküvést, egy csapdán keresztül akarták átadni őt a vadállatoknak. Ezért a király kérdőre vonta a szatrapákat, és megkérdezte, meg tudja-e óvni őt a veszélytől.

25.5. De azért történt, hogy ne menthesse meg ember, és ne a király kegyelmének tekintsék szabadítását, hanem hogy Isten munkája beteljesedjék benne. És így már este lett, és a király érdekében beszélt a szatrapákkal, amikor azok így szóltak: „Tudd meg, ó király, hogy a médek és a perzsák minden rendelete és törvénye, amelyet a király hozott, nem változtatható meg” – ezzel a szóval akarták megszégyeníteni a királyt, nehogy az általa megjelölt rendelet ne legyen biztos, és az általa megfogalmazott többi dolgot érvénytelennek tekintsék.

26.1. És akkor miért csak Danielt vádolták a szatrapák? Mert a három ifjú mindig is vele volt és imádkozott. Mert ha nem engedelmeskedtek Nabukodonozor előírásának, sokkal inkább nem engedelmeskedtek Dárius rendeletének. 26.2. De ez az oka. Mert mivel akkor, Nabukodonozor idejében, miközben Dániel jelen volt, a káldeusok nem vádoltak mást, csak a három fiút egyedül, tanúságtételük nem lett elfelejtve. Ily módon most, Dareiosz idejében, csak Dánielt vádolták. Mert a vértanúságra való hívás az övé volt.

26.3. Mert az ember nem hagyja el Istent az idő miatt, hogy így a maga idejében megdicsőüljön. Ahogy a próféta mondja: „Aki teremtette világait, mindegyiket nevének fogja nevezni (hívni).” (Ézs. 40:26)

27.1. Aztán ennek megfelelően Dárius, mivel nem tudott tovább ellentmondani a szatrapáknak, azt mondta, hozzák Dánielt, és dobják az oroslánok barlangjába. 27.2. A király pedig felelvén, így szólt hozzá: „A te Istened, akinek mindig szolgálsz, ő maga fog megmenteni” jókedvre buzdítva őt. „Mert ha segíteni akarok is, nem tudok, bár király vagyok, hanem az Isten, akinek szolgálsz, megment téged”, hogy megmutassa, hogy ami az emberek számára lehetetlen, az

Istennél lehetséges. (Luk. 18:27)

27.3. „És hoztak egy követ, és a barlang szájához tették, és a király pecsétgyűrűjével pecsételte le”, hogy ne változzon a dolog Dániel esetében. 27.4. Ez pedig rosszindulatú tett volt, mert a szatrapák óvatosak voltak, nehogy a király titokban megparancsolja Dániel felől, hogy húzzák ki a barlangból és ezért jónak látták a követ lezárni. 27.5. Így jártak el a farizeusok fejedelmei is az Üdvözítővel, miután órséggel lezárták a követ. (Mát. 27:66)

28.1. Ennek megfelelően, miután ez megtörtént, „A király elment a házába, és vacsora nélkül lefeküdt, és ételt nem vittek neki, és az alvás elhagyta.” 28.2. Mennyit tett az igaz ember, aki félté az Istent, hogy a király annyira megszorodott miatta, hogy nem vette magához táplálékot! 28.3. A szatrapák pedig egész éjjel mulatoztak, azt gondolván, hogy Dánieltől elvették a díjat, de a király egész éjjel álmatlan lévén, siránkozott, hogy egy ilyen embert igazságtalanul elpusztítottak, ezért óvatos volt, nehogy ő maga is veszélybe kerüljön miatta.

28.4. A Nabukodonozorral és Belszárral történt események ugyanis nem kerülték el figyelmét, előbbit száműzték birodalmából, utóbbit a szent edényekből való ivás miatt még aznap este megölték. 28.5. Ennek megfelelően: „Ekkor felkelt, és sietve az oroslánok barlangjához jött, és erős hangon kiáltott, és így szólt: Dániel, az élő Isten szolgája, a te Istened, akinek folytonosan szolgálász, ki tudott hozni téged az oroslánok szájából?” (Dán. 6:19-20)

28.6. És hát miért kiáltotta ezt a szót a király, miután megzavarták, hacsak nem hallotta, mi történt az ifjakkal, akik nem voltak hajlandók engedelmeskedni a király utasításának, és megmenekültek a tűz kemencéjétől? ... (Hiány)... Ugyanez történt vele is, de félté Istent, és megvetette a médek és perzsák rendeletét.

29.1. „És Dániel ezt mondta a királynak: Az én Istenem elküldte angyalát, és bezárta az oroslánok száját, és nem bántottak, mert előtte egyenesség találtatott bennem és előtted, ó király, nem követtem el vétket.” (Dán. 6:21-22)

29.2. Mennyire Istenben bízunk inkább, mint az emberekben! Mert az emberek kétségbeesnek, és a halálba adják őket, de Isten nem hagyja el szolgáit. Emiatt a zsoltáros ezt tanítja: „Jobb בְּיָיָהּ-ban bízni, mint az emberekben. Jobb remélni בְּיָיָהּ-ban, mint bízni az uralkodókban.” (Zsolt.

118:8-9)

29.3. Aztán ennek megfelelően, amikor az angyal megjelent a barlangban, a vadállatok megszelídültek, és az oroszlánok, akik farkukat csóválták neki, örültek, hogy alávették egy új Ádámnak. Dániel szent lábát nyalogatva körbe-körbe forgolódtak, hogy megízleljék a talpát, és vágytak elkísérni őt (vagy: hogy alá tartozzanak).

29.4. Mert ha hisszük azt, hogy miután Pált vadállatokra ítélték, és hogy oroszlánt állítottak rá, az a lábaihoz dőlt, és körös-körül nyalogatta, akkor hogyan nem hisszük el azt is, ami Dániellel történt, amit még maga Dárius is leírt mindenkinek, írástudóin keresztül elküldve azt? A perzsák és médek könyveiben pedig a mai napig olvasható, hogy ezek a dolgok valóban megtörténtek, úgyhogy nemcsak a héberek, sem csak a babilóniaiak, hanem a médek és a perzsák és az ég alatt élő összes nemzet is, miután hallották ami történt, ők maguk félték az Istent.

29.5. És akkor, amikor Dárius meghallotta Dániel hangját, megdöbbsent és elcsodálkozott, és megparancsolta, hogy hengerítsék el a követ, és látta, hogy Dániel az oroszlánok között ül, és saját kezével simogatja a fejük sörényét. Aztán mindenkit meghívva bemutatta nekik a csodálatos látványt, a vadállatokat, amelyeket egy ember szelídített meg, és akiket az ő keze vigasztalt. 29.6. Ennek megfelelően, miután Dánielt felvitték „a barlangból, semmi romlást nem találtak benne, mert Istenében bízott”. (Dán. 6:23)

30.1. Aztán: „A király szólt, és előhozták azokat a férfiakat, akik Dánielt vádolták, és ők magukat, fiaikat és feleségeiket az oroszlánok barlangjába vetették, és még nem érték el a barlang fenekét, mielőtt az oroszlánok úrrá lettek felettük, és megőrölték minden csontjukat.” (Dán. 6:24)

30.2. Így hát, akik emberi királyban és gazdagságban bíztak, ők maguk ástak árkot, és beleestek abban saját pusztulásukra. 30.3. És akkor ez az ítélet megtörtént a három ifjúval, akik bár a tűz kemencéjében voltak, nem győztek le, hanem a tűz kicsapott kívülre és megemészttette a káldeusokat. 30.4. Mert Isten szeme igazságosan rendel méltó ítéletet az emberekre. 30.5. Ahogy Hámánnal is történt, aki egy napon akarta megsemmisíteni Márdokeust és fajtát, és ötven könyöknyi akasztófát készített Márdokeusnak, magát Hámánt egész háznépével együtt felakasztották rá. 30.6. Akik pedig vádolták Dánielt, és eledelül adták a vadállatoknak, őket is elpusztították az oroszlánok.

31.1. Ekkor Dárius írt minden népnek, törzsnek és nyelvnek, azoknak, akik az egész földön laknak, békeséget hirdetve mindenkinek, majd a rendelete által kihirdetettekkel arra kényszerítette őket, hogy imádják Istent, ahogyan az áll: „Az a rendelet, amelyet orcámtól adtak ki országom minden területén, hogy mindenki rettegjen és féljen Dániel Istenének színe előtt, mert Ő maga az élő Isten, aki örökké megmarad, és királysága nem pusztul el, és uralma örökké tart. Ő segít és megment, és csodákat és jeleket tesz a mennyben és a földön, aki kivette Dánielt az oroslánok szájából.” (Dán. 6:26-27)

31.2. Látod, ma Babilon a világ, a szatrapák a hatóságok, Dáriusz a királyuk, a barlang a Hádész (halál), az oroslánok a büntető angyalok. 31.3. Így utánozd az áldott Dánielt, aki nem félt a szatrapáktól, és nem engedelmeskedik az emberi parancsnak, hogy miután az oroslánok barlangjába vetették, az angyal őrizzen, és megszelídítsd a vadállatokat, és Isten szolgájaként leborulhassanak előtted (imádjanak téged) és semmi pusztulás ne legyen található benned, hanem élve felhozathass a barlangból, és részese lehess a feltámadásnak, uralkodhass ellenségeid felett, és mindenkor hálát adhass az élő Istennek. 31.4. Mert övé a dicsőség és hatalom az örökkévalóságig. Ámen.

IV. Könyv

Dániel próféta látomásaival kapcsolatban

Dániel látomása a négy vadállatról

1.1. „Belszár, a káldeusok királyának első évében Dániel álmot látott, és fejének látomásai voltak, amikor az ágyában feküdt, és feljegyezte a látomást.” (Dán. 7:1) 1.2. És így amennyit a Szellem a látomásokon keresztül az áldott prófétának kinyilatkoztatott, ezeket szívesen leírta másoknak is, hogy így – miközben megpróbátálja az eljövendő dolgokat, – ne csak magának fedje fel azokat, hanem megmutathassa azoknak, akik hittel kívánják kutatni a próféta istenfélő írásait.

1.3. Minden esetben ezt mondja: „Én, Dániel, néztem, és íme, az égnek négy szele fúj a Nagytengeren, és négy nagy fenevad kelt fel a tengerből, egymástól eltérők. Az első egy oroslán volt, és tollak voltak rajta, mint egy sas. Addig néztem, míg a tollait kitépték, fel nem emelték a

földről, és emberi lábakra nem állt, és emberszív adatott neki. És íme, a második vadállat olyan volt, mint a medve, és állt az egyik oldalon, és három borda volt a szájában a fogai között, és így szóltak hozzá: „Kelj fel, egyél sok húst!” Ezek után néztem, és íme, volt egy másik vadállat, hasonló a leopárdhoz, és négy madárszárny volt rajta, és négy fej volt a fenevaden, és hatalmat kapott. Ezek után néztem, és íme, egy negyedik fenevad félelmetes, rettenetes és rendkívül erős. Fogai vasból, körmei bronzból voltak, evett, örölt, a maradékot pedig lábbal taposta. Maga pedig rendkívül különbözött az összes előtte élő vadállattól, és tíz szarv volt rajta. Figyeltem a szarvát, és íme, egy másik kisebb szarv emelkedett ki közöttük, és három szarv, amely az előtt volt, gyökerestől kitépték arcától. És íme, a szemek, mint az ember szemei voltak ezen a szarvon, és egy száj, amely nagy dolgokat beszél. Addig néztem, amíg a trónok fel nem álltak, és a korok Őse leült, ruhája fehér volt, mint a hó, és a haja olyan volt, mint a tiszta gyapjú. Trónusa tűzláng volt, kerekei tűzzel lángoltak. Tűzfolyó tört elő előle. Ezerszer ezren figyeltek rá és tízezerszer tízezen álltak előtte. Ítéletet hirdetett, és a könyvek felnyíltak. Aztán néztem a nagy szavak hangját, amelyet az a szarv beszélt, mignem a fenevadat megölték, teste elpusztult, és égő tűznek adták át. És a többi vadállat uralma megszűnt, és élet hosszúsága adatott nekik egy időre.” (Dán. 7:2-12)

2.1. És így amikor a különböző fenevadat megmutatták az áldott Dániel prófétának, és amikor kiderült [hogyan az utolsó] különbözik a többitől, szükséges megfontolnunk azt, hogy egyetlen vadállatot sem pusztán állatokként tárgyal, hanem mintában és képben ábrázolja a világban feltámadó királyságokat, mintegy az emberiséget pusztító vadállatoknak ábrázolja őket.

2.2. Mert a Nagy Tenger az egész világot jelzi, mondván; „Az ég négy szele”, amely a négyszeres teremtetést jelzi. 2.3. És amikor azt mondja: „Láttam négy fenevadat felemelkedni a tengerből”, a világ királyságairól beszél.

2.4. „Az első egy oroszlán volt, és tollak voltak rajta, mint egy sas.” És ezért, miközben beszél, egy oroszlánt nevez meg, mint a babiloni királyságát, amelyet akkor Nabukodonozor uralt. 2.5. Aztán azt mondja: „Tollak voltak rajta, mint a sason”, mert a király felemelkedett és felkelt Isten ellen, és felfuvalkodott szívében az őt ért nagyság és dicsőség miatt.

2.6. Aztán ezt mondja: „Kitépték tollait, felemelték a földről, és emberi lábakra állt és emberszív adatott neki.” 2.7. Mert ez valóban megtörtént Nabukodonozorral, ahogyan ebben a könyvben ez jelezve volt, és ő maga is így tesz tanúbizonyságot arról, ami vele történt, mivel száműzték királyságából, és a dicsőségét elvették, és a fenséget is, amelyet eleinte birtokolt. 2.8. És ahogy azt mondja, hogy amikor az egész madár tollait eltávolítja (leveti), tehetetlen és könnyen

elkapható, ily módon abban az időben a király hatalmát eltávolították, amely miatt azt képzelte, hogy dicsekedhet és felemelkedett elméjű lehet, de aztán megijedt és a sivatagba menekült, hogy ne ölhesék meg.

2.9. Amikor az Írás azt mondja: „Emberi lábakon állt, és emberszív adatott neki”, nyilvánvaló, hogy Nabukodonozor, miután megalázta magát, és felismerte, hogy Isten uralma alatt álló ember, ő, miután könyörgött 𐤏𐤃𐤏𐤃-hoz, jó szívet kapott tőle, és újra helyreállt királysága és dicsősége. 2.10. Ahogyan ő maga is tanúskodik, mondván: „És a napok vége után én, Nabukodonozor, az ég felé emeltem szemeimet, és értelmem visszatért hozzám, és áldottam a Magasságost, és magasztaltam és dicsőítettem azt, aki örökké él, mert az ő hatalma örök hatalom, és királysága nemzedékről nemzedékre, és mindazok, akik a földön laknak, semminek számítanak, és mintha semmik lennének.” (Dán. 4:34-35)

3.1. Miközben ezek a dolgok akkoriban így történtek Nabukodonozorral, ahogyan az áldott Dániel a látomásban felfedte nekünk, maga a király is bevallotta, és miután meghalt, a hivatal Belsazarhoz került. Amikor őt magát az éjszakai tette miatt elvitték, amit az e könyv előtti könyvben jeleztünk, akkor a méd Dárius kapta meg a királyságot, aki hatvankét éves volt. A próféta tehát megfelelő módon egy másik fenevad felemelkedését írja le, amely a medve volt, hogy ezzel a perzsák királyságát mutassa meg.

3.2. Azt mondja: „Három borda volt a szájában.” (Dán. 7:5) Három bordának nevezi a nemzetek három régióját, amelyeken ugyanaz a fenevad uralkodott, amelyek médek, asszírok és babilóniaiak voltak. 3.3. „És hogy így beszéltek hozzá: Kelj fel, egyél sok húst.” Mert akkoriban a perzsák felkeltek, és elpusztították az egész földet, és sok embert rabszolgává tettek, és mindent elpusztítottak. 3.4. Mert ahogyan a vadállat, a medve is egy mocskos és húsevő lény, karmaival és fogaival is tép, ilyenné lett a perzsák királysága is, amely kétszázharminc évig uralkodott.

3.5. A történészek egy része feljegyezte, hogy ezek kétszáznegyvenöt évig uralkodtak Dárius vezéréig, akit a makedón Alexander (Nagy Sándor) a hetedik évben lemondattott, és a perzsák királyságát a görögökre ruházta. Ahogy Dániel is mondja: „Ezek után néztem, és íme, egy másik vadállat, mint a leopárd, és négy madárszárny volt rajta, és négy fej volt a fenevaden, és hatalmat kapott.” (Dán. 7:6)

3.6. És így, miután a leopárdot nevének hívja, jelzi a görögök királyságát, amelyet makedón

Alexander kezdett, és egy leopárdhoz hasonlítja őket, mert éles elmék és találékonyak az okoskodásban, és könnyörtelen szívűek, ily módon ez a foltos lény is a görög királyság mintája, aki gyors a gonoszságra és az emberek véreinek megivására. 3.7. Azt mondja: „Négy madárszárny volt rajta, és négy fej a fenevadon.” Mert miután Alexander királysága felemelkedett, megerősödött, és nevén neveztetett az egész világon, királysága négy vezére között volt felosztva.

3.8. Alexander ugyanis haldoklása közben kiosztotta társainak, akik fajából valók voltak, négy embernek, Szeleukosznak, Démétriosznak, Ptolemaiosznak és Fülöpnek, és ezek mind koronát öltöttek, ahogyan Dániel előre jelezte, és ez a Makkabeusok első könyvében van megírva. 4.1. És így miután a görögök háromszáz évig uralkodtak, a próféta ismét egy másik királyságot jelez nekem.

4.2. Mert így beszélt: „Ezek után néztem, és íme, egy negyedik fenevad félelmetes, rettenetes és rendkívül erős. Fogai vasból, körmei bronzból voltak, evett, őrlött, a maradékot pedig lábával taposta. Maga pedig rendkívül különbözött az összes előtte élő vadállattól, és tíz szarv volt rajta. Figyeltem a szarvát, és íme, egy másik kisebb szarv emelkedett ki közöttük, és három szarvat, amelyek előtte voltak, gyökerestül kitépték az arcából. És íme, a szemek, mint az ember szemei voltak ezen a szarván, és egy száj, amely nagy dolgokat beszélt. Addig néztem, amíg a trónok fel nem álltak, és az Időskorú leült, ruhája fehér volt, mint a hó, és a haja olyan volt, mint a tiszta gyapjú. Trónusa tűzláng volt, kerekei tűzzel lángoltak. Tűzfolyó tört elő előle. Ezerszer ezren figyeltek rá és tízezerszer tízezren álltak előtte. Ítéletet hirdetett, és a könyvek felnyíltak. Aztán néztem a nagy szavak hangját, amelyet az a szarv beszélt, mígnem a fenevadat megölték, teste elpusztult, és égő tűznek adták át. És a többi vadállat uralma megszűnt, és élet hosszúsága adatott nekik egy időre.” (Dán. 7:2-12)

5.1. És így a görögök királysága után nem más királyság keletkezett, mint a most uralkodó, amelyet szintén megalapítottak és ez mindenki számára világos. 5.2. Aminek vasfoga van, amiatt a tény miatt, hogy minden felülkerekedik és saját erejéből megőrül, akár csak a vas, a maradékot lábbal letapossa. Emiatt már nem maradt más királyság ez után, kivéve annak tíz szarvát, amely abból nő ki, és köztük egy kis szarv emelkedik ki, és az első szarvak közül hármat gyökerestül kitép.

5.3. Mert ahogy a próféta előre jelezte a leopárdnak, hogy „négy fej volt a fenevadon”, úgy történt, hogy Alexander királyságát is felosztották a négy vezér között, így most arra is számítani kell, hogy tíz szarv támad ebből a királyságból, amikor is a fenevad idejének be kell teljesednie

és a kis szarv, ami az Antikrisztus, hirtelen kell megjelennie közöttük, és az igazságosságnak el kell vétetni a földről, és akkor az egész világ közel lesz a beteljesüléshez.

5.4. Azért szükséges nekünk, hogy nehogy félreértsük (rosszul értelmezzük) Isten tervét, hanem legyünk hosszú-tűrőek, és könyörögjünk, hogy ne essünk ilyen időkbe, se ne legyen hitünknek hiánya, mintha ezeknek a dolgoknak nem lenne rendeltetése. 5.5. Mert ha az első dolgok, amennyire a próféták megjövendölték, nem történtek meg, akkor ezekre se kell számítani. De ha ezek a dolgok az ő idejük szerint megtörténtek, amint megjövendölték, ezek is mindenkor be fognak teljesedni.

5.6. Mert amikor egyesek azt mondják: „És mikor lesznek ezek?” Ez a hűtlen emberek jele, akik nem hisznek. De előre tudni, hogy mi lesz, és hinni, hogy így lesz, az áldott ember jele, aki látja és hallgat, hogy így, amikor sok mindent beszél, ne veszélyeztesse magát.

6.1. De mutassuk meg más módon is, hogy ezek a dolgok igazak és világosak, és megtörténnek Isten szolgálóival. 6.2. Mert az Írás semmiképpen sem hazudik, és a szent szellem sem téveszti meg szolgálóit, a prófétákat, akik által szívesen hirdeti az embereknek Isten tervét, hogy látva ezeket, hogy megtörténnek, el ne essünk, se ne zavarodjunk meg, amikor ezeket a különös dolgokat látjuk. 6.3. Mert egyébként a beteljesedés csak ezen a módon érheti el ezt a világot.

6.4. Mert ahogyan Szodomára, amikor vétkeik beteljesedtek, azonnal tűz szállt le, és elpusztultak, így lesz ez most is, amikor a törvénytelenység megsokasodik a világon, és a jelenlegi vas fenevad tíz szarvra szakad, és anarchia és viszály alakul ki, míg mások innen-onnan széthasítják a királyságot, akkor jön el rájuk a vég.

7.1. És mivel mi is eljutottunk idáig egy másik könyvben, és elmagyaráztunk egy beszámolót ezekről a dolgokról, mind az Antikrisztus, mind fajtájának eljövételéről, és arról, hogy honnan és hogyan fog megjelenni a megtévesztő, és nem hallgattunk a tetteiről, mindazonáltal most is csak egy keveset említek erről, hogy az ember szilárdan kiálljon mindennel szemben, elméjében sohasem dadogva álljon ellen, és képes legyen hinni Istenben teljes szívéből.

7.2. Az áldott Dániel ugyanis, amikor az előző látomást magyarázza Nabukodonozornak, ezt mondja: „Most a képmás álma felől beszélek, amely arany fejnek látszik, majd kezek és karok és

ezüst mellkas, utána bronz has és combok, majd vas lábak, utána lábfejek, bennük részben vas, részben agyag” hogy így ebben meg lehessen mutatni, hogy amit leírt, az most ismét le van írva ebben a látomásban.

7.3. Ahogy az arany a babiloniak birodalma, amely az oroszlán volt, az ezüst a perzsáké, a medve, majd a bronz a görögöké, amelyet makedón Alexandrosz kezdett, hogy leopárdként mutassák be.

7.4. Ezek után azt mondja, „vaslábak”, hogy jelezze a félelmetes és rettenetes fenevadat, amelynek vasfoga van, a rómaiakat, akik most uralkodnak, és erősek, mint a vas. 7.5. Minden esetben a képmás vaslábai után, ami marad, kiemelve azokat a lábfejeket, amelyekben tíz lábujj van, és ezek agyaggal és vassal vannak keverve, hogy a tíz lábujjon keresztül jelezni lehessen a tíz szarvat, és az agyag és a vas által pedig jelezheti viszályukat, amikor keveredni fognak az emberek magjában, de nem fognak egyesülni egymással. 7.6. Mert ahogyan a vasat sem keverik agyaggal, ily módon abban az időben az emberek nem tudnak megegyezni egymással, de mások innen és onnan zavart okoznak és felosztják maguknak a királyi uradalmat nemzeteik szerint.

8.1. De mivel Isten kegyelme bőségesen tanítja azokat, akik benne reménykednek, és akik megvetik ezt a világot, nem fogunk ezen könnyen átlépni. Egyszóval, az áldott próféta megnevezte az összes korábban létező birodalmat, miután vadállatokhoz hasonlította őket, de megállapította meg a most bevezetett királyságot, minthogy milyen állapotban van az.

8.2. Világosabban fogok beszélni róla, hogy jobban átgondolhassuk az elhangzottakat. Mert miután azt mondta, hogy a babilóniai királyság oroszlán, a perzsáké medve, a görögöké pedig leopárd, miért nem mondja azt, hogy a rómaiak királysága egy állat [lenne], hanem azt mondja, hogy „félelmetes és rendkívül szörnyű volt, vasból voltak a fogai és bronzból a karmai”?

8.3. Gondolkozz, ó ember, és dicsőítsd 𐤒𐤃𐤕𐤕-t! 8.4. Mert amikor a babilóniaiak egy nemzetként uralkodtak, akkoriban ők maguk határozták el, hogy minden nemzetet uralnak, jogosan nevezi őket oroszlánnak, egyforma teremtménynek. 8.5. Ugyanígy a perzsák is egy mocskos nemzet, amely csak egy nyelven beszél. Emiatt szintén medvéhez hasonlította őket. 8.6. Hasonlóképpen a görögöket is leopárdnak mondta. Mert minden görög uralta az egész világot.

8.7. De most a hatalmas vadállat nem egy nemzet, hanem sok nyelvű, és sok emberfajtából gyűlik össze, és sereget állít fel egy csatasorba, és mindegyiket rómainak hívják, bár nem

mindegyik egy országból való. 8.8. Úgyhogy a próféta joggal elcsodálkozott, és előre látta, hogy mi következik, nem nevezte meg, hogy melyik országból való a fenevad, hanem elcsodálkozott, mondván: „A szellemem megremegett a lényemben, én, Dániel, és a fejem látomásai megzavartak. És egy azok közül, akik ott álltak, előjött, és pontosítást vártam tőle mindezekről a dolgokról. És elmondta nekem a bizonyosat és megismertette velem a szavak értelmezését.” (Dán. 7:15-16) 8.9. És hát kik azok, akik állnak, ha nem az angyalok, akik 𐤀𐤃𐤅𐤃 dicsősége színe előtt állnak, és állandó szolgálatot látnak el neki, mindig betartva azt, amit ő parancsolt?

9.1. De mivel egy bizonyos gondolat marja a szívet (ἀλλ' ἐπεὶ ὑπέπεσέν τι νόημα ἐν καρδίᾳ), nem hagyjuk el magát a láthatatlant, mely képes segítségül lenni a léleknek. 9.2. Mert amikor Augustus császár negyvenkettedik évében megszületett az úr, amikor a rómaiak királysága virágzott, az úr az apostolokon keresztül minden nemzetet és nyelvet meghívott, és a keresztények oly népét alkotta meg, akik hisznek 𐤀𐤃𐤅𐤃-ban és akik új nevet hordoznak szívükben, ugyanígy ezt a királyságot most is meghamisítja (ellentétesen utánozza) az, amely a Sátán működése szerint uralkodik, de hasonlóképpen ez a királyság is összegyűjti a minden nemzetből születetteket, és háborúra készíti fel azokat, akiket rómainak neveznek.

9.3. És ezért történt az első népszámlálás is Augustus alatt, amikor az úr megszületett Betlehemben, úgyhogy e világ embereit a földi királyságban nyilvántartva rómaiaknak nevezték, de a mennyei királyságban hívőket keresztényeknek, akik homlokukon hordozzák a frontvonalban a halállal szembeni trófeát (diadalemléket).

10.1. Hogy el ne térjünk az előbbiektől, hogy amit a próféta látott, az igaznak bizonyuljon, és hogy biztos legyen, amit 𐤀𐤃𐤅𐤃 kegyelméből érzékelünk, és ami elhangzott biztos lehessen, lássuk, megerősíti-e szavainkat az angyal, aki tanítja az áldott Dánielt, mert ő így beszél: „Ez a négy vadállat négy birodalom, amelynek fel kell kelnie a földön, és amely el lesz távolítva, és a Magasságos szentjei öröklik a királyságot, és birtokolják azt örökkön-örökké.” (Dán. 7:17-18)

10.2. És ezért szükséges, hogy a három vadállat már elmúljon, és megszűnjön, ahogy fentebb látható volt, és miközben egy vadállat még elkezd a tetőfokára hágni, ha ezt is eltávolítják, a megmaradt földi dolgok megszűnnek, de a mennyei dolgok elkezdődnek, hogy így a szentek állandó és örök királysága láthatóvá válják, és a mennyei királyság mindenki számára világosan megmutatkozhat, sem a Sinai hegyen látható alakon keresztül, sem a hegycsúcson feltáruuló felhőoszlopban, hanem az angyalok hatalmával és seregeivel, megtestesült Hatalmasság (elohim, Isten) és ember, Isten és Ember fia, a bíró, aki az egekből érkezik a világba.

10.3. Aki el fog távolítani minden királyságot, amely e világon van, és csépel és rostál, és szétszórja őket, mint a pelyvát a nyári szérúról. És átadja a királyságot a Magasságos szentjeinek, mint gabonát gyűjti csűrjéhez, de a pelyvát olthatatlan tűzzel égeti meg, bár most megvetik őt az istentelenek és gonoszok, és káromolják a hitetlenek, akik nem veszik figyelembe azt, ami meg van írva, sem nem veszik figyelembe az ítélet hatalmát, ami rájuk lett ruházva. 10.4. Mert ha most is késik egy ideig, nem akar ítéletet hozni a világ felett, és így teljesíti Atyja előírását, de amikor eljön, seregeivel jön, és megfizet mindenkinek az ő cselekedetei szerint.

11.1. És mint sokan közületek, akik áhítattal Istenhez közeledtek, figyeljétek meg azt, akit régen Mózes mutatott meg a népnek, és megjelent a hegyen, és hirdették a próféták, és embernek látta az áldott Dániel, akiről ezt mondja: „Néztem az éjjeli látomásban, és íme, jött valaki mint egy ember fia az ég felhőivel, és odaért az Időskorúhoz (Napok ősrégjéhez), és odavitték hozzá, és hatalmat és tiszteletet kapott, és neki szolgált a birodalom, és minden nép, törzs és nyelv. Az ő hatalma örök hatalom, amely nem múlik el, és királysága nem pusztul el.” (Dán. 7:13-14)

11.2. És így nem egy másik Öregkorúról beszél, hanem valóban 𐤀𐤃𐤅𐤃-ról, Istenről és mindenkinek Uralkodójáról, magának a Felkentnek Atyjáról, aki az Öregkorú (napok ősi je: τὸν παλαιοῦντα τὰς ἡμέρας), aki nem öregszik meg az idők vagy napok alatt, akiről fentebb volt szó: „Trónok tétettek, és az Ősreg leült, ruhája fehér volt, mint a hó, és a haja olyan volt, mint a tiszta gyapjú. Trónja tűzláng volt, kerekei égő tűz. Tűzfolyó tört elő előle. Ezerszer ezren figyeltek rá (csatlakoztak hozzá) és tízezerszer tízezren álltak előtte.” (Dán. 7:9-10)

11.3. Elvitték hozzá az Emberfiát, akit felhő hordozott, és arkangyalok vitték, hogy megkapjon tőle minden uralmat, fennhatóságot, hatalmat és királyságot, hogy minden nép, törzs és nyelv őt szolgálja. 11.4. És hogy valaki nehogy ne értse, hogy királysága, amelyet az Atya adott neki, ideiglenes vagy földi volt, a próféta ezt mondja: „Az ő hatalma örök hatalom, amely el nem múlik, és királysága nem pusztul el.” (Dán. 7:14)

11.5. És így az Atya mindent alávetett a saját Fiának, a mennyekben levőket, a földön és a föld alatt levő dolgokat, és mindezekben keresztül úgy mutatta meg őt, mint mindenben elsőszülöttet, elsőszülöttet Istentől, hogy az Isten Fia, aki az Atya után második (ἵνα δεύτερος μετὰ τὸν πατέρα υἱὸς θεοῦ ᾦν), megmutatkozhasson, elsőszülött az angyalok előtt, hogy az angyalok Uraként is megmutassák, elsőszülött egy szűztől, hogy így az először formált Ádám önmagában való megújítójaként mutatkozhasson meg, elsőszülött a halottak közül is, hogy ő legyen

feltámadásunk első zsengeje.

12.1. És így mivel minden próféta és apostol erről tanúskodik, de mivel a törvényszegők nem engedelmeskednek neki, és káromolják és semmibe veszik azt, ami elhangzott, és üldözik és elnyomják szolgálait, és mivel nem várják ezeket a dolgokat, amelyek lesznek, lássuk mi magunk, ami lesz, mi, akik hiszünk az igazság Beszédében, és akiket az ő Beszéde az örök életre vezet, akiket a próféták tanítanak, és akiket a Szellem megvilágosít, hogy az ő kegyelme által bölcsökké válva megfigyelhessük az ősi dolgokat, a melyeket hirdettek, és a kellő időben megtörténtek és meg fognak történni. Szemünk előtt tartva Isten ítéletét, óvakodjunk minden gonosztól, hogy menekülhessünk az örök tűz és a szüntelen büntetés elől.

12.2. Mert ha még most nem érnek el ezek a dolgok minket, mert még nem teljesedtek be az idők, akkor is imádkoznunk kell, hogy ne találtsunk olyan időben, amikor ezek megtörténnének, nehogy valaki, aki elgyengül a világra sújtó nagy üldözéstől, ki ne essen az örök életből.

12.3. Mert szükséges megfigyelni azt, amit a próféta mond: „És pontosan kerestem a negyedik fenevadról, mert más volt, mint a többi vadállat, és rendkívül félelmetes. Vas fogai és bronz karmai ettek és öröltek és a maradékot lábával taposta, és a fején levő tíz szarvról, és a másíkról, amely felkelt és kigyomlált három korábbi szarvat, amelynek szemei és szája nagy dolgokat beszéltek, és a megjelenése nagyobb volt a többinél. Nézttem, és az a szarv harcolt a szentekkel, és felülkerekedett rajtuk, amíg el nem jött az Ősöreg, és ítéletet adott a Magasságbeli szentjeinek, és eljött az idő, és a szentek birtokba vették a királyságot.” (Dán. 7:19-22)

12.4. És így már el is érkezünk erre a pontra, és azt mondtuk, hogy nyilvánvaló, hogy ez a negyedik királyság, amelyből még nem kelt fel más nagyobb királyság, vagy akár ehhez hasonló királyság a földön, amelyből tíz szarv készül előbújni. Mert tíz királyságra lesz osztva, és bennük egy másik kis szarv emelkedik ki, ami az Antikrisztusé, és kiirt hármát, akik előtte voltak, vagyis elpusztítja Egyiptom, a líbiaiak és az etiópok három királyát, óhajtva minden királyságot maga birtokolni.

12.5. Aki legyőzte a maradék hét szarvat, ő uralja a maradékot, önmagát természetellenes és gonosz szellemmel ruházta fel, hogy háborút szítson a szentek ellen, és valamennyiüket üldözze mindenütt, azt kívánva, hogy dicsőítve és imádvá legyen mindenek által, mint egy Isten. 12.6. Ahogyan Ezékiel is mondja róla: „Ki ellen emelkedett fel szíved és mondtad: „Isten vagyok én”” (Ez. 28:2) és ismét: „Mondod-e, miközben beszélsz azokhoz, akik megölnék téged, „Isten

vagyok”? Ember vagy és nem Isten.” (Ez. 28:9) 12.7. És Ézsaiás is hasonlóképpen mondja: „De te azt mondd elmédben: Felmegyek az égbe, trónusomat az ég felhőire helyezem, táborot ütök a szent hegyen, olyan leszek, mint a Magasságos.” (Ézs. 14:13-14)

13.1. Ha tehát valaki aprólékosan akar beszélni róla, ezek a dolgok világosabban megjelennek egy másik könyvben, hogy így ne készítsünk másodszor is hasonló beszámolót róla. (vö.: Értekezés az Antikrisztusról c. műve) 13.2. De most beszéljünk arról, hogy mi vár a most megalapított fenevaddal kapcsolatban.

13.3. Dániel ugyanis így beszél: „És az angyal azt mondta nekem, hogy a negyedik fenevad negyedik királyság lesz a földön, amely uralkodik minden birodalmon, és felemészti az egész földet, és széttiporja és darabokra töri. És felemelkedik tíz szarva, mint tíz király, és egy másik támad utánuk, aki felülmúlja a többieket, akik korábban gonoszságban voltak, és a Magasságos ellen szól, és megtéveszti a Magasságos szentjeit, és úgy véli, hogy megváltoztatja az időket és a törvényt, és kezébe adatnak időre és időkre és fél időre. És az ítélő leül és eltávolítja uralmát, hogy eltöröljék és teljesen elpusztítsák, és a királyság, a hatalom és a királyok nagysága, amelyek az egész ég alatt vannak, a Magasságos szentjeinek adattak, és az ő királysága örök királyság, és minden vezérek neki szolgálnak és engedelmeskednek neki. Itt a beszámoló vége.” (Dán. 7:23-28)

14.1. Amikor tehát a próféta meg akart minket győzni mindezekről, és megvizsgálni az általa látottak igazságát, megkérdezte az egyik angyalt, aki a közelben állt, hogy ő maga is pontosabban tanulhasson a negyedik fenevadról, mert azt mondja: „És pontosan kerestem a negyedik fenevadról, mert más volt, mint a többi vadállat, és rendkívül félelmetes.” És így tanítván őt az angyal, de inkább meggyőzve minket is, hogy higgyünk abban, amit helyesen látott általa, leírta neki mindazt, ami a vég idején meg fog történni, mind a negyedik fenevad felosztását a tíz szarvra, amely belőle támadt, és az Antikrisztus megjelenése bennük és a szentek elleni háborúja és ideje, amely hamarosan elkezdődik.

14.2. Mert azt mondja: „A kezébe adattak időre, időkre és fél időre”, ami három és fél évet jelez, és ezek után jön az ítélet, mert azt mondja: „trónokat állítottak fel, és a bíróság leült és a királyságot átadták a Magasságos szentjeinek, de a fenevad testét átadták a tűz lángjának.” (Dán 7:9-11,26-27 – idézetek keveréke)

14.3. Mert „az idő elközeledett”, vagyis egyszerre betelt az idő, és a szentek birtokba vették a

királyságot, amikor a bírák Bírja és a királyok Királya a jövőben a mennyből eljön, aki eltávolít minden vezért és hatalmat, amely szembeszáll vele, és mindent megemészti az örök tűzben, megbünteti az igazságtalanokat, de szolgálóknak adni fog prófétákat és mártírokat és mindazoknak, akik félik őt, az örök királyságot. 14.4. Ahogy a próféta mondja: „Ez a közlés vége. Én, Dániel, a gondolataim nagyon zavartak engem, és alakom elváltozott, és a szívemben tartottam a dolgot.” (Dán. 7:27-28)

15.1. Ezért minden embernek, aki olvassa az istenfélő írásokat, Dániel prófétát kell utánoznia, és ne legyen elhamarkodott és hanyag, a megfelelő idő előtti időt keresve, és látni akarván a füge gyümölcsét, de félelemmel őrizni szívében Isten titkát, nehogy ő maga, miután saját ajkával törbe ejtve magát, saját lelke ne váljon felelőssé.

15.2. Mert eljön az idő, amikor a mandula kivirágzik, a kapribogyó termést hoz, és a szöcske megszorodik, kihajt a füge, és virágzik a hitehagyás gyümölcse. Akkor bezárul az élet ajtaja, és a forrás vizes edényei összetörnek, és a kerék összegabalyodva fut a gödörben, és a sokaság tétlenné válik, mert gyászolnak, és mind felkelnek egy veréb hangjára, és az ének lányai megrendülnek, és a gyászolók összegyűlnek a piacon, és az ember elmegy örök otthonába. (vö.: Préd. 12:3-6)

16.1. De valaki azt mondja: „És mikor lesznek ezek? Melyik időszakban vagy időpontban fedetik fel a megtévesztőt? És mi lesz az úr megjelenésének napja?” 16.2. A tanítványok is hasonlóképpen igyekeztek megtudni ezeket a dolgokat az úrtól, de ő eltitkolta előlük a napot, hogy mindannyiukat ébernek tartsa az elkövetkezendőkre, mindig elmélkedve és minden nap várva a mennyei felhőt, nehogy az emberek a hosszú idő miatt, ha figyelmen kívül hagyják az általa előírtakat, és lomhák válnak, míg késik, kiessenek a mennyei életből.

16.3. Mert azt mondja: „Vigyázzatok, mert nem tudjátok, melyik napon vagy melyik órában jön el Uratok, akár este, akár éjfélkor, akár reggel.” (Mát. 24:42) 16.4. Emiatt ezt mondja: „Boldog az a rabszolga, akit amikor eljön az ura, ébren találja. Bizony mondom néktek, hogy őt fogja kinevezni minden vagyona fölé. De ha a gonosz rabszolga azt mondja szívében: „Az én Uram késik”, és elkezd verni az ő szolgáló fiúcskáit és szolgáló lányait, és enni és inni a részegesekkel, eljön az ő Ura azon a napon, amelyet nem vár, és abban az órában, amelyet nem ismer, és kettévágja, és a hitetlenekkel osztja ki részét. Mert ott lesz sírás és fogcsikorgatás.” (Mát. 24:46-51) „Ezért azt mondom nektek: Vigyázzatok!” (Mát. 24:44) 16.5. Így hát a mi urunk az Evangéliumban, tanítja ezeket, megmutatja azokat a tanítványoknak.

16.6. Hasonlóképpen, feltámadása után is ugyanezeket feszegették a tanítványok: „Meggérdezték tőle: Uram, most visszaállítod a királyságot Izraelnek? Ő azonban ezt mondta nekik: „Nem a ti dolgotok, hogy ismerjétek az időket vagy időszakokat, amelyeket az Atya saját hatalmába állított, hanem erőt kaptok, amikor a szent szellem eljön rátok, és mártírjaim lesztek mind Jeruzsálemben és Gaileában és Samária egész földjén és a föld végső határáig.” (Csel. 1:6-8)

17.1. És mivel elrejtette előlünk a napot, de jeleken keresztül, melyek megtörténnek, amelyeken keresztül az ember könnyen felfedezi a vég idejét, kijelenti, hogy ismernünk kell az eseményeket az idejük szerint, és amikor látjuk őket, csendben kell maradnunk. 17.2. De ezeknek a dolgoknak akkor is meg kell lenniük, ha nem akarjuk, hogy megtörténjenek. Mert az igazság soha nem hazudik.

17.3. Mert ahogy Jeruzsálem városáról mondta: „Ha látod Jeruzsálemet seregekkel körülveve, akkor tudod, hogy közeledik elnéptelenedése” és ami róla elhangzott, az elérkezett, így kell most a többiről is gondolkodni.

17.4. Azt mondja: „Mert amikor a pusztaság utálatosságát látod a szent helyen állni, értse meg az olvasó, akkor a Júdeában lévő meneküljenek a hegyekbe, és aki a háztetőn van, ne szálljon le, hogy valamit elvigyen a házából, és aki a mezőn van, ne térjen vissza, hogy elvegye a ruháit. Jaj azoknak, akik terhesek és szoptatnak azokban a napokban. Mert akkor nagy nyomorúság (üldözés) lesz, amilyen nem volt a világ kezdete óta, és nem is lesz soha. És ha nem rövidítik meg azokat a napokat, egyetlen test sem menekülne meg.” (Mát. 24:15-19, 19:21-22) 17.5. És ebben világossá tette számunkra, hogy soha semmiben ne kételkedjünk.

17.6. És ismét azt mondja: „Ha látod, hogy a pusztaság utálatosságát állni a szent helyen” és: „Ha látod, hogy egy füge kihajt a levelein, tudd, hogy közel az aratás. Ilyen módon is, valamikor látod mindezt megtörténni, tudd, hogy az ajtó közelében van.” (Mát. 24:15, 32-33; Márk. 13:28-29)

17.7. És így, míg az utálatosság még nem jelent meg, hanem amíg még csak a negyedik fenevad uralkodik, hogyan is lenne lehetséges az úr megjelenése?

17.8. De valaki azt fogja mondani: „Meg van írva: „Amikor háborúkat és anarchiát láttok, akkor tudni fogjátok, hogy közel van.” (Luk. 21:31) Igen, meg van írva, mondja: „Nemzet kel fel nemzet

ellen és királyság királyság ellen, és lesznek földrengések, éhség és pestis sok helyen,” (Mát. 24:7 Márk. 13:8) ami már megtörtént és meg fog történni. 17.9. „De mindezek a szülési fájdalmak kezdete” – mondja – „De a vég még nincs bennük” mert először is az kell, hogy az úr örömhíre az egész világon kihirdetessen, tanúságul minden nemzet számára, és így jön el a vég, amikor egyszeriben beteljesedik az idő.

18.1. Ugyanis azt is leírom, mi történt nem régen Szíriában. 18.2. Mert volt valaki, aki ott irányította a gyülekezetet, és ő, mivel nem olvasta fáradtságosan az istenfélő Írásokat, sem nem követte 𐤀𐤃𐤅𐤃 hangját, megcsalatott és ő maga is becsapott másokat. 18.3. Mert míg az úr azt mondta: „Sok hamis Felkent és hamis próféta támad, és jeleket és csodákat tesznek, hogy lehetőleg a választottakat is megtévesszék. Akkor, ha valaki azt mondja neked: Íme, Felkent itt vagy ott van. Ne higgyétek. „Íme, a sivatagban van”, ne menjetek ki, „Íme, a tárházakban van”, ne menj be oda.” Az az ember, aki nem vette figyelembe ezeket a dolgokat, sok testvért meggyőzött feleségükkel és gyermekeikkel együtt, hogy menjenek ki a sivatagba, hogy találkozzanak a Felkenttel, és akiket még a hegyekben és az utakra is félrevezettek céltalanul bolyongva. Úgyhogy egy kis idő után szükséges volt számukra, hogy mindannyiuk elfogassanak, mint rablókat a parancsnokok által, azért, hogy megöljék őket, kivéve, hogy a felesége történetesen hívó volt, és a nő fellebbezett, és rendbe hozta az ügyet, hogy ne érjen üldözés miattuk minden keresztényt.

18.4. Milyen nagy volt az ostobaságuk és hülyeségük, hogy bementek a pusztába, és keresték a Felkentet, ahogyan Elizeus próféta idejében is, a próféták fiai Illést keresték három napig a hegyekben, bár felvették a mennybe. 18.5. És így, miközben az úr azt mondja: „Ahogyan a villám kijön keletről és felvillan nyugatra, úgy lesz az Emberfia eljövetele is” világosan és tisztán jelzi ezzel, hogy ő maga arra rendeltetett, hogy Atyja dicsőségével és hatalmával érkezzon meg az egeből, de ők a hegyekben és a sivatagban keresték.

18.6. Mert így a második eljövetele nem olyan lesz, mint az első. Azelőtt egyszerű emberként csak ő jelent meg, de most az egész világ bírójaként érkezik. És akkor azért érkezett, hogy megmentse az embert, de most azért érkezik, hogy megbüntesse mindazokat, akik vétkeznek és szentségtörést követnek el ellene. 18.7. De azért mondjuk ezeket, hogy támogassuk a hűséges testvéreket, hogy így ne legyen helytelen értelmezésük Isten tervéről, tudván, hogy mindenki, amelyik napon távozik e világból, már ítéletet kapott. Mert a beteljesedés elérkezett hozzá. (Lábjegyzetben: Hippolytus valószínűleg a Zsidók 9:27-re utal, és úgy tűnik, egyenlő ez az egyéni ítélet az egyetemes ítélettel a világ végén)

19.1. De egy másik ember is hasonlóképpen Pontusban volt, és ő maga kormányozta az egyházat, tiszteletteljes és alázatos ember lévén, bár nem alkalmazkodott rendületlenül az Íráshoz, hanem inkább álmoknak hitt, amelyeket látott. 19.2. Mert amikor az első, a második és a harmadik álom történt vele, prófétaként kezdte megjósolni a jövőt a testvéreknek: „Ezt láttam, és ez lesz.” 19.3. Egyszer pedig, miután megtévedt, így szólt: „Testvéreim, tudjátok meg, hogy egy év múlva lesz az ítélet.”

19.4. Akik hallották őt, aki megjövendölte: „Közeleg 𐄂𐄃𐄄 napja”, sírva és jajgatva könyörögtek 𐄂𐄃𐄄-hoz éjjel-nappal szemük előtt tartva a közelgő ítéletnapot. 19.5. És olyan félelemben és rémületben vezette a testvéreket, hogy engedte, hogy földjeik és mezőik elpusztuljanak, a gazdagok pedig elpusztítsák birtokaikat. 19.6. Ő azonban így szólt hozzájuk: „Ha nem úgy történik, ahogy mondtam, ne higgyetek többé az Írásoknak, hanem tegyetek, amit csak akartok.”

19.7. De várták az eredményt, és egy év múlva semmi sem teljesült abból, amit az ember mondott, és ő maga is szégyellte magát, mint csaló, de az Írást igaznak mutatták, de a testvéreket megbotránkoztatva találták úgy, hogy ezentúl szüzeik férjhez mentek, embereik pedig a mezőkön laktak. Ők, akik terv nélkül adták el vagyonukat, később koldulva találtak rájuk.

20.1. Ezek a dolgok megtörténnek tudatlan és egyszerű emberekkel, akik nem figyelnek pontosan az Írásra, hanem sokkal kényelmesebb módon engedelmeskednek az emberi hagyományoknak és illúzióiknak, álmaiknak, mitológiáiknak és megrágott szavaknak. 20.2. Ugyanez történt ugyanis Izrael fiaival is, akik semmivé tétettek, hozzáadtak Isten törvényéhez, és elégedetten engedelmeskedtek a vének hagyományainak.

20.3. És most néhányan ugyanezt vállalják, ragaszkodnak a hiábavaló „látomásokhoz” (Kol. 2:18) és a „démonok tanításaihoz” (vö.: I.Tim.4:1), és [a] Sabbath-on és úrén gyakran bűntöt határoznak meg (καὶ ἐν σαββάτῳ καὶ κυριακῇ πολλὰκις νηστείαν ὀρίζοντες), amit a Felkent nem határozott meg, így meggyalázzák a Felkent evangéliumát. 21.1. Mivel tehát 𐄂𐄃𐄄 szavai igazak, de „minden ember hazug” (Róm. 3:4), amint meg van írva, lássuk, ha Pál apostol is egyetért 𐄂𐄃𐄄 𐄂 szavaival.

21.2. Mivel írt a thesszalonikaiaknak, és azt tanácsolta nekik, hogy mindig virrasszanak és tartsanak ki az imádságokban, de még ne várjanak az ítélet napjára, mert az idő még nem telt el, így szólt hozzájuk: „Kérünk titeket, testvéreim, az úr eljövételével kapcsolatban, nehogy

megijedjeteK valami szótól vagy mintegy tőlünk jött levéltől, minthogy eljött 𐄂𐄂𐄂 napja, senki se tévesszen meg titeket, mert nem jön el, hacsak előbb el nem jön az elpártolás (ἀποστασία), és megjelenik a bűn embere, a veszedelem fia, aki szembeszáll mindennel, amit Istennek vagy jámbornak (σεβασμα jelentése: bálványimádati kegytárgy) neveznek, és fölébe emelkedik, úgyhogy Isten templomába ül, és úgy mutatja magát, hogy ő egy Isten. Nem emlékeztek, amikor veletek voltam, tanítottam nektek ezeket? És most tudjátok, mi tartja vissza őt, hogy a maga idejében tárulhasson fel. Mert a törvénytelenég misztériuma már működik, csak aki mindeddig visszatartja, az kerül ki középről. És akkor megjelenik a törvénytelen, akit az úr Jahósua megöl a szája leheletével (szellemével), és eltörli az ő eljövételének megnyilvánulásával, akinek eljövetele a Sátán munkája szerint történik.” (2Thess. 2:1-9)

21.3. És hát ki az „Aki mindeddig visszatart”, ha nem a negyedik fenevad (vadállat), amelyet, mikor félretesznek és elveszik középről, eljön a megtévesztő? 21.4. De mindig keresed a bajosat, vagyis hogy hány év marad a fenevadnak, hogy elmelessen, nem megértvén, hogy ezeket a dolgokat keresve veszélyt keresel magadnak, és gyors ítéletet kívánsz látni. 21.5. Mert az Írás azt mondja: „Jaj azoknak, akik vágnak 𐄂𐄂𐄂 napjára! Ez sötétség és nem világosság. Mint amikor valaki menekül az oroszlán színe elől, de találkozik egy medvével, és mint aki beront házába és a falnak támasztja kezét és egy kígyó megmarja őt. Nemde sötétség lesz 𐄂𐄂𐄂 eme napja és nem világosság? Még homály is, amelynek nincs nappali fénye.” (Ám. 5:18-20)

22.1. De miért vesztegeted a fáradságot az idők felett, és miért keresed [𐄂𐄂𐄂] napját, amikor ezt a Megváltó elrejtette előlünk? Mondd, ha [nem] tudod eltávozásod napját, miért avatkozol bele az egész világ beteljesülésébe? 22.2. Mert ha az Isten nem lenne hosszú-tűró felettünk az ő felettébb jószívúsége miatt, [miért] engedte el (elhaladt felette) a mi régi [bűneinket].

22.3. Olvasd el, mit mondott János is az Apokalipszisben: „És láttam azoknak lelkét, akiket lefejeztek Jahósua nevéért az oltár alatt, és kiáltottak Istennek és mondták: Meddig, 𐄂𐄂𐄂 Istenünk, nem fogsz ítélni, és nem állsz bosszút a mi vérünkért azokon, akik a földön laknak? És fehér ruhát kaptak, és azt mondták nekik, hogy ki kell tartaniuk egy kis ideig, míg szolgatársaiknak is beteljesedik mártíromságuk, akiket ugyanúgy meg kell ölni, mint őket.” (Jel. 6:9-11)

22.4. Ha tehát azt rendelték, hogy kitartsatok a vértanúkkal, akik saját vérüket ontják a Felkentért, miért nem várokoztok ti is, hogy mások is megmenekülhessenek, hogy a kiválasztottak [és] szentek száma beteljesedhessen?

23.1. Azért hogy ebben a kikutathatatlan ügyben ne pazaroljunk [több időt], ami előttünk van, hogy érdeklődő emberek legyünk, mi, kénytelenek vagyunk kimondani, amire képesek vagyunk, erőnek erejével mondjuk. (Nehéz a fordítás: ἵνα δὲ μηδὲ ἐν τούτῳ ἀναπόδεικτον καταλείψωμεν τὸ προκείμενον διὰ τὸ λίχνον εἶναι τὸν ἄνθρωπον, ἀναγκαζόμενοι ὁ μὴ ἔξῃστιν εἰπεῖν παρὰ βίαν λέγομεν) 23.2. Mert amikor a világ megalapításától és Ádámtól fogva eltelt időket számoljuk, akkor egészen világosan adják ezt a kérdést nekünk, akik választ keresünk.

23.3. Mert urunk első eljövetele a testben, amikor Betlehemben megszületett, január kalendája előtt nyolc [nappal] volt, a negyedik [napon], míg Augustus a negyvenkettedik évében járt, Ádámtól viszont ötezer-ötszáz év [telt el]. A harmincharmadik évében, április kalendája előtt nyolc [nappal], az előkészületi napon, Tiberius Caesar tizennyolcadik évében szenvedett, míg Rufus és Roubellion voltak a konzulok.

23.4. És ezért feltétlenül szükséges, hogy a hatezer év beteljen, hogy eljőjön a Sabbath (szombat) nyugalom, a Szent Nap, amelyen Isten „megpihent minden munkájától, amelyet elkezdett végezni”. 23.5. A Sabbath (szombat) a szentek eljövendő birodalmának mintája (τύπος/τύποςz: modellje) és képe, amikor a szentek együtt uralkodnak a Felkenttel, amikor megérkezik a mennyből, ahogyan azt János is írja Apokalipszisében. Mert 𐤒𐤓𐤕 „egy napja olyan, mint ezer esztendő” (2Pét. 3:8). 23.6. És mivel Isten hat nap alatt teremtett mindent, hatezer évre van szükség, hogy beteljesedjék. Mert még sehogyan sem teljesedtek be, ahogy János mondja: „Öt elesett, de az egyik még van”, ilyen a hatodik [évezred], „a másik még nem jött el”, mondja „a másik” a hetedik [évezredet] írja le, amelyben lesz a nyugalom.

24.1. De valaki tovább fogja mondani: „Hogyan mutatod meg nekem, hogy a Megváltó az 5500. évben született? (Hippolytus saját kérdésére válaszol Krónikájában) 24.2. Légy könnyen tanítható, ó ember! A sivatagban ugyanis régen Mózes alatt voltak a szellemi titkok mintái és képei, amelyek a sátorra vonatkoztak, és beteljesítették ezt a számot, hogy a Felkentben való igazság legvégére jutva megérthessétek ezeket a beteljesedett dolgokat.

24.3. Mert azt mondja neki: „Csinálj egy ládát romolhatatlan fából, és aranyozd be tiszta arannyal belül és kívül, és legyen a magassága két és fél sing, a szélessége másfél sing, a magassága pedig másfél sing.” (Ex. 25:10-11) Ennek mértéke összeadva öt és fél könyököt tesz ki, hogy így bemutassa azt az ötezer ötszáz évet, mely időben a Megváltó a szűztől jön, majd felkínálta a világba a Ládát (Bárkát), a saját testét, tiszta arannyal bearanyozva, belül az Igével,

kívül a szent szellemmel, hogy így az igazság megmutatkozhasson és a Láda (Bárka) megjelenhessen.

24.4. És így kell a Felkent nemzedékétől számítani a hátralévő ötszáz évet a hatezer év leteltéig, és így lesz a vég. 24.5. De mivel a Megváltó az ötödik és fél idejében érkezett a világba, hordozva a romolhatatlan ládát, vagyis saját testét, János így szól: „És a hatodik óra volt” (Jn. 19:14) hogy így a nap felét megmutathassa, „𐤀𐤓𐤕𐤕𐤃𐤃𐤃 egy napja olyan, mint ezer esztendő.” És így ezeknek a fele ötszáz év.

24.6. Mert ő nem ismeri el, hogy hamarosan elérkezik (szó szerint: kéznél lesz) Mert a törvény még nehéz volt, és a hatodik nap sem teljesedett be. Mert a mosakodást ünnepelte (zárta be), az ötödik és fél napon, így abban a hátralévő félidőben az evangéliumot hirdethetik az egész világnak, és amikor a hatodik nap eltelt, a jelenlegi élet megszűnhet. 24.7. Mert mivel a perzsák kétszázharminc évig uralkodtak, és utánuk a görögök, hogy tiszteletreméltóbbak legyenek háromszáz évig, feltétlenül szükséges, hogy a negyedik fenevad erősebb és nagyobb legyen az összes előtte lévőnél, és ezért ötszáz évig uralkodjon, amikor az idők kiteljesednek, és a végén feltámad belőle a tíz szarv, az Antikrisztus fog megjelenni bennük, akiről korábban beszámolót készítettünk.

24.8. Aztán amíg háborúzik és üldözi a szenteket, akkor kell várni a mennyből az úr megnyilvánulását, hogy a királyok királya mindenki előtt látható legyen, és a bírák Bírāja, aki bátorsággal és dicsőséggel jön, megmutatkozhasson. 24.9. Mivel Isten már előre elrendelte, hogy megtörténjen és a próféták kihirdették, ezek hasonlóan be fognak következni a maguk idejében.

Dániel látomása a kecskéről és a kosról

25.1. És így a próféta, miután abbahagyta az előtte lévőket, teljes pontossággal megtanít bennünket annak bizonyosságára, hogy mi lesz, ismét átmegy a perzsák és a görögök birodalmába, és egy másik látomást ír le nekünk, amely az ő idejében történt és beteljesedett, azért hogy ezen a módon hűségessé tegyen bennünket, és hogy képes legyen arra ösztönözni bennünket, hogy hűségesebbek legyünk Istenhez az eljövendőben.

25.2. Mert így beszél: „Belszár király harmadik esztendejében látomás jelent meg nekem, Dánielnek, az után, ami először megjelent nekem. És Szúzában voltam, a palotában, amely Elám

földjén van, és az Ubálon voltam. És felemeltem szemeimet, és láttam, és íme, egy kos állt az Ubálon, és rajta magas szarvak voltak, és az egyik magasabb volt a másíknál, és a magas emelkedett fel utoljára. És láttam, hogy a kos a tenger felé öklel, északra és délre. És nem állt meg előtte egy vadállat sem, és nem volt, aki kivette volna a kezéből. És akarata szerint cselekedett, és naggyá lett. Amíg erre figyeltem, íme, egy kecskebak rontott nyugat felől az egész föld színére, anélkül, hogy a földet érintette volna. A bak hatalmas szarvat viselt a szemei között, és eljutott egészen addig a kétszarvú kosig, amelyet a kapu előtt láttam állni, és dühödt erővel feléje rohant. Mikor aztán a kos közelébe jutott, dühösen nekirontott a kosnak, és letörte két szarvát, s a kos nem tudott ellenállni neki. Aztán földre terítette és összetaposta, és senki sem tudta a kost a hatalmából megszabadítani. A kecskebak ezután igen naggyá lett, de éppen, amikor a legnagyobb volt, a nagy szarva letörött, és a helyében négy szarv nőtt ki az ég négy tája felé. És az egyikből kijött egy erős szarv, és rendkívül nagyra nőtt dél felé és az ég hatalmáig. És nagyra nőtt az ég hatalmáig, és a hatalom és a csillagok egy része lehullott a földre, és letaposta őket. És amíg a Főparancsnok ki nem szabadítja a fogságot, miatta az áldozás rendezetlenné vált, és az is történt, hogy előremozdult felé, és a szent hely elpusztult. És bűn adatott, mint áldozat, és az igazságosságot a földre vetették, és cselekedett és boldogult. És hallottam egyet a szentek közül beszélni, és egy a szentek közül azt mondta egy szentnek, aki ezt mondta: Meddig áll a látomás és meddig távolítják el az áldozatot, és a pusztulás bűne, mely adatott, és tapossák meg a Szent Helyet és hatalmát? És monda néki: Estig és reggelig ezerháromszáz nap, és bevégeződik a szent hely.” (Dán. 8:1-14)

26.1. És amennyire az első látomásban leírta, másodszor is részletesen elmondja ezeket a dolgokat a hívők felépítése érdekében. 26.2. Mert „a kos a tenger felé, északra és délre öklelt,” azt mondja, hogy Dárius, a perzsák királya, aki minden nemzet felett uralkodott. Mert azt mondja: „És nem állt meg előtte egy vadállat sem.” 26.3. De a kecske, aki délről jön, azt mondja, a makedón Alexander, a görögök királya.

26.4. És így amikor a kecske odajön a koshoz, vadul megtámadja őt és arcul veri és összetöri és a földre hajítja és megtapossa őt, ez azt jelzi, ami szintén megjelent. Ugyanis Alexandrosz háborúba keveredett Dareiosszal, és felülkerekedett rajta, és minden hatalmán felülkerekedett, és elpusztította és eltiporta táborát.

26.5. A kecske felemelkedése után, „a nagy szarva összetört, és négy szarv emelkedett alatta az ég négy szele felé” (Dán. 8:8) 26.6. Miután ugyanis Alexandrosz uralta Perzsia egész földjét és alávetette őket, később meghalt, felosztotta királyságát négy vezére között, azaz Szeleukosznak, Démétriosznak, Ptolemaiosznak és Fülöpnek, akitől egy szarv emelkedett ki, és naggyá nőtt a

menny hatalmáig.”

26.7. Azt mondja: „És miatta megzavarták az áldozatot”, és „az igazságosságot a földre vetették” (Dán. 8:12) Antiokhosz ugyanis, akit Epiphanesnek hívtak, aki Alexander fajtájából származott, király volt. És miután uralkodott Szírián, és maga alá gyűrte egész Egyiptomot, később Jeruzsálembe érkezett, és bement a legszentebb helyre, és elvitt minden kincset, amely 𐤀𐤃𐤓𐤕 házában volt, és az arany gyertyatartót, az asztalt, az oltárt, és nagy gyilkolást követett el a földön és mértéktelen szavakat beszélt, és megakadályozta az áldozást és felajánlást, és szent ligetet épített, és bálványokat épített a városban, és disznót áldozott, mégpedig közönséges állatot, hogy beteljesedjék, amit a próféta mondott, „És miatta megzavarták az áldozatot, és az igazságosságot a földre vetették és a Legszentebb Hely és a hatalom meg volt taposva estig és reggelig, ezerháromszáz napig.”

26.8. Abban az időben történt ugyanis, hogy három és fél év alatt a legszentebb hely elhagyatott maradt, és betelt az ezerháromszáz nap Júdas Makkabeus felkeléséig, Mátyásnak a halála után, és ő ellenállt Antiochusnak, és szétverte Antiochus seregét, és felszabadította a várost, visszaszerezte a szent edényeket és megújította a templomot, mindent megtéve a törvény szerint.

27.1. Hogy ezek a dolgok igazak, ahogy elhangzott, maga Dániel is tanúsítja. 27.2. Mert így beszélt: „És történt, amikor láttam a látomást, és igyekeztem megérteni, és íme, ott állt előttem egy férfi megjelenése és meghallottam egy férfi hangját az Ubal közepe fölött, és felkiáltott, és így szólt: „Gábrriel értesd meg ezt a látomást”. És jött, és megfogott engem, és amikor megérkezett, megdöbbsentem, és arcomra estem, és azt mondta nekem: Értsd meg, ember fia. Mert a látomás a végidőkre szól. És miközben velem beszélt, megdöbbsentem, és arccal a földre estem, ő pedig megérintett, és a lábamra állított, és így szólt: Íme, én magam tudatom veletek, mi lesz a harag végén. Mert a látomás az idők végéről szól. A kos, akit láttál, akinek szarva volt, a perzsák és a médek királya. A kecske pedig a görögök királya. És a nagy szarv, amely az ő szemei fölött volt, ő az első király. És miután összetört, négy szarv állt fel utána, négy királyok támadnak nemzetéből, és nem az ő erejéből. És birodalmuk végén, amikor beteltek bűneik, egy szemérmetlen király támad, és aki érti a rejtvényeket. És uralma erős lesz, és nem a saját erejéből, és csodálatos dolgokat pusztít el, és boldogulni fog, és cselekszik, és elpusztítja a hatalmas és szent népet, és bilincsének rabigája jószerecsés lesz. Ravaszság van kezében és szívében felfuvalkodik, és ravaszságával sokakat elpusztít, és sokak elpusztításáért feláll és összetöri a népet, mint tojásokat a kezében. És az esti és reggeli látomás, amely elhangzott, igaz. Te pedig pecsételd le a látomást, mert sok napokra szól. És én, Dániel elaludtam és beteg voltam, és felkeltem, és a király munkáit végeztem, és csodálkoztam a látomáson, és nem volt

senki, aki megérthette volna.” (Dán. 8:15-27)

Dániel látomása a Hetven hétről

28.1. És mivel még Gábiel angyal is, ahogyan mi értjük, ezeket a dolgokat így szemléltette a prófétának, ezek a dolgok meg is történtek, és mindezek egyértelműen fel vannak jegyezve a Makkabeusokban, lássuk azt is, mit mond a hetek látomásában. 28.2. Ugyanis ily módon, miután elolvasta Jeremiás próféta könyvét, amelyben meg van írva, hogy a legszentebb hely hetven évre elpusztul, börtben és könyörgésben vallomást tett, és kérte, hogy az emberek gyorsan térjenek vissza a fogságból Jeruzsálem városába.

28.3. Így írja le ezt, és ezt mondja: „Dáriusnak, Ahasvérus fiának, a médek magvának első évében, aki uralkodott a káldeusok királysága felett, én, Dániel, megértettem a könyvekben Jeruzsálem pusztasága vége éveinek számát, vagyis hetven évet, ahogyan 𐤀𐤃𐤅𐤃 beszéde szólt Jeremiás prófétához. És odaadtam orcámat 𐤀𐤃𐤅𐤃-nak, az én Istenemnek, hogy keressen imában és könyörgésben, böjtölve és zsákba öltözve. És imádkoztam 𐤀𐤃𐤅𐤃-hoz, az én Istenemhez, és megvallottam, és azt mondtam: 𐤀𐤃𐤅𐤃, nagy és csodálatos Isten, aki megtartja a szövetséget és irgalmas azokhoz, akik szeretnek téged, és azokhoz, akik megtartják parancsaidat, vétkeztünk, helytelenül cselekedtünk, törvénytelenek voltunk, és eltávolodtunk a te parancsaidtól és törvényeidtől, és nem engedelmeskedtünk a te szolgálóidnak, a prófétáknak, akik a te nevedben szóltak királyainkhoz, vezéreinkhez, atyáinkhoz és az ország egész népéhez. Neked, 𐤀𐤃𐤅𐤃, legyen igazság és nekünk szegény, mint ma van Júda embereinek és a Jeruzsálemben lakóknak.” (Dán. 9:1-7)

29.1. És így bűnvallást téve mintegy a népe orcájától, leírja ezeket, kijelenti a nép és atyáik bűneit, akik nem engedelmeskedtek szolgálóinak, akiket azért küldtek hozzájuk, hogy 𐤀𐤃𐤅𐤃 nevében beszéljenek. 29.2. És amikor alázattal, böjtöléssel és zsákruhában hirdetett minden könyörgést, kiküldetett hozzá Gábiel angyal, hogy megértse, amit keresett.

29.3. Dániel ugyanis így beszél: „Még beszéltem és imádkoztam, megvallottam bűneimet és népemnek, Izraelnek bűneit, és Istenemnek színe elé terjesztettem könyörgésemet Istenemnek szent hegyéért, még mondtam az imádságot, mikor íme, Gábiel, az a férfi, akit az előbbi látomásban láttam, gyorsan hozzám repült és megérintett az esti áldozat idején. Hogy megmagyarázza, így szólt hozzám: »Dániel, máris eljöttem, hogy megmagyarázzam neked a dolog értelmét. Amikor imádkozni kezdél, elhangzott egy szózat, s én eljöttem, hogy tudtadra

adjam, mert te kedvelt férfi vagy.” (Dán. 9:20-23)

30.1. Nézd, hogyan hasonlította a próféta az angyalok gyorsaságát a szárnyas repüléshez, az angyalok fürgesége és súlyának könnyűsége miatt, akik gyorsan repülnek, hogy engedelmessé legyenek a parancsnak, ahogy Salamon mondja: „Ne átkozd a királyodat esküvel, nehogy egy szárnyas madár elvigye neki szavaidat.” (Préd. 10:20)

30.2. Ezért Gábrriel angyal így beszél hozzá: „Attól a naptól fogva hogy orcádat adtad, hogy megalázkodj 𐤂𐤅𐤃𐤃, a te Istened előtt, meghallgatásra talált könnyörgésed, és én magam küldtettem hozzád, hogy megértessem veled, hogy ne tudakozd tovább, mielőtt az idők ideje beteljesedik, mert nagyon kedvelt ember vagy. Mert látni vágyod ezeket a dolgokat, amelyek szolgálatra vannak általam, de a maguk idejében fognak beteljesedni.” (Dán. 10:12. Az utolsó mondat nincs a Dániel könyve szövegében).

30.3. És hozzátette, mondván: „Hetven hét van kiszabva a te népednek és a szent városnak, hogy véget érjen a bűn és hogy a bűn el legyen pecsételve és a hamisság eltörlésére, és a törvénytelenység engesztelésére, és az örökkévaló igazságosság elhozatalára, és hogy be legyenek pecsételve az álmok és a prófécia és felkenessen a Szentek Szentje. És megtudni és megérteni a beszédek menetéből a választ, felépíteni Jeruzsálemet a felkent uralkodóig, hét hét és hatvankét hét [van].” (Dán. 9:24-25)

30.4. És így megnevezte a hetven hetet, két részre osztotta, hogy még jobban érthető legyen, amit a prófétának mondott. 30.5. Mert így mondja: „a felkent uralkodóig hét hét”, ami negyvenkilenc év. Mert szintúgy a huszonegyedik évben látja Dániel ezeket a dolgokat Babilonban. 30.6. Így, ha a negyvenkilenc évet összeadjuk a huszonegy esztendővel, akkor beteljesítik a hetven évet, amit a boldog Jeremiás próféta mondott, hogy hetven éven át a legszentebb hely pusztává lesz a fogság miatt, amely velük történt Nabukodonozor alatt és ezek után az emberek visszatérnek, és a felkent áldozatait és felajánlásait fogják bemutatni.

30.7. De melyik felkentől beszél, hacsak nem Jahósuáról (Iészu, Jézus), Josedek fiáról, aki akkoriban visszatért a néppel, és a hetvenedik esztendőben, a legszentebb hely megépítése után, a törvény szerint mutatott be áldozatot? (Ezr. 3:8, 5:2) 30.8. Mert minden királyt és papot felkentnek (χριστοί = krisztusok) neveztek, amiatt, hogy szent olajjal kenték fel őket, amit Mózes régen elrendelt. 30.9. És így hordozták magukkal az úr nevét, előre jelezve a jövő modelljét

(minta, tüposz) és napvilágra hozva a képet (εικόνα), egészen addig, amíg a mennyből eljött, a tökéletes király és pap, a Felkent (Krisztus), aki egyedül lesz az, aki cselekszi az Atya akaratát, amint meg van írva a Királyok Könyvében: „És támasztok magamnak egy hűséges papot, aki mindent szívem szerint cselekszik”. (1Sám. 2:35)

31.1. És hogy így meg lehessen mutatni azt az időt, amikor hamarosan eljön, amit az áldott Dániel látni vágyott, azt mondja: „És hét hét után másik hatvankét hét [jön]”, ami négyszázharmincnégy évnyi időt ölel fel. 31.2. Mert miután a nép visszatért Babilonból, uralkodójuk, Jahósuától (Iészu), aki Josedek fia és Ezsdrás írástudó, és Zerubbábel, Seltiel fia, aki Júda törzséből származott, négyszázharmincnégy év telt el a Felkent eljöveteleig, úgyhogy a papok Papja megjelent a világban, és világosan megmutatkozott, aki elvette a világ bűneit, ahogyan János mondja róla: „Íme, az Isten Báránya, aki elveszi a világ bűneit,” (Ján. 1:29)

31.3. Hasonlóképpen Gábriel is azt mondja: „és hogy eltörölje a hamisságot, és hogy engesztelésre kerüljön a bűn,” (Dán. 9:24) 31.4. De ki törli el a mi hamisságunkat? Pál apostol ezt tanítja nektek: „Ő maga lett a mi békességünk, aki a kettőt eggyé tette, és lebontotta a válaszfalat, az ellenségeskedését a testben, a rendeletekben való parancsolatok törvényét érvénytelenítette” (Ef. 2:14-15) és „eltörölve az ellenünk szóló bűneink adóslevelét, amelyek ellenünkre voltak, és elvéve azt mi közülünk, felerősítette azt a keresztre” (Kol. 2:14; rendeletekben való adóslevél helyett bűneink adóslevele található itt) és így [mondja Dániel] „eltörölni az igazságtalanságot és a hamisság engesztelésére” (Dán. 9:24) 31.5. De kik azok, akiknek hamissága kiengeszteltetett, hacsak nem azok, akik hisznek az ő nevében, és jócselekedetek által vezekelnek jelenléte (orcája) előtt?

32.1. Mivel miután az emberek visszatértek Babilonból, négyszázharmincnégy év telt el a Felkent nemzedékéig (v. keletkezéséig), könnyen felfogható, mi történt korábban. 32.2. Mivel ugyanis az első szövetség Izrael fiaival négyszázharmincnégy év után adatott, ezért feltétlenül szükséges, hogy a második is ugyanabban az időben legyen meghatározva, hogy így az emberek által várható, és a hívők által könnyen felismerhető legyen.

32.3. És ennek okán Gábriel azt mondja: „És felkenni a Szentek Szentjét.” 32.4. De senki sem a Szentek Szentje, csak egyedül az Isten Fia, aki eljön, és úgy mutatja meg magát, mint akit az Atya felkent és a világba küldetett; így szólt hozzájuk: „𐤒𐤃𐤕𐤓 szelleme [van] rajtam, mert felkent engem, elküldött, hogy jó hírt hirdessek a szegényeknek, hogy meggyógyítsam a megtört szívűeket, hogy szabadságot hirdessek a foglyoknak, és visszaadjam a vakok látását, hogy hirdessek 𐤒𐤃𐤕𐤓 kedves esztendejét” (Lk. 4:18-19) 32.5. És így, akik hisznek a mennyei papban,

azokat ugyanaz a pap tisztítja meg, és eltörli bűneiket. De mindazok, akik nem hittek benne, minthogy csak egyszerű embernek állítják be, bűneik töretlenül (folyamatosan) el vannak pecsételve.

32.6. Amiből az angyal, előre látva, hogy nem mindenek rendeltettek a benne való hitre, mondta: „Véget vetni a bűnnek és megpecsételni a bűnt” 32.7. Mert akik mindvégig engedetlenek neki, bűneik a végére értek, és elpecsételték őket, hogy ítéletre őrizték őket. De mivel sokan arra rendeltettek, hogy higgyenek benne, és megvallották neki, hogy képes megbocsátani a bűnt, bűneiket eltörölték.

33.1. És ezért ezt mondja: „És a látomás és a prófécia megpecsételésére.” 33.2. Mert a törvény és a próféták teljessége után ő maga jött el, mert a törvény és a próféták Jánosig voltak, szükséges, hogy az általuk mondottakat megpecsételjék, hogy így az úr eljövetelekor napvilágra kerüljön minden, amit feloldott és ami meg van pecsételve, és amit nem lehetett ismertté tenni, az könnyen megérthető legyen, és ami régen meg volt kötözve, az most megoldódhasson általa.

33.3. Ahogy maga az úr mondta a nép vezetőinek, amikor megharagudtak rá, amikor látták, hogy hatalommal parancsolt a Sabbath napján és meggyógyít minden kórt és minden betegséget. Ő azonban így szólt hozzájuk: „Képmutatók, mindannyian kioldjátok az ökröt és a szamarat az istállóból, és elvezetitek és inni adtok annak. De ezt a leányt, aki Ábrahámé, akit a Sátán tizenhét évre megkötözött, nem lenne szükséges számára, hogy fel legyen oldva a Sabbath napján?” (Lk. 13:15-16)

33.4. És így mindazokat, akiket a Sátán megkötözött és tőrbe csalt, amikor eljön az úr, feloldja őket a halál bilincseiből, megkötözve az erős embert, aki ellenünk volt, és megszabadítja az emberiséget. Ahogy Ézsaiás is mondja: „Akkor azt mondja majd a megkötözötteknek: Szabadság, a sötétségben lévőknek pedig: Legyetek megvilágítva!” (Ézs. 49:9) 33.5. De mindazok miatt, amiket régen a törvény és a próféták beszéltek, amelyet lepecsételték és amely ismeretlen volt az emberek számára, Ézsaiás ezt mondja: „És odaadják a lepecsételt könyvet egy írástudó embernek, és azt mondják neki: „Olvasd el”, ő pedig azt mondja: „Nem tudom elolvasni, mert le van pecsételve.” (Ézs. 29:11) 33.6. Mert feltétlenül szükséges, hogy amit régen a próféták beszéltek a hitetlen farizeusoknak, akik úgy tettek, mintha ismernék a törvény betűit, hogy az el volt pecsételve, de azok számára, akik mindeneget hisznek, megnyílt.

34.1. És így mindaz, ami régen meg volt pecsételve 𐤀𐤃𐤅𐤃𐤃 kegyelme által, megnyílt a szenteknek. Mert ő maga volt a tökéletes pecsét és kulcs a "Dávidtól", aki kinyit, és senki sem zárja be, és bezár, és senki sem nyitja ki. (vö. Jel. 3:7)

34.2. Ahogy János is mondja: „És láttam a trónuson ülő jobbján egy könyvet kívül-belül megírva, amely hét pecséttel volt lepecsételve. És láttam egy angyalt, aki nagy hangon hirdetett: Ki méltó arra, hogy felnyissa a könyvet és feloldja pecsétjeit? És senki sem volt képes a mennyben, sem a földön, sem a föld alatt kinyitni a könyvet, sem megnézni. És sokan sírtak, mert senkit sem találtak méltónak arra, hogy kinyissa a könyvet, vagy megnézzé. A vének közül egy pedig azt mondja nekem: Ne sírj! Íme, győzött az oroszlán Júda törzséből, Dávid gyökere és ivadéka, és felnyitja a könyvet, és feloldja a hét pecsétjét. És láttam a trónus közepén és a vének között egy bárányt állni, akit megöltek, akinek hét szarva és hét szeme volt, ez az Isten hét szelleme, amely az egész földre küldetett. És eljött, és elvette a könyvet a trónon ülő jobb kezéből, és amikor elvette a könyvet, a négy teremtmény és a huszonnégy vén a Bárány elé borult, mindegyiknél hárfa és arany tálak voltak tele tömjénnel, amelyek a szentek imái, és új éneket énekeltek, amely így szólt: Méltó vagy, hogy elvedd a könyvet és felnyisd a pecsétjeit, mert megöltek, és véreddel vásároltál meg minket Istennek minden törzstől és nyelvtől, néptől és nemzettől, és királyságot és papokat csináltál Istennek, és ők fognak uralkodni föld.” (Jel. 5:1-10)

34.3. És fogta a könyvet, és feloldotta, hogy amit régen titokban beszéltek róla, most bátran hirdessék a háztetőkön. 34.4. És ezért az angyal ezt mondta Dánielnek: „Pecsételd le ezeket a szavakat, mert a látomás az idők végéről szól.” De nem azt mondták a Felkentnek, hogy "Pecsételj", hanem „Olld fel, ami régen meg volt kötözve”, hogy így az ő kegyelme által felismerhessük az Atya akaratát, és hihessünk abban, akit elküldött, a Felkent Jahósuában, a mi urunkban, az emberek Megváltójában.

35.1. Valóban azt mondja: „és visszatérni és az utca és a fal fel lesz építve” (Dán. 9:25) És ez tényleg megtörtént. Mert az emberek visszatértek, és felépítették ezt a várost és templomot és annak falát körbe. 35.2. Majd ezt mondja: „Hatvankét hét után, az idők kiüresítetnek (kifutnak) és szövetséget köt sokakkal egy hétre. És a hét felében elveszik az áldozatot és italáldozatot és a Templomon a pusztítás utálatossága lesz.” (Dán. 9:27)

35.3. Mert miután a hatvankét hét beteljesedett, és miután a Felkent eljött, és a Jó Hírt minden helyen hirdették, az idők kiüresedtek, az idők kiüresedése (kifutása) után egy hétre van a vég, amelyben Illés és Énok jelen lesznek, és annak felében megjelenik a pusztaság utálatossága (bálványa), az Antikrisztus, akinek megjelenése a világ pusztulásával fenyeget. Miután eljön, az

áldozat és ital áldozat, amelyet most minden tekintetben a nemzetek ajánlanak fel Istennek, el fog vétetni.

Daniel végső látomása

36.1. Ily módon, miután elmondja ezeket a dolgokat, a próféta ismét egy másik látomást ír le nekünk. Mert az áldott Dániel nem elmélkedett más látomáson, nehogy ne tanítsák pontosan az eljövendő dolgokat, és ne tanítsa és ne tárja fel ezeket nekünk újra. 36.2. Valóban ezt mondja: „Kürosznak a perzsák királyának harmadik esztendejében egy szó jelent meg Dánielnek, akit Baltazárnak hívtak, és ez a szó igaz volt, és nagy hatalom és értelem adatott neki a látomásban. Azokban a napokban én, Dániel, három hétig gyászoltam, nem ettem kívánatos kenyeret, húst, és bor nem jutott be a számba, és nem kentem be magam olajjal három hétig. Az első hónap huszonegyedik napján.” (Dán. 10:1-4)

36.3. „Megalázkodtam – mondja –, és huszonegy napig imádkoztam az élő Istenhez, kérve tőle a titkok feltárását.” (Úgy tűnik, Hippolytus átfogalmazza a Dániel 10:2-t) 36.4. És azután, miután az Atya meghallgatta, elküldte Beszédét, ezzel rámutatott arra, hogy mi fog történni általa, és majd az, ami megtörténne a Nagy Folyó mentén. (Hippolytus összekapcsolja értelmezésében a Jordánt és az Eufráteszt) Mert az eseménynek ott kell megtörténnie, ahol a Fiút bemutatták, ahol a bűnök megbocsátására is készült.

36.5. „És felemeltem – mondja – a szemeimet, és láttam, és íme, egy férfi volt lenvászónba öltözve.” És így az első látomásban azt mondja: „Íme, Gábrriel angyal jött repülve,” Itt azonban nem így beszél, hanem látja magát az urat, aki még nem teljesen ember, hanem ember alakjában jelenik meg, éppen úgy, ahogy mondja: „És íme, egy férfi lenvászónba öltözve.” 36.6. Mivel a Felkent a titokzatosság sok köntösébe öltözött, rámutat az ajándékok sokrétű elhívására. Mert a papi köpeny különféle ajándékokkal volt felszerelve, hogy jelezze, sok nemzet várja a Felkent eljövetelét, hogy így sok (kegyelmi) ajándékkal felvértezhessünk.

37.1. „És az ágyéka Ofáz aranyával volt felövezve.” Az Ofáz a héberből jelzi, ahogy lefordították görögre, hogy „tisztá arany”. 37.2. És így [olyan] tisztaság volt az ágyéka körül, mint öve. Mert a Beszéd (Ige) mindannyiunkat a saját teste körül fog viselni saját szerelmével, mint egy erős övet. Mert az ő teste tökéletes volt, mi pedig annak tagjai vagyunk, és tökéletes testben egyesültek, és az ő szava átöleli (viseli) őket.

37.3. „És teste olyan volt, mint Tharsus.” (Dán. 10:6) A Tharsus-t etiópként értelmezik. A próféta ugyanis már meghirdette annak nehéz értelmezését (δυσεπίγνωστον), mivel az Ige testben fog megjelenni a világban, sokak számára nehéz lesz felismerni. 37.4. „Arca pedig olyan volt, mint a villám, és a szeme, mint a tűz lámpása.” (Dán. 10:6) Mert szükséges előre jelezni tüzes természetét és a Beszéd (Ige) ítéletét, hogy az istentelenekre igazságosan kiszabott tűz, megemészthesse őket, de az igazaknak és azoknak, akik benne reménykednek halhatatlan örökkévalóságot kínál.

37.5. Hozzáteszi, mondván: „Karja és lába olyan volt, mint a csiszolt réz” így az atyák első és a nemzetek második elhívása azonosnak van jelezve. Mert az utolsó olyan lesz, mint az első, mert azt mondja: „És előállítom majd vezetőidet, mint kezdetben, és tanácsadóidat, mint először.” 37.6. „És az ő hangja olyan volt, mint a nagy sokaság hangja.” Mert ma mindnyájan, akik hiszünk benne, úgy mondjuk a Felkent nagy bölcsességeit (jövendöléseit, beszédeit) mint az ő szája által és azt mondjuk, amit ő elrendelt.

38.1. „És én, Dániel egyedül láttam a látomást.” Mert a szenteknek és azoknak akik félik őt, csak ezeknek nyilatkoztatja ki magát. 38.2. Mert ha valaki most azt várja, hogy ez a gyülekezetben is megtörténjen, nincs benne Isten félelme, és a szentek gyülekezete semmiben sem segíti, mivel nem szerezte meg önmagában a Szellem erejét. 38.3. Mert abban az időben is sokan voltak, akik Dániel mellett álltak, de nem látták a látomást, mert nem voltak méltók, de nagy megdöbbenés érte őket, és félelmükben elmenekültek. (vö.: Dán. 10:7)

38.4. „És én,” mondja „voltam az egyetlen, aki maradtam és orcámra estem a földre, és íme, embernek kezével megérintett engem.” Mondta: “embernek a keze” még nem ember, de jelzi üdvrendje eljövételét a kegyelem által.

39.1. „És felemelt térdemről, és így szólt hozzám: Dániel, kedves ember, értsd meg azokat a szavakat, amelyeket én magam mondok neked, és állj fel helyedre, mert most engem küldtek hozzád. És amikor ezt a szót kimondta, remegve álltam, és ezt mondta nekem: Ne félj, Dániel, mert az első naptól, amelyen szívedet adtad megértésre és hogy megalázott legyél Isten előtt, meghallgatásra találtak szavaid.” (Dán. 10:10-12)

39.2. Íme, milyen erős az igaz ember jámborsága, hogy a jövőbeli dolgok, amelyek még nem nyilvánultak meg ezen a világon, csak az arra érdemesek előtt táruljanak fel. 39.3. Először

Gábriel angyal által tette érthetővé, másodszor pedig maga az úr tette bölccsé.

39.4. Mert így beszélt: „És láttam, és íme, mint egy ember fiának megjelenése megérintett engem.” És így először azt mondta: „mint embernek keze”, de most azt mondja, „mint egy ember fiának megjelenése”, úgyhogy először részben megmutatták neki, másodszor pedig az egész emberi természetet felöltöztették és megmutatták neki (v. az emberi természet az egésznek megfelelően).

39.5. Mert az Isten Beszéde ember alakjában van hirdetve, mint ember és úgy jelenik meg a világban, mint megtestesült ember, bár akkor még nem [volt] emberfia. De amikor eljött az idők teljessége, Isten elküldte Fiát, aki asszonytól született, hogy Isten Fia felöltözhesse a szűztől való férfiasságot, és hogy be legyen mutatva, hogy Isten Fia és Ember Fia.

39.6. „És kinyitotta a számat” mondja „és szóltam ahhoz, aki előttem állt: Uram, megjelenésedben a bensőm megfordult bennem, és nincs erőm.” (Dán. 10:16) mert szükséges, hogy az úr eljövetele megtörténjen a fent és lent lévő embereken, hogy a lent lévőek el tudjanak jönni a fent lévőkhöz. (ἔδει γὰρ ἐπὶ τῆ παρουσίας τοῦ κυρίου τὰ ἄνω κάτω γενέσθαι, ἵνα καὶ τὰ κάτω εἰς τὰ ἄνω ἐλθεῖν δυναθῆ)

39.7. „És közel jött” mondja, „és megérintett, mint egy ember megjelenése, és megerősített, és azt mondta nekem: Ne félj, kedves férfiú! Békesség neked, légy erős, mint ember!” (Dán. 10:18-19) Mert amikor életünk minden dicsőségének ereje véget ér, akkor a Felkent kinyújtott keze hatalmába kerít bennünket, aki fel is támaszt minket, mint élőket a halálból és mint a Hádészből az élet feltámadására.

40.1. „És amikor beszélt velem, megerősödtem, és azt mondtam: Hadd szóljon az én uram, mert megerősítettél engem.” 40.2. Mert amikor a Beszéd reményt ad az eljövendő dolgokban, akkor az ő hangját is könnyen meg tudjuk hallani.

40.3. És így szól hozzá: „Tudod, miért jöttem hozzád? És most visszatérek harcolni a perzsák fejedelmével, de hirdetem neked azt, ami az igazság Írásában meg van írva, és nincs senki, aki kirtana velem ezekben a dolgokban, kivéve Michaelt, a te fejedelmedet, és ott hagytam őt, mert attól a naptól fogva, amikor orcád adta hogy légy megsomorodott 𐤒𐤃𐤃𐤃 Istened előtt,

meghallgatásra talált kérésed, és én magam küldtettem, hogy harcoljak a perzsák fejedelmével. Mivel valami összeesküvés történt, hogy megakadályozzák, hogy a néphez jöjjek (küldessem), azért, hogy kéréseidre sietve válaszolhassak, én magam szembeszálltam vele és ott hagytam Michaelt, vezéredet.”

40.4. De ki az a Michael, ha nem az angyal, aki megadatott a népnek, ahogy Mózesnek mondja: „Nem megyek veled az úton, mert az emberek kemény nyakúak, de az angyalom veled megy” (Ex. 33:3)? 40.5. Ez állt Mózes ellen a táborhelyen, amikor a körülmételetlen fiút Egyiptomba vitte (Ex. 4:24-25). Mert nem volt lehetséges Mózesnek, hogy a törvény vénje és közbenjárója legyen, aki az atyák szövetségét is hirdette, és a körülmételetlen fiút is vezesse, hogy a nép ne tekintse hamis prófétának és csalónak.

41.1. „És most,” mondja, „Hirdetni fogom neked az igazságot.” És így [vajon] az Igazság képes volt valami mást is hirdetni az igazságon kívül? Az Igazság az volt, akit Dániel látott és kihirdette az igazságot. Ő maga, miközben az igazság feltárul a világban, tanítja [is] az igazságot. Ami miatt a Felkent tanítja az áldott tanítványokat.

41.2. És így szólt hozzá: „Íme, még három király támad Perzsiában, s a negyedik nagyobb gazdagságra jut valamennyinél. És mikor gazdagsága által hatalmassá lesz, felkel a görögök minden királysága ellen. És egy hatalmas király támad és nagy hatalommal fog uralkodni, és megtesz mindent, amit csak akar. És amint felemelkedik az ő birodalma, összetörik, és a négy égtáj szerint felosztják;” (Dán. 11:2-4)

41.3. Tehát ezeket a dolgokat már fentebb leírtuk, amikor a négy fenevadról beszámolókat készítettünk, de mivel az Írás most ismét részletesen leírja ezeket a dolgokat, feltétlenül szükségünk van egy második beszámolóra is, hogy ne hagyjuk el az Írást tétlennek és kimutathatatlanoknak.

41.4. „Még három,” mondja, „király támad Perzsiában és a negyedik nagyobb gazdagságra jut valamennyinél.” Mert Kürosz után, Dariusz kelt fel, azután Artaxerxes, majd Xerxész. Ez volt a három király. Az írás beteljesedett. 41.5. „a negyedik nagyobb gazdagságra jut valamennyinél.” Ki más ez, mint Dariusz, aki uralkodása és dicsősége után meggazdagodott és felkelt a görögök minden királysága ellen?

41.6. Alexandrosz a Makedon felkelt ellene, aki Fülöp fia volt, és elfoglalta királyságát. És miután alávetette a perzsákat, birodalma az egek négy szele szerint felosztott. Haldoklása közben ugyanis Alexandrosz felosztotta királyságát négy vezére között.

42.1. „És támad egy másik hatalmas király, aki bemegy Egyiptom királyának erődítményeibe.”

42.2. Mert egy, nevezetesen Antiochus lett Szíria királya. 42.3. Ez a görögök királyságának 137. évében uralkodott.

42.4. És ezen a ponton, akkoriban háborúba keveredett Ptolemaiosz egyiptomi királyával, és miután felülkerekedett rajta, uralkodott. 42.5. Ez, visszatérve Egyiptomból, felment Jeruzsálembe a 143. évben, és magához véve minden kincset, amely פֶּלֶט házában volt, Antiókiába ment. 42.6. Miután ezek a dolgok így történtek, két évvel később a király elküldte a saját vámszedőjét, hogy kényszerítse a zsidókat Júdea városaiban, hogy áthágják atyáik törvényeit, és vesse alá a király rendeleteinek és törvényének.

42.7. Ez volt az a pont, amikor megérkezett Modein városába, magához hívott egy Mátyás nevű igaz és jámbor embert, aki papi származású volt, akinek így válaszolt, mondva: „Gyere, Matthiasz, áldozz, és tedd azt, amit a király előír, amint ő csinált minden népeket, mert te nagy fejedelem és uralkodó vagy a városban, és megerősödtél gyermekekben és a király barátja leszel.” (1 Makk. 2:17-18)

42.8. Ő azonban így válaszolt: „Habár minden nemzet és minden ember menetel a király mögött, hogy az ő parancsa szerint cselekedjék, én magam, sem az én házam, sem atyám háza sohasem cselekszem a király előírása szerint; soha nem térhetünk el atyáink törvényétől és szövetségétől; nem hallgatunk a király szavára, hogy térjünk le utunkról jobbra vagy balra!” (1Makk. 2:19-22)

42.9. Míg még ezeket a szavakat mondta, íme, egy zsidó férfi jött az orra előtt, hogy áldozzon Modein oltárán. Matthiasz azonban, látva őt, buzgó volt a törvényért és belseje megremegett, felállt az ítélet haragjában, és a feladatra összpontosítva elméjét megölte a zsidó embert, és legyőzte a király őrségét, lerombolta az oltárt, és így kiáltott a városban: „Aki פֶּלֶט -ért van, aki megtartja a szent szövetséget, kövessen engem!” (1Makk. 2:23-27) 42.10. És otthagyták minden holmijukat a városban, és a hegyekbe menekültek, és egy csapat erős ember ragaszkodott hozzá,

és támaszává váltak neki.

43.1. Ekkor a Szíriában lakó sereg, miután meghallotta, mi történt, ellenük rohant, és szombat napján háborút indított ellenük. Azok, akik félték Isten törvényét, és megtartották Isten parancsolatát, nem emelték fel ellenük a kezüket, sem nem dobtak követ ellene, sem nem gondoltak rejtekhelyekkel. 43.2. A katonák pedig válaszoltak nekik, és ezt mondták: Gyertek elő, teljesítssétek a király parancsát, és éljete! de azt mondták: Nem jövünk ki, és nem teljesítjük a király parancsát, őszinteségünkben fogunk meghalni. Az ég és föld tanúskodnak ellened, mert meggondolatlanul megölsz minket. (1Makk. 2:29-37)

43.3. Akkor nekik támadtak tűzzel és gyilkosságban és fogságban és több mint ezer lelket öltek meg tőlük. 43.4. És így beteljesedett, amit az áldott Dánielnek mondtak, „És útra kel, szíve felfuvalkodik a szent szövetség ellen, és mindent szíve szerint akar tenni, és szolgálmat üldözik és legyengítik éhségben, kardban és fogságban.” (Dán. 11:28)

44.1. De miután meghallotta ezeket, Matthiasz és fiai siránkoztak testvéreik miatt, és így beszéltek egymással: „Ha mindannyian úgy cselekednénk, ahogy testvéreink tették, akkor jönnek ellenségeink, és gyorsan eltávolítanak minket a földről. Ha tehát háború tör ránk a Sabbathon, álljunk ki és hadakozzunk lelkünk és szokásaink nevében.” (1Makk. 2:39-40)

44.2. Ez után a pont után lerohantak rájuk, és elüldözték őket határaikról és bementek a városba és körülmetélték a fiatal fiúkat, akiket körülmetéletlennek találtak, és lerombolták az oltárokat és minden [bálványoknak] szentelt helyet, és a tett jólétet hozott a kezükbe. (1Makk. 2:45-47)

44.3. Dániel pedig mondja: „megtartatnak egy kevés segítséggel.” (Dán. 11:34) 44.4. Mert akkor, miután Matthiasz felkelt, felkelt a Makkabeus Júdás, és segített nekik, és kiszabadította őket a görögök kezéből, és beteljesedett, ami az Írásban van.

45.1. Ismét ezt mondja: „És a déli király lánya eljön az északi királyhoz, hogy egyezséget kössön vele, és annak karja, aki elhozza, nem áll meg, és összetörik, és mind ő, mind az, aki hozza, elesik.” (Dán. 11:6) 45.2. És ez is megtörtént. Egy bizonyos Ptolemaiosz ugyanis, aki ekkor uralkodott Egyiptomban, kiment két fiával, Ptolemaiosszal és Filometerrel, és egyezséget kötött Antiokhossal, Szíria királyával. Aztán Szkítropoliszba érkezve ott megölték, mert aki vezette, elárulta őt (nő). Ekkor a két testvér háborúba keveredett egymással, és Philometer meghalt, de Ptolemaiosz uralkodott.

45.3. Ennek megfelelően Ptolemaiosz és Antiokhosz találkozása ismét megtörtént. Mert az Írás így szól: „És feltámadt dél királya észak királya ellen, és magot támasztott belőle.” (Dán. 11:6-7)

45.4. De miféle mag, hacsak nem Ptolemaiosz, aki csatlakozott a háborúhoz Antiokhossal? 45.5. Ekkor Antiochus kivonult, és nem győzte le őt, menekülni kezdvén, ismét Antiókhia fordult, összegyűjtve egy nagy tömeget.

45.6. Ennek megfelelően Ptolemaiosz minden katonai felszerelést elvitt Egyiptomba. És az Írás beteljesedett, ahogyan Dániel mondja: „És elviszi Egyiptomba az isteneiket és az öntött fémből készült holmikát és minden kívánatos aranyedényt.” (Dán. 11:8)

46.1. Ezek után Antiokhosz másodszor is kijött, és háborút indított ellene, és legyőzte Ptolemaioszt. 46.2. És ezek után Antiokhosz ismét fellázította Izrael fiait, és nagy sereggel elküldött egy bizonyos Nikánort, hogy hadat indítson a zsidók ellen, míg Júdas, apja, Matthias halála után uralkodott a népen.

46.3. És így Nikanor, aki Jeruzsálembe érkezett, vereséget szenvedett a Makkabeus által, és jelentette ezeket Antiochus királynak. Ő azonban ezt meghallván, összehívta egész seregét, és egy évre juttatást adott nekik, és megparancsolta nekik, hogy készüljenek fel arra, ami szükséges. 46.4. Ezen a ponton, mivel nem teljesítette a zsoldokat, be akart lépni Perzsiába, hogy adót szedjen.

46.5. Ennek megfelelően az indulás előtt megszólította barátját, Lysias, és maga elé állította saját fiát, Antiokhoszt, és megparancsolta neki, hogy tegyen meg mindent, amit akar, és megparancsolta neki, hogy küldjön sereget Júdeába, hogy elpusztítsa a nemzetet. 46.6. Ennek megfelelően Lysias a fiú Antiochusszal együtt felkelve nagy sereggel indult, hogy hadat viseljen Jeruzsálem ellen.

46.7. És eljött, és a Makkabeusok legyőzték, és ezeket a dolgokat jelentették Perzsiában Antiochusnak, hogy az összes Júdeába küldött sereg le lett vágva, és Lysias sereggel ment ellenük, de leverték orcájukról, és azt is, hogy ők (zsidók) erősek voltak fegyverben, és erősek voltak minden környéken és minden táborból, amelyet kivágtak, és hogy megerősítették a Sion hegyét, és hogy nagy és magas falat építettek a város köré.

46.8. De Antiokhosz ezt hallva megbetegedett a bánattól, mert ahogy nem akarta, az is megtörtént, és ahogy nem akarta, úgy meg is történt. 46.9. És amikor hamarosan meghalt, barátjának hívta Fülöpöt, és odaadta neki a diadémet, hogy visszaadhassa gyermekének, Antiochusnak. 46.10. Amikor Fülöp megérkezett, belépett Antiókhiaiba, és biztonságban tartotta magát a palotában. Mert a legnagyobb seregek vele voltak.

46.11. És így ezeket a dolgokat jelentették Lysiasnak és a gyermek Antiochusnak, mert történt, hogy Lysias sáncot emelt Jeruzsálem ellen, hogy ostromolja azt, mert Fülöp megérkezett fejdísz (diadémet) hordozva és mert ő uralta Antiokhiát.

46.12. De amikor ezt meghallotta, megrémült, és így szólt: Adjunk ígéretet ezeknek az embereknek, és legyen békénk velük. Mert a hely erős, és el van zárva előttünk és a királyság seregei előtt. 46.13. És miután ígéretet adott, eltávozott, és beteljesedett, ami az Írásban van: „És a hírek és harcok nyugtalanították őt keletről és nyugatról.” (Dán. 11:44)

47.1. Miután ezek a dolgok megtörténtek, az Írás ismét ezt mondja: „És egy másik király támad, aki uralkodni fog a földön, és feltámad a déli király, és feleségül veszi leányait.” (Ez Dániel 11. fejezete verseinek keveréke) 47.2. Történt ugyanis, hogy feltámadt egy bizonyos Alexander, Fülöp fia. És abban az időben feltámadt Antiochus ellen, és háborút vívott vele, megölte őt, és ő uralkodott a királyságon.

47.3. Aztán küldött Ptolemaioszhoz, Egyiptom királyához, és ezt mondta: „Add feleségül a lányodat, Kleopátrát. Mert íme, atyáim országának trónján ülök.” (1Makk. 10:51-58) 47.4. És akkor Ptolemaiosz fogta a lányát, bevitte Ptolmaeusba, és odaadta Alexandrosznak feleségül. És beteljesedett az Írás, amint azt mondja: „és feleségül veszi leányait” (Dán. 11:17).

47.5. De azt mondja: „És megrontja őt, nem neki való.” (Dán. 11:17) És ez valóban beteljesült. Amikor ugyanis Ptolemaiosz a saját leányát adta neki, megfordult, és meglátta Alexandrosz csodálatos és dicsőséges királyságát, amelyre nagyon vágyott, ezért hamisan beszélt Alexandrosszal.

47.6. De az Írás azt mondja: „És a királyok család módon beszélnek egymással az asztalnál” (Dán.

11:27). Ptolemaiosz ugyanis Alexandrosz királyságát kívánta, és vele evett az asztalánál, de gonoszat gondolt és nem egyezett vele. És így beteljesedett az Írás. 47.7. És ezen a ponton Ptolemaiosz Egyiptomba érkezett, és nagy sereget gyűjtött össze, az országba érkezett, amikor Alexandrosz Kilikiába ment. Mert abban az időben történt, hogy Tarsus és Mallus zavargást okozott. El akarta fojtani őket, és sietve szembeszállt velük, miután otthagya feleségét, Kleopátrát.

47.8. Ennek megfelelően Ptolemaiosz felment a vidékre, és őrséget állított össze a város ellen. Miután meghódította Júdeát, elment a saját lányához, és levelet küldött Demetriusnak a szigetekre, és ezt mondta: „Gyere ki és gyere ide, és neked adom feleségül a lányomat, Kleopátrát, mert Alexandrosz meg akart ölni.” (1Makk. 10:58) De úgy tett, mintha ezekkel a szavakkal Alexandroszt akarta volna hibáztatni.

47.9. Ennek megfelelően Demetrius jött, és Ptolemaiosz fogadta őt, és feleségül adta lányát, aki Alexandrosz felesége volt. És beteljesedett, ami elhangzott: „Megrontja őt, és ő nem lesz vele, és nem marad vele”, mert „A királyok, szívük gonoszra törekszik, még hazugságot is beszéltek egymásnak az asztalnál.” (Dán. 11:27)

47.10. Ily módon, miután ezek megtörténtek, Alexandrosz ezt meghallotta, háborúba keveredett Ptolemaiosszal, de nem győzte le, az arabok királyához menekült. De ő, miután levetette Alexandrosz fejét, elküldte Ptolemaiosznak, aki megkapta, és két szíriai és egyiptomi diadémot ajándékozott neki, amely adományozása után a harmadik napon meghalt. És beteljesedett, ami az Írásban elhangzott: „És nem adták neki a királyság dicsőségét.” (Dán. 11:21) Mert meghalt, és senkitől sem kapott dicsőséget királyként.

48.1. Így hát a próféta, miután leírta, ami már megtörtént és a maga idejében megvalósult, egy másik titkot hirdet nekünk, jelezve az idők végét. 48.2. Mert így beszél: „És egy másik szégyentelen király támad, aki minden isten fölé emeltetik, felmagasztaltatik, mértéktelen dolgokat mond, és boldogulni fog, amíg a harag teljessé nem lesz. Mert annak teljessé kell lennie. És nem tekint atyái egyetlen istenére sem, sem az asszonyok kívánságára, és egyetlen istennel sem gondol, mert felmagasztaltatik mindegyik fölé. És dicsóíti Mazóeim (Μαζωεϊμ; lat.: Mazoim; héb. transliteráció) istenét az ő helyén, és egy olyan istent, amelyet atyái nem ismertek; arannyal, ezüsttel és drágakövekkel tiszteli” „és megsokasítja a dicsőséget és alávet nekik sokakat és megosztja a földet ajándékokkal.” „És ezek fognak megőriztetni kezétől, Edom, Moáb és Ammon fiainak fejedelme. És kinyújtja kezét a földre, és Egyiptom földje nem menekül, és uralkodni fog az arany, ezüst és Egyiptom, Líbia és Etiópia minden kívánatos rejtett dolga

felett az ő erődjeikben.” „És felállítja sátrát Efadanoóban (A szó eredete vsz. a perzsa apadana), a tengerek között Szabein (Σαβεῖν; lat.: Sabin; eredet a héb. cevi: dicső, felpuffadt) szent hegyén és sorsára megy.” (Dán. 11:36-45)

49.1. És ezeket a dolgokat a próféta így írta le az Antikrisztusról, mivel szégyentelen (szemtelen) és harcias lesz, és zsarnok lesz, aki fel meri magát emelni „minden isten” fölé, aki saját erejével dicsekszik, és kifosztja a városok erődítményeit, és magasztos dolgokat hordva „aranyból, ezüsből és drágakőből”, „mértéktelen szavakat mond” Isten ellen, azt kívánva, hogy egyedül őt imádják Istenként.

49.2. Nem hallgat róla az egész Írás és a próféták előre hirdették eljövételét sokak elpusztítására, és az úr bizonyosságot tett ezekről a dolgokról, és az apostolok tanították ezeket a dolgokat felőle, és János az Apokalipszisben rejtett módon felfedte nevét egy számon keresztül.

49.3. 𐄂𐄂𐄂 megmutatta a pusztulásnak ezt az utálatosságát, és az Apostol azt tanította, hogy a diabolosz eme fia a Sátán munkája (energiája) szerint érkezik.

49.4. Ez, aki csapást mért Türosz városára, Egyiptom földjét is elpusztítja, háborút folytatva kiterjeszti és elpusztítja Líbia egész földjét, és az etiópok királyságát is tönkreteszi a maga erejével a kard vágásával. 49.5. Ő, aki minden király és minden isten fölé emelkedik, megépíti Jeruzsálem városát, és feltámasztja a helyreállított Templomot (οἰκοδομήσει τὴν Ἱερουσαλήμ πόλιν καὶ τὸν ναὸν τὸν ἐστραμμένον ἀναστήσει), visszaadja a zsidóknak mind az egész földet, mind annak határait, és [mikor] behívja népüket a nemzetek rabszolgaságából királyként mutatja be magát előttük, és ekkor a hitetlenek (v. akik engedetlenek Istennek) Istenként imádják őt, és térdet hajtanak előtte, a Felkentnek (Messiásnak) tekintve őt, nem észrevéve, amit a próféta mondott, hogy csaló ő és nem valódi.

49.6. Jeremiás ugyanis azt mondja: „Ehelyett nem engednek az igazságnak, akkor egy szellem megtévesztően beszél a népnek és Jeruzsálemnek” (LXX Jer. 4:11; vö még: Mik. 2:11) 49.7. Amiből az Apostol, amikor meglátta a nép csalóját, aki egyben a Sátán műve is lesz bennük, így szólt: „Amikor azt mondják: „Béke” és „Biztonság”, akkor hirtelen pusztulás éri őket, akárcsak a szülés fájdalma, és nem menekülnek meg.” (1Thes. 5:3)

50.1. Ez megöli a Felkent két tanúját és előfutárát, akik hirdetik dicsőséges eljövételét a mennyből, ahogy a próféta által mondja: „És hatalmat adok két tanúmnak, és ezerkétszázhatvan

napig prófétálnak zsákruhában.” (Jel. 11:3) 50.2. Ahogy Dánielnek is beszélt: „Sokakkal köt szövetséget egy hétre, és úgy lesz, hogy a hét felében elveszi az én áldozatomat és italáldozatomat” (Dán. 9:27) hogy az egy hét két részre oszlik, miután a két tanú három és fél évig prédikál, az Antikrisztus a hét hátralévő részében háborút indít a szentek ellen, és elpusztítja az egész világot, hogy beteljesedjék, ami elhangzott: „És ezerkétszázkilencven napot adnak a pusztaság utálatosságának. Boldog, aki kitart a Felkent mellett, és eléri az ezerháromszázharmincöt napot!” (Dán. 12:11-12)

50.3. Mert akkor „olyan nagy üldöztetés lesz, amilyen nem volt a világ megalapítása óta” (Mát. 24:21), míg másokat elküldenek innen és onnan minden város és föld ellen, hogy megöljék azokat, akik hisznek, és a zsidók ujjonganak pusztulásukon, a nemzetek pedig örülnek és a hűtlenek együtt ünnepelnek velük (v. összegyűjtik őket), a szentek pedig, nyugatról és keletről jönnek, másokat pedig keletről délre üldöznak, mások pedig elrejtőznek a hegyekben és barlangokban, mindenütt háborút indít ellenük az Utálatosság, még a tengeren és száraz helyeken át is. Megöli őket a parancs által, és minden módon elnyomja őket a földről, és nem engedi, hogy valamit eladjanak saját vagyonukból, sem hogy vásároljanak más dolgaiból, hacsak valaki nem hordja a kezén a fenevad nevét, vagy a homlokán nem hordja a bélyegét.

50.4. Mert akkor minden hívőt száműznek minden helyről, és kiköltöztetnek otthonaikból, és kiűznek városaikból, és az állam el fogja őket söpörni (meghurcolják őket az államban), és büntetve lesznek mindenféle büntetéssel, és kiűzetnek az egész világból.

51.1. És ezért figyelembe kell venni a szentek akkori üldözését és a szorongatást, mert abból, ami részben már megtörtént, el kell gondolkodnunk a jövő dolgairól, hogy ilyen nyomorúság és felfordulás következik be az egész világon, és mindenhol minden hívőt megölnék és lemészárolnak minden városban és országban, és kiöntik az igazak vérét, és az embereket elevenen elégetik, és másokat vadállatok elé vetnek, és az anyaméhben lévő csecsemőket megölik, és mindenkit temetetlenül eldobnak, és megeszik őket a kutyák, mind a szüzek mind az asszonyok megromlanak nyíltságban, szégyenletesen kigúnyolják őket, és elfogják, és a szentek sírhalmait kiássák, és elpusztítják a maradványokat, és kivetik azokat a síkságra, és istenkáromlóvá válnak.

51.2. Akkor felfordulás lesz a városokban, amikor onnan üldözik a szenteket. Felfordulás lesz az utakon és a sivatagokban, amikor mindenki ott akar rejtőzni. Felfordulás lesz a tengerben, amikor mindenki a vízen keresztül próbál menekülni. Felfordulás lesz a szigeteken, amikor mindenki oda akar menni. 51.3. És akkor kietlen lesz a föld a szentek számára, minden város

lakhatatlan, a tenger hajózhatatlan, az egész világ pedig sivatag lesz, amikor elpusztítja őket az éhínség, és elájulnak a szomjúságtól, mások pedig meghalnak a félelemtől és a nagy üldözéstől.

51.4. De akkor hogyan fog egy férfi elbújni? Kihez futnak majd a saját gyermekei? Hogyan őrizheti meg, miután elvitték a holmiját, ha saját lelkét nem tudja megmenteni? 51.5. Akkor lesz sok csecsemő jajveszékelés, apák és anyák siránkozása, feleségek és szüzek hangos sírása, testvérek és unokatestvérek nyögései. 51.6. Akkor az egyik gyászolja a másikat? Testvér nem gyászolja testvérét, mert ő is várja a halált. Anya nem fogja gyászolni a lányát, mert ő is gyanakszik a halálra. Atya nem gyászolja a fiát, mert attól tart, hogy őt is megölik.

52.1. Emiatt az úr, előre látva ezeket a dolgokat, ezt mondja: „Imádkozzatok, hogy menekülésetek ne télen vagy Sabbath napján történjen, nem szabad nyugodnod az igazságosságtól, sem belevágnod az élet dolgaiba, mint télen, nehogy az a nap tudatlanul csapdaként essen rád.” (Mát. 24:20; Lk. 21:34) 52.2. „Mert ha” mondja, „azok a napok nem lennének megrövidítve, egyetlen test sem menekülne meg, de a választottak miatt megrövidülnek azok a napok.” (Mát. 24:22)

52.3. „Ama napok üldöztetése után azonban a nap elsötétül, és a hold nem adja ragyogását, a csillagok kiégnek és lehullanak az égből, és az ég hatalmai megrendülnek, és akkor látják eljönni az Emberfiát hatalommal és nagy dicsőséggel.” (Mát. 24:29-30)

52.4. Mert ha a Rágalmazó egy kis időre hatalmat kap a föld megzavarására, amint meg van írva: „Isten hatalmat adott neki, hogy próbára tegye a föld lakóit” (Jel. 13:2, 12), mennyivel inkább az Isten Fia, amikor minden hatalmat átvesz a mennyei, földi és földalatti dolgok felett, megzavarja az egész földet és a benne lévő elemeket, megérkezve, hogy megbosszulja a szenteket anyagi hatalommal és atyai dicsőséggel, amikor eljön, hogy megdicsőüljön az ő szenteiben és hogy csodálva legyen azok által, akik bíróként hívják segítségül és „megfizessen azoknak akik üldöztek minket üldözéssel, de nekünk, akiket üldöztek, nyugalommal fizessenek”.

53.1. És így Dániel két utálatosságot jövendölt, az egyik a pusztulásé (ἀφανισμός: pusztulás, enyészet), a másik a pusztaságé (ἐρήμωσις: elnéptelenedés, pusztaság). Mi a pusztulásé, ha nem amit Antiochos idejében ott állított fel? És mi lenne a pusztaságé (elnéptelenedésé), mint az egyetemes utálatosság, amikor az Antikrisztus közel van?

53.2. Ahogy Dániel mondja: „És maga feláll sokak elpusztítására és ajándékokban osztja fel a földet és töltést hány ellene (nőnem) és Egyiptom földje nem menekül meg, és ezek megmenekülnek az ő kezéből, Edom, Moáb és Ammon fiainak fejedelme.” (Dán. 11:41)

53.3. Ezek ugyanis rokonságuk miatt társai vele, akik először kiáltották ki őt királynak. Mert Edom Ézsau fiai, akik a Szeir-hegyén laknak. Moáb és Ammon pedig Lót fiai, akik az ő két leányától születtek. Ahogyan Ézsaiás is mondja: „És eloszlatnak (szétszóratnak) az idegenek hajóiban, együtt viszik őket a tengerre, és azok akik Keletről és Nyugatról és Északról valók dicsőséget adnak, de Ammón fiai elsőként engedelmeskednek.” (vö.: Ézs. 11:14)

54.1. Ez, aki általuk királynak hirdettetik, és megdicsőülvén általuk a világ számára a pusztaság utálatosságává válik, ezerkétszázkilencven napig uralkodik. Ahogy Dániel is mondja: „És ezerkétszázkilencven napot adnak a pusztaság utálatosságának. Boldog, aki kitart és eléri az ezerháromszázharmincöt napot.” (Dán. 12:11-12)

54.2. Mert amikor az utálatosság jelen van és hadat visel a szentek ellen, aki mikor napjai múlnak, és közeledik a másik negyvenöt naphoz, közeledve az ötvenedikhez, eléri a mennyei királyságát. 54.3. Az Antikrisztus ugyanis az ötvenedik napon (pentékoszté) jön a részhez, mintha a Felkenttel együtt örökölné a királyságot.

54.4. És ezért Ézsaiás azt mondja: „Ölessen meg az istentelen, hogy ne lássa 𐤀𐤃𐤕𐤍 dicsőségét.” (Ézs. 26:10) 54.5. Pál pedig azt mondja a thesszalonikaiaknak: „Akit az úr Jahósua megöl majd szája leheletével (szellemével) és eltöröl eljövetele megnyilvánulásával,” (2Thess. 2:8) de a szentek arra vannak rendelve, hogy örököljék a királyságot a Felkenttel.

55.1. És az ily módon történő dolgokhoz hozzáteszi, mondván: „És sokan feltámadnak azok közül, akik a föld porában alszanak, némelyek örök életre, némelyek gyalázatra és örök szégyenre, és akik értenek, úgy ragyognak, mint az égbolt ragyogása, és a sok igaz, mint a csillagok az eljövendő korban (szó szerint: a korszakban és még).” (Dán. 12:2-3)

55.2. És hát kik azok, akik a föld porában alszanak, ha nem az emberek teste, akik megkapják

saját lelküket (lényüket), hogy feltámadjon, akik az „élet feltámadására” vannak, akik tiszták és ragyogók, és úgy ragyognak, mint az égboltozat ragyogása, akik megkapják ezeket a dolgokat. Akiké pedig az „ítélet feltámadása” (Jn. 5:29), amely önmagában is elegendő az örök büntetéshez, megkapják ezeket a dolgokat, ahogy Pál mondja: „Ő maga azonban megmenekül majd, mintegy tűz által.” (1Kor. 3:15)

55.3. Ugyanezt mondta ugyanis az úr az evangéliumban is: „Akkor az igazak úgy ragyognak, mint a nap dicsőségében.” (Mt.13:43) 55.4. Ézsaiás azt mondja: „Kelj fel alvó, és ébredj fel a halálból, és felragyog neked a Felkent.” (Ézs. 60:1, Ef. 5:14) 55.5. És ismét az úr: „Bizony, mondom nektek, eljön az óra, és most van, amikor a halottak meghallják az Isten Fiának szavát, és akik jót cselekszenek, feltámadnak az élet feltámadására, de akik rosszat cselekszenek az ítélet feltámadására.” (Jn. 5:25,29)

55.6. Azt mondja, ezek feltámadnak az életre, akik valóban hittek az Életben, és akik be vannak írva az Élet Könyvébe. És örök gyalázatra és szégyenre, akik az Antikrisztussal társultak és vele együtt az örök büntetésbe vetik őket.

55.7. Akik felől Ézsaiás prófétál mondva: „Amilyen módon a vérrel szennyezett ruha nem lesz tiszta, így nem leszel tiszta, mert elpusztítottad földemet, és megölted népemet. Egyáltalán nem maradsz meg örökre, te gonosz mag! Készítsd el gyermekeidet a mézárásra atyád bűneiért, hogy nehogyan feltámadjanak és örököljék földemet.” (Ézs. 14:19-21 – LXX)

56.1. Miután ezek a dolgok így elhangzottak, Dániel ezt mondja: „És láttam, és íme, két másik férfi állt, az egyik a folyó egyik partján és a másik a folyó másik partján, és válaszoltak a férfinak, aki a folyó vize fölött állt, és azt mondták neki: Mikor lesz vége a csodálatos szavaknak, amelyeket mondtál? És hallottam a gyolcsba öltözött férfit, aki a folyó vize fölött volt, és felemelte jobbját és balját az ég felé, és megesküdött arra, aki örökké él, hogy az időben, időkből és fél időben, amikor a szétszórás teljessé lesz, megtudják majd mind ezeket” (Dán.12:5-7)

56.2. És ki volt (kit jelképezett) az a két ember, aki a folyó partján állt, hacsak nem a törvényt és a prófétákat? 56.3. És ki volt az, aki a víz fölött állt, hacsak nem ő maga, akiről ők maguk előre jeleztek régen, akinek az volt a sorsa, hogy látható tanúság legyen az Atya mellett a Jordánnál a végkor és hogy János által nyilvánosan megmutatkozzon az embereknek, aki az írnok tintáját és vásznát hordja ágyéka körül és sokszínű tunikába van öltözve. (ὁ τὸ κάστυ τοῦ γραμματέως περὶ

τὴν ὄσφυν φορῶν καὶ τὸ βαδδὶν, τὸν ποικίλον χιτῶνα ἐνδεδυμένος)

56.4. Ezek, látva őt, megtudták, hogy minden uralom és hatalom neki adatott, hogy pontosan megértsék felőle, mikor fog ítéletet hozni a világra, és mikor fog beteljesedni, amit mondott.

56.5. Ő pedig minden módon meg akarta győzni ezeket, [ezért] jobb és bal kezét az ég felé emelte, és megesküdtött arra, aki örökké él.

56.6. Mit és kinek esküdtött? A Fiú megesküdtött az Atyának, mondván, hogy az Atya örökké él, és hogy ők valóban tudni fogják mindezeket a dolgokat egy időben, időkből és fél időben, amikor a zsidók szétszóródása beteljesedik. 56.7. És így kinyújtotta a kezét, és ezen keresztül mutatta meg a szenvedést.

56.8. De amikor azt mondja: „Időben, időkből és fél időben,” azt jelezte, hogy az Antikrisztus dolgai három és fél évre szólnak. Mert azt mondja, hogy egy idő egy év, de az „idők” két év, de az idő fele az év fele. Ez az ezerkétszázkilencven nap, amelyet Dániel előre jelzett.

57.1. És így, miután a zsidók szétszórása megtörténik, a nép szenvedése kiteljesedik, azokban a napokban az Antikrisztus közel van, akkor tudni fogják mindezeket. 57.2. És hát, ó ember, miért kételkedsz még mindig abban, ami elhangzott, vagy hogy nem hiszed el, amit az úr mondott, amikor már megtörtént az első eljövetele, és aki akkoriban a vízen állt, és Dániel látta a világban, most híressé tétetett és szenvedése mindenkinek hirdettetett, és a szétszórás megtörtént a zsidó népen a Rómaiak alatt?

57.3. Mert amikor azt mondja: „Amikor a zsidók szétszóródása befejeződik, megtudják mindezeket a dolgokat” (Dán. 12:7) akkor, amikor az úr hozzájuk jött, és nem ismerték fel, szétszóródtak az egész világra, és száműzetésbe kerültek saját földjükről. És mivel ellenségeik megtámadták őket, száműzték őket Jeruzsálem városából, öröme lett minden nemzetnek, hogy az úr evangéliumát hirdetik az egész világon, és minden idő beteljesedhet, és a hét vége befoglalható, és a Felkent két előfutára elküldhető, és a pusztaság utálatossága megmutatkozhat velük, és a bírák Bírója feltáruhat a mennyből, és megtörténhet a szentek és az egész világ feltámadása, és az örök királyság a szenteknek adathat, és az istentelenek olthatatlan és fáradhatatlan tüze fellobbanhat.

58.1. Miután ezek a dolgok így elhangzottak, a próféta, pontosabban meg akarván vizsgálni, mik lesznek azok a dolgok, amelyek a feltámadás után történének, így válaszolt neki: „Uram, mi lesz ezeknek a vége?” azt mondta: Gyere Dániel! Mert ezek a szavak az idők végezetéig be vannak zárva és le vannak pecsételve, mígnem sokan kiválasztódnak, kifehérednek, és tűzzel megpróbáltatnak, és a törvénytelenek törvénytelenek lesznek, és a bölcsek megértik, te pedig, gyere és nyugodj! Mert még sok nap van hátra a beteljesedésig és a feltámadásig, a ti örökségetekig a napok beteljesedésekor.” (Dán. 12:8-10)

58.2. Mert mivel azt, amit Isten a szenteknek készített, azt ember most nem képes leírni, mert sem szem nem látja, sem fül nem hallja, sem ember szívében fel nem száll, amibe még az angyalok is vágnak bepillantani, [ezért] így módon szólt ő hozzá: „Ezek a szavak az idők végezetéig el vannak pecsételve, míg sokan kiválasztódnak, kifehérednek és tűzzel megpróbáltatnak.” (Dán. 12:9-10)

58.3. De kik a kiválasztottak, ha nem azok, akiket méltónak találtak a királyságra? 58.4. És ki fehéredik meg, ha nem azok, akik hisznek az igazság szavában, hogy megfehéredjenek általa, és levetik a bűnök szennyét, mennyből való tisztaságba öltöznek és sugárzó szent szellemben, hogy amikor a felhő jelen van, azonnal bemehessenek vele? 58.5. És kik azok, akiket tűzzel próbára tesznek, ha nem azok, akik átmennek tűzön és vízen a Szellem újjászületésének mosásán keresztül, és teljesítik az Atya akaratát sok tüzes megpróbáltatáson és szenvedéseken keresztül. 58.6. „És a törvénytelenek törvénytelenek lesznek, és a bölcsek megértik majd” Azok, akik törvénytelenek, saját döntésük révén vannak így, és a bölcsek szintén saját döntésük révén megelégednek.

59.1. És így, amikor az úr ezt a tanítványoknak leírta a szentek eljövendő birodalmáról, hogy az dicsőséges és csodálatos lesz, Júdás elképedt a szavak hallatán, és így szólt: „És ki fogja látni ezeket a dolgokat?” De az úr azt mondta: „Akik méltók, meglátják majd ezeket.” (Ez valószínűleg Papiasz által írt könyvekből vagy szóhagyományból származik. Iréneusznál is fennmaradt. vö. Papiasz fragment)

59.2. Most íme, ó ember, ami régen el volt pecsételve és nem lehetett nyíltan megismerni, most tovább prédikálják a háztetőkön és az Élet Könyve, amely már egyértelműen kinyílt, már nyíltan ki van terítve a fára, latinul, görögül és héberül írt felirattal, hogy a rómaiakat, görögöket és hébereket is tanítsák, hogy az eljövendő dolgokra számítva az emberek hinni kezdjenek az ott leírtakban és felismerjék, mi következik a világon, és féljenek az ítélettől és meneküljenek az örök büntetés elől, hogy mindannyian szentek, méltók legyünk a királyságra, testükön és lelkünkön

fényes és édes illatú ruhát viselve, és fényes olajjal készítsük elő lámpásainkat, nehogy e világ kékjéről (és) bűvöletéről megtévesztve, és ezt a földi dolgot rövid időre jobbnak tartva, elaludjunk és el ne essünk az örök élettől.

59.3. Mert Isten mindnyájunkat éberré tehet, megtisztíthat, megmenthet, irgalmazhat, megőrizhet, és megóvhat minket minden kísértéstől és a nyomorúságtól (üldözéstől), hogy a közelgő ítélet előtt menekülve | a tűztől, szeretett szolgájának, a Felkent Jahósuának, a mi urunknak megjelenésekor, dicsőítsék őt, mert övé a dicsőség most és örökké és örökkön örökké.

Ámen.

Forrás: <http://www.church-bg.eu/blog/romai-hippolutosz-hippolytos-daniel-kommentarja/>